MICHAEL PUNKE

RĂZBUNĂTORUL

LEGENDA LUI HUGH GLASS

COLECȚIA WESTERN

MICHAEL PUNKE

RĂZBUNĂTORUL
LEGENDA LUI HUGH GLASS

Traducere din engleză:
CIPRIAN ŞIULEA

V.2.0

COLECTIA WESTERN

Original: ***The Revenant:***
A Novel of Revenge **(2002)**

3
TREI
2016

Nu vă răzbunaţi voi înşivă, ci mai degrabă
faceţi loc mâniei, căci stă scris: „Răzbunarea
e a mea; eu voi răsplăti”, spune Domnul.

Romani, 12:19

1 SEPTEMBRIE 1823

Îl abandonau. Bărbatul rănit şi-a dat seama de asta când s-a uitat la băiat, care a privit în jos şi apoi în altă parte, nevrând să-i întâlnească ochii.

Zile întregi, băiatul se certase cu bărbatul cu căciulă de blană de lup. *Oare chiar trecuseră zile întregi*? Bărbatul rănit se luptase cu febra şi durerea şi nu ştia deloc dacă acele conversaţii pe care le auzise erau reale sau doar reziduuri ale rătăcirilor delirante ale minţii lui.

Ridică privirea spre formaţiunea stâncoasă de deasupra luminişului. Un pin singuratic şi contorsionat reuşise cumva să crească din faţada abruptă de piatră. Adesea îl privise fix, însă niciodată nu-şi dăduse seama de asta ca acum, când liniile lui perpendiculare păreau în mod clar să alcătuiască o cruce. Acceptă, pentru prima oară, că avea să moară acolo, în acel luminiş, lângă izvor.

Bărbatul rănit simţea o detaşare ciudată de acea scenă în care el juca rolul central. Se întrebă în treacăt ce ar face dacă ar fi în locul lor. Dacă ei rămâneau aici şi grupul de războinici urca pe pârâu în sus, ar fi murit cu toţii. *Oare eu aş muri pentru ei... dacă ar fi sigur că ei mor oricum*?

— Eşti sigur că vine în sus pe pârâu?

Vocea băiatului se pierdu în timp ce spunea asta. De cele mai multe ori putea să scoată un efect de tenor, dar glasul îi răguşea în anumite momente pe care el nu le putea controla.

Bărbatul cu blană de lup s-a aplecat în grabă spre băţul pe care atârnase carne lângă foc, îndesând hălci de căprioară parţial afumate în desaga de blană.

— Vrei să rămâi aici ca să afli?

Bărbatul rănit încercă să vorbească. Simţi din nou durerea ascuţită din gât. Sunetul se auzea, dar el nu reuşea să articuleze acel cuvânt pe care voia să-l rostească.

Bărbatul cu blană de lup ignoră acest sunet, în timp ce continua să-şi strângă puţinele bunuri, dar băiatul se întoarse.

— Încearcă să spună ceva.

Băiatul s-a lăsat într-un genunchi, lângă bărbatul rănit. Incapabil să vorbească, acesta şi-a ridicat braţul funcţional şi a arătat către ceva anume.

— Vrea puşca, a spus băiatul. Vrea să-l ridicăm, cu puşca lui cu tot.

Bărbatul cu blană de lup a parcurs distanţa dintre ei cu paşi rapizi şi măsuraţi. I-a tras băiatului un şut puternic drept în spate.

— Mişcă-te naibii!

S-a dus cu paşi mari de la băiat la bărbatul rănit, care zăcea lângă mormanul împrăştiat al bunurilor lui: o geantă de vânătoare, un cuţit într-o teacă cu mărgele, o toporişcă şi un corn cu praf de puşcă. În timp ce bărbatul rănit îl urmărea neajutorat, cel cu blană de lup s-a aplecat ca să ia geanta de vânătoare. A băgat mâna după cremene şi amnar şi le-a aruncat în buzunarul din faţă al tunicii lui de piele. A luat cornul cu praf de puşcă şi l-a săltat peste umăr. Toporişca a băgat-o sub centura lui latră de piele.

— Ce faci? l-a întrebat băiatul.

Bărbatul s-a aplecat iar, a luat cuţitul şi l-a aruncat spre băiat.

— Ia ăsta.

Băiatul l-a prins, holbându-se îngrozit la teaca din mâna lui. Doar puşca mai rămăsese. Bărbatul cu blană de lup a luat-o şi a verificat-o rapid, să vadă dacă e încărcată.

— Scuze, dragă Glass. Nici de asta n-o să mai ai mare nevoie.

Băiatul părea şocat.

— Nu-l putem lăsa fără echipament.

Bărbatul cu blană de lup s-a uitat insistent la băiat, care a rămas o lungă clipă aşa, cu cuţitul – cuţitul lui. În cele din urmă, băiatul a ridicat privirea. La început a părut că are de gând să spună ceva, dar în loc de asta s-a întors şi a fugit printre pini.

Bărbatul rănit privea fix spre golul dintre copaci prin care dispăruseră ei. Furia lui era totală şi îl consuma aşa cum focul înghite acele de pin. Nu-şi dorea nimic altceva decât să-i apuce cu mâinile de gât şi să-i sugrume până mor.

A început să strige, instinctiv, uitând din nou că gâtul lui nu scotea cuvinte, ci doar durere. S-a ridicat pe cotul stâng. Îşi putea îndoi uşor braţul drept, dar acesta nu susţinea nici o greutate. Mişcarea îi declanşă junghiuri chinuitoare în gât şi spate. Simţea presiunea pielii asupra cusăturilor grosiere. Privi în jos spre piciorul înfăşurat strâns în rămăşiţele însângerate ale unei cămăşi vechi. Nu putea îndoi coapsa, astfel ca piciorul să poată funcţiona.

Şi-a strâns puterile şi s-a rostogolit greoi pe burtă. Simţi cum o cusătură îi plesneşte şi umezeala caldă a sângelui proaspăt pe spate. Durerea era nimic faţă de valul furiei lui.

Hugh Glass începu să se târască.

PARTEA ÎNTÂI

Unu

21 august 1823

— Barca mea cu vele din St. Louis trebuie să ajungă în orice clipă, monsieur Ashley.

Francezul corpolent îi explică iar, cu vocea lui răbdătoare, dar insistentă.

— Voi fi bucuros să vând companiei Rocky Mountain Fur întregul conţinut al bărcii – dar nu pot să vând ce nu am.

William H. Ashley şi-a trântit cana de cositor pe stinghiile grosiere ale mesei. Barba lui cenuşie, atent îngrijită, nu-i ascundea încleştarea aprigă a fălcilor. În ce le priveşte, fălcile încleştate păreau puţin dispuse să elibereze încă o izbucnire de furie, în timp ce Ashley se confrunta cu acel lucru pe care îl dispreţuia cel mai mult – aşteptarea.

Francezul, care avea numele improbabil de Kiowa Brazeau, îl privea pe Ashley cu o nervozitate crescândă. Prezenţa lui Ashley în izolatul punct comercial al lui Kiowa reprezenta o şansă rară, iar Kiowa ştia că o gestionare de succes a relaţiei lor ar fi reprezentat o fundaţie permanentă pentru afacerea lui. Ashley era o figură importantă în afacerile şi politica din St. Louis, un bărbat care avea atât viziunea aducerii comerţului în vest, cât şi banii necesari pentru asta. „Banii altora”, cum le spunea Ashley. Bani sperioşi. Bani neliniştiţi. Bani care fug uşor de la o afacere speculativă la alta.

Kiowa îşi miji ochii în spatele lentilelor groase. Deşi nu vedea foarte bine, avea ochi buni la citirea oamenilor.

— Dacă vreţi să-mi îngăduiţi, monsieur Ashley, poate că aş putea să vă ofer o consolare în timp ce aşteptăm barca.

Ashley nu oferi nici o reacţie afirmativă, dar nici nu îşi reluă tirada.

— Trebuie să comand mai multe provizii din St. Louis, spuse Kiowa. O să trimit mâine un curier pe apă cu o canoe. El ar putea să ducă o depeşă de la dumneata către consorţiul dumitale. Le-ai putea oferi nişte asigurări înainte ca zvonurile despre dezastrul provocat de colonelul Leavenworth să se răspândească.

Ashley oftă adânc şi luă o gură mare de bere acră, resemnat să suporte şi această ultimă întârziere, din lipsă de alternativă. Indiferent că îi plăcea sau nu, sfatul francezului era sănătos. Trebuia să le dea asigurări investitorilor, înainte ca ştirea despre acea bătălie să parcurgă necontrolată străzile din St. Louis.

Kiowa şi-a simţit şansa şi a acţionat rapid, ca să-l menţină pe Ashley pe o linie productivă. Francezul a scos o pană, cerneală şi pergament, le-a aranjat în faţa lui Ashley şi i-a umplut iar cana de cositor cu bere.

— Te las să lucrezi, monsieur, a spus el, bucuros că se poate retrage.

La lumina slabă a unei lumânări de seu, Ashley scrise până târziu, în miez de noapte:

Fort Brazeau
Pe Missouri
21 august 1823

James D. Pickens, Esquire
Pickens and Sons
St. Louis

Dragă dle Pickens,

Îmi revine nefericita responsabilitate de a te informa despre evenimentele ultimelor două săptămâni. Prin natura lor, aceste evenimente trebuie să modifice – dar nu să descurajeze – afacerea noastră de pe Missouriul Superior.

După cum probabil că ştii, oamenii companiei Rocky Mountain Fur au fost atacaţi de indienii Arikara după ce au negociat de bună-credinţă pentru 60 de cai. Indienii au atacat neprovocaţi, au ucis 16 dintre oamenii noştri şi au rănit o duzină, furând înapoi caii pe care se prefăcuseră că ni-i vând cu o zi înainte.

În faţa acestui atac, eu am fost forţat să mă retrag în aval, solicitând în acelaşi timp ajutorul colonelului Leavenworth şi al Armatei Americane, pentru a da un răspuns acestui afront limpede faţă de dreptul suveran al cetăţenilor americani de a traversa nestânjeniţi fluviul Missouri. De asemenea, am solicitat sprijinul oamenilor noştri, care mi s-au alăturat (*conduşi de căpitanul Andrew Henry*), *venind pe drumul primejdios dinspre Fort Union.*

Pe 9 august i-am înfruntat pe indienii Arikara cu o forţă totală de 700 de oameni, inclusiv 200 de soldaţi de carieră ai lui Leavenworth

(*cu două mortiere*) *şi 40 de oameni de la RMF Co. Am găsit de asemenea aliaţi* (*chiar dacă temporari*) *în 400 de războinici Sioux, a căror duşmănie faţă de Arikara provine dintr-o ranchiună istorică, ale cărei origini nu le cunosc.*

E de ajuns să spun că forţele noastre reunite erau mai mult decât suficiente pentru a repurta victoria, a-i pedepsi pe indieni pentru trădarea lor şi a redeschide Missouriul pentru afacerea noastră. Că aceste rezultate n-au apărut e doar vina şovăielnicului caracter al colonelului Leavenworth.

Detaliile ruşinoasei confruntări pot aştepta întoarcerea mea în St. Louis, dar e de ajuns să spun că ezitările repetate ale colonelului de a ataca un inamic inferior au permis întregului trib Arikara să scape din încercuirea noastră, rezultatul fiind închiderea de facto a Missouriului între Fort Brazeau şi satele indienilor Mandan. Undeva între aceste două locuri există 900 de războinici Arikara care dispun, fără îndoială, de fortificaţii noi şi au o nouă motivaţie de a ne dejuca toate demersurile de pe cursul superior al Missouriului.

Colonelul Leavenworth s-a întors la garnizoana de la Fort Atkinson, unde fără îndoială că va petrece iarna în faţa unei vetre călduroase, meditând cu mare grijă la variantele pe care le are. Nu intenţionez să aştept după el. După cum ştii, întreprinderea noastră nu îşi permite să arunce opt luni pe fereastră.

Ashley s-a oprit să citească textul, nemulţumit de tonul lui încrâncenat. Scrisoarea îi oglindea furia, dar nu transmitea emoţia lui predominantă – un optimism fundamental, o credinţă neclintită în capacitatea lui de a reuşi. Dumnezeu îl aşezase în grădina infinitei lui abundenţe, un Ţinut Goshen în care orice om care voia să prospere nu trebuia decât să aibă curajul şi tăria de a încerca. Slăbiciunile lui Ashley, pe care el le mărturisea deschis, erau simple obstacole de depăşit printr-o combinaţie creatoare a calităţilor sale încântătoare. Ashley se aştepta la obstacole, dar nu accepta eşecul.

Trebuie să întoarcem această nenorocire în avantajul nostru, să mergem mai departe, în timp ce concurenţii noştri se opresc. Odată Missouriul practic închis, am hotărât să trimit două grupuri spre vest, pe rute alternative. Deja l-am trimis pe căpitanul Henry pe Grand River în sus. Va urca pe Grand cât mai departe posibil şi se va întoarce la Fort Union. Jedidiah Smith va conduce o a doua trupă pe Platte în sus, ţinta lui fiind Great Basin.

Cu siguranţă împărtăşeşti intensa mea frustrare faţă de aceste întârzieri. Acum trebuie să acţionăm cu îndrăzneală pentru a

recupera timpul pierdut. Le-am dat instrucţiuni lui Henry şi lui Smith să nu *se întoarcă la primăvară în St. Louis cu recolta lor. În loc de asta, vom merge* noi *la* ei *– ne vom întâlni pe teren şi vom face schimb de blănuri şi provizii noi. În modul acesta putem economisi patru luni şi putem achita la timp cel puţin o parte a datoriei noastre. Între timp, propun ca o nouă trupă pentru blănuri să fie recrutată din St. Louis şi trimisă la primăvară, condusă de mine personal.*

Rămăşiţele lumânării bolboroseau, aruncând fum negru urât mirositor. Ashley ridică privirea, dându-şi brusc seama ce oră este şi cât e de obosit. A înmuiat pana şi a revenit la corespondenţa sa, scriind acum cu repeziciune şi fermitate, pe măsură ce se apropia de sfârşitul raportului său:

Te îndemn să comunici consorţiului nostru – în cei mai energici termeni posibili – încrederea mea absolută în succesul inevitabil al demersului nostru. Providenţa ne-a adus în faţa unei abundenţe extraordinare, iar noi nu trebuie să ezităm să avem curajul de a revendica partea cuvenită nouă.

Preaumilul dumitale servitor,
William H. Ashley

Două zile mai târziu, pe 16 august 1823, barca cu velă a lui Kiowa Brazeau a sosit de la St. Louis. William Ashley şi-a aprovizionat oamenii şi i-a trimis în vest în aceeaşi zi. Prima întâlnire a fost stabilită pentru vara lui 1824, locul urmând să fie comunicat prin curieri.

Fără să înţeleagă deplina semnificaţie a deciziilor lui, William H. Ashley inventase sistemul care avea să definească acea epocă.

Doi

23 august 1823

Unsprezece oameni stăteau pe vine în tabără, fără foc. Tabăra profita de taluzul scund al lui Grand River, dar câmpia avea prea puţin contur care să le ascundă poziţia. Un foc le-ar fi semnalat poziţia la kilometri distanţă, iar ascunderea era cel mai bun aliat al unui vânător împotriva unui alt atac. Cei mai mulţi dintre ei au folosit ultima oră de lumină a zilei ca să-şi cureţe puştile, să-şi repare mocasinii sau să mănânce. Băiatul adormise în clipa în care se opriseră, un morman prăbuşit de membre lungi şi haine nepotrivite.

Bărbaţii s-au grupat câte trei sau patru, strânşi lângă mal sau înghesuiţi într-o stâncă sau în vreo tufă de pelin, ca şi cum aceste ascunzători minimale le-ar fi putut oferi vreo protecţie.

Ciondăneala obişnuită a taberei fusese domolită de dezastrul de pe Missouri, apoi fusese înăbuşită complet de al doilea atac, din urmă cu doar trei nopţi. Şi dacă vorbeau, vorbeau acum cu voci meditative, pline de respect faţă de camarazii care zăceau morţi pe drum, atenţi la pericolele care încă îi aşteptau.

— Crezi că a suferit, Hugh? Nu pot să nu mă gândesc că a suferit încontinuu, în tot timpul ăsta.

Hugh Glass a ridicat privirea spre bărbatul care pusese întrebarea, William Anderson. Glass s-a gândit o clipă înainte să răspundă:

— Nu cred că fratele tău a suferit.

— El era cel mai mare. Când am plecat din Kentucky, ai noştri i-au spus *lui* să aibă grijă de *mine.* Mie nu mi-au spus un cuvânt. Nu le-a trecut prin cap aşa ceva.

— Ai făcut tot ce-ai putut pentru fratele tău, Will. E un adevăr dureros, dar a murit pe loc când l-a lovit glonţul ăla, acum trei zile.

Din umbra de lângă mal a prins glas o voce nouă.

— Ar fi fost mai bine să-l îngropăm atunci în loc să-l târâm după noi timp de două zile.

Cel care vorbise s-a sprijinit cu mâinile pe coapse. În întunericul tot mai dens, puţine trăsături ale feţei lui se vedeau, în afara unei bărbi întunecate şi a unei cicatrice albe. Cicatricea începea de lângă colţul gurii şi cobora în jurul ei, ca un cârlig de pescuit. Aspectul ei era amplificat de faptul că pe acea piele nu creştea deloc păr, ceea ce desena în barba lui un zâmbet batjocoritor permanent. În timp ce

vorbea, mâna lui dreaptă trecea lama solidă a unui cuţit de jupuit peste o tocilă, strecurând în cuvintele lui un hârşâit lent şi iritant.

— Ţine-ţi gura, Fitzgerald, că dacă nu jur pe mormântul fratelui meu că îţi smulg limba aia afurisită.

— Pe mormântul lui? Nu e cine ştie ce mormânt, nu-i aşa?

Dintr-odată, bărbaţii din jur deveniră atenţi, surprinşi de această ieşire, chiar şi din partea lui Fitzgerald.

Fitzgerald simţi că e băgat în seamă şi asta îl încurajă.

— Mai degrabă un morman de pietre. Crezi că mai e încă acolo, la putrezit?

Fitzgerald tăcu o clipă, astfel că nu se auzea decât hârşâitul lamei lui pe piatră.

— Eu, unul, mă îndoiesc.

Aşteptă iar, măsurând efectul cuvintelor în timp ce le rostea.

— Sigur, se poate ca pietrele să fi ţinut animalele de pradă la distanţă. Dar eu cred că nişte coioţi târăsc bucăţele din el peste...

Anderson se aruncă asupra lui Fitzgerald cu amândouă mâinile întinse.

Fitzgerald îndoi brusc piciorul în sus în timp ce se ridica să facă faţă atacului, şi gamba lui îl lovi cu toată forţa pe Anderson în vintre. Lovitura îl făcu pe Anderson să se îndoaie ca şi cum o frânghie nevăzută i-ar fi tras gâtul spre genunchi. Fitzgerald îşi aruncă genunchiul spre faţa bărbatului neajutorat, iar Anderson căzu pe spate.

Fitzgerald se mişca iute pentru mărimea lui şi se repezi brusc, ţintuind cu genunchiul pieptul bărbatului care gâfâia şi sângera. Puse cuţitul de jupuit la gâtul lui Anderson.

— Vrei să mergi după frate-tău? întrebă Fitzgerald.

Apăsă cu cuţitul până când sub lama lui apăru o dungă subţire de sânge.

— Fitzgerald, spuse Glass cu o voce uniformă, dar autoritară. Ajunge.

Fitzgerald ridică privirea. Se gândi la un răspuns pentru provocarea lui Glass, în timp ce observa cu satisfacţie cercul de bărbaţi care îl înconjurau acum şi care vedeau postura penibilă a lui Anderson. Era mai bine să-şi savureze victoria, se hotărî el. Avea să se ocupe de Glass altcândva. Fitzgerald luă lama de la gâtul lui Anderson şi băgă cuţitul în teaca cu mărgele de la brâu.

— Nu porni o luptă dacă nu eşti în stare s-o termini, Anderson. Data viitoare o s-o termin eu în locul tău.

Căpitanul Andrew Henry îşi croi drum prin cercul de gură-cască. Îl apucă pe Fitzgerald din spate şi îl trase înapoi, împingându-l în taluz.

— Încă o bătaie şi zbori, Fitzgerald.

Henry arătă dincolo de perimetrul taberei, spre orizontul îndepărtat.

— Dacă ai prea multă energie, n-ai decât să încerci să te descurci de unul singur.

Căpitanul privi în jur, la restul oamenilor.

— Mâine facem 65 de kilometri. Dacă nu v-aţi culcat deja, pierdeţi vremea. Cine face primul de pază?

Nimeni nu ieşi în faţă. Ochii lui Henry se opriră asupra băiatului care ignora agitaţia. Henry făcu câţiva paşi hotărâţi spre acea formă boţită.

— Ridică-te, Bridger

Băiatul sări în picioare, cu ochii căscaţi, şi bâjbâi năuc după armă. Puşca ruginită fusese un avans din salariul lui, împreună cu un corn de praf de puşcă îngălbenit şi o mână de cremene.

— Te duci la o sută de metri în josul apei. Găseşte-ţi un loc înalt de pe mal. Porcule, la fel în susul apei. Fitzgerald, Anderson – voi faceţi schimbul al doilea.

Fitzgerald mai făcuse de pază şi în noaptea de dinainte. Pentru câteva clipe, păru că vrea să protesteze împotriva repartizării obligaţiilor. Apoi se răzgândi şi, în loc de asta, se retrase ursuz la marginea taberei. Încă dezorientat, băiatul o luă împiedicat peste pietrele care se revărsau pe marginea râului şi dispăru în întunericul albăstriu care înghiţise detaşamentul.

Bărbatul căruia îi spuneau „Porcul” se numea Phineous Gilmore şi se născuse într-o fermă de o sărăcie lucie din Kentucky. Porecla lui nu reprezenta niciun mister: era imens şi murdar. Porcul mirosea atât de urât, încât îi ameţea pe oameni. Când dădeau de putoarea lui, aceştia căutau în jurul lui sursa, atât de neverosimil părea ca acel miros să emane de la o fiinţă umană. Până şi vânătorii, care nu preţuiau afară din cale curăţenia, se străduiau din răsputeri să stea faţă de Porc în direcţia din care bătea vântul. După ce se ridică încet şi greoi în picioare, Porcul îşi aruncă puşca peste umăr şi o luă în susul râului.

Mai puţin de o oră trecu până ca lumina zilei să dispară complet. Glass se uită cum Căpitanul Henry se întorcea neliniştit de la verificarea santinelelor. Trecea printre oamenii adormiţi la lumina lunii, iar Glass îşi dădu seama că el şi Henry erau singurii oameni treji. Căpitanul îşi alese locul de lângă Glass şi se sprijini în puşcă în

timp ce îşi lăsa trupul masiv la pământ. Repausul îi scuti picioarele obosite de povară, dar nu reuşi să-i alunge încordarea.

— Mâine vreau ca tu şi Black Harris să fiţi iscoade, a spus Căpitanul Henry.

Glass ridică privirea, dezamăgit că nu putea să răspundă la chemarea somnului.

— Găseşte ceva de împuşcat spre sfârşitul după-amiezii. O să riscăm şi facem focul.

Henry coborî vocea ca şi cum ar fi spus un mare secret:

— Suntem mult în urmă, Hugh.

După toate aparenţele, Henry intenţiona să mai vorbească o vreme. Glass întinse mâna după puşcă. Dacă nu putea dormi, măcar să îşi cureţe arma. În după-amiaza aceea o udase în râu şi voia să ungă cu vaselină proaspătă mecanismul trăgaciului.

— La începutul lui decembrie o să vină frigul aspru, a continuat căpitanul. O să avem nevoie de două săptămâni ca să strângem provizii de carne. Dacă nu ajungem în Yellowstone până-n octombrie, n-o să avem vânătoare de toamnă.

Dacă Henry era chinuit de îndoieli interioare, prezenţa lui fizică impunătoare nu trăda nici o infirmitate. Banda cu franjuri de piele de pe tunica lui din piele de cerb arăta splendid pe pieptul şi umerii lui laţi, amintire a faptului că înainte fusese miner principal în districtul Saint Genevieve din Missouri. Avea o talie îngustă, acolo unde o centură lată de piele susţinea tocul unui pistol şi un cuţit mare. Pantalonii erau până la genunchi din piele de căprioară, iar de acolo în jos din lână roşie. Pantalonii căpitanului fuseseră croiţi special pentru el în St. Louis şi erau un simbol al experienţei lui din sălbăticie. Pielea îi oferea o protecţie excelentă, dar mersul pe jos o făcea să pară grea şi rece. Lâna, în schimb, se usca rapid şi păstra căldura chiar şi când era udă.

Dacă detaşamentul pe care îl conducea era pestriţ, Henry avea cel puţin satisfacţia că i se spunea „căpitan”. Bineînţeles că, de fapt, Henry ştia că acest titlu e un artificiu. Banda lui de vânători de blănuri nu avea nimic de-a face cu armata şi purta prea puţin respect vreunei instituţii. Totuşi, Henry era singurul dintre ei care mersese şi vânase prin Three Forks. Dacă titlul nu făcea prea multe parale, experienţa era moneda de schimb a acelei zone.

Căpitanul tăcu, aşteptând ca Glass să reacţioneze. Glass ridică privirea de la puşca sa. Era o privire scurtă, deoarece deşurubase apărătoarea elegant arcuită care acoperea trăgaciul dublu. Ţinea cu atenţie cele două şuruburi în palmă, temându-se să nu le scape în întuneric.

Privirea fulgerătoare fu de ajuns ca să-l încurajeze pe Henry să continue.

— Ţi-am povestit vreodată despre Drouillard?

— Nu, căpitane.

— Ştii cine a fost?

— George Drouillard – din Corpul Exploratorilor?

Henry dădu din cap.

— Omul lui Lewis şi al lui Clark, unul dintre cei mai buni – cercetaş şi vânător de blănuri. În 1809 s-a înrolat într-un grup pe care eu l-am condus – de fapt el l-a condus – la Three Forks. Aveam o sută de oameni, dar Drouillard şi Colter erau singurii care mai fuseseră acolo. Am găsit castori mai mulţi decât ţânţari. Abia dacă trebuia să pui capcane – îi puteai doborî cu măciuca. Dar încă de la început am dat de bucluc cu Picioarele Negre. A trebuit să ridicăm un fort, nu mai puteam să trimitem grupuri la vânătoare. Drouillard a stat acolo ascuns, împreună cu noi, ceilalţi, cam o săptămână, după care a spus că obosise să nu facă nimic. A plecat a doua zi şi s-a întors după o săptămână cu 20 de piei de castor de cea mai bună calitate.

Glass era foarte atent la căpitan. Fiecare cetăţean din St. Louis ştia o anumită variantă a poveştii lui Drouillard, dar Glass nu mai auzise niciodată o relatare la persoana întâi.

— A făcut asta de două ori, a plecat şi s-a întors cu mormane de piei de castor. Ultimul lucru pe care l-a spus înainte să plece a treia oară a fost: „A treia oară e cu noroc”. A plecat călare, iar peste vreo jumătate de oră noi am auzit două focuri de armă – unu din puşca lui, unu din pistolul lui. Cu al doilea foc probabil că şi-a împuşcat calul, ca să facă din el o barieră. Acolo l-am găsit, în spatele calului. Cred că erau cu totul 20 de săgeţi în el şi în cal. Picioarele Negre au lăsat săgeţile înfipte, voiau să ne transmită un mesaj. Şi l-au şi ciopârţit – i-au tăiat capul.

Căpitanul a tăcut iar, scurmând în pământul din faţa lui cu un băţ ascuţit.

— Mă gândesc întruna la el.

Glass a căutat cuvinte de consolare. Înainte să apuce să spună el ceva, căpitanul a întrebat:

— Cât crezi că mai merge râul ăsta spre vest?

Glass s-a uitat acum cu atenţie, încercând să prindă privirea căpitanului.

— O să încercăm să avansăm mai repede, căpitane. Putem merge pe Grand deocamdată. Ştim că Yellowstone e la nord şi la vest.

În realitate, Glass începuse să aibă dubii serioase în legătură cu căpitanul. Ghinionul părea să se ţină de el ca scaiul de oaie.

— Ai dreptate.

Căpitanul a spus asta, apoi a spus iar, ca şi cum ar fi vrut să se convingă singur:

— Sigur, ai dreptate.

Deşi cunoştinţele lui aveau la origine dezastrul, Căpitanul Henry ştia despre geografia munţilor Stâncoşi aproape la fel de mult ca orice alt om în viaţă. Chiar dacă era un câmpean cu experienţă, Glass nu călcase niciodată pe cursul superior al Missouriului. Însă Henry găsea ceva stabil şi liniştitor în vocea lui Glass. Cineva îi spusese că Glass fusese marinar în tinereţe. Exista chiar un zvon că fusese prizonier al piratului Jean Lafitte. Probabil că acei ani petrecuţi pe întinderile pustii ale mărilor îl făceau să se simtă bine pe câmpia amorfă dintre St. Louis şi Munţii Stâncoşi.

— Avem noroc dacă Picioarele Negre nu i-au lichidat pe toţi cei de la Fort Union. Oamenii pe care i-am lăsat acolo nu erau tocmai crema cremelor.

Căpitanul a continuat apoi cu obişnuita lui listă de probleme. Vorbea la nesfârşit, în noapte. Glass ştia că era suficient să asculte. Din când în când ridica privirea sau mormăia, dar în principal se concentra asupra puştii lui.

Puşca lui Glass era singura extravaganţă din viaţa lui, iar când ungea mecanismul cu arc al trăgaciului foarte sensibil, făcea asta cu o afecţiune tandră pe care alţi bărbaţi ar fi rezervat-o pentru soţie sau copil. Era un Anstadt, o aşa-numită flintă de Kentucky, făcută, ca majoritatea armelor excelente ale epocii, de meşteşugarii germani din Pennsylvania. Ţeava octogonală era inscripţionată la bază cu numele fabricantului „Jacob Anstadt”, şi locul producerii ei, „Kutztown, Penn”. Ţeava era scurtă, de doar 90 de centimetri. Puştile clasice de Kentucky erau mai lungi, unele având ţevi de până la 125 de centimetri. Lui Glass îi plăcea o armă mai scurtă, pentru că mai scurt însemna greutate mai mică, iar greutate mai mică însemna mai uşor de cărat. În acele rare momente în care ar fi fost călare, o puşcă mai scurtă era mai uşor de manevrat de pe spatele calului. În plus, puştile produse cu mare pricepere de Anstadt aveau o precizie fatală chiar şi fără ţeavă lungă. Un trăgaci sensibil le sporea acurateţea, declanşând focul cu cea mai uşoară atingere. Cu o încărcătură întreagă de 200 de grăunţe de pulbere neagră, Anstadtul putea să trimită un glonţ de calibrul 53 la aproape 200 de metri.

Experienţele din câmpiile vestice îl învăţaseră pe Glass că performanţa puştii lui putea să însemne diferenţa dintre viaţă şi moarte. Bineînţeles, cei mai mulţi oameni din trupă aveau arme fiabile. Frumuseţea elegantă a Anstadtului era ceea ce distingea această armă.

Era o frumuseţe pe care ceilalţi o observau, întrebând adesea dacă puteau să o ţină în mână. Lemnul de nuc tare ca fierul al patului se curba elegant la încheietură, dar era suficient de gros ca să absoarbă reculul unei încărcături puternice de praf de puşcă. Pe o parte a patului era o cutie încastrată, iar pe cealaltă era cioplit un reazem pentru obraz. Patul se arcuia graţios spre capătul lui, astfel încât să se potrivească pe umăr ca o prelungire a trupului trăgătorului. Patul era pătat de tonuri foarte închise de maro, aproape spre negru. Chiar şi de la mică distanţă, textura lemnului era imperceptibilă, dar la o examinare mai atentă, liniile neregulate păreau să se învârtejească, însufleţite, sub straturile de lac frecate de pielea palmelor.

Ca ultim răsfăţ, armăturile metalice ale puştii erau de argint, în locul alamei obişnuite, împodobind puşca la capătul patului, la cutia de pe pat şi la apărătoarea trăgaciului, la trăgacele înseşi, ca şi armăturile arcuite de la capetele vergelei. Mulţi vânători băteau bolţuri de alamă în paturile puştilor lor, ca decoraţii. Glass nu şi-ar fi putut imagina o mutilare atât de ţipătoare a Anstadtului său.

Satisfăcut că mecanismele puştii lui erau curăţate, Glass a pus la loc apărătoarea trăgaciului în făgaşul ei scobit şi a montat cele două şuruburi care o ţineau. A turnat pulbere proaspătă în rezervorul din spatele cremenii, asigurându-se că arma era pregătită de foc.

A observat dintr-odată că tabăra amuţise şi s-a întrebat vag când se oprise din vorbit căpitanul. Glass s-a uitat spre centrul taberei. Căpitanul dormea întins, iar trupul lui zvâcnea intermitent. De cealaltă parte a lui Glass, mai aproape de perimetrul taberei, Anderson stătea sprijinit de o bucată de lemn aruncată pe mal. Niciun sunet nu tulbura curgerea liniştitoare a râului.

Un pocnet pătrunzător al unei flinte cu cremene sfâşie tăcerea. Venea din josul râului – de la Jim Bridger, băiatul. Bărbaţii adormiţi zvâcniră la unison, speriaţi şi derutaţi, în timp ce îşi căutau armele şi un adăpost. Din josul râului, o formă întunecată se repezi spre tabără. Lângă Glass, Anderson trase cocoşul şi înălţă puşca dintr-o singură mişcare. Glass ridică Anstadtul. Forma repezită prinse contur la doar 40 de metri de tabără. Anderson ţinti de-a lungul ţevii, ezitând o clipă înainte să apese pe trăgaci. În aceeaşi clipă,

Glass îl lovi cu Anstadtul pe Anderson în braţe. Forţa ei ridică ţeava lui Anderson spre cer în timp ce pulberea lua foc.

Silueta repezită se opri brusc la detunătura armei, aplecându-se acum suficient de aproape ca să se poată distinge ochii căscaţi şi pieptul zbuciumat. Era Bridger.

— Am... am... am... am...

Era paralizat de o bâlbâială plină de panică.

— Ce s-a întâmplat, Bridger? întrebă căpitanul.

Apoi privi dincolo de acesta, în întunericul din josul râului. Vânătorii formaseră un semicerc defensiv, cu malul în spatele lor. Cei mai mulţi luaseră poziţia de tragere, cu un genunchi la pământ şi puştile armate.

— Îmi pare rău, căpitane. N-am vrut să trag. Am auzit un zgomot, un trosnet în tufişuri. M-am ridicat şi cocoşul probabil a alunecat. S-a descărcat singură.

— Mai degrabă ai adormit.

Fitzgerald lăsă cocoşul jos şi se ridică din genunchi.

— Acum toţi indienii de pe o rază de zece kilometri or să vină spre noi.

Bridger dădu să vorbească, dar căută în van acele cuvinte care să exprime profunzimea ruşinii şi regretului său. Rămase aşa, cu gura deschisă, holbându-se îngrozit la oamenii aşezaţi în formaţie în faţa lui.

Glass făcu un pas în faţă şi îi luă lui Bridger din mâini puşca cu ţeavă lisă.

Armă muscheta şi apăsă pe trăgaci, prinzând cocoşul înainte ca acesta să lovească oţelul. Repetă această acţiune.

— E o armă de doi bani. Dă-i o armă bună, căpitane, şi o să avem mai puţine probleme cu santinelele.

Câţiva oameni aprobară din cap.

Căpitanul privi mai întâi spre Glass, apoi spre Bridger şi spuse:

— Anderson, Fitzgerald – urmează schimbul vostru.

Cei doi bărbaţi îşi ocupară poziţiile, unul în susul, altul în josul râului. Santinelele deveniseră însă inutile. Nimeni nu mai dormi în cele câteva ore până la zori.

Trei

24 august 1823

Hugh Glass privea atent urmele de copite despicate; urmele adânci din noroiul moale erau cât se poate de clare. Două seturi diferite porneau de la malul râului, unde probabil că se adăpaseră cerbii, şi apoi intrau în ascunzişul des al sălciilor. Munca insistentă a unui castor trasase o cărare, folosită acum de mai multe animale. Lângă urme se aflau grămăjoare de excremente. Glass se opri ca să atingă boabele de mărimea mazării – încă erau calde.

Glass privi spre vest, unde soarele se mai înălţa încă deasupra platoului din depărtare. Estima că mai sunt trei ore până la apus. Era încă devreme, dar căpitanul şi restul oamenilor aveau nevoie de o oră ca să-i ajungă din urmă. În plus, era un loc de tabără ideal. Râul unduia uşor pe lângă un banc de nisip şi pietriş. Dincolo de sălcii, un pâlc de plopi roşii oferea un paravan pentru focurile lor de tabără şi o sursă de lemn de foc. Sălciile erau perfecte pentru ţepuşele de afumat. Glass observă nişte pruni împrăştiaţi printre sălcii, un adevărat noroc. Puteau să mărunţească fructele şi carnea şi să facă pemican. Privi în josul râului. *Unde e Black Harris*?

În topul provocărilor zilnice ale vânătorilor de blănuri, găsirea hranei era cea mai urgentă. Asemenea altor provocări, ea implica un echilibru complicat între beneficii şi riscuri. Nu cărau cu ei hrană aproape deloc, mai ales de când abandonaseră mahonele pe Missouri şi continuaseră mai departe pe jos, în amontele lui Grand. Câţiva oameni mai aveau ceai sau zahăr, dar cei mai mulţi rămăseseră doar cu o punguţă de sare, pentru conservarea cărnii. Vânatul era abundent pe această porţiune a Grandului şi ar fi putut să mănânce carne proaspătă în fiecare seară. Dar obţinerea vânatului însemna focuri de armă, iar zgomotul unei puşti ajungea la kilometri distanţă, destăinuind poziţia lor oricărui duşman care-l auzea.

De când plecaseră din Missouri, oamenii urmaseră îndeaproape un model. În fiecare zi, doi cercetaşi o luau în faţa celorlalţi. Deocamdată, calea lor era stabilită – pur şi simplu mergeau pe lângă Grand. Responsabilităţile principale ale cercetaşilor erau de a-i evita pe indieni, a alege locul de tabără şi a găsi hrană. La fiecare câteva zile împuşcau vânat proaspăt.

După ce împuşcau un cerb sau un bizon, cercetaşii pregăteau tabăra pentru seară. Sângerau animalul, strângeau lemne şi făceau

două sau trei focuri mici în gropi pătrate şi înguste. Focurile mai mici scoteau mai puţin fum decât un singur foc mare, în acelaşi timp oferind o suprafaţă mai mare pentru afumarea cărnii şi mai multe surse de căldură. Iar dacă ar fi fost ca duşmanii să-i depisteze noaptea, mai multe focuri creau iluzia că sunt mai mulţi oameni.

Odată ce flăcările porneau, cercetaşii tăiau animalul, scoţând bucăţile mai bune pentru a fi consumate imediat şi porţionând restul în fâşii înguste. Construiau suporturi primitive de afumat carne din crengi verzi de salcie, frecau fâşiile de carne cu puţină sare şi le atârnau exact deasupra flăcărilor. Nu era tipul de pastramă pe care îl făceau în taberele permanente şi care ţinea luni întregi. Dar carnea ţinea câteva zile, suficient ca să ajungă până la următorul vânat proaspăt.

Glass a ieşit dintre sălcii într-un luminiş, uitându-se după cerbii despre care ştia că trebuie să fie chiar în faţa lui.

Văzu puii de urs înainte să vadă ursoaica. Erau doi, se rostogoleau spre el şi schelălăiau ca nişte câini jucăuşi. Puii se născuseră în primăvară şi, la cinci luni, cântăreau 50 de kilograme fiecare. Se muşcau în joacă în timp ce se apropiau de Glass şi, pentru o fracţiune de secundă, scena păru aproape comică. Fascinat de mişcările aiuritoare ale puilor, Glass nu ridicase privirea spre celălalt capăt al luminişului, aflat la 50 de metri distanţă. Şi nici nu prevăzuse anumite consecinţe ale prezenţei lor.

Dintr-odată, îşi dădu seama. Cu jumătate de secundă înainte ca primul mormăit să traverseze luminişul, simţi un gol în stomac. Puii se opriră brusc, proptindu-se în picioare la doar trei metri în faţa lui Glass. Ignorând acum puii, Glass se uită spre conturul tufişurilor din cealaltă parte a luminişului.

Înainte să vadă ursoaica, Glass îi simţi mărimea. Nu doar trosnetul tufişurilor dese, pe care ursoaica le dădea la o parte ca pe nişte smocuri de iarbă, ci şi mormăitul însuşi, un sunet grav asemenea tunetului sau asemenea unui copac care cade, un bas care nu putea veni decât dintr-o masă foarte mare.

Mormăitul crescu în intensitate în timp ce ursoaica intra în luminiş. Îşi ţinea ochii negri aţintiţi asupra lui Glass şi capul plecat la pământ în timp ce procesa mirosul străin, un miros care se amesteca acum cu cel al puilor ei. Ursoaica îl înfruntă direct, cu trupul răsucit şi încordat ca un arc puternic de trăsură. Glass se minună de muşchii incredibili ai animalului. Cioturile groase ale picioarelor din faţă se continuau cu umeri masivi, iar deasupra de tot era cocoaşa argintie care făcea din ea un grizzly.

Glass se strădui să-şi controleze reacţiile în timp ce îşi analiza opţiunile. Bineînţeles, instinctul lui îi striga să o ia la fugă. Înapoi printre sălcii. În râu. Poate că ar fi putut să se scufunde mult şi să scape în josul apei. Dar ursoaica era deja prea aproape pentru asta, la doar 30 de metri în faţa lui. Ochii lui căutau cu disperare un plop roşu în care să se urce; poate se putea căţăra unde ea nu-l putea ajunge şi să tragă cu arma de sus. Nu, copacii erau în spatele ursului. Şi nici sălciile nu ofereau un ascunziş suficient. Opţiunile lui se reduceau la una singură: rămâi pe loc şi trage. O singură şansă de a opri un grizzly cu un glonţ de calibrul 53 tras cu Anstadtul.

Ursul atacă, mugind cu ura concentrată a furiei materne protectoare. Din nou, instinctul aproape că îl făcu pe Glass să se întoarcă şi să fugă. Însă inutilitatea fugii a devenit evidentă imediat, pentru că ursul reducea distanţa dintre ei cu o viteză remarcabilă. Glass trase cocoşul până jos şi ridică Anstadtul, privind prin cătarea bifurcată, uluit şi îngrozit de faptul că animalul era, în acelaşi timp, imens şi sprinten. Luptă împotriva unui alt impuls – acela de a trage imediat. Glass văzuse urşi grizzly care încasaseră cinci-şase gloanţe de puşcă fără să moară. Iar el avea un singur foc.

Glass se strădui să urmărească ţinta în mişcare a capului ursoaicei, incapabil să o prindă în cătare. La zece paşi în urma lui, ursoaica se ridică în picioare. Era cu un metru mai înaltă decât Glass şi pivota, încercând să lovească cu ghearele ei ascuţite şi mortale. Glass ţinti de aproape inima marii ursoaice şi apăsă pe trăgaci.

Cremenea lovi rezervorul Anstadtului, declanşând puşca şi umplând aerul cu fumul şi mirosul pulberii negre care exploda. Ursoaica mugi în timp ce glonţul îi intra în piept, dar atacul ei nu încetini. Glass lăsă puşca să cadă, acum era inutilă, şi duse mâna la cuţitul din teaca de la centură. Ursoaica îşi abătu laba şi Glass simţi senzaţia revoltătoare a ghearelor de 15 centimetri ale animalului care îi râcâiau adânc carnea braţului, de pe umăr şi gât. Lovitura îl aruncă pe spate. Cuţitul îi căzu şi Glass împinse furios cu picioarele în pământ, căutând zadarnic ascunzişul sălciilor.

Ursoaica se lăsă în patru labe şi ajunse deasupra lui. Glass se făcu ghem, încercând cu disperare să-şi protejeze faţa şi pieptul. Ursoaica îl apucă de ceafă cu colţii şi îl ridică de la pământ, scuturându-l atât de tare, încât Glass se gândi că o să i se rupă coloana. Simţea cum strânsoarea dinţilor ei îi ajunge la omoplat. Ghearele îi sfâşiară de mai multe ori carnea de pe spate şi cap. Glass urlă de durere. Ursoaica îl lăsă, apoi îşi înfipse dinţii în coapsa lui şi îl scutură iar, ridicându-l şi aruncându-l la pământ cu

asemenea forţă, încât el ameţi – era conştient, dar nu mai putea să lupte.

Rămase pe spate, privind în sus. Ursoaica stătea în faţa lui, pe picioarele din spate. Groaza şi durerea dispărură, înlocuite de o fascinaţie dublată de spaimă faţă de impunătorul animal. Ursoaica scoase un ultim urlet, pe care mintea lui Glass îl înregistra ca pe un ecou de la mare distanţă. Era conştient de greutatea imensă de deasupra lui. Mirosul umed al blănii ei îi copleşea celelalte simţuri. *Ce era asta*? Mintea lui căută, apoi se fixă asupra imaginii unui câine galben care lingea faţa unui băiat, pe veranda cu scânduri a unei cabane.

Cerul senin de deasupra lui se înnegri.

•

Black Harris auzi focul de armă în faţa lui, după cotul unui râu, şi speră că Glass împuşcase un cerb. Avansă rapid, dar în linişte, conştient că un foc de puşcă putea să însemne multe lucruri. Când auzi răgetul unui urs, începu să alerge. Apoi auzi ţipătul lui Glass.

La sălcii, Harris găsi atât urmele cerbilor, cât şi pe ale lui Glass. Se iţi pe cărarea făcută de castor, ascultând cu atenţie. Niciun sunet nu tulbura clipocitul încet al râului. Harris îşi aţinti puşca din şold, cu degetul mare pe cocoş şi arătătorul lângă trăgaci. Privi rapid spre pistolul de la centură, asigurându-se că era pregătit. Intră printre sălcii, aşezând cu grijă fiecare mocasin, în timp ce privea în faţă. Ţipetele puilor de urs întrerupseră tăcerea.

La marginea luminişului, Black Harris se opri ca să contemple scena din faţa lui. Un grizzly enorm zăcea pe burtă, răşchirat, cu ochii deschişi, dar mort. Un pui stătea pe picioarele din spate, împingând cu nasul în ursoaică şi încercând în zadar să-i smulgă un semn de viaţă. Celălalt pui scormonea după ceva şi trăgea cu dinţii. Harris îşi dădu seama dintr-odată că era braţul unui om. *Glass.* Ridică puşca şi trase în puiul cel mai apropiat, care căzu inert. Fratele lui fugi spre plopii roşii şi dispăru. Harris reîncărcă înainte de a merge mai departe.

Căpitanul Henry şi oamenii din detaşament auziră două focuri şi se grăbiră în susul râului. Primul foc nu-l îngrijoră pe căpitan, dar al doilea da. Primul foc era aşteptat – Glass sau Harris doborau un vânat, aşa cum plănuiseră cu o seară în urmă. Două focuri la mică distanţă ar fi fost şi ele normale. Doi bărbaţi care vânau împreună puteau să dea peste mai multe ţinte sau primul trăgător putea să rateze. Dar între focuri trecuseră mai multe minute. Căpitanul spera ca vânătorii să fi lucrat separat. Poate că primul trăgător gonise vânatul către al doilea. Sau poate că fuseseră suficient de norocoşi

încât să dea peste un bizon. Uneori bizonii rămâneau pe loc, neperturbaţi de pocnetul unei puşti, permiţându-i vânătorului să reîncarce şi să ţintească în linişte a doua oară.

— Ţineţi aproape, ostaşi. Şi verificaţi-vă armele.

Bridger verifică noua puşcă pe care i-o dăduse Will Anderson, pentru a treia oară în o sută de paşi. „Fratele meu nu mai are nevoie de asta”, doar atât spusese Anderson.

În luminiş, Black Harris privi în jos spre trupul ursoaicei. Doar braţul lui Glass ieşea de sub el. Harris privi în jur, apoi puse puşca pe jos şi trase de piciorul din faţă al ursoaicei, încercând să mute cadavrul. Trase de animal, smucindu-l, suficient cât să vadă capul lui Glass, o încâlceală însângerată de păr şi carne. *Dumnezeule mare*! Harris se mişcă febril, încercând să-şi reprime frica faţă de ceea ce avea să găsească.

Trecu de cealaltă parte a ursoaicei, suindu-se pe animal ca să îi apuce piciorul din faţă, apoi trăgând cu genunchii proptiţi în trupul grizzly-ului, ca o pârghie. După câteva încercări reuşi să rostogolească jumătatea din faţă a ursoaicei, astfel că uriaşul animal zăcea răsucit de la mijloc. Apoi trase de mai multe ori de piciorul din spate. Smuci o ultimă oară şi ursul se rostogoli greoi pe spate. Trupul lui Glass era liber. Pe pieptul ursoaicei, Black Harris observă părul însângerat din locul în care împuşcătura lui Glass îşi găsise ţinta.

Black Harris îngenunche lângă Glass, neştiind ce să facă. Nu că i-ar fi lipsit experienţa cu răniţii. Scosese săgeţi şi gloanţe din trei bărbaţi şi fusese el însuşi împuşcat de două ori.

Dar nu văzuse niciodată un asemenea carnagiu, imediat în urma unui atac. Glass era sfârtecat de la cap până la picioare. Scalpul îi atârna într-o parte, iar Harris avu nevoie de o clipă ca să recunoască părţile componente ale feţei. Şi mai rău era gâtul. Ghearele ursului grizzly lăsaseră trei urme clare şi adânci, care începeau de la umăr şi treceau direct peste gât. Încă doi-trei centimetri şi ghearele i-ar fi retezat jugulara lui Glass. Aşa, ele îi spintecaseră gâtul, tăind muşchii şi lăsându-i la vedere gâtlejul. Ghearele tăiaseră, de asemenea, traheea, iar Harris privi îngrozit cum în sângele care se scurgea din rană se formează o bulă mare. Era primul semn clar că Glass e viu.

Harris îl rostogoli încet pe Glass pe o parte, ca să-i examineze spatele. Din cămaşa de bumbac a acestuia nu mai rămăsese nimic. La gât şi spate avea răni străpunse adânc din care curgea sânge. Braţul drept îi atârna nefiresc. De la mijlocul spatelui până la talie, ghearele ascuţite ale ursoaicei îi lăsaseră tăieturi paralele adânci.

Ele îi aminteau lui Harris de trunchiurile de copaci văzute de el pe care urşii îşi marcau teritoriul, numai că aceste urme erau gravate în carne, nu în lemn.

Harris n-avea habar de unde să înceapă şi se simţi aproape uşurat că rana de la gât părea în mod limpede mortală. Îl trase pe Glass câţiva metri spre un loc umbrit cu iarbă şi îl lăsă încet pe spate. Ignoră gâtul care făcea clăbuci şi se concentră asupra capului. Glass merita cel puţin demnitatea de a-şi purta scalpul. Harris turnă apă din gamelă, încercând să spele cât mai mult pământ posibil. Pielea era atât de desprinsă, că era aproape ca şi cum ai pune la loc pe capul unui om chel pălăria care-i căzuse. Harris trase scalpul peste ţeasta lui Glass, apăsând pielea desprinsă pe frunte şi băgând-o în spatele urechii.

Auzi zgomot în tufişuri şi scoase pistolul. Căpitanul Henry apăru în luminiş. În spatele lui veneau în şir oamenii îndârjiţi, privind pe rând spre Glass şi spre ursoaică, spre Harris şi spre puiul mort.

Căpitanul examină luminişul, ciudat de imobil, în timp ce mintea lui interpreta acea scenă din perspectiva propriului său trecut. Scutură din cap şi, pentru o clipă, ochii lui de obicei pătrunzători păreau dezorientaţi.

— E mort?

— Nu încă. Dar e sfârtecat în bucăţi. Are beregata sfâşiată.

— El a omorât ursoaica?

Harris dădu din cap.

— Am găsit-o moartă, peste el. Are un glonţ în inimă.

— Da’ nu suficient de repede.

Era Fitzgerald.

Căpitanul îngenunche lângă Glass. Apăsă cu degetele murdare pe rana de la gât, unde clăbucii continuau să se formeze la fiecare respiraţie. Respiraţia devenise mai laborioasă şi acum un horcăit călduţ apărea intermitent atunci când pieptul lui Glass se umfla.

— Să-mi aducă cineva o fâşie curată de pânză şi nişte apă – şi whisky, în caz că se trezeşte.

Bridger păşi în faţă, scormonind într-o desagă mică luată din spate. Scoase o cămaşă de lână şi i-o întinse lui Henry.

— Uite, căpitane.

Căpitanul nu se mişcă, ezitând să ia cămaşa băiatului. Apoi o înşfăcă şi rupse fâşii din stofa aspră. Vărsă peste gâtul lui Glass apa din gamela lui. Sângele se spălă imediat, dar scurgerea profundă a rănii îl înlocui rapid. Glass începu să bolborosească şi să tuşească. Ochii lui clipiră, apoi se deschiseră larg, panicaţi.

Prima senzaţie a lui Glass a fost că se îneca. Tuşi iar, în timp ce trupul lui încerca să îndepărteze sângele din gât şi plămâni. Se concentră fugitiv asupra lui Henry în timp ce acesta îl rostogolea pe o parte. Stând aşa, Glass reuşi să tragă două guri de aer înainte să fie copleşit de greaţă. Vomită, declanşând o durere chinuitoare în gât. Duse mâna la beregată, instinctiv. Braţul drept nu voia să funcţioneze, dar mâna stângă găsise rana căscată. Fu copleşit de groază şi panică din cauza a ceea ce descoperiră degetele lui. Ochii lui deveniră disperaţi, căutând pe feţele din jurul lui o expresie liniştitoare. În schimb, văzu exact opusul – teribila confirmare a temerilor lui.

Glass încercă să vorbească, dar gâtul lui nu putea să producă niciun sunet în afara unei tânguiri stranii. Se strădui să se ridice pe coate. Henry îl ţintui la pământ, turnându-i whisky pe gât. O senzaţie puternică de arsură înlocui toate celelalte dureri. Glass se mai zvârcoli o dată, apoi îşi pierdu cunoştinţa.

— Trebuie să îi legăm rănile cât e leşinat. Mai fă nişte fâşii, Bridger.

Băiatul începu să rupă benzi lungi din cămaşă. Ceilalţi priveau solemn, stând asemenea celor care duc coşciugul la o înmormântare. Căpitanul ridică privirea.

— Ceilalţi, apucaţi-vă de treabă. Harris, verifică o arie largă în jurul nostru. Vezi ca nu cumva împuşcăturile alea să fi atras atenţia asupra noastră. Cineva să dea drumul la focuri – vedeţi să fie uscat lemnul, nu ne trebuie semnale cu fum. Şi tăiaţi ursoaica aia în bucăţi.

Oamenii plecară şi căpitanul se întoarse din nou spre Glass. Luă o fâşie de pânză de la Bridger şi o trecu pe după gâtul acestuia, legând-o cât de strâns îndrăznea. Repetă acţiunea cu încă două fâşii. Sângele înmuie pânza imediat. Înfăşură încă o fâşie în jurul capului lui Glass, în încercarea stângace de a-i ţine scalpul laolaltă. Rănile de la cap sângerau şi ele masiv, iar căpitanul şterse sângele care se strânsese în jurul ochilor lui Glass cu cârpa înmuiată în apă. Îl trimise pe Bridger să umple iar gamela de la râu.

Când Bridger se întoarse, îl rostogoliră iar pe Glass pe o parte. Bridger îl ţinea astfel încât faţa să nu-i atingă pământul, şi căpitanul Henry îi examina spatele. Henry turnă apă pe rănile străpunse făcute de colţii ursoaicei. Deşi adânci, sângerau foarte puţin. Cele cinci răni paralele făcute de ghearele ursoaicei erau altă poveste. Două, mai ales, intrau adânc în gâtul lui Glass, lăsând să se vadă muşchii şi sângerând abundent. Sângele era amestecat din plin cu pământ, iar căpitanul turnă iar apă din gamelă. Fără pământ, rănile

păreau să sângereze şi mai tare, şi atunci căpitanul le lăsă în pace. Tăie două fâşii lungi din cămaşă, le înfăşură în jurul trupului lui Glass şi le legă strâns. Nu mergea. Fâşiile nu prea reuşeau să stopeze sângerarea spatelui.

Căpitanul se opri ca să se gândească.

— Rănile astea adânci trebuie cusute, altfel o să sângereze până moare.

— Şi gâtul?

— Ar trebui să-l cos şi pe el, dar e aşa de al naibii de distrus, că nu ştiu de unde să încep.

Henry băgă mâna în geanta de vânătoare şi scoase aţă neagră şi un ac mare.

Căpitanul băgă aţă în ac şi făcu un nod de capăt; degetele lui groase erau surprinzător de agile. Bridger ţinea laolaltă marginile celei mai adânci răni şi privea, cu ochii măriţi, cum Henry împinge acul în pielea lui Glass. Băgă acul dintr-o parte în alta, până când patru copci ţineau pielea laolaltă în centrul tăieturii. Legă capetele aţei groase. Dintre cele cinci răni de gheare de pe spatele lui Glass, două erau suficient de adânci ca să aibă nevoie de copci. Căpitanul nu încercă să coasă nici o rană pe întreaga ei lungime. În schimb, o prindea pur şi simplu laolaltă la mijlocul ei, iar sângerarea încetini.

— Acum să ne uităm la gât.

Îl rostogoliră pe Glass pe spate. În ciuda bandajelor stângace, gâtul continua să bolborosească şi să şuiere. Sub pielea despicată, Henry vedea cartilajul de un alb strălucitor al gâtlejului şi beregatei. Îşi dădea seama, din cauza clăbucilor, că beregata e tăiată sau crestată, dar nu avea idee cum s-o repare. Puse mâna deasupra gurii lui Glass, căutându-i răsuflarea.

— Ce faci, căpitane?

Căpitanul mai făcu un nod de capăt pe aţa din ac.

— Încă-i mai intră ceva aer pe gură. Tot ce putem face e să închidem pielea şi să sperăm că restul se vindecă singure.

La intervale de câţiva centimetri, Henry cusu copci cu care să închidă gâtul lui Glass. Bridger curăţă o bucată de pământ de la umbra sălciilor şi îi aranjă pătura lui Glass. Îl aşezară acolo, mişcându-se cât de încet puteau.

Căpitanul îşi luă puşca şi ieşi din luminiş, luând-o înapoi spre râu, printre sălcii.

Când ajunse la apă lăsă puşca pe mal şi îşi scoase tunica de piele. Mâinile îi erau pline de sânge lipicios şi începu să le spele în apa râului. Dacă unele pete nu se curăţau, lua nisip de pe mal şi le freca. În cele din urmă renunţă, făcu mâinile căuş şi îşi băgă faţa

bărboasă în apa îngheţată a râului. Îl cuprinse o îndoială familiară. *Se întâmplă iar.*

Nu era nici o surpriză când începătorii sucombau în faţa sălbăticiei, dar când veteranii îi cădeau victime era un şoc. Ca şi Drouillard, Glass petrecuse ani de zile la frontieră. Era un stâlp care îi liniştea şi pe ceilalţi prin prezenţa lui calmă. Şi Henry ştia că până dimineaţă avea să moară.

Căpitanul îşi aduse aminte de conversaţia cu Glass din seara anterioară. *Seara trecută, nu mai demult*? În 1809, moartea lui Drouillard însemnase începutul sfârşitului. Grupul lui Henry abandonase palisada din valea Three Forks şi fugise spre sud. Această mişcare îi scosese din raza de acţiune a Picioarelor Negre, dar nu îi proteja de asprimea Stâncoşilor înşişi. Grupul a suportat un frig sălbatic, foamete şi apoi jaful din partea indienilor Crow. Când, în sfârşit, au coborât şchiopătând de pe munte, în 1811, viabilitatea comerţului cu blănuri rămânea încă o chestiune netranşată.

După mai bine de un deceniu, Henry se găsea din nou la conducerea unor vânători de blănuri, urmărind bogăţia greu de prins a Stâncoşilor. Henry răsfoia, în sinea lui, paginile trecutului său recent: la o săptămână de mers de St. Louis, pierduse o barcă cu marfă de 10 000 de dolari. Picioarele Negre îi omorâseră doi oameni lângă Great Falls, pe Missouri. Sărise în ajutorul lui Ashley, în satele Arikara, şi participase la dezastrul provocat de colonelul Leavenworth, apoi se uitase cum indienii Arikara închid Missouriul. În decursul unei călătorii de o săptămână pe uscat, pe Grand în sus, trei dintre oamenii lui fuseseră ucişi de Mandani, indieni în mod normal paşnici, care atacaseră din greşeală noaptea. Acum Glass, cel mai bun om al lui, zăcea rănit mortal după ce dăduse nas în nas cu o ursoaică. *Ce păcat mă chinuie cu blestemul lui*?

•

În luminiş, Bridger îl înveli cu o pătură pe Glass şi se întoarse să se uite la ursoaică. Patru oameni lucrau la măcelărirea animalului. Cele mai bune bucăţi – ficatul, inima, limba, şalele şi coastele – au fost puse deoparte, pentru consum imediat. Restul a fost tăiat în fâşii subţiri şi dat cu sare.

Bridger s-a apropiat de laba marii ursoaice şi şi-a scos cuţitul din teacă. Fitzgerald a ridicat privirea de la măcelărit, în timp ce Bridger începea să taie cea mai mare gheară a labei. Era şocat de mărimea ei – aproape 15 centimetri lungime şi de două ori mai groasă decât degetul lui mare. Era ascuţită ca o lamă la vârf şi încă însângerată în urma atacului asupra lui Glass.

— Cine a spus că poţi să iei o gheară, băiete?

— Nu e pentru mine, Fitzgerald.

Bridger a luat gheara şi s-a dus la Glass.

Geanta de vânătoare a acestuia zăcea lângă el. Bridger a deschis-o şi a aruncat înăuntru gheara.

În seara aceea oamenii s-au îndopat ore întregi. Trupurile lor tânjeau după nutrienţii bogaţi ai cărnii grase. Ştiau că aveau să treacă zile întregi până să mănânce iar carne şi profitau de acest ospăţ. Căpitanul Henry a pus două santinele. În ciuda relativei izolări a luminişului, îşi făcea griji din cauza focurilor.

Cei mai mulţi oameni s-au aşezat în apropierea flăcărilor, cu ţepuşe de salcie încărcate cu carne în mână. Căpitanul şi Bridger se uitau pe rând cum se mai simte Glass, ai cărui ochi se deschiseseră de două ori, sticloşi şi derutaţi. Reflectau lumina focului, dar păreau să nu aibă nici o sclipire din interior. O dată, Glass reuşi chiar să înghită apă, cu o convulsie dureroasă.

Puneau lemne pe focurile din gropile lungi suficient de des ca pe ţepuşele cu carne la uscat să fie căldură şi fum. În ora de dinaintea zorilor, căpitanul Henry se uită să vadă ce face Glass şi descoperi că nu e conştient. Respira din greu, horcăind ca şi cum fiecare respiraţie necesita întreaga lui forţă.

Henry se întoarse la foc şi îl găsi acolo pe Black Harris, care rodea o coastă.

— Putea fi oricine, căpitane – să dea aşa peste un grizzly. N-ai ce să faci dacă ai ghinion.

Henry scuturǎ doar din cap. El ştia foarte bine cum e cu norocul. O vreme rămaseră în tăcere, în timp ce primul semn al unei noi zile, un licăr abia perceptibil, apărea la estul orizontului. Căpitanul îşi luă puşca şi cornul cu pulbere.

— Mă întorc înainte să răsară soarele. Când se trezesc oamenii, alege doi care să sape un mormânt.

Căpitanul s-a întors peste o oră. Fusese începută săparea unui mormânt, dar munca părea abandonată. Căpitanul s-a uitat la Harris.

— Care e treaba?

— Păi, căpitane – în primul rând că nu e mort. Nu ni s-a părut în ordine să continuăm cu săpatul în timp ce el zace acolo.

Au aşteptat toată dimineaţa ca Hugh Glass să moară. Glass nu şi-a mai recăpătat cunoştinţa. Pielea lui era palidă din cauza sângelui pierdut şi respiraţia rămânea laborioasă. Dar pieptul lui urca şi cobora, şi fiecare respiraţie încăpăţânată era urmată de o alta.

Căpitanul Henry umbla între râu şi luminiş, iar pe la mijlocul dimineţii l-a trimis pe Harris să cerceteze în susul râului. Când Harris

s-a întors, soarele era direct deasupra capului. Harris nu văzuse niciun indian, dar o potecă de animale de pe celălalt mal era plină de urme de oameni şi cai. La trei kilometri în susul râului, Harris găsise o tabără părăsită. Căpitanul nu mai putea să aştepte.

Alese doi oameni şi le ordonă să taie copaci tineri. Puteau să facă o targă cu pătura lui Glass.

— De ce nu facem o sanie, căpitane? Şi să punem un catâr s-o tragă?

— Malul râului e prea aspru ca să tragi o sanie pe el.

— Atunci să ne depărtăm de râu.

— Faceţi odată naibii targa aia, spuse căpitanul.

Râul era singurul marcaj pe un teren necunoscut. Henry nu se gândea să se despartă nici măcar un centimetru de malurile lui.

Patru

8 august 1823

Unul câte unul, oamenii au ajuns la obstacol şi s-au oprit. Grand River se izbea drept de o faleză de gresie, care îl forţa să cotească. Apele se învârtejeau şi se adunau, adânci, înainte de a se despărţi larg spre malul opus. Bridger şi Porcul, care îl cărau pe Glass, au sosit ultimii şi au lăsat targa jos. Porcul s-a aşezat greoi în fund, gâfâind, cu pete întunecate de transpiraţie pe cămaşă.

Fiecare om ridica privirea atunci când ajungea, evaluând rapid cele două variante pentru continuarea drumului. Una era căţărarea pe faţada abruptă a falezei. Era posibil, însă doar dacă se foloseau şi mâinile, nu doar picioarele. Asta fusese calea urmată de Black Harris atunci când trecuse pe acolo cu două ore înaintea lor. Vedeau urmele pe care le lăsase şi crengile rupte ale tufişurilor de pelin de care se prinsese ca să se ridice. Era evident că nici purtătorii tărgii şi nici catârul nu puteau să urce pe acolo.

Cealaltă variantă era traversarea râului. Malul opus era întins şi îmbietor, dar problema era cum să ajungă până acolo. Bulboana creată de baraj părea să aibă cel puţin un metru şi jumătate adâncime, iar curentul era iute. La mijlocul apei, linia de la care râul începea să curgă altfel marca locul în care el devenea mai puţin adânc. De acolo era uşor de ieşit pe partea cealaltă. Un om sigur pe picioarele lui putea să stea în apa adâncă şi să-şi ţină puşca şi pulberea deasupra capului; era posibil ca aceia mai puţin agili să cadă, dar cu siguranţă puteau înota până la apa puţin adâncă.

Să convingi măgăriţa să intre în apă nu era o problemă. Dragostea faţă de apă a animalului era atât de vestită, încât oamenii îi spuneau „Raţa”. La capătul unei zile stătea în apă ore în şir, până la burta sa lăsată. De fapt, această predilecţie ciudată era cea care îi împiedicase pe indienii Mandan să o fure, împreună cu celelalte animale. În timp ce acestea păşteau sau dormeau pe mal, Raţa stătea în apa puţin adâncă sau pe un banc de nisip. Când bandiţii încercaseră să o fure, era complet înnămolită. În cele din urmă fusese nevoie de jumătate de detaşament ca să o scoată de acolo.

Deci problema nu era catârul. Problema era Glass, desigur.

A traversa apa ţinând targa deasupra apei era imposibil.

Căpitanul Henry îşi cântări opţiunile, blestemându-l pe Harris că nu lăsase mai devreme un semn de traversare. La doi kilometri în

aval trecuseră pe lângă un vad accesibil. Henry nu suporta să-şi separe oamenii nici măcar pentru câteva ore, dar părea o prostie să-i întoarcă pe toţi din drum.

— Fitzgerald, Anderson – e rândul vostru la targă. Bernot – tu şi cu mine ne întoarcem cu ei la vadul pe lângă care am trecut. Ceilalţi treceţi pe aici şi aşteptaţi.

Fitzgerald se uită urât la căpitan, şoptind ceva.

— Ai ceva de spus, Fitzgerald?

— M-am înrolat să fiu vânător de blănuri, căpitane – nu catâr, fir-ar a naibii.

— O să-ţi faci tura ca toţi ceilalţi.

— Şi o să-ţi spun ceea ce toţi ceilalţi se tem să-ţi spună în faţă. Cu toţii ne întrebăm dacă ai de gând să târâi cadavrul ăsta până la Yellowstone.

— Am de gând să fac pentru el ce aş face şi pentru tine sau oricare alt om din detaşamentul ăsta.

— Ce faci pentru noi de fapt e să ne sapi mormântul. Cât crezi că mai putem defila prin valea asta până să dăm de nişte indieni plecaţi la vânătoare? Glass nu e singurul om din detaşamentul ăsta.

— Nici tu nu eşti singurul om, a spus Anderson. Fitzgerald nu vorbeşte în numele meu, căpitane – şi sunt sigur că nici în numele multor altora.

Anderson s-a apropiat de targă şi şi-a pus puşca lângă Glass.

— Vrei cumva să-l târăsc eu de unul singur?

•

Îl căraseră pe Glass timp de trei zile. Nisipul şi bolovanii dezordonaţi alternau pe malurile lui Grand. Din când în când, pâlcurile de plopi roşii de la linia viiturilor lăsau locul crengilor graţioase de salcie, care ajungeau până la trei metri înălţime. Malurile abrupte îi obligau să urce, scobituri gigantice unde eroziunea tăiase şi îndepărtase pământul cu o precizie de satâr. Ocoleau mormanele încâlcite de resturi lăsate în urmă de inundaţiile de primăvară – grămezi de pietre, crengi încurcate şi chiar copaci întregi, cu trunchiurile albite de soare şi lucrate de apă şi piatră la fel de netede ca sticla. Când terenul devenea prea accidentat, traversau râul ca să continue în amonte, pielea udă de căprioară sporind greutatea încărcăturii.

Râul era un drum principal prin câmpie, iar oamenii lui Henry nu erau singurii care călătoreau pe malurile lui. Urmele şi taberele părăsite erau numeroase. Black Harris văzuse de două ori mici grupuri de vânători. Distanţa fusese prea mare ca să-şi dea seama dacă erau Sioux sau Arikara, deşi ambele triburi erau periculoase.

Indienii Arikara erau duşmani siguri după lupta de pe Missouri. Indienii Sioux fuseseră aliaţii lor în lupta aceea, dar nu se ştia care mai e dispoziţia lor actuală. Având doar zece oameni apţi, micul grup de vânători de blănuri nu prea avea cu ce să descurajeze un atac. În acelaşi timp, armele, capcanele lor şi chiar şi catârul erau ţinte atractive. Exista un pericol permanent de ambuscadă, pe care doar abilităţile de cercetaşi ale lui Black Harris şi ale căpitanului Henry îl puteau ţine la distanţă.

Teritoriu de traversat rapid, se gândi căpitanul. Totuşi, avansară anevoie, în ritmul unei procesiuni funerare.

Glass era când conştient, când nu, chiar dacă cele două stări difereau prea puţin. Uneori bea apă, dar nu putea să înghită hrană solidă din cauza rănilor de la gât. Targa scăpă de două ori, aruncându-l pe Glass la pământ. La a doua căzătură, două copci de la gât se rupseră. S-au oprit cât să-i recoasă căpitanul gâtul, care acum era roşu din cauza infecţiei. Nimeni nu se obosi să verifice celelalte răni. Oricum nu puteau să facă prea multe pentru el. Şi nici Glass nu se putea plânge. Gâtul lui rănit îl făcea mut, singurul sunet pe care îl scotea fiind şuieratul jalnic al respiraţiei.

La capătul celei de-a treia zile, au ajuns la confluenţa Grandului cu un mic pârâu. La 400 de metri în susul pârâului, Black Harris găsi un izvor înconjurat de un pâlc înalt de pini. Era un loc ideal de tabără. Henry îi trimise pe Anderson şi Harris să găsească vânat.

Izvorul însuşi era mai mult o baltă decât o fântână, dar apa lui îngheţată se strecura printre pietrele cu licheni şi se aduna într-un iaz limpede. Căpitanul Henry se aplecă să bea, în timp ce se gândea la decizia pe care să o ia.

În cele trei zile în care îl căraseră pe Glass, căpitanul estima că parcurseseră doar 65 de kilometri. Ar fi trebuit să parcurgă dublul acelei distanţe sau mai mult. Dacă Henry credea că trecuseră de teritoriul Arikara, Black Harris găsea în fiecare zi tot mai multe semne ale indienilor Sioux.

Dincolo de grijile referitoare la locul în care se aflau, pe Henry îl neliniştea locul în care trebuiau să ajungă. Mai mult decât orice, era îngrijorat să nu ajungă la Yellowstone prea târziu. Dacă nu aveau la dispoziţie câteva săptămâni în care să strângă provizii de carne, întregul detaşament ar fi fost în pericol. Vremea de la sfârşitul toamnei era la fel de capricioasă ca un pachet de cărţi de joc. Puteau să dea de vara indiană sau de vânturile urlătoare ale unui viscol timpuriu.

În afară de siguranţa lor fizică, Henry simţea o presiune enormă şi în privinţa succesului lor comercial. Cu puţin noroc, câteva

săptămâni de vânătoare de toamnă şi ceva comerţ cu indienii, ar fi putut să strângă suficiente blănuri ca să se justifice trimiterea câtorva oameni pe râu în jos.

Căpitanului îi plăcea enorm să-şi imagineze efectul unei pirogi pline cu blănuri care sosea în St. Louis într-o zi însorită de februarie. Poveştile despre reuşita lor întreprindere din Yellowstone ar fi ajuns pe prima pagină a lui *Missouri Republican.* Presa ar aduce noi investitori. Până la începutul primăverii, Ashley ar putea negocia atragerea unui capital proaspăt pentru un nou detaşament pentru blănuri. Până la sfârşitul verii, Henry se vedea la comanda unei reţele de vânători de blănuri din întregul Yellowstone. Dacă ar fi avut suficienţi oameni şi mărfuri pentru troc, poate că ar fi putut chiar să facă pace cu Picioarele Negre şi să vâneze din nou în văile pline de castori de la Three Forks. Iarna următoare ar fi fost nevoie de bărci cu vele care să transporte blănurile de castor strânse de ei.

Dar totul era o chestiune de timp. Să ajungi acolo primul şi în forţă. Henry simţea presiunea concurenţei din toate punctele cardinale.

Dinspre nord, compania British North West înfiinţase forturi mult spre sud, până la satele indienilor Mandan. British domina şi coasta vestică, de unde presa acum spre interior, de-a lungul Columbiei şi al afluenţilor ei. Umblau zvonuri că vânătorii de blănuri de la British răzbătuseră până la Snake şi Green.

Dinspre sud, mai multe grupuri se răspândeau spre nord, din Taos şi Santa Fe: compania Columbia Fur, compania French Fur, compania Stone Bostwick.

Cea mai vizibilă era concurenţa dinspre est, chiar din St. Louis. În 1819, armata americană declanşase „Expediţia Yellowstone” cu scopul declarat de extindere a comerţului cu blănuri. Deşi extrem de limitată, prezenţa armatei îi încurajase pe antreprenorii deja doritori să se apuce de comerţul cu blănuri. Compania Missouri Fur a lui Manuel Lisa a început să facă comerţ pe Platte. John Jacob Astor a readus la viaţă rămăşiţele companiei lui, American Fur, alungată din Columbia de britanici în timpul războiului din 1812, prin stabilirea noului cartier general în St. Louis. Toate acestea concurau pentru surse limitate de capital şi oameni.

Henry privi spre Glass, care zăcea pe targă la umbra pinilor.

Nu se mai reapucase să coasă cum se cuvine scalpul lui Glass, care continua să îi atârne la întâmplare pe creştet. La marginile lui, acolo unde era ţinut de sângele uscat, era mov-negru, o coroană grotescă pentru un trup zdrobit. Căpitanul simţi din nou amestecul contrastant de compasiune şi furie, ranchiună şi vinovăţie.

Nu-l putea învinovăţi pe Glass de atacul grizzly-ului. Ursoaica fusese doar o întâmplare ieşită în calea lor, una din multele. Atunci când trupa plecase din St. Louis, Henry ştiuse că aveau să moară oameni. Trupul rănit al lui Glass nu făcea decât să sublinieze prăpastia pe marginea căreia umblau toţi în fiecare zi. Henry îl considera pe Glass cel mai bun om al lui, cea mai bună combinaţie de experienţă, abilităţi şi caracter. Pe ceilalţi, poate cu excepţia lui Black Harris, îi vedea ca pe nişte subordonaţi. Erau mai tineri, mai neghiobi, mai slabi, mai puţin experimentaţi. Dar căpitanul Henry îl vedea pe Glass ca pe egalul lui. Dacă asta i se putea întâmpla lui Glass, i se putea întâmpla oricui; i se putea întâmpla şi lui. Căpitanul a întors privirea de la muribund.

Ştia că rolul de şef îi cerea să ia decizii dificile pentru binele detaşamentului. Ştia că, mai presus de orice, frontiera respecta – dar şi solicita – independenţa şi autonomia. La vest de St. Louis nu mai existau drepturi, însă indivizii aprigi care constituiau comunitatea lui de frontieră erau legaţi unii de alţii de ţesătura trainică a responsabilităţii colective. Deşi nu existau legi scrise, exista o justiţie primitivă, o loialitate faţă de un legământ care trecea dincolo de interesele lor egoiste. Acesta avea o profunzime biblică, iar importanţa lui creştea cu fiecare pas către sălbăticie. Când devenea necesar, un om dădea o mână de ajutor prietenilor, partenerilor, necunoscuţilor. Când făcea asta, fiecare ştia că propria lui supravieţuire ar putea să depindă într-o zi de mâna întinsă a altcuiva.

Utilitatea acestui cod părea diminuată atunci când căpitanul se străduia să i-l aplice lui Glass. *Oare n-am făcut tot posibilul pentru el*? Îi îngrijise rănile, îl transportase, aşteptase respectuos ca să-i poată oferi cel puţin o înmormântare civilizată. Datorită deciziilor lui Henry, îşi subordonaseră nevoile lor colective nevoilor unui singur om. Aşa trebuia, dar acest lucru nu mai putea dura mult. Cel puţin nu aici.

Căpitanul se gândise să-l abandoneze pe Glass de-a dreptul. De fapt, suferinţa acestuia era atât de mare, încât Henry se gândi în treacăt dacă n-ar fi mai bine să-i tragă un glonţ în cap şi să-i curme chinul. Alungă rapid orice idee de a-l ucide pe Glass, dar se întrebă dacă ar fi putut cumva să comunice cu bărbatul rănit, să-l facă să înţeleagă că nu mai putea să pericliteze întregul detaşament. Puteau să-i găsească un adăpost, să-i lase foc, arme şi provizii. Dacă starea lui se ameliora, putea să li se alăture pe Missouri. Cunoscându-l pe Glass, Henry presupunea că asta ar fi cerut chiar el

dacă ar fi putut să vorbească. Cu siguranţă nu ar fi pus în pericol vieţile celorlalţi.

Însă căpitanul Henry nu se putea convinge să-l lase în urmă pe bărbatul rănit. De la atacul ursoaicei încoace nu existase nici o conversaţie coerentă cu Glass, aşa că aflarea dorinţelor lui era imposibilă. În absenţa unei astfel de îndrumări clare, Henry nu voia să facă nici o presupunere. El era şeful, iar Glass era responsabilitatea lui.

Dar şi ceilalţi oameni la fel. La fel şi investiţia lui Ashley. La fel şi familia lui din St. Louis, familie care aşteptase mai bine de un deceniu succesul comercial care părea mereu la fel de îndepărtat precum munţii înşişi.

În noaptea aceea, oamenii din detaşament se strânseră în jurul a trei focuri mici în groapă. Aveau carne proaspătă de afumat, un pui de bizon, iar adăpostul pinilor le dădea mai multă încredere să facă focul. Seara de sfârşit de august se răcorea rapid după apus: nu era frig, doar o reamintire a faptului că la orizont pândea schimbarea anotimpului.

Căpitanul luă poziţie în faţa oamenilor ca să le vorbească, formalitate care prefigura gravitatea a ceea ce urma să spună.

— Trebuie să avansăm mai repede. Am nevoie de doi voluntari care să rămână cu Glass. Să rămână cu el aici până moare, să-l înmormânteze cum se cuvine, apoi să ne ajungă din urmă. Compania Rocky Mountain Fur va plăti 70 de dolari pentru riscul de a rămâne în urmă.

Un nod de pin trosni în unul dintre focuri, proiectând scântei pe cerul senin al nopţii. În afară de asta tabăra era tăcută, în timp ce oamenii cântăreau situaţia şi oferta. Era straniu să te gândeşti la moartea lui Glass, oricât de certă ar fi fost ea. Un francez pe nume Jean Bernot îşi făcu cruce. Majoritatea celorlalţi se mulţumiră să privească fix focul.

O lungă perioadă de timp, nimeni nu spuse nimic. Cu toţii se gândeau la bani; 70 de dolari erau peste o treime din salariul lor pentru întregul an. Dintr-o perspectivă economică, Glass avea cu siguranţă să moară curând; 70 de dolari ca să stai într-un luminiş câteva zile, apoi o săptămână de mărşăluit intens ca să ajungi din urmă detaşamentul. Zece oameni nu făceau faţă prea mult unui atac. Doi oameni nu contau deloc. Dacă un grup de războinici dădea întâmplător peste ei... Nu puteai cumpăra nimic cu 70 de dolari dacă erai mort.

— Rămân eu cu el, căpitane.

Ceilalţi oameni se întoarseră, surprinşi că voluntarul era Fitzgerald. Căpitanul Henry nu ştia cum să reacţioneze, fiind extrem de suspicios faţă de motivaţia lui. Fitzgerald îi ghici ezitarea.

— Nu fac asta din iubire, căpitane. Fac asta pentru bani, pur şi simplu. Dacă ai nevoie de unul care să-l dădăcească, alege pe altcineva.

Căpitanul Henry privi în jur, la cercul aproximativ al oamenilor.

— Cine mai vrea să rămână?

Black Harris aruncă un beţişor în foc.

— Rămân eu, căpitane.

Harris fusese prieten cu Glass şi ideea de a-l lăsa cu Fitzgerald nu i se părea deloc bună. Niciunul dintre oameni nu-l plăcea pe Fitzgerald. Glass merita ceva mai bun. Căpitanul scutură din cap.

— Tu nu poţi să rămâi, Harris.

— Cum adică nu pot să rămân?

— Nu poţi să rămâi. Ştiu că era prietenul tău şi îmi pare rău. Dar am nevoie de tine pe post de cercetaş.

Urmă încă o tăcere lungă. Cei mai mulţi oameni priveau absenţi spre foc. Unul câte unul, ajungeau toţi la aceeaşi concluzie inconfortabilă: nu merita. Banii ăia nu meritau. În ultimă instanţă, nici Glass nu merita. Nu că nu l-ar fi respectat sau că nu l-ar fi plăcut chiar. Unii, cum ar fi Anderson, simţeau faţă de el o recunoştinţă suplimentară, o obligaţie faţă de unele acte gratuite de bunătate din trecut. Anderson se gândi că ar fi fost altceva dacă li s-ar fi cerut să apere viaţa lui Glass – dar nu asta era sarcina pe care o primeau. Sarcina pe care o primeau era să aştepte ca Glass să moară, apoi să-l îngroape. Nu merita.

Henry începu să se întrebe dacă avea să fie obligat să-i încredinţeze această sarcină doar lui Fitzgerald, când dintr-odată Jim Bridger se ridică stângaci în picioare.

— Rămân eu.

Fitzgerald pufni sarcastic.

— Dumnezeule, căpitane, nu poţi să mă laşi să fac asta împreună cu un băiat neisprăvit! Dacă rămâne Bridger, ar trebui să mă plăteşti dublu pentru că am grijă de amândoi.

Cuvintele îl loviră pe Bridges ca nişte pumni. Simţi cum se congestionează de stânjeneală şi furie.

— Îţi promit, căpitane, că o să-mi fac partea mea de datorie.

Nu era deloc rezultatul pe care îl aşteptase căpitanul. O parte din el simţea că a-l lăsa pe Glass cu Bridger şi Fitzgerald era cam acelaşi lucru cu a-l abandona. Bridger era aproape doar un copil. În anul de când lucra pentru compania Rocky Mountain Fur se

dovedise a fi cinstit şi capabil, dar nu se putea pune cu Fitzgerald. Fitzgerald era un mercenar. Dar, pe de altă parte, se gândi căpitanul, nu chiar asta era esenţa căii alese de el? Nu asta făcea, nu împuternicea pe cineva pentru responsabilitatea lor colectivă? Pentru propria lui responsabilitate? Ce altceva putea să facă? Nu exista o variantă mai bună.

— Bine, atunci, spuse căpitanul. Noi, ceilalţi, plecăm în zori.

Cinci

30 august 1823

Era seara celei de-a doua zile de la plecarea căpitanului Henry şi a detaşamentului. Fitzgerald îl trimisese pe băiat să strângă lemne, iar el şi Glass rămăseseră singuri în tabără. Glass zăcea lângă unul dintre focurile mici. Fitzgerald îl ignora.

O formaţiune stâncoasă încununa panta abruptă de deasupra luminişului. Stânci imense formau o piramidă de piatră, ca şi cum nişte mâini titanice le îngrămădiseră una deasupra celeilalte şi apoi apăsaseră.

Într-o crăpătură dintre două stânci mari creştea un pin singuratic şi contorsionat.

Copacul era rudă cu pinii răsuciţi pe care triburile din zonă îi foloseau pentru corturile lor, dar sămânţa naşterii lui fusese ridicată mult deasupra solului fertil al pădurii de dedesubt. O vrabie o smulsese dintr-un con de pin cu decenii în urmă şi o purtase la o înălţime ameţitoare deasupra luminişului. Vrabia pierduse sămânţa într-o crăpătură dintre stânci. În crăpătură existase sol şi o ploaie oportună pentru germinare. În timpul zilei stâncile atrăgeau căldură, ceea ce compensa în parte condiţiile vitrege de pe pisc. Nu exista nici o linie dreaptă către lumina soarelui, aşa că pinul crescuse în lateral înainte să crească în sus, ieşind încolăcit din crăpătură, pentru ca mai apoi să se îndrepte spre cer. Din trunchiul deformat ieşeau câteva crengi noduroase, fiecare dintre ele încununată cu un smoc dezordonat de ace. Pinii de dedesubt creşteau drepţi ca săgeata, unii ridicându-se şi la 20 de metri deasupra solului pădurii. Dar niciunul nu era mai înalt decât pinul contorsionat din vârful stâncii.

După ce căpitanul şi detaşamentul plecaseră, strategia lui Fitzgerald fusese simplă: să strângă o rezervă de carne afumată, ca să poată pleca rapid când murea Glass; între timp, să stea cât mai mult posibil în afara taberei.

Deşi se abătuseră de la râul principal, Fitzgerald nu avea mare încredere în poziţia lor de pe pârâu. Micul pârâu ducea direct spre luminiş. Rămăşiţele carbonizate ale focurilor de tabără arătau clar că şi alţii se folosiseră de izvorul adăpostit. De fapt, Fitzgerald se temea că luminişul e un loc bine-cunoscut de tabără. Şi dacă nu ar fi fost, urmele detaşamentului şi ale catârului de la râu încoace erau

clare. Un grup de vânători sau războinici nu avea cum să nu-i găsească dacă urca pe malul acesta al Grandului.

Fitzgerald privi cu înverşunare spre Glass. În ziua în care restul trupei plecase, examinase din curiozitate rănile acestuia. Cusăturile de la gâtul omului rănit ţinuseră până când se răsturnase targa, dar întreaga zonă era roşie din cauza infecţiei. Rănile străpunse de pe picior şi braţ păreau să se vindece, dar crestăturile adânci de pe spate erau inflamate. Din fericire pentru el, în majoritatea timpului Glass nu era conştient. *Când avea să moară nemernicul ăsta*?

•

John Fitzgerald ajunsese la frontieră pe un drum sinuos, care începuse în 1815 cu fuga lui din New Orleans, a doua zi după ce, înnebunit de băutură, înjunghiase mortal o prostituată.

Fitzgerald crescuse în New Orleans, ca fiu al unui marinar scoţian şi al fiicei unui negustor Cajun. În cei zece ani de căsătorie, tatăl lui ajunsese pe uscat doar o dată pe an, apoi vasul lui s-a scufundat în Caraibe. În fiecare vizită la New Orleans, îşi lăsa fertila soţie cu sămânţa unui nou membru al familiei. La trei luni după ce a aflat de moartea soţului ei, mama lui Fitzgerald s-a căsătorit cu bătrânul proprietar al unui magazin de diverse, acţiune pe care o considera esenţială pentru întreţinerea familiei ei. Decizia ei pragmatică le-a prins bine celor mai mulţi dintre copii. Opt dintre ei au ajuns la maturitate. Cei doi fii mai mari au preluat magazinul atunci când bătrânul a murit. Majoritatea celorlalţi băieţi şi-au găsit munci cinstite, iar fetele s-au căsătorit respectabil. Cumva, John s-a rătăcit printre toate acestea.

De la o vârstă fragedă, Fitzgerald a manifestat deopotrivă înclinaţie şi pricepere faţă de violenţă. Recurgea rapid la o lovitură de pumn sau picior pentru soluţionarea disputelor şi a fost dat afară de la şcoală la vârsta de zece ani pentru că îşi înjunghiase un coleg în picior cu creionul. Fitzgerald nu era deloc interesat de munca grea de marinar a tatălui său, dar s-a amestecat cu pasiune în haosul mizer al unui oraş-port. Abilităţile lui de luptător au fost testate şi perfecţionate la docuri, unde şi-a petrecut adolescenţa. La 17 ani, un barcagiu i-a crestat faţa într-o încăierare dintr-o cârciumă. Acest incident l-a lăsat cu o cicatrice ca un cârlig de pescuit şi un respect sporit faţă de cuţite, care au început să-l fascineze. Şi-a cumpărat o colecţie de pumnale şi cuţite de scalpat de o largă varietate de mărimi şi forme.

La 20 de ani, Fitzgerald s-a îndrăgostit de o curvă tânără dintr-un bar de lângă docuri, o franţuzoaică pe nume Dominique Perreau. În ciuda bazelor financiare ale relaţiei lor, se pare că Fitzgerald nu a

sesizat implicaţiile depline ale profesiei lui Dominique. Când a intrat în camera în care ea îşi exercita meseria cu un căpitan gras al unei bărci cu velă, tânărul a fost cuprins de furie. I-a înjunghiat pe amândoi, apoi a fugit pe străzi. A furat 84 de dolari de la magazinul fraţilor lui şi şi-a plătit călătoria pe un vapor care mergea spre nord, în susul Mississippiului.

Timp de cinci ani, şi-a câştigat existenţa în crâşmele din Memphis şi în jurul lor. Pentru masă, cazare şi un mic salariu, se ocupa de barul unui local cu pretenţii nejustificate cunoscut sub numele de Golden Lion. Funcţia oficială de barman îi oferea ceva ce nu avusese în New Orleans – autorizaţia de a se comporta violent. Îi dădea afară pe clienţii turbulenţi cu o plăcere care uimea chiar şi clientela primitivă a crâşmei. De două ori aproape că a omorât oameni în bătaie.

Fitzgerald poseda unele dintre talentele matematice care făcuseră din fraţii lui comercianţi de succes şi îşi folosea inteligenţa înnăscută la jocurile de noroc. O vreme, s-a mulţumit să toace micul salariu primit de la bar. Cu timpul, a fost atras de mize mai mari. Pentru a participa la aceste noi jocuri era nevoie de mai mulţi bani, iar Fitzgerald găsea cu uşurinţă creditori.

La puţin timp după ce împrumutase 200 de dolari de la proprietarul unei crâşme rivale, Fitzgerald a dat lovitura. A câştigat 1000 de dolari dintr-o singură mână la poker, cu dame faţă de zecari, şi a sărbătorit asta printr-o orgie de o săptămână. Câştigul i-a indus o încredere amăgitoare în abilităţile lui de jucător şi o foame imensă de mai mult. Şi-a dat demisia din slujba de la Golden Lion şi a încercat să-şi câştige existenţa din jocurile de cărţi. Norocul lui a luat-o abrupt în jos şi, după o lună, datora 2000 de dolari unui cămătar pe nume Geoffrey Robinson. L-a evitat pe Robinson mai multe săptămâni, până când acoliţii acestuia l-au prins şi i-au rupt mâna. I-au dat o săptămână ca să-şi achite datoria.

Disperat, Fitzgerald a găsit un al doilea creditor, un german pe nume Hans Bangemann, care să-l plătească pe primul. Dar când s-a văzut cu 2 000 de dolari în mână, Fitzgerald a avut o revelaţie: avea să fugă din Memphis şi să o ia de la capăt altundeva. A doua zi dimineaţă s-a îmbarcat pe alt vapor spre nord. A debarcat în St. Louis la sfârşitul lui februarie 1822.

După ce a petrecut o lună în noul oraş, Fitzgerald a aflat că doi bărbaţi întrebau prin crâşme unde poate fi găsit „un cartofor cu o cicatrice pe faţă”. În mica lume a creditorilor din Memphis, nu durase mult ca Geoffrey Robinson şi Hans Bangemann să descopere întreaga măsură a trădării lui Fitzgerald. Au pus fiecare 100 de

dolari şi au angajat doi bandiţi care să îl găsească şi să îl ucidă pe Fitzgerald şi să recupereze cât mai mult posibil din împrumuturile lor. Nutreau prea puţine speranţe de a-şi recupera banii, dar îl voiau pe Fitzgerald mort. Aveau o reputaţie de apărat, iar în reţeaua crâşmelor din Memphis s-a dus vorba despre planul lor.

Fitzgerald era prins în capcană. St. Louis era cel mai nordic avanpost de pe Mississippi al civilizaţiei. Se temea să o ia spre sud, unde în New Orleans şi Memphis îl aşteptau necazuri. În ziua aceea, Fitzgerald a auzit cum un grup de clienţi ai crâşmei discutau cu însufleţire despre un anunţ din *Missouri Republican.* A luat ziarul şi a citit cu ochii lui:

Pentru tineri întreprinzători. Semnatarul doreşte să angajeze 100 de tineri care să urce pe fluviul Missouri până la izvoare, iar acolo să lucreze timp de unu, doi sau trei ani. Pentru detalii întrebaţi de căpitanul Henry, lângă minele de plumb din ţinutul Washington, care va urca cu grupul şi îl va conduce.

Fitzgerald a luat o decizie în grabă. Cu ultimele rămăşiţe ale banilor furaţi de la Hans Bangemann şi-a cumpărat o tunică de piele uzată, mocasini şi o puşcă. A doua zi s-a prezentat la căpitanul Henry şi a solicitat un loc în detaşamentul pentru blănuri. Henry a fost suspicios faţă de Fitzgerald încă de la început, dar variantele nu erau numeroase. Căpitanul avea nevoie de 100 de oameni, iar Fitzgerald părea apt. Dacă trecuse prin câteva bătăi cu cuţitul, cu atât mai bine. Peste o lună, Fitzgerald se afla într-o barcă cu velă care urca pe fluviul Missouri spre nord.

Deşi era ferm hotărât să abandoneze compania Rocky Mountain Fur atunci când avea să i se iveaască ocazia, lui Fitzgerald a început să-i placă viaţa la frontieră. A descoperit că priceperea lui faţă de cuţite se extindea şi la alte arme. Nu avea deloc talentul de a găsi urme pe care îl aveau adevăraţii pădurari din detaşament, dar era un trăgător excelent. Avea o răbdare de trăgător de elită, iar în timpul recentului asediu de pe Missouri ucisese doi Arikara. Mulţi dintre oamenii lui Henry fuseseră îngroziţi de luptele lor împotriva mai multor triburi de indieni. Fitzgerald le găsea însufleţitoare, incitante chiar.

•

Fitzgerald s-a uitat la Glass, iar ochii i-au alunecat spre Anstadtul de lângă bărbatul rănit. S-a uitat în jur, ca să se asigure că Bridger nu se întorcea, şi apoi a luat puşca. A pus-o la umăr şi a ochit pe lângă ţeavă. Îi plăcea enorm cât de bine se mula arma pe trup, cât

de repede găsea ţintele cătarea bifurcată, cât de stabilă rămânea puşca uşoară în mâinile lui. Trecea de la o ţintă la alta, în sus şi în jos, până când cătarea s-a oprit asupra lui Glass.

Fitzgerald s-a gândit din nou că Anstadtul avea să fie în curând al lui. Nu discutaseră despre asta cu căpitanul, dar cine merita puşca mai mult decât cel care rămăsese în urmă? Cu siguranţă i se cuvenea mai mult decât lui Bridger. Toţi vânătorii de blănuri admirau puşca lui Glass. Şaptezeci de dolari erau o plată neînsemnată pentru riscul pe care şi-l asumau ei – Fitzgerald se afla acolo pentru Anstadt. O astfel de armă nu trebuia irosită pe un puştan. În plus, Bridger era suficient de fericit că primise puşca lui William Anderson. Putea să-i mai arunce nişte fărâmiţe – poate cuţitul lui Glass.

Fitzgerald cântărea planul pe care şi-l făcuse încă de când se oferise să rămână cu Glass, plan care, cu fiecare oră care trecea, părea tot mai atrăgător. *Ce contează o zi în plus sau în minus pentru Glass*? Pe de altă parte, Fitzgerald ştia exact cât de importantă e o zi în plus sau în minus pentru perspectivele lui de supravieţuire.

Fitzgerald lăsă jos Anstadtul. Lângă capul lui Glass era o cămaşă însângerată. *Dacă i-o apăs pe faţă câteva minute – mâine-dimineaţă ne putem vedea de drum.* Privi din nou spre puşcă, al cărei maroniu-închis contrasta cu nuanţa de portocaliu a acelor de pin căzute. Întinse mâna după cămaşă.

— S-a trezit?

În spatele lui era Bridger, cu braţele pline de lemne de foc. Fitzgerald tresări şi ezită o clipă.

— Dumnezeule, băiete! Dacă te mai furişezi o dată aşa pe lângă mine, jur că te tai!

Bridger lăsă lemnele să cadă şi se apropie de Glass.

— Mă gândeam că poate ar trebui să încercăm să-i dăm nişte supă.

— Ce frumos din partea ta, Bridger. Toarnă-i puţină supă pe gâtul ăla şi poate mai rezistă o săptămână, în loc să moară mâine! Atunci o să dormi mai bine noaptea? Tu ce crezi, că dacă îi dai nişte supă o să se ridice în picioare şi o să-nceapă să meargă?

Bridger tăcu o clipă, apoi spuse:

— Te porţi de parcă ai vrea să moară.

— Bineînţeles că vreau să moară! Uită-te la el. Şi *el* vrea să moară!

Fitzgerald făcu o pauză de efect.

— Tu ai fost la şcoală, Bridger?

Fitzgerald ştia răspunsul la această întrebare. Bridger scutură din cap.

— Păi, dacă vrei îţi dau eu o mică lecţie de aritmetică. Căpitanul Henry şi ceilalţi probabil că fac cam 50 de kilometri pe zi, acum că nu-l mai cară cu ei pe Glass. Să zicem că noi o să mergem mai repede – că facem 65 de kilometri. Ştii cât fac 65 minus 50, Bridger?

Băiatul privea fix, fără nici o expresie.

— Îţi spun eu cât. 15.

Fitzgerald ridică de trei ori degetele de la o mână, cu un gest batjocoritor.

— Atât, băiete. Indiferent cât ar fi avansul lor – noi o să recuperăm doar 15 kilometri pe zi, odată ce pornim în urma lor. Ei deja sunt la 150 de kilometri în faţa noastră. Asta înseamnă zece zile de unii singuri, Bridger. Să presupunem că moare azi şi noi îi găsim pe ei din prima. Asta înseamnă zece zile în care un grup de vânători Sioux poate să dea peste noi. Nu pricepi? Fiecare zi în care stăm aici înseamnă alte trei zile în care o să fim singuri. Când o să termine indienii Sioux cu tine, o să arăţi mai rău decât Glass, băiete. Ai văzut vreodată un om scalpat?

Bridger nu spuse nimic, deşi văzuse un om scalpat. Fusese acolo atunci când căpitanul Henry îi adusese înapoi, în tabăra de lângă Great Falls, pe cei doi vânători de blănuri morţi, măcelăriţi de Picioarele Negre. Bridger îşi amintea clar trupurile lor. Căpitanul îi legase pe un singur catâr de povară, cu burta în jos. După ce a tăiat legăturile, morţii căzuseră la pământ, ţepeni. Vânătorii se strânseseră în jurul lor, contemplând fascinaţi cadavrele mutilate ale oamenilor pe care în dimineaţa aceea îi văzuseră alături de ei lângă focul taberei. Aveau nasurile şi urechile tăiate şi ochii scoşi. Bridger îşi amintea că, fără nas, capetele semănau mai mult a ţeste decât a feţe. Bărbaţii erau goi şi organele lor genitale dispăruseră şi ele. La gât şi la încheieturile mâinilor exista un contrast puternic între pielea bronzată şi cea albă. Dincolo de acele linii, pielea era la fel de dură şi de maronie precum pielea unei şei, dar restul trupurilor lor era alb ca dantela. Părea aproape amuzant. Era unul dintre acele lucruri în legătură cu care oamenii ar fi putut să glumească dacă n-ar fi fost ceva atât de groaznic. Bineînţeles că nimeni nu a râs. Bridger se gândea la asta mereu atunci când se spăla – că sub haine aveau cu toţii această piele albă ca de dantelă, sensibilă ca a unui copil.

Bridger se străduia să articuleze un contraargument, îşi dorea cu disperare să conteste ce spusese Fitzgerald, dar nu reuşea deloc. Nu că i-ar fi lipsit cuvintele, de data aceasta, ci mai degrabă

motivele. Era uşor să condamni motivaţia lui Fitzgerald – spusese chiar el că era vorba de bani. Dar oare care era motivaţia lui, se întrebă Bridger? Nu erau banii. Cifrele i se amestecau în cap, salariul lui obişnuit deja era mai multă bogăţie decât văzuse el vreodată. Lui Bridger i-ar fi plăcut să creadă că motivaţia lui era loialitatea, devotamentul faţă de un coleg de detaşament. Cu siguranţă îl respecta pe Glass. Glass fusese bun cu el şi avusese grijă de el în privinţe mărunte, îl educase şi îl împiedicase să se facă de râs. Bridger îşi recunoştea datoria faţă de Glass, dar până unde mergea ea?

Băiatul îşi amintea surpriza şi admiraţia din ochii oamenilor atunci când se oferise să rămână cu Glass. Ce contrast faţă de furia şi dispreţul din acea noapte teribilă în care făcuse de pază. Îşi amintea cum căpitanul îl bătuse pe umăr după ce detaşamentul plecase şi cum acel gest simplu îl umpluse de un sentiment de apartenenţă, ca şi cum şi-ar fi meritat pentru prima oară locul printre ceilalţi oameni. Nu de asta se afla aici, în luminiş – ca să-şi salveze mândria rănită? Nu ca să aibă grijă de altcineva, ci ca să aibă grijă de el însuşi? Nu era şi el la fel ca Fitzgerald, profita de nenorocirea altuia? Orice s-ar fi putut spune despre Fitzgerald, cel puţin el era sincer în legătură cu motivul pentru care rămăsese.

Şase

31 august 1823

Singur în tabără, în dimineaţa celei de-a treia zile, Bridger îşi petrecu mai multe ore reparându-şi mocasinii, care în decursul călătoriilor lor se găuriseră amândoi. În consecinţă, picioarele lui erau zgâriate şi învineţite, iar băiatului îi plăcea că are răgazul să-i repare. Tăie bucăţi dintr-o piele netăbăcită pe care detaşamentul o lăsase la plecare, făcu găuri pe margini cu o sulă şi înlocui tălpile cu pielea cea nouă. Cusăturile erau neregulate, dar strânse.

În timp ce îşi admira lucrul de mână, privirea îi căzu asupra lui Glass. În jurul rănilor acestuia roiau muştele, iar Bridger observă că buzele lui Glass erau crăpate şi arse. Băiatul se întrebă iar dacă se afla oare pe un plan moral superior faţă de Fitzgerald. Bridger umplu cana lui mare de cositor cu apă rece din pârâu şi o duse la gura lui Glass. Umezeala declanşă o reacţie inconştientă şi Glass începu să bea.

Bridger se simţi dezamăgit când Glass termină. Fusese de folos şi se simţea bine. Băiatul se uită fix la Glass. Desigur, Fitzgerald avea dreptate. Era o certitudine faptul că Glass va muri. *Dar oare n-ar trebui să fac pentru el tot ce pot*? *Să-i ofer confort măcar pentru ultimele lui ore*?

Mama lui Bridger ştia să smulgă o proprietate vindecătoare din aproape orice creştea din pământ. El îşi dorise adesea să fi fost mai atent atunci când ea se întorcea din pădure cu coşul plin de flori, frunze şi scoarţă. Ştia câteva lucruri elementare şi găsi la marginea luminişului ceea ce căuta, un pin cu o răşină lipicioasă care curgea precum melasa. Răzui răşină cu cuţitul lui de jupuit până când pe lama acestuia se întinse o cantitate suficientă. Se întoarse la Glass şi îngenunche lângă el. Băiatul se concentră mai întâi asupra rănilor de la picior şi braţ, asupra împunsăturilor adânci ale colţilor ursoaicei. Deşi zonele înconjurătoare rămâneau vinete, pielea însăşi părea să se repare. Bridger îşi folosi degetul ca să aplice răşina, umplând rănile şi întinzând-o pe pielea din preajma acestora.

Apoi îl rostogoli pe Glass pe o parte, ca să-i examineze spatele. Copcile rudimentare plesniseră atunci când targa se răsturnase şi se vedeau semne ale unei sângerări mai recente. Dar nu sângele era ceea ce-i dădea spatelui lui Glass acea strălucire stacojie, ci infecţia. Cele cinci tăieturi paralele mergeau aproape pe întreaga lungime a spatelui. În centrul tăieturilor era puroi galben, iar

marginile de un roşu aprins practic ardeau. Mirosul îi amintea lui Bridger de laptele acrit. Neştiind ce să facă, se mulţumi să întindă răşină de pin pe întreaga suprafaţă, întorcându-se de două ori la copaci ca să mai strângă.

În cele din urmă, Bridger se aplecă asupra rănilor de la gât. Copcile căpitanului rămăseseră intacte deşi băiatului i se părea că ele doar ascund carnagiul sub piele. Şuieratul huruit al respiraţiei inconştiente a lui Glass continua, ca zăngănitul aleator al unor piese defecte ale unei maşini. Bridger se duse iar la pini, de data asta căutând un copac cu scoarţa desprinsă. Găsi unul şi jupui cu cuţitul stratul de deasupra. Strânse scoarţa interioară moale în pălărie.

Bridger îşi umplu iar cana cu apă de la izvor şi o puse pe cărbunii focului. Când începu să fiarbă adăugă scoarţa de pin, mărunţind amestecul cu mânerul cuţitului. Scobi până când ajunse la consistenţa groasă şi omogenă a noroiului. Aşteptă ca acea cataplasmă să se răcească puţin şi apoi o aplică pe gâtul lui Glass, lipind amestecul de crestături şi întinzându-l spre umăr. Apoi Bridger se duse la mica lui raniţă şi scoase rămăşiţele cămăşii lui de schimb. Folosi stofa ca să acopere cataplasma şi îi înălţă capul lui Glass, ca să facă un nod solid la ceafa rănitului.

Bridger lăsă încet la pământ capul bărbatului rănit, surprins să-şi dea seama că priveşte în ochii deschişi ai lui Glass. Ardeau cu o intensitate şi luciditate care contrastau ciudat cu trupul lui sfărâmat. Bridger răspunse privirii lui Glass, încercând să distingă mesajul pe care acesta, în mod evident, încerca să-l transmită. *Ce vrea să spună*?

Glass se holbă la băiat un minut înainte de a le îngădui ochilor să se închidă. În acele momente trecătoare de conştienţă, Glass simţea o sensibilitate sporită, ca şi cum dintr-odată ar fi devenit conştient de mecanismele secrete ale trupului său. Eforturile băiatului ofereau o alinare pe moment. Înţepăturile uşoare ale răşinii de pin aveau un efect medicinal, iar căldura cataplasmei îi aducea gâtului o mângâiere înăbuşită. În acelaşi timp, Glass simţea că trupul lui se pregătea singur pentru încă o luptă, una decisivă. Nu la suprafaţă, ci în profunzime.

•

La momentul la care Fitzgerald s-a întors în tabără, umbrele sfârşitului după-amiezii se alungiseră şi se confundau cu licărirea uşoară a începutului serii. Fitzgerald căra pe umeri o căprioară. Curăţase animalul pe loc, îi tăiase gâtul şi îi scosese măruntaiele. A lăsat căprioara să cadă lângă unul dintre focuri. Căprioara zăcea nefiresc, ca un morman, foarte diferit de graţia ei din timpul vieţii.

Fitzgerald se holbă la noile pansamente de pe rănile lui Glass şi faţa i se tensionă.

— Îţi iroseşti timpul cu el.

Făcu o pauză.

— Nu m-ar durea nici în cot, dar îmi iroseşti şi mie timpul.

Bridger ignoră comentariul, deşi simţea cum faţa i se congestionează.

— Câţi ani ai, băiete?

— Douăzeci.

— Mincinos amărât ce eşti. Nici măcar nu poţi să vorbeşti fără să ţi se piardă vocea. Pun pariu că n-ai văzut în viaţa ta ţâţe în afara alor maică-tii.

Băiatul întoarse privirea, urându-l pe Fitzgerald pentru nasul de ogar pe care îl avea pentru slăbiciunile celorlalţi.

Fitzgerald contemplă stânjeneala lui Bridger ca pe o carne crudă şi hrănitoare. Apoi râse.

— Ce! N-ai fost niciodată cu o femeie? Am dreptate, nu-i aşa, băiete? Ce e, Bridger – n-ai avut doi dolari să dai pe o curvă înainte să plecăm din St. Louis?

Fitzgerald îşi lăsă pe pământ trupul masiv, întinzându-se ca să savureze mai bine momentul.

— Poate nu-ţi plac fetele? Eşti pederast, băiete? Poate ar trebui să dorm pe spate, ca să nu te dai la mine noaptea.

Bridger nu spuse nici acum nimic.

— Sau poate că nici nu ai cocoşel.

Fără să se gândească, Bridger sări în picioare, îşi înşfăcă puşca, o armă şi îndreptă ţeava lungă spre capul lui Fitzgerald.

— Nemernicule! Mai spune un cuvânt şi jur că-ţi zbor creierii!

Fitzgerald rămase uluit, holbându-se la gura întunecată a ţevii puştii. Rămase aşa o lungă clipă, holbându-se pur şi simplu la gura armei. Apoi ochii lui întunecaţi urcară încet spre ai lui Bridger şi un zâmbet se întinse spre cicatricea de pe faţa lui.

— Ei, bravo ţie, Bridger. Poate că, la urma urmei, te pişi din picioare.

Râse la gluma lui, îşi scoase cuţitul şi se apucă să măcelărească vânatul.

În liniştea taberei, Bridger deveni conştient de sunetul apăsat al propriei lui respiraţii. Îşi simţea bătăile rapide ale inimii. Coborî arma şi îi puse patul pe pământ, apoi se lăsă jos şi el. Se simţi dintr-odată obosit şi îşi trase pătura peste umeri.

— Hei, băiete, spuse Fitzgerald după câteva minute.

Bridger privi spre el, dar nu spuse nimic ca răspuns.

Fitzgerald îşi şterse nonşalant de nas dosul mâinii pline de sânge.

— Puşca aia nouă a ta nu trage fără cremene.

Bridger privi în jos, spre puşcă. Cremenea de la piedică lipsea.

Faţa i se congestionă iar, dar de data asta se ura la fel de mult cât îl ura pe Fitzgerald. Fitzgerald râse încet şi îşi continuă munca priceputăcu cuţitul cel lung.

În realitate, Jim Bridger împlinea 19 ani anul acela, dar avea o constituţie firavă care îl făcea să pară şi mai tânăr. Anul naşterii lui, 1804, coincidea cu lansarea expediţiei lui Lewis şi Clark. Entuziasmul generat de întoarcerea lor fusese cel care îl făcuse pe tatăl lui Jim să se aventureze la vest de Virginia în 1812.

Familia lui Bridger se stabilise la o mică fermă din Six-Mile-Prairie, lângă St. Louis. Pentru un băiat de opt ani, călătoria spre vest era o mare aventură cu drumuri accidentate, vânătoare pentru cină şi somn sub cerul liber. La noua fermă, Jim a găsit un teren de joacă de 40 de acri, cu pajişti, păduri şi pâraie. În prima săptămână petrecută la noua lor proprietate, Jim a descoperit un mic izvor. Îşi amintea exact însufleţirea cu care îl dusese pe tatăl lui la firul de apă ascuns şi mândria sa când îi construiseră un cămin. Printre multe alte meserii, tatăl lui Jim se ocupa şi cu hotărnicirea. Jim îl însoţea adesea, ceea ce i-a adus o înclinaţie pentru explorare.

Copilăria lui Bridger s-a terminat abrupt la vârsta de 13 ani, când mama, tatăl şi fratele lui mai mare au murit toţi de febră în mai puţin de o lună. Băiatul s-a trezit dintr-odată responsabil pentru el însuşi, dar şi pentru sora lui mai mică. O mătuşă mai în vârstă a venit să aibă grijă de sora lui, dar povara financiară a familiei cădea pe umerii lui Jim. S-a angajat la proprietarul unui bac.

Mississippiul copilăriei lui Bridger era foarte circulat. Din sud urcau pe fluviu bunuri manufacturate către St. Louisul aflat în expansiune, în timp ce pe apă coborau materiile brute ale frontierei. Bridger auzise poveşti despre marele oraş New Orleans şi despre porturile străine de mai departe. Cunoscuse barcagii extraordinari, care îşi împingeau vasele în susul apei prin simpla forţă a trupului şi voinţei lor. Vorbise cu căruţaşi care transportau produse din Lexington în Terre Haute. Văzuse viitorul fluviului, sub forma vaselor cu aburi pufăitoare, care băteau apa împotriva curentului.

Însă nu fluviul Mississippi fusese cel care îi cucerise imaginaţia lui Jim Bridger, ci Missouriul. La doar zece kilometri de bacul lui, cele două mari fluvii se uneau, apele sălbatice ale frontierei revărsându-se în curentul liniştit de fiecare zi. Era o confluenţă a vechiului şi noului, a cunoscutului şi necunoscutului, a civilizaţiei şi sălbăticiei. Bridger trăia pentru acele rare momente în care negustorii de

blănuri şi călătorii îşi legau bărcile zvelte la locul de debarcare al bacului şi uneori rămâneau chiar peste noapte. Se minuna de poveştile lor despre indieni sălbatici, vânat abundent, câmpii nesfârşite şi munţi semeţi.

Pentru Bridger, frontiera a devenit o prezenţă dureroasă pe care o simţea, dar nu o putea defini, o forţă magnetică atrăgându-l inexorabil spre ceva de care auzise, dar nu văzuse niciodată. Într-o zi, un predicator cu un catâr cu spinarea foarte curbată a mers cu bacul lui Bridger. L-a întrebat pe Bridger dacă ştia care e misiunea pe care i-o dăduse Dumnezeu în viaţă. Bridger a răspuns imediat: „Să merg în Munţii Stâncoşi.” Predicatorul a fost extaziat, îndemnându-l pe băiat să se gândească să se facă misionar pe lângă sălbatici. Pe Bridger nu-l interesa să le vorbească indienilor despre Isus, dar conversaţia i-a rămas în minte. Băiatul a ajuns să creadă că a merge spre vest era mai mult decât doar o pasiune faţă de un loc nou. A ajuns să vadă asta ca pe o parte a sufletului lui, o piesă lipsă care putea fi întregită doar pe cine ştie ce munte sau câmpie îndepărtată.

Pe acest fundal al unui viitor imaginat, Bridger împingea la bacul leneş. Înainte şi înapoi, dintr-o parte în alta, mişcare fără avans, neaventurându-se niciodată mai mult de un kilometru de la punctele fixe ale celor două locuri de debarcare. Era ceva diametral opus faţă de viaţa pe care şi-o imaginase pentru sine, o viaţă de cutreierări şi explorare prin ţinuturi necunoscute, o viaţă în care nu făcea niciodată cale întoarsă.

După un an de lucru la bac, Bridger a făcut o încercare disperată de a avansa spre vest, băgându-se ucenic la un fierar din St. Louis. Fierarul se purta frumos cu el şi chiar îi oferea un mic salariu pe care să-l trimită surorii şi mătuşii lui. Dar termenii uceniciei erau clari – cinci ani de robie.

Dacă noua slujbă nu-l aducea în sălbăticie, cel puţin în St. Louis aproape că nu se discuta despre altceva. Timp de cinci ani, Bridger a absorbit cunoştinţe despre frontieră. Atunci când câmpenii veneau să-şi potcovească caii sau să-şi repare capcanele, Bridger îşi învingea reţinerea şi îi întreba despre călătoriile lor. Unde fuseseră? Ce văzuseră? Băiatul a auzit poveşti despre cum John Colter, dezbrăcat, reuşise să întreacă la alergare o sută de Picioare Negre hotărâţi să-i ia scalpul. Ca toată lumea din St. Louis, a ajuns să cunoască detalii despre negustori de succes precum Manuel Lisa şi fraţii Chouteau. Pentru Bridger, cel mai incitant era când reuşea să-i zărească în carne şi oase pe eroii lui. O dată pe lună, căpitanul Andrew Henry venea la fierar să-şi potcovească calul. Bridger făcea

astfel încât să se ofere voluntar pentru această sarcină, fie şi doar pentru şansa de a schimba câteva cuvinte cu căpitanul. Scurtele lui întâlniri cu Henry erau ca o reconfirmare a credinţei sale, o manifestare tangibilă a unei fabule sau a unei legende.

Termenul uceniciei lui Bridger era cea de-a optsprezecea aniversare a lui, 17 martie 1822. Ca să coincidă cu Idele lui Marte, o trupă de actori din zonă juca o adaptare a lui *Iulius Cezar* a lui Shakespeare. Bridger a plătit 25 de cenţi pentru un loc. Piesa de teatru lungă nu prea avea sens. Bărbaţii arătau absurd în haine lungi, şi multă vreme Bridger nu a fost sigur că actorii vorbeau în engleză. Dar spectacolul i-a plăcut şi după un timp a început să simtă ritmul limbajului pompos. Un actor arătos, cu voce tunătoare, rostise nişte versuri care aveau să se întipărească în mintea lui Bridger pentru tot restul vieţii lui:

Norocul omului e schimbător,
La vârful său, el duce la fericire...

Trei zile mai târziu, fierarul i-a spus lui Bridger despre un anunţ din *Missouri Republican.* „Pentru tineri întreprinzători...” Bridger şi-a dat seama că norocul lui se schimba.

•

A doua zi dimineaţa, Bridger s-a trezit şi l-a găsit pe Fitzgerald aplecat deasupra lui Glass, cu mâna lipită de fruntea bărbatului rănit.

— Ce faci, Fitzgerald?

— De când are febra asta?

Bridger s-a apropiat repede de Glass şi i-a pipăit pielea, care aburea din cauza căldurii şi a transpiraţiei.

— M-am uitat la el noaptea trecută şi părea în regulă.

— Păi, acum nu mai e în regulă. E transpiraţia de dinaintea morţii. Nemernicul se duce pe copcă, în sfârşit.

Bridger s-a ridicat, neştiind dacă să fie supărat sau uşurat. Glass a început să tremure şi să aibă frisoane. Părea puţin probabil ca Fitzgerald să se înşele.

— Ascultă, băiete – trebuie să fim pregătiţi să plecăm. Mă duc să cercetez pe Grand în sus. Tu ia fructele de pădure şi fă pemican din carnea aia.

— Şi Glass?

— Ce-i cu el? Te-ai făcut doctor de când stăm aici? Nu mai putem să facem nimic acum.

— Putem să facem ce-ar trebui să facem – să aşteptăm cu el şi să-l îngropăm când moare. Asta a fost înţelegerea cu căpitanul.

— Sapă un mormânt, dacă aşa o să te simţi mai bine! La naiba, fă-i şi un altar dacă vrei! Dar dacă atunci când mă întorc carnea aia nu e gata, te biciuiesc de-o să ajungi mai rău ca el!

Fitzgerald îşi înşfăcă puşca şi dispăru în josul pârâului.

Era o zi normală de început de septembrie, senin şi răcoare dimineaţa, arşiţă după-amiaza. Terenul era plat acolo unde pârâul se întâlnea cu râul. Apele lui susurătoare curgeau larg peste un banc de nisip, înainte de a se uni cu fluxul rapid al Grandului. Privirea lui Fitzgerald a fost atrasă în jos, spre urmele răzleţe ale detaşamentului pentru blănuri, care încă se mai vedeau, după patru zile. Privi în sus, unde un vultur stătea pe creanga dezgolită a unui copac uscat, ca o santinelă. Ceva sperie pasărea, care îşi desfăcu aripile şi, din două bătăi puternice, se ridică de pe creangă. Apoi pivotă elegant pe vârful aripii, se întoarse şi o luă în susul râului.

Nechezatul ascuţit al unui cal sfâşie aerul dimineţii. Fitzgerald se întoarse împrejur. Soarele dimineţii era drept deasupra râului şi razele lui puternice se contopeau cu apa, alcătuind o mare dansantă de lumină. Fitzgerald îşi miji ochii în lumina orbitoare şi distinse siluetele unor indieni călare. Se aruncă la pământ. *Oare m-au văzut*? Rămase o clipă la pământ, respirând puternic şi sacadat. Se târî spre singurul adăpost disponibil, un pâlc pricăjit de sălcii. Ascultă cu atenţie şi auzi iar nechezatul calului – dar nu şi ropotul unor cai care galopează. Se uită să se asigure că puşca şi pistolul erau încărcate, îşi scoase căciula din blană de lup şi înălţă capul ca să privească printre sălcii.

Erau cinci indieni, la vreo 200 de metri, pe celălalt mal al Grandului. Patru călăreţi alcătuiau un semicerc aproximativ în jurul celui de-al cincilea, care cravaşa un cal bălţat îndărătnic. Doi indieni râdeau şi toţi păreau fascinaţi de lupta cu calul.

Unul dintre indieni purta o podoabă capilară amplă din pene de vulturi. Fitzgerald era suficient de aproape ca să vadă clar colierul din gheare de urs de pe pieptul lui şi pieile de vidră înfăşurate în jurul codiţelor din păr. Trei indieni aveau arme; ceilalţi doi arcuri. Nu se vedeau vopsele de război nici pe indieni, nici pe cai, şi Fitzgerald presupuse că erau la vânătoare. Nu era sigur din ce trib sunt, chiar dacă presupunerea lui generică era că orice indieni din zonă i-ar fi privit pe vânătorii de blănuri cu ostilitate. Fitzgerald calculă că erau imediat dincolo de bătaia puştii. Asta s-ar fi schimbat rapid dacă ei atacau. Dacă se porneau, el ar fi avut un singur foc de puşcă şi unul

de pistol. Poate că ar fi reuşit să reîncarce o dată puşca dacă râul îi încetinea. *Trei focuri pentru cinci ţinte.* Nu-i plăceau şansele.

Cu burta la pământ, Fitzgerald şerpui spre adăpostul sălciilor mai înalte de lângă pârâu. Se târî printre urmele vechi ale detaşamentului, blestemând semnele care trădau atât de clar poziţia lor. Când ajunse la sălciile mai dese se întoarse, uşurat că indienii erau în continuare preocupaţi de calul încăpăţânat. Totuşi, aveau să ajungă la confluenţa cu pârâul peste doar câteva clipe. Aveau să observe pârâul şi apoi aveau să observe urmele. *Urmele alea blestemate*! Indicau ca o săgeată în susul pârâului.

Fitzgerald îşi croi drum de la sălcii spre pini. Se întoarse ca să mai privească o dată grupul de vânători. Calul nervos se calmase şi acum toţi cei cinci indieni urcau pe râu în sus. *Trebuie să plecăm imediat.* Fitzgerald alergă pe pârâu în sus, până la tabăra din apropiere.

Bridger măcina carne de vânat pe o piatră atunci când Fitzgerald se năpusti în luminiş.

— Vin cinci indieni pe Grand!

Fitzgerald începu să îşi îndese la întâmplare lucrurile în raniţă. Ridică brusc privirea, cu ochii focalizaţi de intensitate şi frică, apoi de furie.

— Mişcă-te, băiete! O să ajungă imediat la urmele noastre!

Bridger îndesă carnea în desaga de blană. Apoi îşi aruncă raniţa şi geanta de vânător pe umeri şi se întoarse să-şi ia puşca sprijinită de un copac, lângă Anstadtul lui Glass. *Glass.* Implicaţiile depline ale fugii lor îl izbiră pe băiat ca o palmă bruscă şi deşteptătoare. Privi în jos spre bărbatul rănit.

Pentru prima oară în dimineaţa aceea, ochii lui Glass se deschiseră. În timp ce Bridger privea spre el, ochii lui avură acea privire sticloasă şi derutată a cuiva care se trezeşte dintr-un somn profund. Cu cât Glass privea mai mult, cu atât ochii lui păreau să focalizeze mai bine. Odată focalizaţi, deveni limpede că ochii priveau cu o luciditate completă, că Glass, ca şi Bridger, calculase semnificaţia deplină a faptului că indienii erau la râu.

Fiecare por de pe trupul lui Bridger părea să zvâcnească din cauza intensităţii momentului, însă lui i se părea că ochii lui Glass transmit o stare de calm senin. *Înţelegere*? *Iertare*? *Sau e doar ceva ce vreau eu să cred*? În timp ce băiatul privea fix spre Glass, vinovăţia îl cuprinse ca nişte colţi încleştaţi. *Oare ce crede Glass*? *Ce o să creadă căpitanul*?

— Eşti sigur că vin pe râu în sus?

Băiatul a început să-şi piardă vocea în timp ce spunea asta. Ura această lipsă de control, slăbiciunea evidentă dintr-un moment care cerea putere.

— Vrei să rămâi aici ca să afli?

Fitzgerald s-a apropiat de foc şi a luat resturile de carne de pe ţepuşe.

Bridger s-a uitat din nou la Glass. Bărbatul rănit îşi mişca buzele arse, chinuindu-se să formeze cuvinte cu gâtul lui amuţit.

— Încearcă să spună ceva.

Băiatul a îngenuncheat, străduindu-se să înţeleagă. Glass a ridicat încet mâna şi a arătat cu un deget tremurător. *Îşi vrea Anstadtul.*

— Vrea puşca, a spus băiatul. Vrea să-l punem în poziţie, împreună cu puşca lui.

Băiatul a simţit durerea brută a unui şut energic în spate şi s-a trezit întins cu faţa la pământ. S-a ridicat pe mâini şi genunchi şi a înălţat privirea spre Fitzgerald. Furia de pe faţa acestuia părea să se amestece cu trăsăturile deformate ale căciulii de blană de lup.

— Mişcă-te naibii!

Bridger s-a ridicat în picioare, cu ochii căscaţi şi uimiţi. S-a uitat cum Fitzgerald se duce la Glass, care zăcea pe spate, cu cele câteva lucruri ale lui îngrămădite alături: o geantă de vânătoare, un cuţit într-o teacă cu mărgele, o toporişcă, Anstadtul şi un corn cu pulbere.

Fitzgerald s-a aplecat ca să ia geanta de vânătoare a lui Glass. A băgat mâna după cremene şi amnar şi le-a aruncat în buzunarul din faţă al tunicii lui de piele. A luat cornul cu praf de puşcă şi l-a aruncat peste umăr. Toporişca a băgat-o sub centura lui latădepiele. Bridger se holba la el, fără să înţeleagă.

— Ce faci?

Bărbatul s-a aplecat iar, a luat cuţitul şi l-a aruncat spre băiat.

— Ia ăsta.

Băiatul l-a prins, holbându-se îngrozit la teaca din mâna lui. Doar puşca mai rămăsese. Bărbatul cu blană de lup a luat-o şi a verificat-o rapid, să vadă dacă e încărcată.

— Scuze, dragă Glass. Nici de asta n-o să mai ai mare nevoie.

Băiatul părea şocat.

— Nu-l putem lăsa fără echipament.

Bărbatul cu blană de lup a ridicat scurt privirea, apoi a dispărut în pădure.

Băiatul s-a uitat la cuţitul din mâna lui. S-a uitat la Glass, ai cărui ochi priveau furios drept spre el, însufleţiţi dintr-odată ca nişte

cărbuni suflaţi de foaie. Bridger se simţea paralizat. În sinea lui se luptau emoţii contradictorii, care se chinuiau să-i dicteze o acţiune, până când una dintre ele reuşi brusc şi copleşitor să prevaleze: îi era frică.

Băiatul s-a întors şi a fugit în pădure.

Şapte

2 septembrie 1823 – dimineaţa

Se luminase de ziuă. Glass îşi dădea seama de asta fără să se mişte, dar altfel nu avea idee cât e ceasul. Zăcea acolo unde se prăbuşise cu o zi înainte. Furia îl purtase până la marginea luminişului, dar febra îl oprise acolo.

Ursul îl mutilase pe Glass pe dinafară, iar acum febra îl mutila pe dinăuntru. Avea senzaţia că fusese pustiit. Tremura incontrolabil şi tânjea după căldura învăluitoare a unui foc. S-a uitat în jurul taberei şi a văzut că din rămăşiţele carbonizate ale gropilor pentru foc nu se mai înălţa niciun fum. Dacă nu era foc, nu era nici căldură.

S-a întrebat dacă putea măcar să se târască înapoi la pătura lui zdrenţuită şi a făcut un efort şovăielnic de a se mişca. Şi-a adunat forţele şi trupul său i-a răspuns cu un fel de ecou slab peste o prăpastie lată.

Mişcarea irita ceva din adâncul pieptului său. Glass simţi că urmează o tuse şi îşi încordă muşchii stomacului, ca să o înăbuşe. Muşchii îl dureau, din cauza numeroaselor bătălii anterioare şi, în ciuda strădaniei lui, tusea explodă. Glass s-a strâmbat de durere, ca şi cum şi-ar fi scos din carne un cârlig de pescuit înfipt adânc. Avea senzaţia că cineva îi smulge măruntaiele prin gât.

După ce durerea tusei s-a potolit, Glass şi-a îndreptat din nou atenţia asupra păturii.

Trebuie să mă încălzesc. Avu nevoie de toată puterea lui ca să ridice capul. Pătura se afla la vreo şase metri distanţă. Glass s-a rostogolit de pe o parte pe burtă, scoţându-şi braţul stâng în faţa trupului. Cu singurul braţ bun şi singurul picior bun, s-a târât de-a curmezişul luminişului. Cei şase metri păreau şase kilometri, iar Glass s-a oprit de trei ori ca să se odihnească. Fiecare respiraţie îi trecea ca un raşpel prin gât şi îşi simţea din nou pulsul monoton în spinarea spintecată. A întins mâna să ia pătura, când a ajuns aproape de ea. Şi-a tras-o în jurul umerilor, îmbrăţişând căldura grea a lânii Hudson Bay. Apoi a leşinat.

Întreaga dimineaţă, trupul lui Glass a luptat împotriva infectării rănilor sale. Era când treaz, când nu, iar între cele două se afla într-o stare de derută, conştient de împrejurimi ca de nişte pagini aleatorii ale unei cărţi, imagini fugare ale unei poveşti lipsite de o continuitate care să le lege laolaltă. Când era conştient îşi dorea cu disperare să adoarmă iar, măcar să fie scutit de durere. Însă fiecare

interludiu de somn venea cu un precursor obsedant – gândul terifiant că ar putea să nu se mai trezească niciodată. *Oare aşa e când mori*?

Glass nu avea idee de când zăcea acolo atunci când a apărut şarpele. A privit cu un amestec de groază şi fascinaţie cum acesta se strecura aproape nepăsător din pădure în luminiş. Avea şi un fel de precauţie; şarpele s-a oprit în locul deschis al luminişului, în timp ce limba lui flexibilă ieşea şi intra la loc, pentru a testa aerul. În ansamblu însă, era vorba de un prădător aflat în elementul lui, care îşi urmărea cu încredere prada. Şarpele a început iar să se mişte, iar mişcarea lentă şi unduitoare s-a accelerat brusc, propulsându-l cu o viteză surprinzătoare. S-a repezit direct la el.

Glass a vrut să se rostogolească la o parte, dar modul în care şarpele se mişca avea ceva inevitabil. Ceva din Glass şi-a amintit o povaţă de a rămâne nemişcat în prezenţa unui şarpe. A încremenit, atât din hipnoză, cât şi din propria lui decizie. Şarpele s-a apropiat până la vreun metru de faţa lui şi s-a oprit. Glass îl privea fix, încercând să-l imite şi să nu clipească. Nu se putea compara cu el. Ochii negri ai şarpelui erau la fel de necruţători precum ciuma. Glass privi fascinat cum şarpele se înfăşoară lent într-o buclă perfectă, întregul lui trup era făcut pentru singurul scop de a se repezi în faţă şi de a ataca. Limba intra şi ieşea, testa, sonda. Din mijlocul buclei, coada şarpelui a început să tremure înainte şi înapoi. Zăngănitul ca de metronom marca scurtele momente de dinaintea morţii. Primul atac a venit atât de rapid că Glass nu a avut timp să se tragă înapoi. A privit îngrozit cum capul şarpelui cu clopoţei ţâşneşte în faţă şi fălcile i se dilată, lăsând să se vadă colţii de pe care picura veninul. Colţii s-au înfipt în antebraţul lui Glass, care a ţipat de durere în timp ce veninul îi străbătea trupul. Şi-a scuturat braţul, dar colţii au rezistat; trupul şarpelui flutura prin aer odată cu braţul lui. În cele din urmă, şarpele a căzut, cu trupul lui lung perpendicular pe trunchiul lui Glass. Înainte ca Glass să se poată rostogoli într-o parte, şarpele s-a încolăcit şi a atacat iar. De data asta Glass n-a mai putut ţipa. Şarpele şi-a înfipt colţii în gâtul lui.

Glass a deschis ochii. Soarele era drept deasupra lui, singurul unghi din care putea să arunce lumină pe suprafaţa luminişului. S-a rostogolit prudent pe o parte, încercând să evite lumina orbitoare. La trei metri distanţă, un şarpe cu clopoţei de doi metri zăcea întins perfect. Cu o oră înainte înghiţise un pui de iepure. Acum proporţiile lui erau distorsionate de o gâlmă mare, în timp ce iepurele avansa încet de-a lungul tractului său digestiv.

Panicat, Glass a privit spre braţul lui. Nu era nici o urmă de colţi.

Şi-a atins gâtul, precaut, aşteptându-se oarecum să găsească un şarpe agăţat de el. Nimic. A fost inundat de uşurare în timp ce îşi dădea seama că şarpele – sau cel puţin muşcăturile de şarpe – fusese oroarea imaginară a unui coşmar. S-a uitat din nou la şarpele amorţit, al cărui trup îşi digera prada.

Şi-a trecut mâna de la gât la faţă. A simţit stratul gros de umezeală sărată al transpiraţiei abundente, însă pielea lui era rece. Febra cedase. *Apă*! Trupul lui ţipa la el că vrea să bea. Glass s-a târât spre pârâu. În continuare, gâtul zdrenţuit îi permitea doar înghiţituri minuscule. Până şi acestea îi provocau durere, dar apa îngheţată era tonică, alimentându-l şi curăţându-l pe dinăuntru.

•

Remarcabila viaţă a lui Hugh Glass a început într-un mod neremarcabil, ca prim fiu al Victoriei şi al lui William Glass, un zidar englez din Philadelphia. La începutul secolului Philadelphia creştea rapid şi constructorii nu duceau lipsă de lucru. William Glass nu s-a îmbogăţit niciodată, dar întreţinea fără probleme cinci copii. Din perspectiva lui de zidar, William vedea responsabilitatea lui faţă de copii ca pe o turnare de fundaţie. Considera că realizarea supremă a vieţii lui era să le ofere acestora o educaţie formală.

Atunci când Hugh a manifestat aptitudini şcolare considerabile, William l-a îndemnat să se gândească la o carieră în drept. Însă pe Hugh nu-l interesau perucile albe şi cărţile învechite ale avocaţilor. Avea, într-adevăr, o altă pasiune – geografia.

Compania Rawsthorne & Sons Shipping avea un birou pe aceeaşi stradă cu familia Glass. În holul clădirii ei era expus un glob mare, unul dintre puţinele din Philadelphia. În fiecare zi, Hugh se oprea în drumul lui spre casă pe la acest birou şi învârtea globul în jurul axului, explorând oceanele şi munţii lumii cu degetele. Pereţii biroului erau împodobiţi cu hărţi colorate, pe care erau trasate marile rute de transport ale epocii. Liniile subţiri traversau oceane largi, legând Philadelphia de marile porturi ale lumii. Lui Hugh îi plăcea să-şi imagineze locuri şi oameni de la capetele acestor linii subţiri: din Boston până în Barcelona, din Constantinopole până în Cathay.

Dispus să-i lase fiului său o anumită libertate, William l-a încurajat pe Hugh să se gândească la o carieră în cartografie. Dar pentru Hugh simplele desene ale hărţilor păreau prea pasive. Sursa fascinaţiei lui stătea nu în reprezentarea abstractă a acelor locuri, ci mai degrabă în locurile însele şi, mai presus de orice, în toate suprafeţele vaste marcate drept *terra incognita.* Cartografii epocii

populau aceste spaţii necunoscute cu gravuri ale celor mai fantezişti şi înspăimântători monştri. Hugh se întreba dacă astfel de creaturi existau cu adevărat sau nu cumva erau doar născociri ale creionului cartografului. L-a întrebat pe tatăl lui, care i-a zis: „Nimeni nu ştie”. Seriozitatea tatălui său urmărea să-l sperie şi să-l îndrepte către preocupări mai practice. Tactica a eşuat. La vârsta de 13 ani, Hugh şi-a anunţat intenţia de a se face căpitan de vas.

În 1802, Hugh a împlinit 16 ani, iar William, temându-se că băiatul ar putea fugi pe mare, a cedat dorinţelor lui. William cunoştea un căpitan olandez de pe o fregată a companiei Rawsthorne & Sons, pe care l-a rugat să-l ia pe Hugh la bord ca steward. Căpitanul, Jozias van Aartzen, nu avea copii. Şi-a asumat cu seriozitate responsabilitatea pentru Hugh şi timp de un deceniu s-a străduit să-l educe în chestiunile mării. La momentul la care căpitanul a murit, în 1812, Hugh ajunsese la gradul de ofiţer secund.

Războiul din 1812 a întrerupt comerţul tradiţional cu Marea Britanie al Rawsthorne & Sons. Compania şi-a diversificat rapid afacerile cu o ocupaţie periculoasă, dar lucrativă – ocolirea blocadelor. Hugh a petrecut anii de război evitând navele militare britanice cu fregata lui rapidă, care transporta rom şi zahăr între Caraibe şi porturile americane fortificate. Atunci când războiul a luat sfârşit, în 1815, Rawsthorne & Sons şi-a păstrat afacerile din Caraibe, şi Hugh a devenit căpitanul unui mic cargobot.

Hugh Glass tocmai împlinise 31 de ani când a cunoscut-o pe Elizabeth van Aartzen, nepoata de 19 ani a căpitanului care îi fusese mentor. Rawsthorne & Sons a sponsorizat o sărbătoare de 4 iulie care avea şi dans în linie, şi rom cubanez. Stilul de dans nu se preta la conversaţie, dar a avut ca rezultat zeci de schimburi de replici scurte, învolburate şi emoţionante. Glass simţea că Elizabeth are ceva unic, un fel de a fi încrezător şi provocator. Şi-a dat seama că e cucerit complet.

A vizitat-o a doua zi, apoi de fiecare dată când ancora în Philadelphia. Ea călătorise mult şi era educată, vorbea cu uşurinţă despre popoare şi locuri îndepărtate. Puteau să discute într-un limbaj prescurtat, fiecare ducând la capăt gândul celuilalt. Râdeau cu uşurinţă la poveştile celuilalt. Timpul petrecut departe de Philadelphia a devenit un chin, deoarece în sclipirea soarelui de dimineaţă Glass îşi amintea de ochii ei, iar în lumina lunii de pielea ei palidă desenată pe o pânză a vasului său.

Într-o zi strălucitoare de mai din 1818, Glass s-a întors în Philadelphia cu o pungă mică de catifea în buzunarul de la piept al

uniformei. Înăuntru era o perlă scânteietoare pe un lanţ delicat de aur. I-a dat-o lui Elizabeth şi a cerut-o în căsătorie. Au plănuit să se căsătorească în vara aceea.

Glass a plecat o săptămână mai târziu spre Cuba. S-a trezit blocat în portul din Havana, aşteptând soluţionarea unei dispute legate de livrarea întârziată a o sută de butoaie cu rom. După o lună petrecută în Havana, a sosit un alt vas al companiei Rawsthorne & Sons. El aducea o scrisoare de la mama lui, cu vestea că tatăl lui murise. Îl implora să se întoarcă imediat în Philadelphia.

Hugh ştia că disputa referitoare la rom putea foarte bine să dureze luni de zile până la soluţionare. În timpul acesta putea să călătorească la Philadelphia, să facă ordine în averea tatălui său şi să se întoarcă în Cuba. Dacă procedurile din Havana mergeau mai repede, ofiţerul lui secund putea să piloteze vasul înapoi în Philadelphia. Glass s-a îmbarcat pe *Bonita Morena,* un vas comercial spaniol care pleca săptămâna aceea spre Baltimore.

Însă vasul nu avea să treacă niciodată dincolo de meterezele Fortului McHenry. Iar Glass nu avea să mai vadă niciodată Philadelphia. După o zi de la plecarea din Havana, la orizont a apărut un vas fără steag. Căpitanul lui *Bonita Morena* a încercat să fugă, dar vasul lui lent nu era pe măsura cuterului rapid al piraţilor. Cuterul a ajuns lângă vasul comercial şi a tras cu cinci tunuri încărcate cu mitralii. Cu cinci dintre marinarii lui morţi pe punte, căpitanul a coborât pânzele.

Căpitanul se aştepta ca predarea să însemne cruţarea vieţii prizonierilor. Dar nu a fost aşa.

Douăzeci de piraţi au urcat la bordul vasului *Bonita Morena.* Conducătorul lor, un mulatru cu un dinte de aur şi lanţ de aur, s-a apropiat de căpitan, care luase o poziţie oficială pe puntea superioară.

Mulatrul a scos pistolul de la centură şi l-a împuşcat pe căpitan în cap de aproape. Echipajul şi pasagerii erau şocaţi şi îşi aşteptau soarta. Printre ei era şi Hugh Glass, care se uita la piraţi şi la vasul lor. Piraţii vorbeau un amestec confuz de creolă, franceză şi engleză. Glass bănuia, pe bună dreptate, că erau bratarieni – soldaţi de rând ai trupelor din ce în ce mai extinse ale piratului Jean Lafitte.

Jean Lafitte prădase Caraibele timp de ani de zile înaintea Războiului din 1812. În 1814, Lafitte a descoperit o cale consfinţită pentru ura lui împotriva Angliei. General-maiorul Sir Edward Pakenham şi 6000 de veterani de la Waterloo au asediat New Orleansul. Generalul Andrew Jackson, aflat la comanda armatei americane, era depăşit numeric în raport de 5 la 1. Când Lafitte i-a

oferit serviciile bratarienilor lui, Jackson nu a cerut recomandări. Lafitte şi oamenii lui au luptat curajos în Bătălia din New Orleans. În perioada ameţitoare de după victoria americană, Jackson a recomandat graţierea crimelor anterioare ale lui Lafitte, pe care preşedintele Madison a aprobat-o imediat.

Lafitte nu avea deloc de gând să abandoneze profesiunea pe care o alesese, dar învăţase valoarea susţinerii suverane. Mexicul era în război cu Spania. Lafitte a înfiinţat o aşezare pe care a numit-o Campeche pe insula Galveston şi şi-a oferit serviciile oraşului Mexico. Mexicanii l-au angajat pe Lafitte şi mica lui flotă, autorizând atacarea oricărui vas spaniol. La rândul lui, Lafitte a obţinut autorizaţia de a jefui.

Realitatea brutală a acestui aranjament se manifesta acum sub ochii lui Hugh Glass. Atunci când doi membri ai echipajului au avansat ca să-l ajute pe căpitanul rănit mortal, au fost împuşcaţi şi ei. Cele trei femei aflate la bord, inclusiv o văduvă bătrână, au fost duse pe cuter, unde un echipaj pofticios le-a urat bun venit. În timp ce un grup de piraţi cobora sub punte să inspecteze încărcătura, un alt grup a iniţiat o evaluare mai sistematică a echipajului şi a pasagerilor. Bărbaţii mai în vârstă şi un bancher obez au fost lipsiţi de bunurile lor şi împinşi în mare.

Mulatrul vorbea spaniolă, dar şi franceză. S-a postat în faţa membrilor echipajului capturat şi le-a explicat ce variante aveau. Orice bărbat care era dispus să repudieze Spania putea să se alăture armatei lui Jean Lafitte. Orice bărbat care nu era dispus să facă asta urma să se alăture căpitanului. Cei 12 marinari rămaşi l-au ales pe Lafitte. Jumătate au fost duşi pe cuter, jumătate au fost lăsaţi să se alăture echipajului de piraţi de pe *Bonita Morena.*

Deşi abia dacă vorbea spaniolă, Glass înţelesese esenţa ultimatumului mulatrului. Când acesta s-a apropiat de el cu pistolul în mână, Glass a arătat spre el şi a spus un singur cuvânt în franceză: „*Marin*”. Marinar.

Mulatrul l-a privit fix, evaluându-l în tăcere. Apoi a spus, cu un zâmbet amuzat şi afectat în colţul gurii: „*Ah bon*? *Okay, monsieur le marin, hissez le foc*”*.* Înalţă focul.

Glass a scotocit disperat prin cotloanele francezei lui rudimentare.

Habar n-avea ce înseamnă *hissez le foc.* Dar şi-a dat seama foarte clar, în acel context, cât de mare e miza de a trece testul mulatrului. Presupunând că provocarea implica autenticitatea calităţii lui de marinar, s-a îndreptat încrezător spre partea din faţă

a vasului şi a întins mâna după frânghia focului care ar fi pus vasul în vânt.

„*Bien fait, monsieur le marin*”, a spus mulatrul. Era august 1819.

Hugh Glass devenise pirat.

•

Glass s-a uitat din nou spre golul din pădure prin care fugiseră Fitzgerald şi Bridger. A încleştat fălcile, gândindu-se la ce făcuseră aceştia, şi a simţit din nou dorinţa viscerală de a porni în urmărirea lor. Dar de data asta a simţit şi slăbiciunea trupului său. Pentru prima oară după atacul ursului, avea mintea limpede. Odată cu claritatea a apărut şi o evaluare îngrijorătoare a situaţiei lui.

Glass a început să-şi examineze rănile cu considerabilă nelinişte. Îşi folosea mâna stângă ca să urmărească marginile scalpului. Întrezărise o imagine neclară a feţei lui în apa strânsă la izvor şi văzuse că ursoaica aproape îl scalpase. Cum nu fusese vanitos niciodată, în situaţia de faţă aspectul lui i se părea complet irelevant. Probabil că, dacă supravieţuia, cicatricele ar fi putut chiar să-i aducă un anumit respect din partea semenilor lui.

Ceea ce îl preocupa era gâtul. Neputând să vadă rana de la gât altfel decât în reflexia acvatică a izvorului, putea doar să o pipăie precaut cu degetele. Cataplasma lui Bridger căzuse în timpul scurtului târâş din ziua anterioară. Glass a atins cusăturile şi a apreciat abilităţile chirurgicale rudimentare ale căpitanului Henry. Avea o amintire vagă cu căpitanul care lucra aplecat asupra lui în momentele de după atac, chiar dacă detaliile şi cronologia rămâneau tulburi.

Şi-a întins gâtul în jos şi a văzut urmele de gheare care mergeau de la umăr la gât. Ursoaica scrijelise adânc prin muşchii pieptului şi ai părţii de sus a braţului. Răşina de pin a lui Bridger îi sigilase rănile. Păreau relativ vindecate, chiar dacă o durere musculară ascuţită îl împiedica să ridice braţul drept. Răşina de pin îl făcea să se gândească la Bridger. Îşi amintea că băiatul îi pansase rănile. Cu toate acestea, nu imaginea lui Bridger îngrijindu-l era cea care îi apărea în cap. În schimb, îl vedea pe Bridger cum priveşte înapoi de la marginea luminişului, cu cuţitul furat în mână.

Glass se uită la şarpe şi se gândi *Dumnezeule, ce n-aş da pentru cuţitul meu.* Şarpele cu clopoţei încă nu se mişcase. Îşi reprimă alte gânduri despre Fitzgerald şi Bridger. *Nu acum.*

Glass privi spre piciorul lui drept. Rănile străpunse din partea de sus a coapsei erau unse cu răşina lui Bridger. Îndreptă piciorul, prudent. Era ţeapăn ca un cadavru. Glass îşi testă piciorul, rostogolindu-se uşor ca să-şi mute greutatea şi apoi apăsând. O

durere cumplită iradia din răni spre exterior. În mod evident, piciorul nu ar fi susţinut nici o greutate.

În cele din urmă, Glass îşi folosi mâna stângă ca să-şi exploreze crestăturile adânci de pe spate. Degetele lui şovăitoare numărară cinci tăieturi paralele. Glass atinse amestecul de răşină, cusături şi sânge închegat. Când şi-a privit mâna, a văzut şi sânge proaspăt. Tăieturile începeau de la şezut şi se adânceau pe măsură ce urcau pe spate. Porţiunea cea mai adâncă a rănilor era între omoplaţi, unde mâna lui nu ajungea.

După ce a terminat această autoexaminare, Glass a ajuns la mai multe concluzii obiective: era lipsit de apărare. Dacă era descoperit de indieni sau animale, nu putea să opună nici o rezistenţă. Nu putea să rămână în luminiş. Nu ştia de câte zile era în tabără, dar ştia că indienii din zonă trebuie să cunoască foarte bine izvorul ascuns. Glass nu avea idee de ce nu îl descoperiseră în ziua anterioară, dar ştia că norocul lui nu putea să mai dureze prea mult.

În ciuda riscului indienilor, Glass nu avea nici cea mai mică intenţie să se abată de la Grand. Era o sursă cunoscută de apă, mâncare şi orientare. Exista însă o întrebare crucială: în amonte sau în aval? Oricât de mult ar fi vrut să pornească imediat în urmărirea trădătorilor, ştia că asta ar fi fost o nebunie. Era singur, fără nici o armă, într-un ţinut ostil. Era slăbit de febră şi foame. Nu putea să meargă.

Îl durea faptul că se gândea la retragere, chiar şi la una temporară, dar ştia că nu există nici o alternativă reală. Factoria de la Fort Brazeau se afla la 550 de kilometri în aval, la confluenţa dintre White River şi Missouri. Dacă reuşea să ajungă acolo, putea să se reaprovizioneze, apoi să plece cu adevărat în urmărire.

Cinci sute cincizeci de kilometri. Un bărbat sănătos putea, pe vreme bună, să străbată acea distanţă în două săptămâni. *Cât pot să mă târăsc într-o zi*? Nu avea idee, dar nici nu avea de gând să rămână pe loc. Braţul şi piciorul nu păreau inflamate, iar Glass presupuse că aveau să se vindece cu timpul. Avea să se târască până când corpul lui putea să se sprijine pe o cârjă. Şi dacă făcea doar cinci kilometri pe zi, tot era ceva. Mai bine ca acei cinci kilometri să fie în urma lui decât înainte. În plus, dacă se mişca, avea mai multe şanse să găsească mâncare.

•

Mulatrul şi vasul spaniol capturat de el au navigat spre vest, spre Golful Galveston şi colonia piraţilor lui Lafitte din Campeche. Au atacat o altă navă comercială spaniolă la 150 de kilometri sud de New Orleans, atrăgându-şi prada în bătaia tunului sub masca

steagului spaniol al vasului *Bonita Morena.* Odată ajunşi la bordul acestei noi victime, *Castellana,* piraţii şi-au făcut din nou brutala lor triere. De data asta urgenţa era mai mare, deoarece barajul tunurilor sfârtecase *Castellana* sub linia de plutire. Vasul se scufunda.

Piraţii aveau noroc cu carul. *Castellana* mergea de la Sevilla la New Orleans cu o încărcătură de arme mici. Dacă puteau să scoată armele din vas înainte să se scufunde, ele aveau să le aducă un profit enorm. Lafitte urma să fie încântat.

Acordul din Texas începuse cu adevărat în 1819, iar enclava piraţilor de pe Insula Galveston lucra sârguincios pentru aprovizionarea lui. Între Rio Grande şi Sabine apăreau oraşe, toate având nevoie de provizii. Metoda aparte a lui Lafitte de obţinere a mărfurilor elimina intermediarul. De fapt, îl elimina chiar pe intermediar. Având acest avantaj competitiv faţă de comercianţii mai tradiţionali, Campeche a prosperat, devenind un magnet pentru tot felul de contrabandişti, negustori de sclavi, aventurieri şi oricine altcineva căuta un mediu propice comerţului ilicit. Statutul ambiguu al Texasului contribuia la protejarea piraţilor din Campeche de intervenţia puterilor externe. Mexicanii aveau de câştigat de pe urma atacurilor asupra vaselor spaniole, iar Spania era prea slabă ca să îi atace. O vreme, Statele Unite s-au prefăcut că nu văd. La urma urmei, Lafitte lăsa în pace vasele americane şi, în plus, era erou al Bătăliei de la New Orleans.

Chiar dacă nu era încătuşat fizic, Hugh Glass se considera complet prizonier în întreprinderea criminală a lui Jean Lafitte. La bordul unui vas, orice formă de revoltă avea ca rezultat moartea. Participarea lui la diverse atacuri asupra marinarilor comerciali spanioli nu lăsa niciun dubiu asupra perspectivei piraţilor în privinţa disidenţei. Glass a reuşit să evite vărsarea de sânge cu mâna lui; celelalte acţiuni şi le justifica prin doctrina necesităţii.

Nici timpul petrecut la mal, în Campeche, nu oferea şanse rezonabile de evadare. Lafitte domnea categoric asupra insulei. Dincolo de golf, în Texasul continental, locuitorii dominanţi erau indienii Karankawa, vestiţi pentru canibalismul lor. Dincolo de teritoriul indienilor Karankawa erau indienii Tonkawa, Comanşi, Kiowa şi Osage. Nici unii dintre ei nu erau ospitalieri cu albii, chiar dacă erau mai puţin predispuşi să-i mănânce. Zonele răzleţe de civilizaţie conţineau şi ele un mare număr de spanioli, care probabil că ar fi spânzurat ca pirat pe oricine ar fi venit dinspre coastă. Bandiţii mexicani şi texanii justiţiari constituiau condimentul final al amestecului de pe continent.

Dar, până la urmă, disponibilitatea lumii civilizate de a tolera un stat pirateresc prosper avea limitele ei. Şi mai important, Statele Unite au decis să-şi amelioreze relaţiile cu Spania. Acest demers diplomatic era îngreunat de hărţuirea constantă a vaselor spaniole, adesea în apele teritoriale americane. În noiembrie 1820, preşedintele Madison l-a trimis pe locotenentul Larry Kearney, cu *USS Enterprise* şi o flotă de vase americane de război la Campeche. Locotenentul Kearney i-a oferit lui Lafitte o alternativă succintă: părăsiţi insula sau vă facem fărâme.

Poate că Jean Lafitte era un fanfaron, dar era şi un om pragmatic. Şi-a încărcat vasele cu câte prăzi puteau ele căra, a dat foc Campecheului şi a plecat cu flota lui de corsari, dispărând pentru totdeauna din istorie.

În acea noapte de noiembrie, Hugh Glass era pe străzile haotice din Campeche şi a luat o decizie abruptă privind direcţia viitorului său. Nu avea nici o intenţie de a se alătura bandei de piraţi puşi pe fugă. Glass ajunsese să considere marea, pe care cândva o îmbrăţişase ca pe un sinonim al libertăţii, drept o simplă limitare, exact ca pe vasele mici. S-a hotărât să se îndrepte în altă direcţie.

Strălucirea stacojie a focului dădea ultimei nopţi din Campeche o splendoare apocaliptică. Oamenii roiau prin clădirile răzleţe, înşfăcând orice era de valoare. Băutura, care nu lipsea niciodată de pe insulă, curgea peste tot, abandonată. Disputele referitoare la diverse prăzi erau soluţionate rapid cu focuri de armă, ceea ce umplea oraşul cu exploziile sacadate ale armelor de mic calibru. S-a răspândit zvonul extravagant că flota americană urma să bombardeze oraşul. Oamenii se luptau cu înverşunare ca să se caţăre pe vasele care plecau, ale căror echipaje se foloseau de săbii şi pistoale ca să-i respingă pe pasagerii nedoriţi.

În timp ce se întreba încotro să meargă, Glass a dat cap în cap cu un bărbat pe nume Alexander Greenstock. Ca şi Glass, Greenstock era prizonier, înrolat cu forţa atunci când vasul lui fusese capturat. Glass fusese împreună cu el într-o incursiune recentă din golf. „Ştiu o barcă uşoară pe ţărmul sudic”, i-a spus Greenstock. „Mă duc cu ea pe continent.” Dintre variantele proaste existente, riscurile continentului păreau cel mai puţin rele. Glass şi Greenstock şi-au croit drum prin oraş. În faţa lor, pe o stradă îngustă, trei bărbaţi înarmaţi până-n dinţi stăteau în vârful unei căruţe cu cal în care era un morman instabil de butoaie şi lăzi. Unul dintre ei biciuia calul, în timp ce ceilalţi doi stăteau de pază în vârful prăzii lor. Căruţa s-a lovit de o piatră şi o ladă a căzut zgomotos la pământ. Cei trei, care se grăbeau să-şi prindă vasul, nici n-au băgat de seamă.

Pe capacul lăzii scria „Kutztown, Pennsylvania”. Înăuntrul ei erau puşti proaspăt produse de atelierul de armurărie Joseph Anstadt. Glass şi Greenstock au luat fiecare câte una, nevenindu-le să creadă ce noroc a dat peste ei. Au căutat prin puţinele clădiri care nu fuseseră transformate în scrum şi, în cele din urmă, au găsit gloanţe şi pulbere şi câteva bagatele pentru troc.

Le-a luat aproape toată noaptea ca să vâslească în jurul capătului estic al insulei şi să străbată Golful Galveston. Apa reflecta lumina jucăuşă a coloniei în flăcări, făcând să pară că întregul golf ardea. Vedeau clar contururile masive ale flotei americane şi ale vaselor fugare ale lui Lafitte. Când au ajuns la o sută de metri de ţărmul continentului, pe insulă s-a produs o explozie puternică. Glass şi Greenstock au privit în urma lor şi au văzut cum flăcările în formă de ciupercă ţâşnesc mugind din Maison Rouge, locuinţa şi arsenalul lui Jean Lafitte. Au vâslit ultimii câţiva metri ai golfului şi au sărit în valurile puţin adânci. Glass a mers spre mal, lăsând marea în urma lui pentru totdeauna.

Fără niciun plan sau destinaţie, cei doi bărbaţi şi-au croit drum încet de-a lungul coastei Texasului. Şi-au stabilit direcţia mai mult pe baza a ceea ce încercau să evite decât a ceea ce încercau să găsească. Îşi făceau griji în permanenţă din cauza indienilor Karankawa. Pe plajă se simţeau expuşi, dar jungla deasă a stufărişului şi braţele de apă mlăştinoase îi descurajau să pătrundă în interiorul continentului. Îşi făceau griji din cauza trupelor spaniole şi îşi făceau griji din cauza flotei americane.

După ce au mers timp de şapte zile, în depărtare a apărut minusculul avanpost Nacogdoches. Fără îndoială că vestea incursiunii americane în Campeche se răspândise. Cei doi bănuiau că locuitorii din zonă ar considera pirat pe oricine s-ar apropia dinspre Galveston şi probabil că l-ar spânzura pe loc. Glass ştia că Nacogdoches era punctul din care începea drumul spre enclava spaniolă San Fernando de Bexar. S-au hotărât să evite satul şi să înainteze în interiorul continentului. Sperau ca departe de ţărm să se ştie mai puţine despre evenimentele din Campeche.

Speranţele lor erau eronate. Au sosit în San Fernando de Bexar după şase zile, iar spaniolii i-au arestat cu promptitudine. După o săptămână petrecută într-o închisoare sufocantă, cei doi bărbaţi au fost aduşi în faţa maiorului Juan Palacio del Valle Lersundi, magistratul oraşului.

Maiorul Palacio s-a uitat la ei plictisit. Era un militar dezamăgit, care ar fi putut deveni conchistador, dar care, în loc de asta, ajunsese administrator al unei periferii prăfuite, spre sfârşitul unui

război pe care ştia că Spania avea să-l piardă. În timp ce îi privea pe cei doi bărbaţi din fata lui, maiorul Palacio şi-a dat seama că cea mai sigură decizie ar fi să ordone spânzurarea lor. Cum aceştia rătăceau pe coastă doar cu puşti şi cu hainele de pe ei, maiorul a presupus că erau fie piraţi, fie spioni, deşi amândoi pretindeau că fuseseră capturaţi de Lafitte în timp ce călătoreau pe vase spaniole.

Dar maiorul Palacio nu era într-o dispoziţie favorabilă spânzurării. Cu o săptămână în urmă condamnase la moarte un soldat spaniol tânăr, pentru că adormise în timp ce făcea de pază, aceasta fiind pedeapsa prescrisă pentru acea infracţiune. Spânzurarea îl deprimase profund, petrecând cea mai mare parte a acelei săptămâni confesându-se părintelui din oraş. I-a privit fix pe cei doi şi le-a ascultat povestea. Era oare adevărată? Cum putea să-şi dea seama sigur, iar dacă nu ştia, cu ce autoritate putea să le ia viaţa?

Maiorul Palacio le-a oferit lui Glass şi lui Greenstock un târg. Erau liberi să plece din San Fernando de Bexar cu o singură condiţie – să călătorească spre nord. Dacă ar fi călătorit spre sud, Palacio se temea că celelalte trupe spaniole i-ar fi putut prinde. Ultimul lucru de care avea nevoie era o mustrare pentru că graţia piraţi.

Cei doi ştiau prea puţin despre Texas, dar Glass s-a însufleţit brusc, dispus să se aventureze fără busolă în interiorul continentului.

Şi aşa au pornit spre nord şi est, presupunând că la un moment dat aveau să dea de marele Mississippi. Glass şi Greenstock au reuşit să supravieţuiască peste 1500 de kilometri câmpiei deschise a Texasului. Vânatul era abundent, inclusiv mii de vite sălbatice, aşa că mâncarea era rareori o problemă. Pericolul venea din partea teritoriilor succesive de indieni ostili. După ce au supravieţuit vagabondării lor prin teritoriul Karankawa, au reuşit să-i evite şi pe Comanşi, Kiowa, Tonkawa şi Osage.

Norocul lor a luat sfârşit pe malurile râului Arkansas. Tocmai împuşcaseră un viţel de bizon şi se pregăteau să-l măcelărească. Douăzeci de indieni Loup Pawnee călare au auzit focul de armă şi s-au năpustit peste coama unui deal abrupt. Câmpia fără copaci nu oferea niciun ascunziş, nici măcar stânci. Neavând cai, nu aveau nici o şansă. Necugetat, Greenstock a ridicat arma şi a tras, împuşcând calul unuia dintre războinicii care şarjau. O clipă mai târziu era mort, cu trei săgeţi înfipte în piept. Glass a fost lovit în coapsă de o singură săgeată.

Glass nici măcar nu a ridicat puşca, holbându-se cu o fascinaţie detaşată la cei 19 cai care năvăleau spre el. A văzut strălfulgerarea vopselei de pe pieptul calului din faţă şi a părului negru pe cerul

albastru, dar abia dacă a simţit piatra rotundă a ghioagei care l-a izbit în ţeastă.

Glass s-a trezit într-un sat Pawnee. Îi zvâcnea capul şi era legat la gât de un par înfipt în pământ. Îi legaseră şi încheieturile braţelor, şi gleznele, dar îşi putea mişca mâinile. Când a deschis ochii, în jurul lui era o mulţime de copii care sporovăiau cu însufleţire.

Un şef foarte bătrân cu păr sub formă de ţepi rigizi s-a apropiat de el şi s-a holbat la bărbatul straniu din faţa lui, unul dintre puţinii oameni albi pe care îi văzuse. Şeful pe nume Taurul Furios a spus ceva ce Glass nu a înţeles, dar indienii Pawnee strânşi în jur au început să urle şi să chiuie, evident încântaţi. Glass stătea la marginea unui cerc mare din mijlocul satului. Pe măsură ce vederea înceţoşată începea să se limpezească, a observat un rug pregătit cu grijă în mijlocul cercului şi a ghicit imediat sursa veseliei indienilor. O femeie bătrână a ţipat la copii. Aceştia au fugit, în timp ce indienii se împrăştiau ca să se pregătească pentru arderea ceremonială.

Glass a rămas singur, ca să îşi evalueze situaţia. În faţa ochilor îi jucau imagini duble ale taberei, care se contopeau doar dacă mijea ochii sau închidea unul din ei. A privit spre picior şi a văzut că indienii îi făcuseră favoarea de a smulge săgeata. Nu pătrunsese adânc, dar rana l-ar fi încetinit cu siguranţă dacă încerca să fugă. Pe scurt, abia vedea şi abia mergea, să alerge i-ar fi fost imposibil.

Şi-a pipăit buzunarul din faţă al cămăşii, uşurat că borcănaşul cu vopsea de cinabru nu căzuse. Cinabrul era unul dintre puţinele bunuri pentru troc pe care le înşfăcase în timpul fugii din Campeche. S-a rostogolit pe o parte, ca să-şi ascundă acţiunile, a scos borcănaşul, l-a deschis, a scuipat în pulbere şi a amestecat cu degetul. Apoi şi-a întins vopseaua pe faţă, atent să acopere fiecare centimetru de piele dezgolită, de la frunte până deasupra cămăşii. Şi-a mânjit şi palma cu o mare cantitate de vopsea groasă. A pus capacul borcănaşului la loc şi l-a îngropat în solul nisipos de sub el. După ce a terminat, în sfârşit, s-a rostogolit pe burtă şi şi-a sprijinit capul pe cotul braţului, astfel încât faţa lui să rămână ascunsă.

A rămas în acea poziţie până când au venit să-l ia, ascultând pregătirile însufleţite ale execuţiei lui. Se lăsase noaptea, dar un foc imens ilumina cercul din centrul taberei Pawnee.

Glass nu şi-a dat seama niciodată dacă intenţionase ca actul lui să fie un fel de gest final simbolic sau dacă chiar sperase la efectul care s-a produs de fapt. Auzise că majoritatea sălbaticilor sunt superstiţioşi. În orice caz, efectul a fost dramatic şi, după cum s-a dovedit, i-a salvat viaţa.

Doi războinici Pawnee şi şeful Taurul Furios au venit să-l ducă la rug. Când l-au găsit cu faţa în jos au interpretat asta ca pe un semn al fricii. Taurul Furios a tăiat legăturile de pe stâlp, în timp ce războinicii au întins mâna după câte un umăr, ca să-l ridice în picioare. Ignorând durerea din coapsă, Glass a sărit în picioare, cu faţa la şef, la războinici şi la tot tribul reunit.

Indienii Pawnee adunaţi în faţa lui au căscat gura, în stare de şoc. Faţa lui Glass era de un roşu sângeriu, ca şi cum pielea i-ar fi fost jupuită. Albul ochilor lui reflecta lumina focului, strălucind ca o lună de toamnă. Cei mai mulţi indieni nu mai văzuseră un om alb, aşa că barba lui mare a sporit impresia de animal demonic. Glass l-a plesnit pe unul dintre războinici cu palma deschisă, lăsându-i o urmă de mână purpurie imprimată pe piept. Tribul a icnit la unison.

Preţ de o clipă nesfârşită, tăcerea a fost deplină. Glass se holba la indieni şi indienii uluiţi se holbau la el. Oarecum surprins de succesul tacticii lui, Glass s-a întrebat ce să facă în continuare. S-a panicat la gândul că vreunul din indieni ar fi putut să-şi recapete stăpânirea de sine. A decis să înceapă să strige şi, incapabil să se gândească la altceva, s-a lansat într-o recitare urlată a rugăciunii Tatăl Nostru: „Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele tău...”

Şeful Taurul Furios se holba complet derutat. Mai văzuse câţiva oameni albi până atunci, dar acest bărbat părea să fie un fel de vraci sau diavol. Strania incantaţie a bărbatului părea acum să vrăjească întregul trib.

Glass a declamat mai departe: „Că a ta este împărăţia, slava şi puterea. Amin”.

În sfârşit, bărbatul alb a încetat să mai ţipe. A rămas aşa, gâfâind ca un cal epuizat. Şeful Taurul Furios a privit în jurul său. Oamenii lui se uitau de la şef la omul-diavol nebun şi înapoi. Şeful Taurul Furios simţea atitudinea acuzatoare a tribului său. Ce anume adusese el asupra lor? Era timpul să schimbe cursul lucrurilor.

S-a apropiat încet de Glass şi s-a oprit drept în faţa lui. Şeful şi-a dus mâinile în jurul gâtului şi şi-a scos un colier de care atârnau o pereche de gheare de şoim. A pus colierul în jurul gâtului lui Glass şi s-a uitat întrebător în ochii omului-diavol.

Glass s-a uitat la cercul din faţa lui. În centrul lui, lângă rug, se afla un şir de patru scaune joase din salcie împletită. Era evident că erau locurile din faţă la spectacolul care ar fi trebuit să fie arderea lui rituală. A şchiopătat către unul dintre scaune şi s-a aşezat. Şeful Taurul Furios a spus ceva şi două femei s-au repezit să aducă mâncare şi apă. Apoi i-a spus ceva războinicului cu mâna purpurie

întipărită pe piept. Războinicul a fugit şi s-a întors cu Anstadtul, pe care l-a pus pe pământ, lângă Glass.

Glass a petrecut aproape un an cu indienii Loup Pawnee, pe câmpiile dintre Arkansas şi Platte Rivers. După ce şi-a învins reticenţa iniţială, Taurul Furios l-a adoptat pe bărbatul alb ca pe un fiu. Ceea ce Glass nu aflase despre supravieţuirea în sălbăticie din călătoria lui dinspre Campeche a aflat în anul acela de la Pawnee.

În 1821, oameni albi răzleţi începuseră să călătorească pe câmpiile dintre Platte şi Arkansas. În vara acelui an, Glass vâna cu un grup de zece Pawnee, când au dat de doi bărbaţi albi cu o căruţă. Glass le-a spus prietenilor lui Pawnee să rămână în urmă şi s-a apropiat încet, călare. Bărbaţii erau agenţi federali trimişi de William Clark, administratorul pentru afaceri indiene al Statelor Unite. Clark îi invita pe şefii din triburile înconjurătoare la St. Louis. Ca să demonstreze buna-credinţă a guvernului, căruţa era încărcată cu cadouri – pături, ace de cusut, cuţite, oale de fontă.

Trei săptămâni mai târziu, Glass a sosit la St. Louis însoţit de Taurul Furios.

St. Louis se afla la frontiera a două forţe care trăgeau de Glass. Dinspre est simţea din nou atracţia puternică a legăturilor lui cu lumea civilizată – cu Elizabeth şi familia lui, cu profesiunea şi trecutul lui. Dinspre vest simţea ispita chinuitoare a terra incognita, a libertăţii fără egal, a noilor începuturi. Glass a trimis trei scrisori la Philadelphia: lui Elizabeth, mamei lui şi la Rawsthorne & Sons. Şi-a luat o slujbă de funcţionar la Mississippi Shipping Company şi a aşteptat acolo răspunsurile.

A durat mai mult de şase luni. La începutul lui martie 1822 a sosit o scrisoare de la fratele lui. Mama lor murise, spunea el, la doar o lună după tatăl lor.

Şi mai era ceva. „Îmi revine trista însărcinare de a te anunţa că şi draga ta Elizabeth a murit. S-a îmbolnăvit de febră în ianuarie trecut şi, cu toate că a luptat, nu şi-a mai revenit.” Glass s-a prăbuşit pe scaunul lui. Faţa i s-a albit şi s-a întrebat dacă nu cumva şi el era bolnav. A citit mai departe: „Sper să te consoleze întrucâtva faptul că a fost înmormântată alături de mama. De asemenea, trebuie să ştii că fidelitatea ei faţă de tine nu a şovăit nici o clipă, nici atunci când cu toţii credeam că ai murit”.

Pe 20 martie, Glass a sosit la biroul Mississippi Shipping Company şi a găsit un grup de bărbaţi înghesuiţi în jurul unui anunţ din *Missouri Republican.* William Ashley recruta un detaşament pentru blănuri, având ca destinaţie cursul superior al Missouriului.

O săptămână mai târziu a sosit o scrisoare de la Rawsthorne & Sons care îi oferea lui Glass o nouă funcţie de căpitan de cuter, pe cursa Philadelphia-Liverpool. În seara lui 14 aprilie a citit pentru ultima oară oferta şi apoi a aruncat-o în foc, privind cum flăcările devorează această ultimă legătură tangibilă cu viaţa lui anterioară.

A doua zi dimineaţa, Hugh Glass s-a îmbarcat împreună cu căpitanul Henry şi oamenii companiei Rocky Mountain Fur. La 36 de ani, Glass nu se mai considera tânăr. Şi, spre deosebire de tineri, Glass nu se considera un om care nu are nimic de pierdut. Decizia lui de a pleca spre vest nu era pripită sau forţată, ci complet deliberată, ca orice altă alegere din viaţa lui. În acelaşi timp, el nu putea să îşi explice sau formuleze motivele. Era mai degrabă ceva ce simţea decât ceva ce înţelegea.

Într-o scrisoare către fratele lui, Glass a scris: „Sunt atras de acest demers aşa cum nu m-a mai atras nimic altceva în toată viaţa mea. Sunt sigur că fac ceea ce trebuie, chiar dacă n-aş putea să-ţi spun exact de ce”.

Opt

2 septembrie 1823 – după-amiază

Glass a mai aruncat o privire lungă spre şarpele cu clopoţei, care încă zăcea apatic, acaparat total de digerarea prăzii. Şarpele nu se mişcase un centimetru de când Glass devenise conştient. *Hrană.* După ce îşi potolise setea la balta izvorului, Glass şi-a dat seama brusc că îl roade o foame puternică. Nu avea idee cât trecuse de când mâncase ultima oară, dar mâinile îi tremurau din cauza lipsei de resurse. Când înălţa capul, luminişul se învârtea încet în jurul lui.

Glass s-a târât prudent spre şarpe; imaginea din oribilul său vis era încă vie. S-a apropiat până la doi metri şi s-a oprit să ia o piatră de mărimea unei nuci. A aruncat piatra pe pământ cu mâna stângă şi ea a sărit spre şarpe, izbindu-se de trupul lui. Şarpele nu s-a mişcat. Glass a luat o piatră de mărimea unui pumn şi s-a târât lângă el. Şarpele a făcut o mişcare lentă de a se ascunde, dar prea târziu. Glass l-a izbit cu piatra în cap şi l-a lovit de mai multe ori până când a fost sigur că e mort.

După ce omorâse şarpele cu clopoţei, următoarea provocare pentru Glass era să-l eviscereze.

S-a uitat prin tabără. Geanta lui de vânătoare zăcea la marginea luminişului. S-a târât spre ea şi a golit pe pământ ce mai rămăsese: câteva fultuieli pentru puşcă, un brici, două gheare de şoim pe un colier cu mărgele şi o gheară de urs grizzly de 15 centimetri. Glass a luat gheara, aţintindu-şi ochii asupra stratului gros de sânge de la vârful ei. A băgat-o la loc în geantă, întrebându-se cum ajunsese acolo. A luat fultuielile, gândindu-se că ar putea să le folosească drept iască, din nou furios că ele nu aveau să servească scopului pentru care fuseseră inventate. Briciul era marea descoperire. Lama lui era prea fragilă ca să constituie o armă, dar putea fi util în mai multe situaţii. Cel mai urgent, îl putea folosi pentru jupuirea şarpelui. A aruncat briciul în geanta de vânătoare, a urcat-o pe umăr şi s-a târât înapoi la şarpe.

Deja muştele bâzâiau în jurul capului însângerat al şarpelui. Glass era mai precaut. Văzuse cândva cum un cap de şarpe tăiat se înfige în nasul unui câine de o curiozitate fatală. Amintindu-şi de nefericitul câine, a pus un băţ lung peste capul şarpelui şi a apăsat cu piciorul stâng. Nu putea să ridice braţul drept fără să declanşeze o durere intensă la umăr, dar mâna funcţiona normal. A folosit-o ca

să manevreze briciul, tăind capul cu o mişcare de fierăstrău. A folosit bățul ca să arunce capul spre marginea luminişului.

A despicat burta şarpelui, începând de la gât. Briciul se tocea rapid, fiecare centimetru îi reducea eficacitatea. Glass a reuşit să taie şarpele pe întreaga lungime, un metru şi jumătate până la orificiul de evacuare. Odată şarpele deschis, i-a scos măruntaiele şi le-a aruncat la o parte. A început din nou de la gât şi a folosit briciul ca să desprindă pielea solzoasă de muşchi. Acum carnea sclipea în faţa lui, irezistibilă din cauza foamei.

A muşcat din şarpe, sfâşiind carnea crudă ca şi cum ar fi fost un ştiulete de porumb. În cele din urmă, o bucată s-a desprins. Glass a ros carnea elastică, dar dinţii lui nu prea reuşeau s-o zdrobească. Orbit de foame, a făcut greşeala s-o înghită. A simţit bucata mare de carne crudă ca pe o piatră, în timp ce trecea prin gâtul lui rănit. Din cauza durerii i-a venit să vomite. A tuşit şi, preţ de o clipă, i s-a părut că bucata de carne o să-l sufoce. În cele din urmă, aceasta a trecut prin gâtlej.

Glass îşi învăţase lecţia. A petrecut restul orelor de lumină tăind bucăţi mici de carne cu briciul, mărunţindu-le între două pietre, pentru a zdrobi carnea fibroasă, şi apoi mestecând fiecare îmbucătură cu apă de izvor. Era o modalitate anevoioasă de a mânca, iar când a ajuns la coadă lui Glass încă îi era foame. Acest lucru era îngrijorător, pentru că Glass se îndoia că următoarea masă avea să-i fie livrată cu la fel de multă uşurinţă.

În ultimele clipe de lumină, a examinat clopoţeii de la vârful cozii. Erau zece, câte unul pentru fiecare an din viaţa şarpelui. Glass nu mai văzuse niciodată un şarpe cu zece clopoţei. *Zece ani e mult.* Glass s-a gândit la şarpe, care supravieţuise şi prosperase timp de un deceniu prin forţa atributelor lui brute. Apoi o singură greşeală, un moment de expunere într-un mediu lipsit de îngăduinţă, şi sfârşise mort şi devorat aproape înainte ca sângele lui să înceteze să circule. Glass a tăiat clopoţeii de pe rămăşiţele şarpelui şi le-a trecut printre degete ca pe un rozariu. După o vreme le-a aruncat în geanta de vânătoare. Voia să-şi amintească, atunci când se uita la ele.

Era întuneric. Glass s-a învelit cu pătura, s-a îndoit de spate şi a adormit.

S-a trezit însetat şi înfometat după un somn intermitent. Îl dureau toate rănile.

Cinci sute cincizeci de kilometri până la Fort Kiowa. Ştia că nu-şi poate permite să se gândească la acest lucru, nu în întregimea lui. *Câte un kilometru pe rând.* Şi-a stabilit ca prim obiectiv Grandul. El

nu fusese conştient atunci când detaşamentul se abătuse de la râul cel mare pe pârâu în sus, dar, din discuţiile lui Bridger şi Fitzgerald, bănuia că e pe aproape.

Glass şi-a dat de pe umeri pătura Hudson Bay. A tăiat cu briciul trei fâşii lungi din postavul de lână. A înfăşurat-o pe prima în jurul genunchiului stâng – genunchiul lui sănătos. Dacă urma să se târască, avea nevoie de un tampon. Celelalte două fâşii le-a înfăşurat în jurul palmelor, lăsând degetele libere. A rulat restul păturii şi a încolăcit cureaua lungă a genţii de vânătoare în jurul ambelor capete. S-a uitat să vadă dacă geanta era închisă bine, apoi şi-a plasat geanta şi pătura de-a curmezişul spatelui. Cureaua îi înconjura ambii umeri, lăsându-i mâinile libere.

Glass a băut îndelung din pârâu şi a început să meargă de-a buşilea. De fapt, era mai degrabă un fel de târât ţopăit decât mers de-a buşilea. Putea să folosească pentru echilibru braţul drept, dar acesta nu-i susţinea greutatea. Piciorul drept putea doar să şerpuiască în urma lui. Făcuse mişcare, încercase să-l îndoaie şi să-l îndrepte ca să relaxeze muşchii, dar piciorul rămânea ţeapăn ca un catarg.

A adoptat cel mai bun ritm pe care putea să-l susţină. Îşi ţinea greutatea pe partea stângă, folosind mâna dreaptă ca pe un fel de furchet, se apleca înainte pe mâna stângă, ridica genunchiul stâng, apoi trăgea în urma lui piciorul drept ţeapăn. Iar şi iar, metru cu metru. S-a oprit de mai multe ori ca să-şi potrivească pătura şi geanta de vânătoare. Mişcarea lui smucită slăbea întruna nodurile care ţineau legătura la un loc.

O vreme, fâşiile de lână de la genunchi şi palme au funcţionat destul de bine, chiar dacă trebuiau aşezate des. Nu se gândise la efectele târârii piciorului drept. Mocasinul proteja partea de jos a piciorului, dar nu îi acoperea glezna. După o sută de metri se julise deja şi s-a oprit să taie o fâşie de pătură pentru zona care intra în contact cu pământul.

A avut nevoie de aproape două ore ca să se târâie pe pârâu în jos până la Grand.

La momentul la care a ajuns la râu, picioarele şi braţele îl dureau din cauza mişcării stânjenitoare şi neobişnuite. A privit insistent urmele vechi ale detaşamentului şi s-a întrebat prin ce providenţă indienii nu le văzuseră.

Deşi el nu avea s-o vadă niciodată, pe malul celălalt se afla explicaţia evidentă. Dacă ar fi traversat râul, Glass ar fi găsit într-o zonă cu arbuşti de merişor de miere urmele imense ale unui urs. La fel de clare erau şi urmele celor cinci ponei indieni. Cu o ironie pe

care Glass nu avea s-o savureze niciodată, un urs grizzly fusese cel care îl salvase de indieni. Ca şi Fitzgerald, ursul descoperise zona cu merişoare de miere de lângă Grand. Animalul se îndopa atunci când cei cinci războinici Arikara urcaseră călare pe râu. De fapt, mirosul ursului fusese cel care speriase bălţatul. Derutat de priveliştea şi mirosul a cinci indieni călare, ursul se năpustise în tufişuri. Vânătorii se repeziseră după el, fără a mai observa urmele de pe malul celălalt.

După ce Glass a ieşit din umbra protectoare a pinilor, orizontul s-a lărgit, transformându-se într-un peisaj întrerupt doar de dealuri unduitoare şi pâlcuri răzleţe de plopi roşii. Sălciile groase de lângă râu îngreunau târâiala lui Glass, dar nu blocau căldura penetrantă a soarelui de sfârşit de dimineaţă. Simţea pe spate şi pe piept pârâiaşe de transpiraţie şi usturimea sării atunci când ele se prelingeau în răni. A mai băut o ultimă oară din pârâul rece. A privit pe râu în sus, printre sorbituri, gândindu-se pentru ultima oară la ideea de a-i urmări direct. *Nu încă.*

Necesitatea frustrantă a amânării era ca apa pe fierul înroşit al hotărârii lui – o întărea, o făcea nemaleabilă. Glass a jurat să supravieţuiască, dacă nu pentru altceva măcar ca să-şi abată răzbunarea asupra oamenilor care îl trădaseră.

În ziua aceea s-a mai târât încă trei ore. Bănuia că făcuse trei kilometri. Malurile Grandului variau, având porţiuni alternante de nisip, iarbă şi piatră. Existau porţiuni frecvente de apă puţin adâncă şi, dacă ar fi putut să stea în picioare, ar fi putut să traverseze frecvent, ca să profite de terenul cel mai favorabil.

Dar Glass nu putea traversa, iar târâtul îl condamna la malul nordic. Pietrele îi îngreunau mult înaintarea. Când s-a oprit, pernuţele de lână erau zdrenţuite. Lâna reuşise să împiedice apariţia juliturilor, dar nu putea împiedica învineţirea. Glass avea genunchiul şi palmele vinete şi sensibile. Muşchii de la braţul stâng au început să aibă crampe, iar el a simţit din nou o slăbiciune tremurătoare din cauza lipsei de hrană. După cum anticipase, nici o sursă facilă de hrană nu îi ieşea în cale. Pentru moment trebuia să supravieţuiască doar cu plante.

În timpul petrecut cu indienii Pawnee, Glass dobândise cunoştinţe amănunţite despre plantele de câmpie. Papura creştea în pâlcuri abundente peste tot unde terenul se nivela şi crea răstoace mlăştinoase; capetele lor maronii şi catifelate încununau tulpinile zvelte şi verzi, înalte de peste un metru. Glass a folosit o stinghie ca să dezgroape rădăcinile, le-a decojit de stratul exterior şi a mâncat lujerii moi. Dar dacă papura creştea din belşug în mlaştină, la fel

erau şi ţânţarii. Bâzâiau neîncetat în jurul pielii expuse a capului, gâtului şi braţelor lui Glass. El i-a ignorat o vreme, în timp ce săpa înfometat în mijlocul papurii. În cele din urmă, Glass şi-a contracarat foamea sau cel puţin a îmblânzit-o suficient cât să se îngrijoreze mai mult de muşcăturile usturătoare ale ţânţarilor. S-a mai târât încă o sută de metri pe lângă râu. Nu avea cum să scape de ţânţari la ora aceea, dar numărul lor se micşora odată cu depărtarea de mlaştină.

Timp de trei zile, Glass s-a târât în jos pe râul Grand. Papura continua să fie abundentă şi el a găsit o varietate de alte plante despre care ştia că sunt comestibile – ceapă sălbatică, păpădii, pănă şi frunze de salcie. De două ori a dat de fructe de pădure şi s-a oprit de fiecare dată ca să se îndoape, culegând până când degetele i se înroşeau de la sucul lor.

Însă nu a găsit ceea ce dorea cu adevărat trupul lui. Trecuseră douăsprezece zile de la atacul ursului grizzly. Înainte să fie abandonat, Glass înghiţise de două-trei ori câteva guri de supă. Altfel, şarpele cu clopoţei fusese singura lui hrană adevărată. Fructele de pădure şi rădăcinile îl puteau întreţine câteva zile. Dar ca să se vindece, ca să-şi redobândească piciorul, Glass ştia că are nevoie de hrana bogată pe care doar carnea o putea furniza. Şarpele fusese un noroc aleatoriu, puţin probabil să se repete.

Pe de altă parte, Glass se gândea că, dacă stă pe loc, n-are cum să-l găsească norocul. A doua zi dimineaţă avea să se târască iar înainte. Dacă nu dădea norocul peste el, avea să se străduiască să şi-l facă el cu mâna lui.

Nouă

8 septembrie 1823

Glass a mirosit cadavrul bizonului înainte să-l vadă. Şi l-a auzit. Sau cel puţin a auzit norii de muşte care se învârteau în jurul mormanului de piele şi oase. Tendoanele menţinuseră scheletul aproape intact, chiar dacă necrofagii curăţaseră orice urmă de carne. Capul imens şi păros şi coarnele negre înclinate în faţă îi dădeau animalului o anumită demnitate, deşi şi aceasta fusese subminată de păsările care îi ciuguliseră ochii.

Glass privea animalul fără să simtă nici o repulsie, doar dezamăgire că alţii ajunseseră înaintea lui la această sursă de hrană. În jurul zonei erau o varietate de urme. Glass ghici că bizonul era mort de patru sau cinci zile. Se uită fix la grămada de oase. Timp de o clipă îşi imagină propriul lui schelet – împrăştiat pe vreun pământ pustiu din cine ştie ce colţ uitat al preriei, cu carnea mâncată, un leş pentru coţofene şi coioţi. Se gândi la un rând din Scriptură, „ţărâna în ţărână se întoarce”. *Despre asta era oare vorba*?

Gândurile lui se îndreptară rapid spre considerente mai practice. Glass văzuse cum indienii înfometaţi fierb pieile şi le transformă într-o masă vâscoasă şi comestibilă. Ar fi încercat bucuros să facă şi el la fel, dar nu avea niciun vas în care să pună apă la fiert. Se gândi la altceva. Cadavrul zăcea lângă o piatră de mărimea capului. Glass a ridicat-o cu mâna stângă şi a aruncat-o neîndemânatic peste un şir de coaste mai mici. Unul dintre oase s-a rupt şi Glass a întins mâna după fragmente. Măduva pe care o căuta era uscată. *Îmi trebuie un os mai gros.*

Unul dintre picioarele din faţă zăcea separat de rest, cu osul dezgolit până la copită. Glass l-a pus pe o piatră plată şi a început să-l lovească cu cealaltă piatră. În sfârşit, a apărut o crăpătură, apoi osul s-a spart.

Avusese dreptate – osul mai gros conţinea o măduvă verzuie. Privind în urmă, ar fi trebuit să-şi dea seama după miros că nu trebuie s-o mănânce, dar foamea îi amuţise raţiunea. Glass a ignorat gustul amar şi a supt acel lichid din os, excavând apoi măduva cu o bucată de coastă fărâmată. *Mai bine îmi asum riscul decât să mor de foame.* Cel puţin măduva era uşor de înghiţit. Isterizat de ideea de hrană, de înseşi gesturile de a mânca, Glass a petrecut aproape o oră spărgând oase şi râcâindu-le măduva.

Cam atunci a apărut prima crampă. A început ca o durere cruntă în adâncul măruntaielor. Dintr-odată s-a simţit incapabil să îşi susţină propria greutate şi s-a rostogolit pe o parte. Presiunea din cap a devenit atât de intensă, încât îşi simţea până şi fisurile din craniu. A început să transpire abundent. Durerea din abdomen s-a focalizat rapid, arzătoare, ca lumina soarelui printr-o sticlă. Greaţa îi urca în stomac ca o maree puternică şi inevitabilă. A început să verse, umilinţa convulsiilor lui rămânând în umbră faţă de durerea chinuitoare a bilei care trecea prin gâtul lui rănit.

A zăcut acolo timp de două ore. Stomacul i s-a golit rapid, dar nu a încetat să se convulsioneze. Între accesele de vomă stătea perfect imobil, ca şi cum lipsa mişcării l-ar fi putut feri de boală şi durere.

După ce prima rundă de greaţă a trecut, Glass s-a târât de lângă cadavru, nerăbdător acum să fugă de mirosul revoltător de dulce. Mişcarea a reaprins atât durerea din cap, cât şi greaţa din stomac. La 30 de metri distanţă de bizon, s-a târât într-un pâlc des de sălcii, s-a ghemuit pe o parte şi a căzut într-o stare care semăna mai mult cu leşinul decât cu somnul.

Timp de o zi şi o noapte, trupul lui s-a curăţat de măduva râncedă. Durerea concentrată a rănilor făcute de grizzly se combina acum cu o slăbiciune difuză şi generalizată. Glass a ajuns să-şi imagineze propria putere ca pe nisipul dintr-o clepsidră. Simţea, clipă de clipă, cum vitalitatea îl părăseşte. Ştia că, asemenea scurgerii unei clepsidre, va veni un moment în care ultimul grăunte de nisip se va rostogoli prin sticlă, lăsând lăcaşul de sus gol.

Nu se putea debarasa de imaginea scheletului bizonului, a puternicului animal lipsit de carne, care putrezea încet în prerie.

În dimineaţa celei de-a doua zile de după bizon, Glass s-a trezit înfometat, lihnit de foame. A luat asta ca pe un semn că otrava îi ieşise din organism. Încercase să îşi continue laboriosul târâit în josul râului, în parte pentru că încă mai spera să dea peste vreo sursă de hrană, dar mai ales pentru că înţelegea semnificaţia opririi. Estima că în două zile făcuse abia câteva sute de metri. Glass ştia că boala îl costase nu doar timp şi distanţă. Îi secase puterea, consumându-i rezervele, oricât de puţine îi mai rămăseseră.

Glass presupunea că, dacă în următoarele câteva zile nu găsea carne, avea să moară.

Experienţa cu cadavrul bizonului şi urmările ei aveau să-l ţină la distanţă de orice nu era proaspăt ucis, indiferent cât de disperat ar fi ajuns să fie. Primul lui gând a fost să-şi facă o suliţă sau să ucidă un şarpe cu clopoţei cu o piatră. Dar durerea de la umărul drept îl împiedica să ridice braţul, cu atât mai puţin să împingă suficient de

tare ca să fie capabil de o aruncare mortală. Cu mâna stângă nu avea precizia de a nimeri nimic.

Aşa că vânătoarea era exclusă. Atunci rămâneau capcanele. Cu sfori şi un cuţit cu care să cioplească mecanisme de declanşare, Glass ştia mai multe modalităţi de a prinde în laţ vânat mic. Neavând nici aceste materiale elementare, s-a hotărât să încerce cu o capcană cu greutate. E un mecanism simplu – o piatră mare se sprijină precar pe un băţ, potrivită astfel încât să cadă atunci când o pradă neatentă mişcă un declanşator.

Sălciile de lângă Grand erau întretăiate de poteci făcute de animale. Nisipul umed de lângă râu era presărat cu urme. În iarba înaltă, Glass vedea adânciturile învârtejite în care se culcaseră noaptea căprioarele. I se părea improbabil să prindă o căprioară cu o capcană cu greutate. În primul rând, se îndoia că ar putea ridica o piatră sau un copac suficient de masive. S-a hotărât să se concentreze asupra iepurilor, pe care îi întâlnea mereu pe lângă râu.

Glass a căutat poteci lângă ascunzişul tufişurilor pe care îl preferau iepurii. A găsit un plop roşu doborât recent de un castor, ale cărui crengi pline de frunze creau o reţea imensă de obstacole şi ascunzători. Potecile care porneau spre şi dinspre copac erau presărate cu excremente de mărimea boabelor de mazăre.

A găsit lângă râu trei pietre potrivite: suficient de plate încât să ofere o suprafaţă latăcare să zdrobească animalul când acesta declanşa capcana; suficient de grele ca să aibă o forţă mortală. Pietrele pe care le-a selectat erau de mărimea unui butoiaş de pulbere şi cântăreau cam 15 kilograme fiecare. Cu braţul şi piciorul invalide, a avut nevoie de aproape o oră ca să le împingă la copac una câte una pe mal în sus.

Apoi a căutat trei beţe care trebuiau să susţină capcanele. Plopul roşu doborât oferea o multitudine de variante. Glass a ales trei crengi cu diametrul de doi-trei centimetri şi le-a rupt la o lungime aproximativ egală cu braţul lui. Apoi a rupt cele trei beţe în două. Ruperea primului băţ i-a declanşat o durere stridentă în umăr şi în spate, aşa că pe următoarele două le-a sprijinit de plop şi le-a rupt cu una din pietre.

După ce a terminat avea câte un băţ rupt în două pentru fiecare capcană. Reasamblat în locul rupturii, băţul rupt susţinea, chiar dacă precar, greutatea pietrei înclinate. Acolo unde cele două bucăţi de băţ de sprijin se uneau, Glass a băgat între ele un băţ declanşator cu momeală. Când băţul declanşator era lovit sau tras,

băţul de sprijin se prăbuşea ca un genunchi care se îndoaie, lăsând să cadă greutatea mortală asupra ţintei inocente.

Pentru beţele declanşatoare, Glass a ales trei sălcii zvelte, tăiate cam la 40 de centimetri. A strâns ca momeală o mână mare de frunze de păpădie, pe care le observase lângă râu, şi a îndesat frunze tinere pe fiecare băţ declanşator.

O potecă îngustă, plină de excremente, ducea la cea mai deasă parte a plopului roşu doborât. Glass a ales locul pentru prima capcană şi a început să asambleze componentele.

Dificultatea unei capcane cu greutate constă în a găsi echilibrul dintre stabilitate şi fragilitate. Stabilitatea previne prăbuşirea de la sine a capcanei, dar prea multă stabilitate ar împiedica-o complet să cadă; fragilitatea îi permite capcanei să cadă uşor atunci când e mişcată de pradă, însă prea multă fragilitate ar face-o să se prăbuşească de la sine. Găsirea acestui echilibru necesită putere şi coordonare, iar rănile îl lipseau pe Glass de ambele. Cum braţul lui drept nu putea să susţină greutatea pietrei, Glass a sprijinit-o stângaci de piciorul drept. În acest timp se străduia să ţină cu mâna stângă cele două bucăţi ale băţului de sprijin, cu băţul declanşator prins între ele. Întreaga structură se prăbuşea iar şi iar. Glass a decis de două ori că potrivise prea rigid capcana şi a dărâmat-o chiar el.

După aproape o oră, a găsit în sfârşit punctul de echilibru adecvat. A depistat alte două locuri potrivite pe potecile de lângă plopul roşu şi a montat celelalte capcane, apoi s-a retras de lângă plop spre râu.

Glass a găsit un loc adăpostit lângă un mal tăiat. Când nu a mai putut să suporte junghiurile foamei, a mâncat rădăcinile amare ale păpădiilor pe care le smulsese pentru capcane. A băut din râu, ca să-şi spele gura de gustul lor, şi s-a întins ca să se culce. Iepurii erau cei mai activi noaptea. Avea să verifice capcanele dimineaţa.

O durere ascuţită în beregată l-a trezit pe Glass înaintea zorilor. Primele lumini ale noii zile se infiltrau, sângerii, la orizontul estic. Glass şi-a schimbat poziţia, încercând fără succes să scape de durerea de la umăr. Pe măsură ce durerea se atenua, începea să-şi dea seama de răcoarea aerului de dimineaţa devreme. Şi-a aplecat umerii şi a tras pătura zdrenţuită strâns în jurul gâtului. A zăcut într-o poziţie inconfortabilă timp de o oră, aşteptând suficientă lumină ca să verifice capcanele.

Încă mai avea în gură gustul amar atunci când s-a târât spre plopul roşu doborât. Era vag conştient de putoarea grea de sconcs. Ambele senzaţii s-au risipit în timp ce îşi imagina un iepure fript pe

o ţepuşă, deasupra unui foc care trosneşte. Carnea hrănitoare; parcă îi simţea mirosul, gustul.

De la 50 de metri, Glass vedea toate cele trei capcane cu greutate. Una era neclintită, dar celelalte două fuseseră declanşate – pietrele lor zăceau întinse pe pământ, după ce băţul de sprijin căzuse. Glass simţea cum pulsul îi bate la gât în timp ce se târa grăbit înainte.

La trei metri de prima capcană, a observat numeroasele urme noi de pe poteca îngustă a animalelor şi movilele răzleţe de excremente proaspete. A început să gâfâie în timp ce privea după partea din spate a pietrei – de sub ea nu ieşea nimic. A ridicat piatra, sperând în continuare. Capcana era goală. Glass s-a simţit demoralizat şi dezamăgit. *Am reglat-o prea fin*? *S-a prăbuşit de la sine*? S-a târât rapid spre cealaltă piatră. De sub partea din faţă nu ieşea nimic. S-a străduit să vadă în unghiul mort al capcanei.

A văzut o străfulgerare negru cu alb şi a auzit un şuierat abia perceptibil.

Durerea s-a făcut simţită înainte ca el să poată pricepe ce se întâmplase. Capcana ţintuise un sconcs de un picior din faţă, dar capacitatea animalului de a arunca un jet otrăvitor nu fusese cu nimic alterată. Senzaţia era că îi turnase cineva în ochi gaz lampant aprins. Glass s-a rostogolit pe spate, într-o încercare inutilă de a evita şi alţi vapori. Complet orbit, s-a rostogolit şi târât spre râu.

S-a prăbuşit într-o baltă adâncă de lângă mal, încercând cu disperare să spele jetul arzător. A încercat să deschidă ochii, cu faţa sub apă, dar senzaţia de arsură era prea intensă. A avut nevoie de 20 de minute ca să poată vedea iar, şi atunci doar mijindu-şi la maximum ochii injectaţi şi apoşi. În sfârşit, Glass s-a târât spre mal. Duhoarea greţoasă a mirosului de sconcs se lipise de pielea şi hainele lui ca bruma de o fereastră. Se uitase o dată cum un câine se tăvăleşte în ţărână timp de o săptămână ca să scape de sconcs. Ca şi câinele, ştia că putoarea avea să-l însoţească zile în şir.

În timp ce arsura de la ochi ceda treptat, Glass şi-a făcut un inventar rapid al rănilor. Şi-a atins gâtul şi şi-a privit degetele. Nu se vedea sânge, chiar dacă durerea internă continua să existe atunci când înghiţea sau inspira adânc. Şi-a dat seama că nu încercase să vorbească de mai multe zile. A deschis ezitant gura şi a forţat aerul să treacă prin corzile vocale. Acţiunea a produs o durere ascuţită şi un scâncet jalnic şi strident. Se întreba dacă va mai putea vreodată să vorbească normal.

Dacă întindea gâtul, vedea tăieturile paralele care mergeau de la gât la umăr. Răşina de pin a lui Bridger încă mai acoperea acea

zonă. Îl durea întregul umăr, dar tăieturile păreau să se vindece. Rănile străpunse de la coapsă păreau şi ele relativ vindecate, deşi piciorul nu susţinea nici acum greutatea trupului. Dacă îşi pipăia scalpul, îşi dădea seama că arată oribil, dar nu mai sângera şi nu îi mai provoca durere.

În afară de gât, zona care îl preocupa cel mai mult era spatele. Îi lipsea agilitatea de a-şi inspecta rănile cu mâinile şi, neputând să le vadă, mintea lui evoca imagini oribile. Simţea senzaţii stranii, despre care presupunea că sunt ruperi repetate ale sângelui închegat. Îşi amintea cum căpitanul Henry făcuse nod cusăturilor şi uneori simţea cum îl zgârie capetele aţelor.

Dar mai mult decât orice simţea golul coroziv al foamei.

Glass s-a întins pe malul nisipos, epuizat şi complet demoralizat de această ultimă turnură a evenimentelor. Pe o tulpină zveltă şi verde era un mănunchi de flori galbene. Tulpina semăna cu ceapa sălbatică, dar Glass ştia că nu e aşa. Era o plantă otrăvitoare. *Asta e Providenţa*? *Ea mi-a scos-o în cale*? Glass s-a întrebat dacă otrava ar funcţiona. Oare ar fi căzut pe nesimţite într-un somn nesfârşit? Sau trupul lui s-ar fi contorsionat în ghearele unei morţi chinuitoare? Cât de diferit ar fi fost asta de starea lui de acum? Cel puţin ar fi avut certitudinea că sfârşitul se apropie.

În timp ce el zăcea pe malul râului, în primele clipe ale zorilor, o căprioară grasă a ieşit dintre sălciile de pe malul opus. A privit prudent în dreapta şi în stânga, apoi a păşit şovăitor înainte ca să bea din râu. Era la doar treizeci de metri distanţă, ar fi nimerit-o uşor cu puşca lui. *Anstadtul.*

Pentru prima oară în ziua aceea, Glass s-a gândit la oamenii care îl abandonaseră. Furia lui a sporit în timp ce se uita la căprioară. Abandonul părea un termen prea blând pentru descrierea trădării lor. Abandonul era un act pasiv – a fugi sau a lăsa ceva în urmă. Dacă îngrijitorii lui nu ar fi făcut altceva decât să-l abandoneze, acum el ar fi ţintit cu ţeava armei, pe punctul de a trage în căprioară. Şi-ar fi folosit cuţitul ca să măcelărească animalul şi ar fi lovit cu cremenea în amnar ca să pornească focul şi să o gătească. Glass s-a uitat la el însuşi, ud din cap până-n picioare, rănit, puţind a sconcs şi având încă în gură gustul amar al rădăcinilor.

Ceea ce făcuseră Fitzgerald şi Bridger era mult mai mult decât abandon, era mult mai rău. Ei nu erau nişte simpli călători pe drumul spre Ierihon, care întorc privirea şi trec pe partea cealaltă. Glass nu avea pretenţii la grija bunului samaritean, dar se aştepta cel puţin ca îngrijitorii lui să nu-i facă rău.

Fitzgerald şi Bridger acţionaseră deliberat şi îi furaseră puţinele bunuri pe care le-ar fi putut folosi ca să se salveze. Şi, prin faptul că îl lipsiseră de această posibilitate, ei îl uciseseră. Îl asasinaseră, aşa cum înfigi cuiva un cuţit în inimă sau îi tragi un glonţ în cap. Îl asasinaseră, numai că el nu voia să moară. Nu avea să moară, şi-a jurat Glass, pentru că voia să trăiască şi să-i ucidă pe ucigaşii lui.

Hugh Glass s-a înălţat de la pământ şi a continuat să se târască în jos pe malurile Grandului.

•

A studiat conturul terenului din imediata lui vecinătate. La cincizeci de metri distanţă, o văioagă uşor înclinată era înconjurată din trei părţi de un şanţ lat şi uscat. Pelinul şi ierburile scunde ofereau un oarecare ascunziş. Văioaga i-a amintit brusc de dealurile unduindu-se lin de lângă râul Arkansas. Şi-a amintit de o capcană pe care văzuse odată cum o pun copiii Pawnee. Pentru copii fusese un joc. Pentru Glass acest exerciţiu era acum extrem de serios.

S-a târât încet spre fundul văioagei şi s-a oprit în punctul care părea axul ei natural. A găsit o piatră cu margine ascuţită şi a început să sape în solul nisipos şi bine îndesat.

A săpat o groapă de zece centimetri diametru, până la adâncimea bicepsului.

De la jumătatea gropii în jos, a lărgit-o astfel încât să ia forma unei sticle de vin cu gâtul în sus. Glass a împrăştiat pământul din groapă, ca să ascundă urmele săpatului proaspăt. S-a oprit să se odihnească, gâfâind din cauza efortului.

Apoi a plecat în căutarea unei pietre mari şi plate. A găsit una cam la zece metri de groapă. A găsit şi trei pietre mici, pe care le-a dispus într-un triunghi în jurul gropii. Piatra plată a pus-o deasupra lor, ca pe un acoperiş deasupra gropii, lăsând sub ea un spaţiu care crea iluzia unei ascunzători.

Glass a folosit o creangă ca să camufleze zona din jurul capcanei, apoi s-a îndepărtat încet de groapă, târându-se. Vedea în mai multe locuri mici excremente elocvente – un semn bun. S-a oprit la cincizeci de metri de groapă. Avea genunchiul şi palmele jupuite din cauza târâtului. Din cauza mişcării îl durea coapsa şi a simţit din nou senzaţia oribilă că cicatricele de pe spate crapă şi încep să sângereze. Dacă se oprea, asta îi alina temporar rănile, dar de asemenea îl făcea conştient de starea lui de epuizare profundă, o durere mocnită care emana din adâncul lui, îndreptându-se apoi spre exterior. Glass s-a luptat cu impulsul de a închide ochii şi de a ceda somnului ademenitor. Ştia că nu-şi poate redobândi puterea decât dacă mănâncă.

S-a forţat să adopte poziţia de târât. Foarte atent la distanţă, a parcurs un cerc larg care avea în centrul lui groapa pe care o săpase. A avut nevoie de 30 de minute ca să-l încheie. Trupul îl implora din nou să se oprească şi să se odihnească, dar Glass ştia că dacă se oprea acum submina eficienţa capcanei lui. A continuat să se târască, apropiindu-se în spirală de groapă prin cercuri tot mai mici. Când dădea de un tufăriş des se oprea ca să-l zguduie. Tot ce se afla în interiorul cercurilor pe care le descria era mânat încet spre groapa ascunsă.

O oră mai târziu, Glass a ajuns la groapa lui. A dat piatra plată la o parte şi a ascultat. Văzuse cum un băiat Pawnee bagă mâna într-o capcană similară şi o trage afară ţipând, cu un şarpe cu clopoţei prins de ea. Greşeala băiatului i se întipărise adânc în memorie. A privit în jur după o creangă potrivită. A găsit una lungă, cu capăt plat şi a lovit de mai multe ori cu ea în groapă.

După ce s-a asigurat că orice ar fi fost în capcana lui era mort, Glass a băgat mâna în groapă. A scos, unul câte unul, patru şoareci morţi şi doi popândăi. Nu era o metodă de vânătoare glorioasă, dar Glass era extaziat de rezultate.

Văioaga oferea un anumit ascunziş şi Glass a hotărât să rişte şi să facă focul, blestemând lipsa cremenii şi a amnarului. Ştia că e posibil să produci o flacără prin frecarea a două beţe, dar nu făcuse niciodată focul în acest mod. Bănuia că, şi dacă funcţionează, această metodă durează la nesfârşit.

Avea nevoie de un arc şi de un fus – un mecanism primitiv de a face focul. Mecanismul avea trei părţi: o bucată plată de lemn cu o gaură în care era băgat băţul fus, un băţ fus rotund de vreo doi centimetri grosime şi douăzeci de centimetri lungime şi un arc – ca un fel de arcuş – cu care să învârtă fusul.

Glass a examinat şanţul ca să găsească piesele necesare. Nu i-a fost greu să depisteze o bucată plată de lemn adusă de apă şi două beţe pentru fus şi arc. *Coardă pentru arc.* Nu avea sfoară deloc. *Cureaua genţii mele.* A scos briciul şi a tăiat cureaua genţii, după care a legat-o de capetele băţului. Apoi a folosit briciul ca să cioplească marginile unei găuri din bucata plată de lemn, atent să o facă puţin mai mare decât băţul fus.

Odată arcul şi fusul montate, Glass a adunat iască şi combustibil.

A scos din geanta de vânătoare fultuielile şi le-a sfâşiat, ca să le destrame marginile. Păstrase, de asemenea, şi puf de papură. A îngrămădit iasca bine afânată într-o groapă puţin adâncă şi apoi a pus iarbă uscată. A adăugat peste puţinele bucăţi de lemn uscat din

zonă balegă de bizon, uscată ca piatra după lungile săptămâni petrecute în soare.

După montarea elementelor focului, Glass a luat componentele arcului şi fusului. A umplut gaura din bucata plată de lemn cu iască, a pus băţul fus în gaură şi l-a înfăşurat cu coarda arcului. A potrivit băţul fus în podul palmei drepte, în continuare protejată de pernuţa de lână cu ajutorul căreia se ţâra. Cu mâna stângă manevra arcul. Mişcarea de du-te-vino învârtea fusul din gaura din lemnul plat, creând fricţiune şi căldură.

Eroarea mecanismului său a devenit evidentă imediat, în timp ce el învârtea fusul cu băţul arc. Un capăt al fusului se freca de gaura din lemnul plat – capătul unde el voia să producă focul. Dar celălalt capăt se învârtea pe carnea mâinii lui. Glass şi-a amintit că indienii Pawnee foloseau o bucată de lemn de mărimea palmei ca să ţină capătul de sus al fusului. A căutat din nou o bucată de lemn potrivită. A depistat un lemn potrivit, în care a cioplit cu ajutorul briciului o gaură pentru vârful băţului fus.

Mâna lui stângă era neîndemânatică şi a avut nevoie de mai multe încercări ca să găsească ritmul potrivit, deplasând arcul cu o mişcare uniformă, fără să piardă priza asupra băţului fus. Dar în curând fusul se învârtea lin. După câteva minute, din gaură a început să se înalţe fum. Dintr-odată, din iască au izbucnit flăcări. Glass a luat puful de papură şi l-a băgat în flacără, protejându-l cu mâna făcută căuş. Când puful a luat foc, a transferat flacăra către iasca din groapa cea mică. Simţea cum vântul îl biciuie pe spate şi pentru o clipă s-a panicat că acesta o să-i stingă flacăra, dar iasca s-a aprins, apoi şi iarba uscată. Peste câteva minute punea balega de bizon peste un foc mic.

După ce a jupuit micile rozătoare şi le-a scos măruntaiele, nu a mai rămas prea multă carne. Dar era proaspătă. Dacă tehnica lui de vânătoare lua mult timp, cel puţin avea avantajul simplităţii.

Glass era încă lihnit de foame în timp ce ciugulea coastele minuscule ale ultimului rozător. S-a hotărât ca ziua următoare să se oprească mai devreme. Poate să sape gropi în două locuri. Gândul unei avansări mai lente îl irita. Cât putea să-i evite pe Arikara pe malurile intens circulate ale Grandului? *Nu face asta. Nu privi prea departe. Scopul fiecărei zile e să prinzi următoarea dimineaţă.*

Odată cina gătită, focul nu mai merita riscul. Glass l-a acoperit cu nisip şi s-a culcat.

Zece

15 septembrie 1823

Valea din faţa lui Glass era încadrată de două piscuri gemene care împingeau Râul Grand în canalul îngust dintre ele. Glass şi-a amintit de piscurile din călătoria în amonte împreună cu căpitanul Henry. În timp ce se târa spre est, de-a lungul Grandului, trăsăturile distinctive deveneau tot mai rare. Până şi plopii roşii păreau să fi fost înghiţiţi de oceanul ierbii de prerie.

Henry şi detaşamentul pentru blănuri campaseră lângă piscuri, iar Glass intenţiona să se oprească în acelaşi loc, sperând ca în urma lor să fi rămas ceva util. În orice caz, îşi amintea că malul înalt de lângă piscuri era un bun adăpost. La orizontul vestic stăteau ameninţător noiane mari de nori cumulus negri. Furtuna putea să ajungă acolo în câteva ore şi Glass voia să se ascundă înainte ca ea să lovească.

S-a târât pe lângă râu spre locul de tabără. Un cerc de pietre înnegrite marcau focul recent. Glass şi-a amintit că detaşamentul pentru blănuri campase fără foc şi s-a întrebat cine venise în urma lor. S-a oprit, şi-a dat jos din spate geanta de vânătoare şi pătura şi a băut prelung din apa râului. În spatele lui, malul tăiat crea adăpostul pe care şi-l amintea. S-a uitat în susul şi în josul râului, căutând semne de indieni, dezamăgit că vegetaţia era rară. A simţit huruitul familiar al foamei şi s-a întrebat dacă avea un paravan suficient de bun ca să sape o groapă pentru şoareci. *Merită efortul*? A cântărit beneficiile adăpostului şi beneficiile hranei. De o săptămână deja se întreţinea cu rozătoare. Dar Glass ştia că doar calcă apa – nu se îneca, dar nici nu avansa către siguranţa ţărmului.

O adiere uşoară vestea norii care se apropiau, răcoroasă pe spatele lui transpirat. Glass s-a îndepărtat de râu şi s-a târât în sus pe malul înalt, ca să vadă cât se apropia furtuna.

Ceea ce se afla dincolo de marginea malului i-a tăiat răsuflarea. Mii de bizoni păşteau în valea de lângă pisc, înnegrind câmpia pe aproape doi kilometri. Un taur imens stătea de pază la mai puţin de cincizeci de metri de el. Animalul avea doi metri la greabăn. Şalul zdrenţuit al blănii maronii-roşcate de pe trupul lui negru scotea în evidenţă capul şi umerii puternici, făcând coarnele să pară aproape inutile. Taurul a pufnit şi a mirosit aerul, iritat de adierea învârtejită. În spatele taurului, o femelă se tăvălea pe spate, ridicând nori de

praf. O altă duzină de femele şi viţei păşteau indiferenţi în apropiere.

Glass zărise primul lui bizon pe câmpiile Texasului. De atunci îi văzuse într-o sută de ocazii diferite, în turme mai mari sau mai mici. Însă privelişte a acestor animale îl umplea de fiecare dată de admiraţie, admiraţie faţă de numărul lor infinit, faţă de preria care îi hrănea.

La o sută de metri în aval de Glass, o haită de opt lupi privea şi ea spre taurul imens şi bizonii din marginea turmei pe care îi păzea el. Masculul alfa s-a aşezat pe pulpele din spate lângă un pâlc de pelin. Aşteptase răbdător întreaga după-amiază momentul care tocmai sosise, momentul în care între bizonii din margine şi restul turmei apăruse un gol. Un gol. O slăbiciune fatală. Lupul cel mare s-a ridicat brusc în patru labe.

Masculul alfa era înalt, dar îngust. Picioarele lui păreau diforme, noduroase şi cumva proporţionate bizar faţă de trupul negru ca tăciunele. Cei doi pui ai lui se luptau în joacă lângă râu. Unii lupi dormeau întinşi, liniştiţi ca ogarii în curtea casei. Luaţi împreună, lupii păreau mai degrabă animale de companie decât prădători, chiar dacă toţi au înviat imediat la mişcarea bruscă a imensului mascul.

Puterea mortală a lupilor a devenit evidentă abia când ei s-au pus în mişcare. Puterea nu provenea din muşchi sau graţie. Ea emana, mai degrabă, dintr-o inteligenţă dârză care făcea ca mişcările lor să fie deliberate şi implacabile. Animalele, luate unul câte unul, convergeau într-o unitate mortală, contopindu-se în puterea colectivă a haitei.

Masculul alfa a alergat uşor înspre golul dintre bizonii din margine şi turmă, începând să accelereze după câţiva metri. Haita s-a răsfirat în spatele lui cu o precizie şi unitate a voinţei care lui Glass i s-au părut aproape militare. Haita s-a revărsat în acel gol. Până şi puii păreau să priceapă scopul demersului. Bizonii de la marginea turmei principale s-au retras, împingându-şi viţeii în faţa lor şi apoi întorcându-se spre exterior, umăr la umăr, în şir împotriva lupilor. Golul s-a lărgit odată cu mişcarea turmei principale, izolând taurul şi o altă duzină de bizoni în afara perimetrului ei.

Taurul imens a şarjat, prinzând un lup cu cornul şi aruncând la vreo şase metri animalul care schelălăia. Lupii au mârâit şi şi-au arătat colţii, muşcând brutal din crupele neapărate. Majoritatea bizonilor rămaşi la margine au luat-o la fugă spre turma principală, înţelegând instinctiv că siguranţa lor depindea de numărul lor.

Masculul alfa a apucat pulpa moale a unui viţel. Derutat, viţelul s-a desprins de turmă şi a alergat spre malul abrupt al râului. Înţelegând în mod colectiv eroarea fatală, haita a luat-o imediat pe urma prăzii ei. Viţelul s-a repezit nebuneşte înainte, zbierând în timp ce alerga. S-a rostogolit de pe mal şi şi-a rupt piciorul în cădere. S-a chinuit să revină pe picioare. Piciorul rupt atârna într-o direcţie nefirească, apoi s-a prăbuşit complet atunci când viţelul a încercat să-l pună în pământ. Viţelul a căzut la pământ şi haita s-a aruncat asupra lui. Colţii se înfigeau instinctiv în fiecare parte a trupului său. Masculul alfa şi-a afundat dinţii în gâtul moale şi l-a sfâşiat.

Ultima împotrivire a viţelului avea loc pe mal în jos, la mai puţin de 75 de metri de Glass. Acesta privea cu un amestec de fascinaţie şi teamă, bucuros că punctul lui de observaţie era în direcţia vântului. Haita îşi dedica întreaga atenţie viţelului. Masculul alfa şi perechea lui au mâncat primii, cu boturile însângerate îngropate adânc în burta moale. I-au lăsat pe pui să mănânce, dar nu şi pe ceilalţi. Din când în când, un alt lup se furişa spre prada căzută, doar ca să fie pus pe fugă de un clămpănit sau mârâit al masculului mare şi negru.

Glass privea fix spre viţel şi lupi, în timp ce mintea îi lucra cu viteză. Viţelul era născut în primăvară. După o vară de îngrăşat în prerie, cântărea aproape şaptezeci de kilograme. *Şaptezeci de kilograme de carne proaspătă.* După o săptămână în care îşi prinsese hrana cu îmbucătura, Glass abia putea să-şi imagineze o asemenea abundenţă. La început, Glass sperase ca haita să lase suficiente resturi şi pentru el. Dar, în timp ce el continua să privească festinul, abundenţa scădea într-un ritm îngrijorător. În cele din urmă, masculul alfa şi perechea lui s-au săturat şi s-au îndepărtat agale de cadavru, trăgând în urma lor un picior din spate pentru pui. Ceilalţi patru lupi s-au aruncat asupra leşului.

Glass, tot mai disperat, s-a gândit la variantele lui. Dacă aştepta prea mult, se îndoia că avea să mai rămână ceva. A cântărit perspectiva de a continua să trăiască doar cu şoareci şi rădăcini. Chiar dacă găsea suficient ca să reziste, această sarcină îi lua prea mult timp. Se îndoia că parcursese cincizeci de kilometri de la începutul mersului târâş. În ritmul acesta avea noroc dacă ajungea la Fort Kiowa înainte să se lase frigul. Şi, bineînţeles, fiecare zi petrecută pe râu, lipsit de apărare, era încă o zi în care indienii puteau să dea peste el.

Avea o nevoie disperată de puterea neîndoielnică pe care i-ar fi dat-o carnea de bizon. Nu ştia prin ce providenţă îi fusese scos în

cale viţelul. *Asta e şansa mea.* Dacă voia partea lui din viţel trebuia să lupte pentru ea. Şi trebuia să facă asta imediat.

Glass a examinat zona, căutând indiciile vreunei arme. Nu se vedea nimic, în afară de pietre, lemne aduse de apă şi pelin. *O măciucă*? S-a întrebat pentru o clipă dacă i-ar fi putut alunga pe lupi. Părea neverosimil. Nu putea roti braţul suficient ca să dea cât de cât o lovitură serioasă. Şi dacă stătea în genunchi, renunţa la avantajul înălţimii. *Pelin.* Şi-a amintit flăcările efemere, dar impresionante pe care le scoteau crengile uscate de pelin. *O torţă*?

Fără să întrezărească vreo altă variantă, s-a repezit în jur după materialele necesare focului. Inundaţiile de primăvară aruncaseră în malul tăiat trunchiul unui plop roşu mare, creând un adăpost natural de vânt. Glass a scobit o groapă mică în nisipul de lângă trunchi.

A scos arcul şi fusul, recunoscător că avea măcar mijloacele cu care să facă rapid o flacără. Din geanta de vânătoare a scos ultima fultuială şi un cocoloş mare de puf de papură. Glass s-a uitat în aval la haita de lupi care continuau să sfâşie din viţel. *La naiba*!

A privit în jur după combustibil. Râul lăsase prea puţin din plopul roşu în afara trunchiului. A găsit un pâlc de pelin uscat şi a rupt cinci crengi mari, aranjându-le lângă groapa focului.

Glass a aşezat arcul şi fusul în groapa adăpostită, punând cu atenţie iasca. A început să manevreze arcul, la început încet, apoi mai repede, pe măsură ce îşi găsea ritmul. După câteva minute, în groapa de lângă plopul roşu ardea un foc mic.

S-a uitat în josul râului, spre lupi. Masculul alfa, perechea lui şi cei doi pui ai lor stăteau îngrămădiţi unul în altul la vreo cinci-şase metri în spatele viţelului. După ce muşcaseră primii din viţel, acum se mulţumeau să roadă alene măduva gustoasă a piciorului din spate. Glass spera ca ei să nu se bage în lupta care avea să urmeze. Aşa rămâneau patru lupi asupra leşului.

După cum le spunea şi numele, indienii Loup Pawnee venerau lupul pentru puterea şi, mai presus de orice, pentru şiretenia lui. Glass fusese la vânătoare cu grupuri de Pawnee care trăgeau în lupi; blănurile lor erau o parte importantă a multor ceremonii. Dar nu făcuse niciodată ceva asemănător cu ceea ce se pregătea să facă în acel moment: să se târască în mijlocul unei haite de lupi şi să se bată pentru a le lua mâncarea, înarmat doar cu o torţă de pelin.

Cele cinci crengi de pelin se răsuceau ca nişte mâini gigantice şi artritice. Ramurile mai mici ieşeau din crengile principale la intervale frecvente, majoritatea acoperite cu fâşii subţiri de coajă şi frunze sfărâmicioase, albastru-verzui. Glass a luat o creangă şi i-a

dat foc. Creanga s-a aprins imediat, din vârful ei înălţându-se o flacără zgomotoasă de aproape jumătate de metru. *Arde prea repede.* Glass s-a întrebat dacă flacăra avea să reziste măcar pe distanţa dintre el şi lupi, deoarece era puţin probabil ca ea să constituie o armă în lupta care îl aştepta. A decis să joace prudent. În loc să aprindă acum tot pelinul, avea să care majoritatea crengilor neaprinse, ca muniţie de rezervă pe care să o adauge torţei la nevoie.

Glass s-a uitat din nou la lupi. Dintr-odată, aceştia păreau mai mari. A ezitat pentru o clipă, dar a decis că nu exista cale de întoarcere. *Asta e şansa mea.* Cu creanga de pelin aprinsă într-o mână şi cele patru crengi de rezervă în cealaltă, Glass s-a târât pe mal spre lupi. La vreo cincizeci de metri, masculul alfa şi perechea lui au ridicat privirea de la piciorul din spate, ca să se holbeze la acest animal straniu care se apropia de viţel. Îl vedeau pe Glass ca pe o curiozitate, nu ca pe o provocare. La urma urmei, ei mâncaseră pe săturate.

La 20 de metri, vântul s-a schimbat şi cele patru animale de pe hoit au simţit mirosul de fum. S-au întors toţi. Glass s-a oprit, acum faţă în faţă cu patru lupi. De la distanţă era uşor să-i vezi pe lupi ca pe nişte simpli câini. De aproape, ei nu mai păstrau nici o înrudire cu verii lor domestici. Un lup alb şi-a arătat colţii însângeraţi şi a făcut jumătate de pas spre Glass, în timp ce din gât i se revărsa un mârâit grav. Şi-a coborât umerii, mişcare ce părea, în acelaşi timp, atât defensivă, cât şi ofensivă.

Lupul alb se lupta cu două instincte conflictuale – unul de apărare a prăzii lui, celălalt de frică faţă de foc. Un al doilea lup, căruia îi lipsea mare parte dintr-o ureche, s-a aliniat lângă primul. Ceilalţi doi au continuat să sfârtece cadavrul de bizon, părând recunoscători pentru monopolul asupra viţelului. Creanga aprinsă din mâna dreaptă a lui Glass a început să pâlpâie. Lupul alb a mai făcut un pas spre Glass, care şi-a amintit dintr-odată senzaţia revoltătoare a dinţilor ursoaicei care îi sfâşiau pielea. *Ce-am făcut*?

Dintr-odată a apărut o strălucire de lumină orbitoare, o tăcere scurtă şi apoi basul grav al tunetului care se rostogolea pe vale în jos. Un strop de ploaie a lovit faţa lui Glass şi vântul a făcut flacăra să se zbată. Glass a simţit în stomac o senzaţie învolburată de greaţă. *Dumnezeule, nu – nu acum*! Trebuia să acţioneze rapid. Lupul alb se ghemuise pentru atac. *Oare chiar pot să miroasă frica*? Trebuia să facă ceva neaşteptat. Trebuia să-i atace el.

Glass a smuls cele patru crengi de pelin din mâna dreaptă şi le-a adăugat crengii aprinse din stânga. Flăcările au izbucnit puternic,

înghiţind cu lăcomie combustibilul uscat. Acum avea nevoie de ambele mâini ca să ţină crengile laolaltă, ceea ce însemna că nu îşi mai putea folosi mâna stângă pentru echilibru. Când şi-a mutat greutatea pe piciorul drept, din coapsa rănită a emanat o durere chinuitoare şi Glass aproape a căzut. A reuşit să rămână la verticală, clătinându-se, şi a şontâcăit înainte pe genunchi într-un fel care să semene cât mai mult a atac. A scos cel mai puternic sunet de care era în stare şi care s-a dovedit a fi un fel de tânguire stranie. A avansat, fluturând torţa incandescentă ca pe o sabie de foc.

A aruncat torţa spre lupul cu o singură ureche. Flăcările au pârjolit faţa animalului, care a sărit în spate, schelălăind. Lupul alb s-a repezit la flancul lui Glass şi şi-a înfipt colţii în umărul lui. Glass a pivotat, întinzându-şi gâtul ca să-şi ţină beregata la distanţă de lup. Doar câţiva centimetri despărţeau faţa lui Glass de cea a lupului; simţea mirosul respiraţiei însângerate a animalului. Glass s-a luptat din nou să-şi păstreze echilibrul. A rotit braţul ca să aducă flăcările în contact cu lupul, arzând burta şi vintrele animalului. Lupul a dat drumul umărului şi a făcut un pas în spate.

Glass a auzit în spatele lui un mârâit şi s-a aplecat instinctiv. Lupul cu o ureche s-a rostogolit peste capul lui, ratând ţinta gâtului acestuia, dar răsturnându-l pe o parte. Glass a gemut la ciocnirea cu pământul, care a declanşat din nou durerea de la spate, gât şi umăr. Torţa-mănunchi s-a lovit de pământ şi s-a împrăştiat pe solul nisipos. Glass a înşfăcat crengile, încercând cu disperare să le ridice înainte să se stingă. În acelaşi timp, se chinuia să-şi recapete poziţia verticală în genunchi.

Cei doi lupi dădeau ocol încet, aşteptându-şi şansa, mai precauţi acum, după ce simţiseră pe pielea lor flăcările. *Nu trebuie să-i las în spatele meu.* Fulgerul a lovit iar, urmat de data asta rapid de bubuitul tunetului. Furtuna aproape că ajunsese deasupra lui. Ploaia avea să se reverse dintr-o clipă în alta. *Nu mai e timp.* Chiar şi fără ploaie, flăcările torţei începeau să scadă.

Lupul alb şi cel cu o singură ureche s-au apropiat. Şi ei păreau să simtă că lupta se apropie de apogeu. Glass a fluturat torţa spre ei. Lupii au încetinit, dar nu s-au retras. Glass se plasase la doar un metru de viţel. Cei doi lupi care se hrăneau cu hoitul au reuşit să-i smulgă un picior din spate şi s-au retras din agitaţia luptei dintre lupi şi acea creatură stranie cu focul. Pentru prima oară, Glass a observat în jurul leşului pâlcuri de pelin uscat. *Oare ar lua foc*?

Cu ochii aţintiţi asupra lupilor, Glass a dat foc pelinului cu torţa. Nu mai plouase de săptămâni de zile. Tufişurile erau uscate ca iasca

şi s-au aprins uşor. Într-o clipă, flăcările s-au înălţat la peste jumătate de metru deasupra pelinului de lângă cadavru. Glass a aprins încă două pâlcuri. În curând, hoitul se afla între trei tufişuri în flăcări. Asemenea lui Moise, Glass se aşezase în genunchi pe cadavru, fluturând rămăşiţele torţei. Fulgerul a lovit şi a răsunat tunetul. Vântul făcea ca flăcările tufişurilor să se zbată. Apoi a pornit ploaia, dar nu suficient cât să ude pelinul.

Efectul era impresionant. Lupul alb şi cel cu o singură ureche au privit în jurul lor. Masculul alfa, perechea lui şi puii au fugit de-a curmezişul preriei. Cu burţile pline, acum când izbucnea furtuna, se îndreptau spre adăpostul bârlogului lor din apropiere. Ceilalţi doi lupi de la hoit au plecat şi ei în urma lor, străduindu-se să tragă prin prerie piciorul din spate al viţelului.

Lupul alb s-a ghemuit, părând că se pregăteşte să atace iar. Dar, dintr-odată, lupul cu o singură ureche s-a întors şi a alergat după haită. Lupul alb s-a oprit, cântărindu-şi noile şanse de izbândă. Îşi cunoştea bine locul din haită: alţii conduceau şi el executa. Alţii alegeau vânatul care trebuia ucis, el ajuta la gonirea lui. Alţii mâncau primii, el se mulţumea cu rămăşiţele. Lupul nu mai văzuse niciodată un animal precum cel care apăruse astăzi, dar înţelegea exact unde e locul lui pe scara ierarhică. Un alt bubuit de tunet a erupt pe cer şi a început să plouă cu găleata. Lupul alb a mai privit o dată spre bizon, spre bărbat şi spre pelinul fumegând, apoi s-a întors şi a pornit în salturi după ceilalţi.

Glass a privit cum lupii dispar peste marginea malului tăiat. În jurul lui, din pelinul udat de ploaie se înălţa fumul. Încă o clipă şi ar fi rămas lipsit de apărare. S-a minunat de norocul lui în timp ce arunca o privire rapidă spre muşcătura de la umăr. Din cele două răni străpunse se prelingea sângele, dar nu erau adânci.

Viţelul zăcea în spasmele groteşti ale încercărilor lui zadarnice de a scăpa de lupi. Colţii de o eficienţă brutală desfăcuseră cadavrul. Sub gâtul sfârtecat se strânsese sânge proaspăt, un purpuriu ciudat de strălucitor pe fondul nuanţelor maro ale nisipului din şanţ. Lupii îşi concentraseră atenţia asupra măruntaielor bogate la care tânjea şi Glass. A rostogolit viţelul de pe o parte pe spate, observând cu o dezamăgire trecătoare că din ficat nu mai rămăsese nimic. Şi fierea, plămânii şi inima dispăruseră. Dar o mică parte a intestinului atârna încă din animal. Glass a scos briciul din geanta de vânătoare, a urmărit cu mâna stângă organul încolăcit prin cavitatea trupului şi a tăiat o porţiune de peste jumătate de metru de lângă stomac. Abia se mai putea controla în prezenţa atât de apropiată a hranei: a băgat capătul tăiat în gură şi a înghiţit lacom.

Dacă haita de lupi dispusese de cele mai alese organe, ea îi făcuse şi favoarea de a jupui aproape complet prada. Glass s-a dus la gât, unde putea să desprindă pielea flexibilă cu ajutorul briciului. Viţelul era bine hrănit. De muşchiul gâtului dolofan atârna o grăsime albă şi delicată. Vânătorii de blănuri numeau această grăsime „lână” şi o considerau o delicatesă. Glass a tăiat nişte bucăţi şi şi-a umplut gura cu ele, abia mestecând înainte să le înghită. Fiecare înghiţitură readucea la viaţă focul chinuitor din gât, dar foamea întrecea durerea. S-a îndopat în ploaia torenţială, ajungând în sfârşit la pragul minimal care îi permitea să ia în considerare şi alte pericole.

Glass s-a căţărat din nou pe marginea malului tăiat, cercetând orizontul în toate direcţiile. Pâlcuri răzleţe de bizoni păşteau indiferente, dar nu se vedea niciun semn de lupi sau indieni. Ploaia şi tunetele luaseră sfârşit, trecând la fel de rapid pe cât apăruseră. Razele înclinate ale soarelui de după-amiază reuşeau să străpungă imenşii nori cumulus, revărsându-se în linii drepte şi irizate dintre cer şi pământ.

Glass s-a aşezat ca să se gândească la norocul lui. Lupii îşi luaseră partea, dar lângă el se afla o resursă enormă. Glass nu-şi făcea niciun fel de iluzii despre situaţia lui. Dar nici n-avea de gând să moară de foame.

•

Glass a campat timp de trei zile pe malul tăiat de lângă viţel. În primele câteva ore nici măcar nu a făcut focul, ci s-a îndopat incontrolabil cu felii subţiri din acea carne minunat de proaspătă. În cele din urmă s-a oprit suficient cât să facă un foc puţin înalt la care să frigă şi să afume carnea, plasându-l lângă mal ca să ascundă flăcările cât mai bine posibil.

A făcut ţepuşe din crengile verzi ale unui desiş de sălcii din apropiere. A tăiat ore în şir la cadavru cu briciul tocit şi a atârnat carne pe ţepuşe, în timp ce alimenta constant focurile. În trei zile a afumat şapte kilograme de pastramă, suficient cât să îl întreţină timp de două săptămâni, dacă era nevoie. Mai mult chiar, dacă pe drum putea completa cu altceva de mâncare.

Lupii lăsaseră în urmă totuşi o bucăţică aleasă – limba. Glass a savurat această delicatesă ca un rege. A fript pe foc coastele şi oasele picioarelor rămase, unul câte unul, spărgându-le ca să scoată măduva bogată şi proaspătă.

Glass a îndepărtat blana cu briciul tocit. O treabă care ar fi trebuit să dureze minute a durat ore, interval în care el s-a gândit cu înverşunare la cei doi care îi furaseră cuţitul. Nu avea nici timpul,

nici uneltele necesare ca să prelucreze blana cum se cuvine, dar a croit o desagă de blană grosieră înainte ca pielea să se usuce şi să se transforme în blană netăbăcită ţeapănă. Avea nevoie de desagă ca să care carnea.

În a treia zi, Glass a pornit în căutarea unei crengi lungi pe care s-o folosească drept cârjă. Fusese surprins, în timpul luptei cu lupii, de câtă greutate putea să susţină piciorul rănit. În ultimele două zile exersase piciorul, îndoindu-l şi testându-l. Credea că acum ar putea, cu ajutorul unei cârje, să meargă în picioare, perspectivă care îl delecta după trei săptămâni de târât ca un câine şchiop. A găsit o creangă de plop roşu de lungimea şi forma potrivite. A tăiat o fâşie lungă din pătura Hudson Bay şi a înfăşurat-o în jurul părţii de sus a cârjei, ca pernuţă.

Fâşie cu fâşie, pătura fusese redusă la o bucată de stofă de mai puţin de jumătate de metru lăţime şi puţin peste jumătate de metru lungime. Glass a făcut cu briciul o deschizătură în centrul stofei, suficient de mare ca să-şi poată băga capul prin ea. Haina rezultată nu era suficient de mare ca să se poată numi manta, dar cel puţin îi acoperea umerii şi împiedica desaga de blană să îi taie pielea.

În ultima noapte petrecută lângă piscuri aerul era din nou răcoros. Ultimele fâşii ale viţelului măcelărit atârnau la afumat pe ţepuşele de deasupra cărbunilor stacojii. Focul arunca o licărire liniştitoare asupra taberei lui, o mică oază de lumină în mijlocul câmpiei întunecate, fără lună. Glass a supt măduva din ultima coastă. În timp ce arunca osul în foc, şi-a dat seama brusc că nu-i mai era foame. A savurat căldura insidioasă a focului, un lux de care nu avea să se mai bucure în viitorul apropiat.

Trei zile de hrană contribuiseră la refacerea trupului său rănit. Glass a îndoit piciorul drept, ca să-l testeze. Muşchii erau încordaţi şi sensibili, dar funcţionali. Şi umărul se ameliorase. Braţul încă nu îşi recuperase puterea, dar o anumită flexibilitate da. Încă se temea să-şi atingă gâtul. Din el ieşeau resturile copcilor, deşi pielea se lipise. Glass s-a întrebat dacă ar trebui să încerce să le taie cu briciul, dar se temuse să încerce. În afara efortului de a ţipa la lupi, nu îşi mai testase vocea de zile întregi. Nu avea s-o facă nici acum. Vocea avea prea puţin de-a face cu supravieţuirea lui în săptămânile următoare. Dacă se schimbase, asta era situaţia. Era recunoscător că acum putea înghiţi cu mai puţină durere.

Glass ştia că viţelul de bizon îi schimbase soarta. Spera ca ziua următoare să parcurgă, cu noua cârjă, 20 sau chiar 30 de kilometri. Însă ceva îl făcea să stăruie asupra efemerului moment de mulţumire – sătul, odihnit şi încălzit.

Glass a băgat mâna în geanta de vânătoare şi a scos gheara de urs. A învârtit-o încet în lumina slabă a focului, fascinat din nou de sângele uscat de la vârf – sângele lui, îşi dădu seama acum. Începu să cioplească baza groasă a ghearei cu briciul, tăind un şanţ îngust pe care se străduí apoi să-l adâncească. Scoase din geantă şi colierul cu gheare de şoim. Încolăci sfoara colierului în jurul şanţului pe care îl cioplise la baza ghearei şi făcu un nod strâns. În sfârşit, legă capetele la ceafă.

Îi plăcea ideea că gheara care îi făcuse rănile atârna acum, neînsufleţită, în jurul gâtului său. *Talisman cu noroc,* se gândi el înainte să adoarmă.

Unsprezece

16 septembrie 1823

Fir-ar a naibii de treabă! John Fitzgerald se holba la râul din faţa lui sau, mai exact, la cotul râului.

Jim Bridger s-a apropiat de el.

— Ce face, o ia spre est?

Fără niciun avertisment, Fitzgerald l-a pocnit pe băiat peste gură cu dosul palmei. Bridger a căzut pe spate, aterizând în fund cu o expresie uluită pe faţă.

— De ce-ai făcut asta?

— Crezi că eu nu văd că râul o ia spre est? Când o să vreau să te duci să cercetezi, îţi spun eu! Altfel, ţine ochii căscaţi şi gura aia afurisită închisă!

Bineînţeles, Bridger avea dreptate. Cale de aproape două sute de kilometri, râul pe care îl urmau mersese de regulă spre nord, exact direcţia pe care voiau ei s-o urmeze. Fitzgerald nici măcar nu ştia sigur care e numele râului, dar ştia că în cele din urmă toate se vărsau în Missouri. Dacă râul ar fi continuat pe direcţia lui nordică, Fitzgerald credea că el ar fi ajuns la o zi de mers de Fort Union. Avea chiar o oarecare speranţă că de fapt se află pe Yellowstone, deşi Bridger susţinea că erau prea la est pentru asta.

În orice caz, Fitzgerald sperase să rămână pe râu până dădeau de Missouri. În realitate, nu avea niciun fel de intuiţie faţă de deşertul din faţa lui. Ţinutul avusese prea puţine particularităţi de când fugiseră ei de la izvoarele lui Upper Grand. În faţa lui orizontul se întindea pe kilometri întregi, un ocean de iarbă tăcută şi dealuri unduitoare, fiecare dintre ele identic cu anteriorul.

Dacă o ţineau pe lângă râu, îşi găseau drumul uşor şi aveau o rezervă de apă asigurată. Totuşi, Fitzgerald nu voia deloc să cotească spre est – noua direcţie a râului cât puteau ei să vadă cu ochii. Duşmanul lor rămânea timpul. Cu cât rătăceau mai mult despărţiţi de Henry şi de detaşament, cu atât mai mari erau posibilităţile de dezastru.

Au rămas aşa mai multe minute, în timp ce Fitzgerald privea fix şi fierbea.

În cele din urmă, Bridger a tras aer adânc şi a spus:

— Ar trebui s-o tăiem pe câmp spre nord-vest.

Fitzgerald a dat să-l ocărască, numai că nu avea nici cea mai mică idee ce trebuie făcut. A arătat spre ţinutul cu iarbă uscată care se întindea spre orizont.

— Bănuiesc că ştii unde putem să găsim apă acolo.

— Nu. Dar pe vremea asta nu ne trebuie multă.

Bridger a intuit nehotărârea lui Fitzgerald şi a simţit cum propria lui opinie se consolidează. Spre deosebire de Fitzgerald, el chiar *avea* o intuiţie când venea vorba de teren întins. Avusese întotdeauna o busolă internă care părea să-l îndrume pe teritoriile nemarcate.

— Cred că suntem la cel mult două zile de Missouri – şi poate foarte aproape de Fort.

Fitzgerald s-a luptat cu impulsul de a-l lovi iar pe Bridger. De fapt, s-a gândit din nou să-l omoare pe băiat. Ar fi făcut-o încă de pe Grand dacă nu ar fi simţit că depinde de o a doua puşcă. Doi trăgători nu erau mulţi, dar erau mai bine decât unul singur.

— Ascultă, băiete. Tu şi cu mine trebuie să ajungem la o înţelegere înainte să ne întâlnim cu ceilalţi.

Bridger anticipase conversaţia aceasta încă de când îl abandonaseră pe Glass. A privit în jos, deja ruşinat de ceea ce ştia că urmează.

— Am făcut tot posibilul pentru bătrânul Glass, am rămas cu el mai mult decât ar fi făcut-o cei mai mulţi oameni. Şaptezeci de dolari nu ajung ca să te laşi scalpat de Ree.

Fitzgerald folosise numele scurt al indienilor Arikara. Bridger nu a spus nimic, aşa că Fitzgerald a continuat.

— Glass a murit din clipa în care ursul a terminat cu el. Singurul lucru pe care nu l-am făcut a fost să-l îngropăm.

Bridger continua să privească în altă parte. Furia lui Fitzgerald a început să crească iar.

— Ştii ce, Bridger? Mă doare-n cot ce crezi tu despre ce am făcut. Dar eu îţi spun un lucru – dacă începi să torni verzi şi uscate, îţi tai gâtul ca la pui.

Doisprezece

17 septembrie 1823

Căpitanul Andrew Henry nu s-a oprit ca să guste splendoarea sălbatică a văii din faţa lui. Din punctul lor de observaţie de pe un mal înalt de lângă confluenţa dintre râurile Missouri şi Yellowstone, Henry şi cei şapte însoţitori aveau în faţa lor priveliştea unui vast orizont care demarca un platou uniform. În faţa platoului se unduiau coame uşoare, care se revărsau ca nişte valuri galbene între terasa abruptă şi Missouri. Deşi malul din apropiere fusese golit de lemn, câţiva plopi roşii groşi rezistau încă pe celălalt mal, luptându-se cu toamna pentru proprietatea temporară asupra frunzişului lor.

Henry nu se opri nici să contemple semnificaţia filosofică a unirii celor două râuri. Nu-şi imagină pajiştile înalte de munte din care apele îşi începeau călătoria, pure ca un diamant lichid. Nu zăbovi nici măcar ca să judece importanţa practică a localizării fortului, care aduna abil comerţul de pe două mari cursuri de apă.

Gândurile căpitanului Henry se concentrau nu asupra a ceea ce vedea, ci mai degrabă asupra a ceea ce nu vedea: nu vedea cai. Vedea mişcările răzleţe ale oamenilor şi fumul unui foc mare, dar nici măcar un cal. *Nici măcar un catâr afurisit.* A tras cu puşca în sus, şi în semn de salut, dar şi de supărare. Oamenii din tabără s-au oprit din activităţile lor, căutând sursa focului de armă. Două focuri i-au răspuns. Henry şi cei şapte oameni ai lui au coborât încet valea spre Fort Union.

Trecuseră opt săptămâni de când Henry plecase de la Fort Union, grăbindu-se spre satul Arikara, în ajutorul lui Ashley. Henry lăsase la plecare două instrucţiuni: vânaţi pe pârâurile din jur şi păziţi caii cu orice preţ. Părea că soarta lui Henry nu avea să se mai schimbe niciodată.

Porcul şi-a ridicat puşca de pe umărul drept, unde părea să-i fi imprimat în carne o urmă permanentă. A dat să mute arma grea pe umărul stâng, dar acolo cureaua genţii lui de vânătoare produsese şi ea o rosătură. În cele din urmă s-a resemnat să o care pur şi simplu în faţă, decizie care i-a reamintit de durerea persistentă din braţe.

Porcul s-a gândit la salteaua confortabilă de paie din spatele atelierului dogarului din St. Louis şi a ajuns încă o dată la concluzia că înrolarea alături de căpitanul Henry fusese o greşeală îngrozitoare.

În primii 20 de ani ai vieţii lui, Porcul nu mersese niciodată mai mult de trei kilometri. În ultimele şase săptămâni, nu trecuse o singură zi fără să meargă cel puţin 30 de kilometri; adesea, oamenii parcurgeau 50 de kilometri sau chiar mai mult. Cu două zile în urmă, Porcul îşi găurise a treia lui pereche de mocasini. Prin găurile largi intra rouă îngheţată a dimineţii. Pietrele lăsau tăieturi zimţate. Mai rău ca orice, Porcul călcase drept într-un cactus-pară cu ţepi. Deşi încercase de mai multe ori, nu reuşise să scoată ţepii cu cuţitul lui de jupuit şi acum degetul mare cu puroi îl făcea să tresară de durere la fiecare pas.

Asta fără a mai pomeni de faptul că nu îi mai fusese niciodată atât de foame.

Tânjea după plăcerea simplă de a înmuia un pesmet în sosul de friptură sau de a-şi înfige dinţii într-un picior gras de pui. Îşi amintea cu drag de farfuria de cositor plină vârf cu mâncare pe care i-o oferea soţia dogarului. Acum micul lui dejun consta din pastramă rece – şi nici de-asta prea multă. Abia dacă se opreau să mănânce de prânz, care consta tot din pastramă rece. Cum căpitanul se temea de focurile de armă, până şi cina consta de regulă din pastramă rece. Uneori, când aveau într-adevăr vânat proaspăt, Porcul se chinuia să-l mănânce, hăcuind ciozvârte de animale sălbatice sau luptându-se să spargă oasele pentru măduvă. La frontieră, mâncarea necesita al naibii de multă muncă. Efortul însuşi pe care îl făcea ca s-o mănânce îl înfometa.

Porcul punea la îndoială decizia de a merge spre vest la fiecare chiorăit al stomacului, la fiecare pas dureros. Bogăţiile frontierei rămâneau la fel de amăgitoare ca oricând. Porcul nu mai pusese o capcană pentru castori de şase luni. Au intrat în tabără, unde nu doar caii lipseau. *Unde sunt pieile*? Câteva piei de castor atârnau pe cadre de salcie de pereţii de cherestea ai fortului, împreună cu o amestecătură de bizon, elan şi lup. Nu era nici pe departe comoara la care speraseră să se întoarcă.

Un bărbat pe nume Stubby Bill a ieşit în faţă şi a dat să întindă mâna spre Henry a salut. Henry a ignorat mâna întinsă.

— Unde dracu’ sunt caii?

Mâna lui Stubby Bill a atârnat aşa o clipă, singură şi stingheră. În cele din urmă, acesta a lăsat-o să cadă.

— I-au furat Picioarele Negre, căpitane.

— Voi n-aţi auzit de santinele?

— Am pus santinele, căpitane, dar au apărut din senin şi au pus herghelia pe fugă.

— I-aţi urmărit?

Stubby Bill a scuturat încet din cap.

— Nu am avut prea mare succes cu Picioarele Negre.

Era o aducere aminte subtilă, dar eficientă. Căpitanul Henry a oftat adânc.

— Câţi cai au mai rămas?

— Şapte... mă rog, cinci şi doi catâri. Murphy i-a luat pe toţi cu un grup de vânători care mergeau la Beaver Creek.

— Nu pare c-a vânat cineva prea mult.

— Ne-am ocupat, căpitane, dar pe lângă Fort sunt capcane peste tot. Fără cai nu putem acoperi mai mult teren.

•

Jim Bridger stătea ghemuit sub pătura roasă. Dimineaţa pe jos era brumă groasă şi băiatul simţea cum frigul umed îl pătrunde până în măduva oaselor. Dormeau iar fără foc. Disconfortul a cedat în faţa epuizării şi Bridger a adormit, cu pauze şi tresăriri.

În vis, stătea la marginea unei prăpăstii mari. Cerul de sfârşit de seară era mov-negru. Se înstăpânea întunericul, dar mai era suficientă lumină ca obiectele să licărească uşor. La început năluca a apărut ca o formă cât se poate de vagă, încă îndepărtată. S-a apropiat de el încet şi inevitabil. Contururile ei au prins formă pe măsură ce ea ajungea tot mai aproape, un trup contorsionat şi şchiop. Lui Bridger îi venea să fugă, dar prăpastia din spatele lui făcea fuga imposibilă.

La zece paşi a putut vedea chipul înspăimântător. Era nefiresc, având trăsăturile deformate ale unei măşti. Obrajii şi fruntea erau întretăiate de cicatrice. Nasul şi urechile erau puse la întâmplare, fără nici o legătură cu echilibrul sau simetria. Fata era încadrată de o coamă şi o barbă încâlcite, care adânceau impresia că fiinţa din fata lui cumva nu mai era umană.

Pe măsură ce fantasma se apropia tot mai mult, ochii ei au început să ardă, fixând asupra lui Bridger o privire plină de ură de care el nu se putea desprinde. Fantasma a ridicat braţul cu o mişcare circulară de secerător şi a înfipt un cuţit adânc în pieptul lui Bridger. Cuţitul i-a retezat complet sternul, şocându-l pe băiat prin forţa de străpungere a loviturii. Băiatul s-a împleticit în spate, a zărit pentru ultima oară ochii arzători şi a căzut.

Băiatul se holba la cuţitul din pieptul lui pe măsură ce prăpastia îl înghiţea. A recunoscut fără prea mare surprindere capătul de argint al mânerului. Era cuţitul lui Glass. Într-un fel era o uşurare dacă murea, s-a gândit el, era mai uşor decât să trăiască cu acea vinovăţie.

Bridger a simţit un ghiont puternic în coaste. A tresărit şi a deschis ochii, ca să-l găsească pe Fitzgerald aplecat deasupra lui.

— E timpul s-o luăm din loc, băiete.

Treisprezece

5 octombrie 1823

Rămăşiţele arse ale satului Arikara îi aminteau lui Hugh Glass de nişte schelete. Era sinistru să te plimbi printre ele. Locul acesta, care până nu cu mult timp în urmă fremătase de viaţa energică a cinci sute de familii, era acum la fel de mort ca un cimitir, un monument înnegrit de pe malul înalt de deasupra Missouriului.

Satul se afla la treisprezece kilometri nord de confluenţa cu Grandul, în timp ce Fort Brazeau se afla la o sută douăzeci de kilometri sud. Glass avea două motive pentru această abatere în amontele fluviului Missouri. Rămăsese fără pastrama din viţelul de bizon şi se trezise că depinde iar de rădăcini şi fructe de pădure. Îşi amintea câmpurile bogate de porumb din jurul satelor Arikara şi spera să găsească nişte resturi pe acolo.

De asemenea, ştia că satul avea să-i ofere materialul necesar pentru o plută.

Cu o plută putea să coboare fără efort pe râu până la Fort Brazeau. În timp ce străbătea încet satul, şi-a dat seama că va găsi fără probleme materiale de construcţii. Printre colibe şi palisade se găseau mii de buşteni potriviţi.

Glass s-a oprit ca să tragă cu ochiul într-o cabană mare de lângă centrul satului, în mod evident un fel de clădire comunală. A văzut în interiorul întunecat străfulgerarea unei mişcări. S-a dat în spate împleticit, cu inima bătându-i tare. S-a oprit şi s-a iţit în cabană, în timp ce ochii lui se obişnuiau cu lumina. Cum nu mai avea nevoie de cârjă, ascuţise capătul crengii de plop roşu şi făcuse din ea o suliţă primitivă. A ridicat-o în poziţie de aruncare.

Un câine mic, un căţel, scâncea în mijlocul cabanei. Uşurat şi însufleţit de perspectiva cărnii proaspete, Glass a făcut un pas lent înainte. A întors suliţa cu capătul bont în faţă. *Nu are niciun rost să strici carnea.* Simţind pericolul, câinele s-a repezit spre colţurile întunecate din spatele încăperii deschise.

Glass a pornit rapid în urmărirea lui, oprindu-se şocat atunci când câinele a sărit în braţele unei indience foarte bătrâne. Bătrâna stătea cu genunchii la gură pe un aşternut de paie, ghemuită pe o pătură zdrenţuită. Ţinea căţelul ca pe un copil. Avea faţa lipită de animal şi doar părul ei alb se vedea în semiîntuneric. A ţipat şi a început să se tânguie isteric. După câteva clipe, tânguirea a adoptat

un tipar, o incantaţie înspăimântătoare şi ameninţătoare. *E oare incantaţia ei de moarte*?

Braţele şi umerii care strângeau căţelul erau doar piele bătrână şi aspră care atârna larg pe oase. În timp ce ochii i se adaptau, Glass a văzut gunoaiele şi mizeria împrăştiate în jurul ei. Într-un vas mare de pământ era apă, dar nu se vedeau nicăieri semne de mâncare. *De ce n-a cules porumb*? Glass strânsese câţiva ştiuleţi în timp ce intra în sat. Indienii Sioux şi căprioarele se aleseseră cu mare parte din recoltă, dar rămăseseră cu siguranţă unele resturi. *E oloagă*?

Glass a băgat mâna în desaga de blană şi a scos un ştiulete de porumb. L-a depănuşat şi s-a aplecat ca să i-l ofere bătrânei. A ţinut ştiuletele întins multă vreme, în timp ce femeia îşi continua incantaţia tânguită. După o vreme căţelul a amuşinat porumbul, apoi a început să-l lingă. Glass a întins mâna şi a atins-o pe bătrână pe cap, mângâindu-i încet părul alb. În cele din urmă femeia s-a oprit din intonaţia ei şi a întors faţa spre lumina care se revărsa prin uşă.

Glass a icnit. Ochii ei erau perfect albi, complet orbi. Acum Glass înţelegea de ce bătrâna fusese lăsată în urmă atunci când indienii Arikara fugiseră în miez de noapte.

Glass a luat mâna bătrânei şi a strâns-o încet în jurul porumbului. Ea a murmurat ceva ce el nu înţelegea şi a băgat porumbul în gură. Glass a văzut că nu avea niciun dinte şi strângea porumbul între gingii. Sucul dulce a părut să trezească foamea bătrânei, care rodea zadarnic ştiuletele. *Are nevoie de supă.*

A privit în jurul lui prin colibă. În centrul camerei, lângă vatră, era o oală ruginită. S-a uitat la apa din vasul mare de pământ. Era sălcie şi la suprafaţa ei pluteau sedimente. A luat vasul şi a ieşit. A aruncat apa din el şi l-a umplut dintr-un mic pârâu care curgea prin sat.

Glass a văzut lângă pârâu alt câine şi pe acesta nu l-a mai cruţat.

În curând, în centrul colibei ardea un foc. A fript o parte din câine pe o ţepuşă deasupra focului şi altă parte a fiert-o în oală. A aruncat în oală porumb, lângă carnea de câine, şi şi-a continuat căutările prin sat. Focul nu afectase multe dintre colibele de pământ şi Glass a fost încântat să găsească mai multe bucăţi de frânghie bune pentru o plută. A găsit şi o cană de cositor şi un polonic făcut din corn de bizon.

Când s-a întors la cabana cea mare a găsit-o pe bătrâna oarbă aşa cum o lăsase, sugând în continuare din ştiuletele de porumb. Glass s-a dus la oală, a umplut cana de cositor cu supă şi a pus-o lângă ea, pe paie. Neliniştit de mirosul semenului său care se frigea

la foc, căţelul s-a ghemuit lângă picioarele femeii. Femeia simţea şi ea mirosul de carne. A luat cana şi a înghiţit supa imediat ce temperatura i-a permis asta. Glass a umplut cana iar, de data asta adăugând bucăţele de carne pe care le tăiase cu briciul. A umplut cana de trei ori până ca femeia să se oprească din mâncat şi să adoarmă. Glass i-a potrivit pătura peste umerii osoşi.

S-a dus lângă foc şi a început să mănânce câinele fript. Indienii Pawnee considerau câinele o delicatesă, sacrificând din când în când câte unul aşa cum albii tăiau un purcel de lapte. Glass prefera fără îndoială bizonul, dar în starea lui actuală câinele era şi el foarte bun. A scos porumb din oală şi a mâncat şi asta, păstrând supa şi carnea fiartă pentru indiancă.

Mâncase cam de o oră când bătrâna a scos un ţipăt ascuţit. Glass s-a apropiat imediat de ea. Repeta iar şi iar ceva. „*He tuwe he*... *He tuwe he*...” De data asta vorbea nu pe tonul înfricoşător al incantaţiei ei de moarte, ci cu o voce liniştită, care încerca să comunice imperios un gând important. Cuvintele nu însemnau nimic pentru Glass. Neştiind ce altceva să facă, a luat mâna femeii în mâna lui. Ea a strâns-o încet şi a tras-o spre obrazul ei. Au stat aşa o vreme. Ochii ei orbi s-au închis şi bătrâna a adormit.

A doua zi dimineaţă era moartă.

Glass a dedicat aproape toată dimineaţa construirii unui rug funerar lângă Missouri. După ce l-a terminat s-a întors la cabana cea mare şi a învelit-o pe bătrână în pătura ei. A dus-o la rug, urmat de căţel ca un cortegiu bizar şi jalnic. Ca şi piciorul rănit, umărul lui Glass se vindecase frumos în săptămânile de după lupta cu lupii. Dar tot a tresărit când a urcat trupul pe rug. Simţea de-a lungul coloanei junghiurile cunoscute şi deconcertante. Spatele continua să-l îngrijoreze. Cu puţin noroc, avea să ajungă la Fort Brazeau peste câteva zile. Cineva de acolo putea să-l îngrijească aşa cum se cuvine.

A rămas o clipă în faţa rugului, în timp ce din trecutul îndepărtat îi reveneau vechi obiceiuri. S-a întrebat pentru o clipă ce cuvinte fuseseră rostite la înmormântarea mamei lui, ce cuvinte fuseseră rostite pentru Elizabeth. Şi-a imaginat o movilă de pământ proaspăt răscolit lângă un mormânt deschis. Ideea de a fi îngropat i se păruse întotdeauna sufocantă şi rece. Îi plăcea mai mult cutuma indiană, înălţarea trupurilor, ca şi cum ar fi fost trimise la cer.

Dintr-odată câinele a mârâit şi Glass s-a întors imediat. Patru indieni călare veneau încet spre el dinspre sat, la nu mai mult de şaptezeci de metri. După haine şi păr, Glass i-a recunoscut imediat ca fiind Sioux. S-a panicat pentru o clipă şi a calculat distanţa până

la copacii deşi de pe malul înalt. Şi-a adus aminte de prima lui întâlnire cu indienii Pawnee şi a decis să rămână pe loc.

Trecuse ceva mai mult de o lună de când vânătorii de blănuri şi indienii Sioux fuseseră aliaţi în asediul împotriva Arikara. Glass şi-a amintit că Sioux abandonaseră lupta, dezgustaţi de tactica colonelului Leavenworth, sentiment împărtăşit de oamenii companiei Rocky Mountain Fur. *A mai rămas oare vreo urmă din acea alianţă*?

Glass a rămas aşa, afişând cât de multă încredere putea strânge şi privind cum se apropie indienii.

Erau tineri; trei abia trecuseră de adolescenţă. Al patrulea era mai mare, poate în jurul a 25 de ani. Războinicii mai tineri s-au apropiat prudent, cu armele pregătite, ca şi cum ar fi avansat către un animal straniu. Indianul mai mare călărea cu jumătate de cal în faţa celorlalţi. Avea o puşcă London, dar ţinea arma neglijent, cu ţeava sprijinită de gâtul unui armăsar imens cu piele ca de căprioară. Pe pulpa animalului era însemnat cu fierul roşu „U.S.” *E unul de-ai lui Leavenworth.* În alte circumstanţe, lui Glass i s-ar fi părut amuzant ghinionul colonelului.

Indianul mai mare şi-a oprit calul la un metru şi jumătate în faţa lui Glass, studiindu-l din cap până-n picioare. Apoi indianul a privit în spatele lui, spre rug. Se chinuia să înţeleagă relaţia dintre acest om alb mutilat şi mizer şi femeia Arikara moartă. Îl urmăriseră de la distanţă cum se chinuie să pună trupul pe eşafodaj. Nu avea niciun sens.

Indianul şi-a trecut piciorul peste armăsarul cel mare şi s-a lăsat cu uşurinţă pe pământ. S-a apropiat de Glass, cu ochi negri şi pătrunzători. Glass a simţit cum stomacul i se răscoală, dar i-a susţinut privirea fără să tresară.

Indianul reuşea fără niciun efort ceea ce Glass era obligat să simuleze – un aer de încredere de sine totală. Se numea Cal Galben. Era înalt, de peste 1,80 metri, cu umeri pătraţi şi o ţinută perfectă care îi scotea în evidenţă gâtul şi pieptul puternic. În părul strâns împletit avea trei pene de vultur, care semnificau duşmanii ucişi în luptă. Pe pieptul tunicii lui din piele de căprioară coborau două benzi decorative. Glass a observat complexitatea lucrării, sute de ţepi de porc spinos împletiţi şi vopsiţi strălucitor în stacojiu şi mov.

În timp ce cei doi bărbaţi stăteau faţă în faţă, indianul a întins încet mâna spre colierul de la gâtul lui Glass, învârtind gheara enormă de urs între degete şi examinând-o. A lăsat gheara să cadă şi a urmărit cu ochii cicatricele de pe craniul şi gâtul lui Glass. Indianul l-a împins de umăr ca să se întoarcă şi i-a examinat rănile

de sub cămaşa zdrenţuită. Le-a spus ceva celorlalţi trei în timp ce se uita la spatele lui Glass. Glass a auzit cum ceilalţi războinici descalecă şi se apropie, apoi discută cu însufleţire, în timp ce apăsau şi împungeau cu degetele pe spatele lui. *Ce-i asta*?

Sursa fascinaţiei indienilor erau rănile adânci şi paralele care parcurgeau întregul spate al lui Glass. Mai văzuseră multe răni, dar nu aşa ceva. Crestăturile adânci erau însufleţite. Erau pline de viermi.

Unul dintre indieni a reuşit să prindă între degete un vierme alb care se zvârcolea. L-a ridicat, ca să-l vadă şi Glass. Glass a ţipat îngrozit şi şi-a smuls rămăşiţele cămăşii, încercând zadarnic să ajungă la rănile pe care nu le putea atinge. Apoi a căzut în patru labe şi a început să vomite, la gândul revoltător al acestei hidoase invazii.

Indienii l-au urcat pe cal, în spatele unuia dintre războinicii tineri, şi au plecat din satul Arikara. Câinele bătrânei s-a luat după cai. Unul dintre indieni s-a oprit, a descălecat şi l-a ademenit aproape de el. A zdrobit craniul animalului cu partea boantă a tomahawk-ului, l-a luat de picioarele din spate şi a plecat călare în urma celorlalţi.

•

Tabăra Sioux se afla imediat la sud de Grand. Sosirea celor patru războinici cu un om alb a stârnit imediat animaţie. În timp ce ei treceau călare printre corturi, nenumăraţi indieni se aliniau în urma lor ca la o paradă.

Cal Galben a condus procesiunea către un cort scund plasat în afara taberei, acoperit cu modele extravagante: fulgere abătându-se din nori negri, bizoni aranjaţi simetric în jurul unui soare, siluete umane vagi dansând în jurul unui foc. Cal Galben a strigat un salut şi, după câteva clipe, un indian foarte bătrân şi încovoiat a ieşit prin trapa cortului. A mijit ochii în soarele puternic, chiar dacă, şi fără să-i mijească, ochii lui abia se vedeau sub ridurile adânci. Partea de sus a feţei lui era vopsită în negru, iar în spatele urechii drepte îşi legase un corb mort şi uscat. Era gol de la piept în sus, în ciuda zilei răcoroase de octombrie, iar de la talie în jos avea doar o pânză pentru şale. Pielea care atârna larg din pieptul lui prăbuşit era vopsită în dungi alternative negre şi roşii.

Cal Galben a descălecat şi i-a făcut semn lui Glass să facă la fel. Glass a coborât ţeapăn, deoarece rănile îl dureau din nou după săltatul neobişnuit al călătoriei. Cal Galben i-a spus vraciului despre omul alb straniu pe care îl găsiseră printre rămăşiţele satului Arikara şi cum îl urmăriseră în timp ce elibera spiritul bătrânei indience. I-a spus vraciului că omul alb nu arătase niciun fel de

teamă în timp ce se apropiau de el, chiar dacă nu avea nici o armă în afara unui băţ ascuţit. I-a spus despre colierul cu gheară de urs şi despre rănile de pe gâtul şi spatele bărbatului.

Vraciul nu a spus nimic în timpul îndelungilor explicaţii ale lui Cal Galben, chiar dacă ochii lui priveau intens prin masca brăzdată a feţei. Indienii reuniţi s-au strâns aproape ca să asculte, iar la descrierea viermilor de pe spatele rănit s-a auzit un murmur.

Când Cal Galben a terminat, vraciul a păşit spre Glass.

Creştetul capului bărbatului sfrijit abia dacă ajungea la bărbia lui Glass, ceea ce îl plasa pe bătrânul Sioux într-un unghi perfect pentru examinarea ghearei de urs. Bătrânul a împuns vârful acesteia cu degetul mare, de parcă ar fi voit să verifice dacă-i adevărată. Mâinile lui încremenite tremurau uşor atunci când s-au întins ca să atingă cicatricele rozalii care mergeau de la umărul drept al lui Glass până la gât.

În sfârşit, l-a întors pe Glass ca să-i examineze spatele. A întins mâna spre gulerul cămăşii roase şi a tras. Stofa nu a opus prea multă rezistenţă. Indienii s-au îngrămădit ca să vadă cu ochii lor ceea ce descrisese Cal Galben. Au izbucnit imediat într-o sporovăială însufleţită, în limba lor stranie. Glass a simţit iar cum stomacul i se întoarce pe dos la gândul spectacolului care declanşa o asemenea fervoare.

Vraciul a spus ceva şi indienii au amuţit imediat.

S-a întors şi a intrat prin trapa cortului. A ieşit după câteva minute cu braţele pline de tot felul de tigve şi săculeţi cu mărgele. S-a apropiat iar de Glass şi i-a făcut semn să se întindă pe pământ cu faţa în jos. Lângă el a întins o blană albă minunată. Pe blană a aranjat o multitudine de leacuri. Glass habar n-avea ce e în acele vase. *Nu-mi pasă.* Un singur lucru conta. *Să-i ia de pe mine.*

Vraciul a spus ceva unuia dintre războinicii tineri, care a fugit şi s-a întors după câteva minute cu un vas plin cu apă. Între timp, vraciul a mirosit tigva cea mai mare şi a adăugat ingrediente dintr-o varietate de săculeţi. A început să recite incantaţii cu o voce scăzută în timp ce lucra, singurul sunet care se ridica deasupra tăcerii respectuoase a sătenilor.

Principalul ingredient din tigva cea mare era urină de bizon, luată din vezica unui taur mare de la o vânătoare de vara trecută. Peste ea, vraciul a adăugat rădăcină de arin şi praf de puşcă. Substanţa astringentă rezultată era la fel de tare ca terebentina.

Vraciul i-a întins lui Glass un băţ scurt de 15 centimetri lungime. Glass a avut nevoie de o clipă ca să înţeleagă la ce folosea. A inspirat adânc şi a pus băţul între dinţi.

Glass şi-a strâns forţele, iar vraciul a turnat.

Leacul a declanşat cea mai intensă durere pe care Glass o simţise vreodată, ca un metal topit într-un mulaj de carne umană. La început durerea era definită, pe măsură ce lichidul se infiltra chinuitor în fiecare dintre cele cinci tăieturi, centimetru cu centimetru. Curând, focul ascuţit s-a transformat într-o mare de durere care pulsa odată cu bătăile repezi ale inimii lui. Glass şi-a înfipt dinţii în lemnul moale al băţului. Încerca să-şi imagineze efectul cathartic al tratamentului, dar nu reuşea să se ridice deasupra durerii insuportabile.

Substanţa astringentă avea efectul dorit asupra viermilor. Zeci de siluete albe se zvârcoleau şi se străduiau să iasă la suprafaţă. După câteva minute, vraciul a spălat viermii şi lichidul arzător de pe spatele lui Glass cu un polonic mare de apă. Glass a gemut în timp ce durerea începea încet să se calmeze. Tocmai începuse să-şi tragă răsuflarea, când vraciul a turnat iar din tigva cea mare.

Vraciul a aplicat patru doze de astringent. După ce a spălat şi ultimele urme ale ei, a pansat rănile cu o cataplasmă aburindă de pin şi zadă. Cal Galben l-a ajutat pe Glass să intre în cortul vraciului. O indiancă a adus vânat proaspăt gătit. Glass a ignorat usturimea spatelui suficient cât să se îndoape, apoi s-a întins pe pătura din blană de bizon şi a căzut într-un somn adânc.

A dormit cu intermitenţe aproape două zile întregi. În momentele de trezie găsea lângă el provizii proaspete de mâncare şi apă. Vraciul îi îngrijea spatele şi i-a schimbat cataplasma de două ori. După durerea agresivă a leacului, căldura umedă a cataplasmei era ca atingerea alinătoare a unei mâini materne.

Când Glass s-a trezit în dimineaţa celei de-a treia zile, primele raze ale zorilor luminau interiorul cortului cu o licărire slabă, iar liniştea era întreruptă doar de freamătul ocazional al cailor şi de uguitul de dimineaţă al porumbeilor. Vraciul dormea întins, cu o pătură de bizon peste pieptul lui osos. Lângă Glass era un morman de haine din piele de căprioară frumos împăturite – pantaloni, mocasini cu mărgele şi o tunică simplă din piele. S-a ridicat încet şi s-a îmbrăcat.

Indienii Pawnee îi considerau pe Sioux duşmanii lor de moarte. Glass chiar luptase împotriva unui grup de vânători Sioux, într-o mică încăierare din perioada petrecută de el pe câmpiile Kansasului. Acum avea o nouă perspectivă. Ce altceva decât recunoştinţă ar fi putut să simtă faţă de acţiunile samaritene ale lui Cal Galben şi ale vraciului? Vraciul s-a mişcat şi s-a ridicat în fund după ce l-a văzut pe Glass. A spus ceva ce acesta nu înţelegea.

După câteva minute a apărut şi Cal Galben. Părea încântat că Glass e sănătos şi pe picioarele lui. Cei doi indieni i-au examinat spatele, părând să discute aprobator despre ceea ce constatau. După ce au terminat, Glass a arătat spre spatele lui şi a ridicat sprâncenele ca pentru a întreba „E în regulă?” Cal Galben şi-a ţuguiat buzele şi a aprobat din cap.

S-au întâlnit mai târziu în cortul lui Cal Galben. Printr-o amestecătură de limbaj al semnelor şi desene în nisip, Glass a încercat să comunice locul din care venea şi cel în care voia să meargă. Cal Galben a părut să înţeleagă „Fort Brazeau” şi Glass a confirmat atunci când indianul a desenat o hartă care indica localizarea exactă a fortului de la confluenta dintre Missouri şi White River. Glass a dat din cap frenetic. Cal Galben le-a spus ceva războinicilor întruniţi în cort. Glass nu înţelegea şi în seara aceea s-a culcat gândindu-se dacă n-ar fi cumva mai bine să plece pur şi simplu pe cont propriu.

A doua zi dimineaţă s-a trezit în zgomotul unor cai din faţa cortului vraciului. Când a ieşit l-a găsit pe Cal Galben şi pe cei trei războinici tineri din satul Arikara. Erau călare, iar unul dintre ei ţinea hăţul unui cal bălţat în plus.

Cal Galben a spus ceva şi a arătat spre bălţat. Soarele tocmai depăşea linia orizontului atunci când ei au început călătoria spre sud, spre Fort Brazeau.

Paisprezece

6 octombrie 1823

Pe Jim Bridger nu-l înşelase simţul orientării. Avusese dreptate atunci când îl îndemnase pe Fitzgerald s-o taie peste câmpie şi să se îndepărteze de cotul spre est al râului Little Missouri. Orizontul vestic înghiţea ultimele raze de soare atunci când cei doi bărbaţi au tras un foc de armă ca să-şi semnaleze apropierea de Fort Union. Căpitanul Henry a trimis un călăreţ să-i întâmpine.

Oamenii Companiei Rocky Mountain Fur i-au primit în fort pe Fitzgerald şi pe Bridger cu un respect sumbru. Fitzgerald purta puşca lui Glass ca pe un mândru stindard al camaradului lor căzut în luptă. Jean Poutrine şi-a făcut cruce atunci când Anstadtul a defilat pe lângă el şi câţiva oameni şi-au scos pălăria. Li se părea neliniştitor să se confrunte cu moartea lui Glass, fie ea inevitabilă sau nu.

S-au strâns în dormitor ca să asculte relatarea lui Fitzgerald. Bridger nu a putut decât să se minuneze de abilitatea acestuia, de subtilitatea şi îndemânarea cu care minţea.

— Nu sunt multe de spus, a zis Fitzgerald. Am ştiut cu toţii ce urma să se întâmple. N-o să pretind că eram prietenul lui, dar respect un om care luptă aşa cum a luptat el. L-am îngropat adânc... l-am acoperit cu suficiente pietre ca să fie protejat. Adevărul, căpitane, e că eu voiam să plec imediat – dar Bridger a spus că trebuie să facem o cruce pentru mormânt.

Bridger a ridicat privirea, îngrozit de această ultimă înfrumuseţare. Douăzeci de feţe admirative îl priveau fix, câteva înclinându-se în semn de aprobare solemnă. *Dumnezeule – sper că nu e respect*! Avea acum ceea ce îşi dorise atât şi era mai mult decât putea suporta. Indiferent de consecinţe, trebuia să se debaraseze de povara îngrozitoare a minciunii lor – a propriei lui minciuni.

Bridger a simţit privirea de gheaţă din colţul ochiului lui Fitzgerald. *Nu-mi pasă.* A deschis gura să vorbească, dar înainte ca el să-şi găsească cuvintele, căpitanul Henry a spus:

— Ştiam că o să-ţi faci partea ta, Bridger.

Oamenii din detaşament au aprobat iar din cap. *Ce-am făcut*? Bridger a plecat ochii în pământ.

Cincisprezece

9 octombrie 1823

Fort Brazeau avea pretenţii de fort, dar denumirea era exagerată. Poate că fusese botezat aşa din vanitate – din dorinţa de a instituţionaliza un nume de familie. Sau poate că se sperase descurajarea unui atac prin simpla forţă a numelui. În oricare dintre cazuri, numele nu părea să se potrivească deloc cu realitatea.

Fort Brazeau consta dintr-o singură cabană din buşteni, un debarcader primitiv şi un stâlp de legat caii. Fantele înguste pentru tragere ale cabanei reprezentau singura probă că se luase cât de cât în considerare aspectele marţiale ale clădirii, dar ele împiedicau mai degrabă intrarea luminii decât a săgeţilor.

Luminişul din jurul fortului era presărat cu wigwamuri, câteva înălţate temporar de indienii veniţi pentru comerţ, câteva înălţate permanent de indieni Sioux beţivi din Yankton. Oricine călătorea pe râu rămânea acolo peste noapte. De obicei campau sub cerul liber, dar cei prosperi îşi puteau găsi loc pe o saltea de paie din cabană în schimbul a 25 de cenţi.

Pe dinăuntru, cabana era pe jumătate magazin universal, pe jumătate crâşmă. Era slab luminată şi principalele senzaţii erau olfactive: fumul strâns de peste zi, mirosul moscat şi unsuros al pieilor crude, butoaie deschise cu cod sărat. Principalele ei zgomote, care stânjeneau conversaţiile de la băutură, proveneau de la zumzăitul permanent al muştelor şi sforăitul ocazional din podul cu locuri de dormit dintre căpriori.

Tizul fortului, Kiowa Brazeau, s-a uitat la cei cinci călăreţi care se apropiau prin nişte ochelari groşi care îi făceau ochii să pară nefiresc de mari. A identificat cu multă uşurare faţa lui Cal Galben. Kiowa îşi făcuse griji în legătură cu dispoziţia indienilor Sioux.

William Ashley petrecuse aproape o lună la Fort Brazeau, planificând viitorul companiei lui, Rocky Mountain Fur, după dezastrul din satele Arikara. Indienii Sioux fuseseră aliaţii albilor în lupta împotriva indienilor Arikara. Sau, mai exact, indienii Sioux fuseseră aliaţii lor până când se săturaseră de tactica apatică a colonelului Leavenworth. La jumătatea asediului lui Leavenworth, indienii Sioux plecaseră brusc (dar nu înainte să fure cai atât de la Ashley, cât şi de la armata americană). Ashley vedea dezertarea acestora ca pe o trădare. Kiowa nutrea o simpatie discretă faţă de atitudinea lor, chiar dacă nu simţea deloc nevoia de a-l ofensa pe

fondatorul companiei Rocky Mountain Fur. La urma urmei, Ashley şi oamenii lui fuseseră cei mai buni clienţi dintotdeauna ai lui Kiowa, cumpărând practic întregul inventar al proviziilor lui.

Însă, în ultimă instanţă, economia sărăcăcioasă din Fort Brazeau depindea de comerţul cu triburile din zonă. Indienii Sioux căpătaseră o importanţă suplimentară odată cu schimbarea dramatică a relaţiilor cu Arikara. Kiowa îşi făcea griji că dispreţul indienilor Sioux faţă de Leavenworth s-ar fi putut extinde şi asupra lui şi factoriei sale. Sosirea lui Cal Galben şi a celorlalţi trei războinici Sioux era un semn bun, mai ales atunci când a devenit evident că aduceau un om alb care părea să fi fost în grija lor.

O mică mulţime de indieni din fort şi luntraşi aflaţi în trecere s-au strâns ca să-i întâmpine pe nou-veniţi. Se holbau mai ales la bărbatul alb cu cicatrice oribile pe faţă şi pe scalp. Brazeau a discutat cu Cal Galben într-un dialect Sioux cursiv şi Cal Galben i-a explicat ce ştia despre omul alb. Glass a devenit ţinta stânjenită a zeci de ochi iscoditori. Cei care ştiau limba Sioux ascultau cum Cal Galben descrie găsirea lui Glass, singur şi fără arme, grav rănit de un urs. Ceilalţi nu puteau decât să facă presupuneri, dar era evident că bărbatul alb are o poveste de spus.

Kiowa a ascultat povestea lui Cal Galben, înainte de a se adresa el însuşi omului alb.

— Cine eşti?

Bărbatul alb părea să se chinuie să-şi găsească cuvintele. Crezând că nu înţelege, Brazeau a trecut la franceză:

— *Qui êtes-vous*?

Glass a înghiţit şi şi-a dres încet vocea. Şi-l amintea pe Kiowa din scurtul popas al companiei Rocky Mountain Fur în drumul ei în susul râului. În mod evident, Kiowa nu-şi amintea de el. Glass şi-a dat seama că aspectul lui se schimbase semnificativ, chiar dacă el încă nu apucase să-şi privească faţa ca lumea după atac.

— Hugh Glass.

Vorbitul îi provoca durere, iar vocea lui răsuna ca un fel de scâncit jalnic şi strident.

— Om al lui Ashley.

— Tocmai l-ai ratat pe monsieur Ashley. L-a trimis pe Jed Stuart spre vest cu cincisprezece oameni, apoi s-a întors în St. Louis să mai recruteze un detaşament.

Kiowa a aşteptat o clipă, gândindu-se că, dacă el tace, bărbatul rănit ar putea să ofere mai multe informaţii.

Cum bărbatul nu dădea niciun semn că ar vrea să mai spună ceva, un scoţian cu un singur ochi a dat glas nerăbdării grupului, întrebând cu un accent scoţian prostesc:

— Ce ţi s-a întâmplat?

Glass a vorbit încet, cât mai economicos posibil:

— Un grizzly m-a atacat pe Upper Grand.

Detesta scâncitul jalnic al vocii sale, dar a continuat:

— Căpitanul Henry m-a lăsat cu doi oameni.

S-a oprit iar şi şi-a mângâiat cu mâna gâtul rănit.

— Care au fugit şi mi-au furat echipamentul.

— Şi indienii Sioux te-au adus tocmai de acolo? a întrebat scoţianul.

Văzând durerea de pe faţa lui Glass, Kiowa a răspuns în locul lui.

— Cal Galben l-a găsit singur în satele Arikara. Corectaţi-mă dacă greşesc, monsieur Glass, dar aş pune pariu că aţi coborât pe Grand de unul singur.

Glass a aprobat din cap.

Scoţianul cu un ochi a dat să mai pună o întrebare, dar Kiowa l-a întrerupt.

— Monsieur Glass îşi poate ţine povestea pentru mai târziu. Eu cred că merită să mănânce şi să doarmă.

Ochelarii dădeau feţei lui Kiowa un aer inteligent şi protector. L-a luat pe Glass de umăr şi l-a condus înăuntrul cabanei. L-a pus pe Glass la o masă lungă şi i-a spus ceva în Sioux nevestei lui, care a adus o farfurie plină cu vârf cu tocană dintr-o oală imensă de fontă. Glass a hăpăit mâncarea, apoi încă două porţii mari.

Kiowa stătea la masă în faţa lui, privind răbdător prin lumina slabă şi alungându-i pe curioşi.

După ce a terminat de mâncat, Glass s-a întors spre Kiowa, dându-şi brusc seama de ceva.

— Nu-ţi pot plăti.

— Nici nu mă aşteptam să ai la tine prea mulţi bani. Un om al lui Ashley poate să rămână pe datorie în fortul meu.

Glass a dat din cap a aprobare. Kiowa a continuat:

— Pot să-ţi dau echipament şi să te urc în următoarea barcă spre St. Louis.

Glass a scuturat violent din cap.

— Nu merg la St. Louis.

Kiowa era şocat.

— Dar unde ai de gând să mergi?

— La Fort Union.

— Fort Union! E octombrie! Şi dacă reuşeşti să treci de Ree, spre satele Mandanilor, o să fie decembrie când ajungi acolo. Şi de acolo mai sunt 500 de kilometri până la Fort Union. O să urci pe Missouri pe jos în mijlocul iernii?

Glass nu a răspuns. Îl durea gâtul. În plus, nu avea nevoie de permisiunea nimănui. A băut o gură de apă dintr-o cană mare de cositor, i-a mulţumit lui Kiowa pentru mâncare şi a început să urce scara şubredă către podul pentru dormit. S-a oprit la mijlocul ei, s-a dat jos şi a ieşit.

L-a găsit pe Cal Galben într-o tabără din afara fortului, pe malul lui White River. El şi cu ceilalţi indieni Sioux îşi îngrijiseră caii, făcuseră puţin comerţ şi urmau să plece dimineaţa. Cal Galben evita pe cât posibil fortul. Kiowa şi soţia lui Sioux îl trataseră întotdeauna corect, dar întreaga aşezare îl deprima. Simţea dispreţ şi chiar ruşine pentru indienii mizeri care campau în jurul fortului, prostituându-şi soţiile şi fiicele pentru următoarea lor gură de whisky. Un rău care îi putea face pe oameni să-şi abandoneze vechea viaţă şi să trăiască într-o asemenea stare de infamie avea în el ceva de care trebuia să-ţi fie teamă.

Dincolo de efectul pe care Fort Brazeau îl avea asupra indienilor de acolo, alte aspecte ale acelui post îl îngrijorau profund. Se minuna de complexitatea şi calitatea bunurilor produse de albi, de la armele şi topoarele lor până la ace şi stofele fine. Dar simţea şi o nelinişte ascunsă faţă de un popor care putea să facă astfel de lucruri, care stăpânea puteri pe care el nu le înţelegea. Şi apoi mai erau şi poveştile despre marile sate ale albilor din est, cu oameni la fel de numeroşi precum bizonii. Cal Galben se îndoia că aceste poveşti ar putea fi adevărate, chiar dacă şuvoiul de comercianţi se îngroşa în fiecare an. Apoi venise lupta cu Arikara şi soldaţii. E adevărat că Arikara erau cei pe care albii voiau să-i pedepsească, un trib faţă de care nici el nu avea nici o înţelegere. Şi e adevărat că soldaţii albi fuseseră laşi şi nechibzuiţi. Cal Galben se străduia să-şi înţeleagă neliniştea. Luate individual, niciuna dintre presimţirile lui rele nu părea copleşitoare, însă el simţea că aceste fire răzleţe se uneau undeva, împletindu-se într-un avertisment pe care încă nu-l înţelegea pe deplin.

Cal Galben s-a ridicat atunci când Glass a intrat în tabără; un foc scund le lumina feţele. Glass se gândise să încerce să-l plătească pe Sioux pentru grija lui, dar ceva îi spunea că acesta s-ar fi simţit jignit. Se gândise la un mic dar – o funie de tutun sau un cuţit. Astfel de fleacuri păreau însă expresii nepotrivite ale recunoştinţei lui. În

loc de asta, Glass s-a apropiat de Cal Galben, şi-a scos colierul cu gheara de urs şi l-a pus în jurul gâtului indianului.

Cal Galben l-a privit intens pentru o clipă. Glass l-a privit şi el, a dat din cap şi apoi s-a întors şi a luat-o înapoi spre cabană.

Când a urcat iar în podul pentru dormit, Glass a găsit doi luntraşi deja adormiţi pe salteaua mare de paie. Într-un colţ, sub cornişă, o blană miţoasă fusese întinsă în locul îngust. Glass s-a lăsat pe ea şi l-a furat somnul aproape instantaneu.

A doua zi dimineaţă l-a trezit o conversaţie zgomotoasă în franceză, care urca spre pod din camera deschisă de dedesubt. Discuţia era presărată cu râsete voioase şi Glass a observat că era singur în pod. A rămas acolo o vreme, savurând luxul adăpostului şi căldurii. S-a rostogolit de pe burtă pe spate.

Tratamentul brutal al vraciului funcţionase. Deşi spatele lui încă nu era complet vindecat, cel puţin rănile fuseseră curăţate de acea infecţie abjectă. Glass şi-a întins membrele unul câte unul, ca şi cum ar fi examinat piesele componente complexe ale unei maşinării proaspăt achiziţionate. Piciorul lui putea susţine întreaga greutate a trupului, chiar dacă încă mai şchiopăta puternic atunci când mergea. Şi, chiar dacă nu îşi recuperaseră forţa, braţul şi umărul funcţionau normal. Glass presupunea că reculul unei puşti i-ar fi provocat o durere ascuţită, dar avea încredere în abilitatea lui de a manevra o armă.

O *armă.* Glass aprecia disponibilitatea lui Kiowa de a-l echipa. Dar ceea ce voia el era arma *lui.* Arma lui şi o răfuială cu cei care i-o furaseră. Faptul că ajunsese la Fort Brazeau părea ceva complet lipsit de importanţă. Era, într-adevăr, un reper. Dar fortul nu însemna pentru Glass o linie de sosire pe care să o treacă exuberant, ci mai degrabă o linie de pornire pe care să o depăşească hotărât. Cu un echipament nou şi un trup tot mai sănătos, acum avea avantaje pe care în ultimele şase săptămâni nu le avusese. Dar obiectivul lui era unul îndepărtat.

Cum stătea întins pe spate în pod, a observat o găleată cu apă pe masă. Dedesubt s-a deschis uşa, iar o oglindă crăpată de pe perete a surprins lumina dimineţii. Glass s-a ridicat de pe podea şi s-a îndreptat încet spre oglindă.

Nu a fost neapărat şocat de imaginea care îl privea fix de acolo. Se aştepta să arate altfel. Dar tot era straniu să privească, în sfârşit, rănile pe care săptămâni de zile putuse doar să şi le imagineze. Trei urme paralele de gheare brăzdau adânc barba deasă de pe obrazul lui. Îi aminteau lui Glass de vopsitul pentru război. Nu era de mirare că indienii Sioux fuseseră respectuoşi. Ţesutul rozaliu al cicatricelor

tivea marginea scalpului şi creştetul capului era marcat de mai multe crestături. A observat că, acolo unde creştea părul, castaniul pe care îl cunoştea el se amesteca cu cenuşiul – mai ales în barbă. A acordat o atenţie specială gâtului. Din nou, brazde paralele marcau traseul ghearelor. Cicatrice neregulate marcau punctele în care fuseseră legate copcile.

Glass şi-a ridicat bluza din piele de căprioară, încercând să se uite la spinare, dar oglinda întunecoasă arăta doar o schiţă a rănilor lungi. Imaginea mentală a viermilor continua să-l bântuie. Glass a lăsat oglinda şi s-a dat jos din pod.

O duzină de oameni se strânseseră în încăperea de dedesubt, îngrămădindu-se la masa lungă şi revărsându-se dincolo de ea. Conversaţia a încetat atunci când Glass a coborât scara care ducea în pod.

Kiowa l-a întâmpinat, trecând cu uşurinţă la engleză. Talentul lui lingvistic era un avantaj pentru un comerciant în mijlocul Babelului de la frontieră.

— Bună dimineaţa, monsieur Glass. Tocmai vorbeam despre dumneata.

Glass a dat din cap a înţelegere, dar nu a spus nimic.

— Eşti norocos, a continuat Kiowa. S-ar putea să-ţi fi găsit un mijloc de transport în susul râului.

Interesul lui Glass a sporit imediat.

— Fă cunoştinţă cu Antoine Langevin.

Un bărbat scund, cu mustaţă lungă, care stătea drept şi oficial la masă, a întins mâna ca să i-o strângă pe a lui Glass. Glass a fost surprins de forţa strânsorii micului bărbat.

— Langevin a sosit noaptea trecută din susul râului. Ca şi dumneata, monsieur Glass, are şi el o poveste. Monsieur Langevin vine tocmai din satele Mandan. Mi-a spus că tribul nostru rătăcitor, Arikara, a fondat un nou sat pe un teren la mai puţin de doi kilometri sud de indienii Mandan.

Langevin a spus în franceză ceva ce Glass nu a înţeles.

— Ajung şi acolo, Langevin, a spus Kiowa, iritat de întrerupere. M-am gândit că prietenul nostru ar putea aprecia puţin context istoric.

Apoi şi-a continuat explicaţiile:

— După cum îţi poţi imagina, prietenii noştri Mandani sunt neliniştiţi că noii lor vecini le vor aduce necazuri. Ca o condiţie pentru ocuparea teritoriului Mandan, Mandanii au smuls de la Arikara promisiunea de a-şi înceta atacurile asupra albilor.

Kiowa şi-a scos ochelarii şi şi-a şters lentilele cu poalele cămăşii, după care şi i-a potrivit la loc pe nasul lui roşcovan.

— Ceea ce mă aduce la ceea ce mă priveşte pe mine. Micul meu fort depinde de traficul pe râu. Am nevoie de vânători de blănuri şi comercianţi ca voi care să urce şi să coboare pe Missouri. Am apreciat îndelunga vizită a lui monsieur Ashley şi a oamenilor lui, dar lupta aceasta cu Arikara o să mă falimenteze. L-am rugat pe Langevin să conducă o solie pe Missouri în sus. O să ducă daruri şi o să restabilească legăturile cu Arikara. Dacă o să reuşească, o să trimitem vorbă la St. Louis că Missouriul e deschis pentru afaceri. Pe barca lui Langevin e loc pentru şase oameni şi provizii. El e Toussaint Charbonneau.

Kiowa a arătat spre alt bărbat de la masă. Glass cunoştea numele şi s-a uitat cu interes la soţul Sacageweei.

— Toussaint a tradus pentru Lewis şi Clark. Vorbeşte Mandan, Arikara şi orice altceva ai putea avea nevoie pe drum.

— Şi vorbesc şi engleză, a spus Charbonneau.

Păruse că spune *şe vobesc şe englesă.* Engleza lui Kiowa era aproape lipsită de accent, dar a lui Charbonneau avea melodia intensă a limbii lui materne. Glass a întins mâna spre mâna lui Charbonneau.

Kiowa a continuat prezentările.

— El e Andrew MacDonald.

A arătat spre scoţianul cu un ochi din ziua anterioară. Glass a observat că, pe lângă ochiul lipsă, scoţianului îi lipsea şi o bună bucată din vârful nasului.

— E foarte posibil să fie cel mai prost om pe care l-ai cunoscut vreodată, a spus Kiowa. Dar poate să vâslească o zi fără pauză. Noi îi spunem „Professeur”.

Profesorul a înclinat capul ca să-l aducă pe Kiowa în bătaia ochiului său bun, care a mijit a vagă înţelegere la pomenirea numelui său, chiar dacă era evident că el nu sesizase ironia.

— În sfârşit – iată-l şi pe Dominique Cattoire.

Kiowa a arătat spre un luntraş care fuma o pipă subţire de lut. Dominique s-a ridicat, i-a strâns mâna lui Glass şi a spus „*Enchanté*”.

— Fratele lui Dominique e Louis Cattoire, rege al *putains.* Şi el o să meargă, dacă îl smulgem, pe el şi caltaboşul său, din cortul curvelor. Lui Louis îi spunem „La Vierge”.

Oamenii din jurul mesei au izbucnit în râs.

— Şi asta mă aduce la dumneata. Ei or să urce pe râu vâslind, aşa că nu pot lua multă încărcătură. Au nevoie de un vânător care să-i asigure taberei carne. Bănuiesc că eşti destul de priceput la a găsi hrană. Probabil chiar mai priceput după ce-ţi dăm o puşcă.

Glass a răspuns dând din cap.

— Mai e un motiv pentru care soliei noastre i-ar prinde bine o puşcă în plus, a continuat Kiowa. Dominique a auzit zvonuri că un şef Arikara pe nume Limbă de Elan s-a desprins de tribul principal. Se duce cu un grup de războinici şi cu familiile lor undeva între Mandan şi Grand. Nu ştim unde sunt, dar Limbă de Elan a jurat să răzbune atacul asupra satului Ree.

Glass s-a gândit la rămăşiţele înnegrite ale satului Arikara şi a răspuns dând din cap.

— Te bagi?

O parte din Glass nu dorea povara unor colegi de călătorie. Planul lui fusese să-şi croiască drum în susul Missouriului de unul singur, pe jos. Avea de gând să plece în ziua aceea şi detesta ideea de a aştepta. Dar a înţeles şansa aceea. Mai mulţi oameni însemnau siguranţă, dacă oamenii erau buni de ceva. Bărbaţii din solia lui Kiowa păreau experimentaţi, iar Glass ştia că nu existau barcagii mai buni decât aceşti navigatori încercaţi. Mai ştia şi că trupul lui era încă în curs de vindecare şi ameliorarea avea să fie lentă dacă mergea pe jos. Urcarea râului cu o barcă cu vâsle era şi ea lentă. Dar a merge cu ei în timp ce doar ceilalţi vâsleau îi oferea încă o lună în care să se întremeze.

Glass a dus mâna la gât.

— Mă bag.

Langevin i-a spus lui Kiowa ceva în franceză. Kiowa a ascultat şi apoi s-a întors spre Glass.

— Langevin spune că astăzi trebuie să repare barca. Plecaţi mâine în zori. Mănâncă ceva şi apoi hai să te echipăm.

Kiowa îşi ţinea mărfurile lângă un perete din spatele cabanei. O scândură pusă pe două butoaie goale servea drept tejghea. Glass s-a concentrat mai întâi asupra unei arme lungi. Existau cinci din care putea să aleagă. Trei erau muschete ruginite din nord-vest, de producţie străveche, în mod evident destinate comerţului cu indienii. Alegerea între celelalte două puşti a părut la început evidentă. Una era o puşcă lungă Kentucky clasică, minunat meşteşugită, cu finisaj de nuc lustruit. Cealaltă era o puşcă Model 1803 a infanteriei americane încercată, al cărei pat fusese rupt şi reparat cu piele netăbăcită. Glass a luat cele două puşti şi le-a dus afară, însoţit de Kiowa. Avea de luat o decizie importantă şi voia să examineze armele la lumina zilei.

Kiowa privea răbdător în timp ce Glass examina puşca lungă Kentucky.

— E o armă minunată, a spus el. Germanii sunt o catastrofă la gătit, dar ştiu cum să facă o armă.

Glass era de acord. Admirase întotdeauna liniile elegante ale puştilor Kentucky. Dar existau două probleme. În primul rând, Glass a observat cu dezamăgire calibrul mic al puştii, pe care l-a estimat corect la 32 de milimetri. În al doilea rând, marea lungime a armei o făcea greu de cărat şi dificil de încărcat. Era o armă ideală pentru un gentleman fermier care vânează veveriţe în Virginia. Glass avea nevoie de ceva diferit.

I-a întins puşca Kentucky lui Kiowa şi a luat Modelul 1803, arma pe care o avuseseră mulţi dintre soldaţii din Corpul Exploratorilor al lui Lewis şi Clark. Glass a examinat mai întâi reparaţia de la patul rupt. În jurul rupturii fusese învelită strâns piele netăbăcită udă, care apoi fusese lăsată să se usuce. Pielea netăbăcită se întărise şi se strânsese la uscare, creând un cofraj tare ca piatra. Patul era urât, dar părea solid. Apoi Glass a examinat mecanismele închizătorului şi trăgaciului. Erau unse de curând şi nu se vedeau semne de rugină. Şi-a trecut mâna încet peste patul scurt, continuând apoi de-a lungul ţevii de asemenea scurte. A băgat degetul în gaura groasă a gurii, observând apreciativ calibrul solid 53 de milimetri.

— Îţi place arma cea mare, nu?

Glass a dat din cap aprobator.

— O armă mare e bună, a spus Kiowa zâmbind strâmb. Încearc-o. O armă ca asta, omori cu ea un urs!

Kiowa i-a întins lui Glass un corn cu pulbere şi o măsură. Glass a pus o încărcătură completă de 200 de grăunţe şi le-a turnat pe gura armei. Kiowa i-a întins un glonţ mare de calibru 53 şi o învelitoare unsă din buzunarul lui de la vestă. Glass a înfăşurat glonţul în învelitoare şi l-a împins pe gura armei. A scos vergeaua şi a împins bine glonţul lângă culată. A turnat pulbere în rezervor, a tras cocoşul până jos şi a căutat o ţintă.

La vreo cincizeci de metri distantă, o veveriţă stătea liniştită la bifurcaţia unui plop roşu mare.

Glass a ţintit veveriţa şi a apăsat pe trăgaci. Între aprinderea rezervorului şi prima explozie din adâncul ţevii a trecut doar o fracţiune de secundă. Aerul s-a umplut de fum, ascunzând temporar ţinta. Glass a tresărit la lovitura puternică de la umăr a recului.

În timp ce fumul se împrăştia, Kiowa s-a dus încet spre plopul roşu. S-a oprit şi a ridicat rămăşiţele zdrenţuite ale veveriţei, care acum mai era doar o coadă stufoasă. S-a întors la Glass şi a aruncat coada la picioarele acestuia.

— Mă gândesc că arma nu e prea bună pentru veverițe.

De data asta Glass a zâmbit.

— O iau.

S-au întors la cabană și Glass a luat și restul materialelor. A ales un pistol de calibru 53, pe lângă pușcă. O matriță pentru gloanțe, plumb, pulbere și cremene. Un tomahawk și un cuțit mare de jupuit. O centură groasă de piele care să-i susțină armele. Două cămăși de bumbac roșii, pe care să le poarte sub tunica din piele de căprioară. O manta Hudson Bay mare. O căciulă de lână și mănuși. Două kilograme de sare și trei funii de tutun. Ac și ață. Frânghie. Ca să care această abundență neașteptată, a ales o geantă de vânătoare cu franjuri de piele și ornamente complicate din pene. A observat că luntrașii purtau cu toții la curea săculețe mici pentru pipă și tutun. A luat și el un astfel de săculeț, un adăpost convenabil pentru noua lui cremene și amnar.

După ce a terminat, Glass se simțea bogat ca un rege. După șase săptămâni în care avusese doar hainele de pe el, se simțea perfect pregătit pentru orice luptă l-ar fi așteptat. Kiowa i-a făcut socoteala, care ajungea la 125 de dolari. Glass a scris un bilet pentru William Ashley:

10 octombrie 1823

Dragă dle Ashley:

Echipamentul mi-a fost furat de doi oameni din detașamentul nostru cu care o să-mi reglez conturile de unul singur. Dl Brazeau mi-a acordat un credit în numele companiei Rocky Mountain Fur. Mi-am permis să iau în avans bunurile alăturate în contul salariului meu. Intenționez să-mi recuperez bunurile și mă angajez să-mi achit datoria față de dumneata.

Al dumitale cel mai supus servitor,
Hugh Glass

— O să trimit scrisoarea dumitale împreună cu factura, a spus Kiowa.

În seara aceea, Glass a luat cina împreună cu Kiowa și patru dintre noii lui tovarăși. Al cincilea, Louis „La Vierge” Cattoire, încă nu-și făcuse apariția din cortul curvelor. Fratele lui, Dominique, le-a spus că, din momentul sosirii lor la Fort Brazeau, La Vierge trecea prin accese alternative de beție și preacurvie. Dacă nu era ceva ce îl

viza direct pe Glass, luntraşii discutau de regulă în franceză. Glass recunoştea cuvinte şi expresii răzleţe din perioada petrecută în Campeche, dar nu suficient ca să poată urmări conversaţia.

— Fă în aşa fel ca fratele dumitale să fie gata dimineaţă, a spus Langevin. Am nevoie de el să vâslească.

— O să fie gata.

— Şi nu uitaţi de misiunea voastră, a spus Kiowa. Nu staţi cu Mandanii toată iarna. Am nevoie de confirmarea că Arikara nu îi vor ataca pe comercianţii de pe râu. Dacă nu primesc veşti de la voi până de Anul Nou, nu pot să trimit vorbă în St. Louis la timp ca să se poată face planuri pentru primăvară.

— Ştiu ce sarcină am, a spus Langevin. O să-ţi aduc informaţiile de care ai nevoie.

— Apropo de informaţii...

Kiowa trecea fără dificultate de la franceză la engleză.

— ... cu toţii am vrea să ştim ce ţi s-a întâmplat, monsieur Glass.

La asta, până şi ochiul nătâng al lui Professeur a licărit a interes. Glass a privit în jurul mesei.

— Nu sunt prea multe de spus.

Kiowa traducea în timp ce Glass vorbea şi luntraşii au râs când au auzit ce spusese acesta. Kiowa a râs şi el, apoi a spus:

— Cu tot respectul cuvenit, *mon ami,* faţa dumitale spune ea însăşi o poveste – dar am vrea să auzim şi detaliile.

Luntraşii s-au pregătit pentru ceea ce credeau că va fi o poveste pasionantă şi au pus tutun proaspăt în pipele lor lungi. Kiowa a scos din buzunarul vestei o cutiuţă ornată de argint cu tutun de prizat şi a dus câteva fire la nas.

Glass şi-a dus mâna la gât, încă stânjenit de vocea lui scâncită.

— Un grizzly mare m-a atacat pe Grand. Căpitanul Henry i-a lăsat pe John Fitzgerald şi Jim Bridger în urmă, ca să mă îngroape când mor. În schimb ei m-au jefuit. Vreau să recuperez ce-mi aparţine şi să fac dreptate.

Glass a încheiat. Kiowa a tradus. A urmat o tăcere prelungă, plină de aşteptare.

În cele din urmă, Professeur a întrebat cu accentul lui scoţian puternic:

— Nu ne mai spune nimic?

— Nu te supăra, monsieur, a spus Toussaint Charbonneau, dar nu eşti cine ştie ce *raconteur.*

Glass l-a privit pe Charbonneau, dar nu a mai adăugat niciun detaliu. A intervenit Kiowa.

— E treaba dumitale dacă vrei să păstrezi pentru dumneata detaliile luptei cu ursul, dar nu te las să pleci până nu-mi povesteşti despre Grand.

Kiowa înţelesese încă de la începutul carierei că negoţul lui nu viza doar bunuri, ci şi informaţii. Oamenii veneau la factoria lui nu doar pentru lucrurile pe care puteau să le cumpere, ci şi pentru lucrurile pe care puteau să le afle. Fortul lui Kiowa se afla la confluenţa dintre Missouri şi White River, aşa că el cunoştea bine Whiteul. La fel şi râul Cheyenne din nord. Aflase cât putuse despre Grand de la mai mulţi indieni, dar detaliile rămâneau sumare.

Kiowa i-a spus ceva în Sioux soţiei lui, care i-a adus o carte uzată pe care amândoi o manevrau de parcă ar fi fost Biblia familiei. Cartea avea pe coperta ei zdrenţuită un titlu lung. Kiowa şi-a potrivit ochelarii şi a citit cu voce tare titlul: *Istoria expediţiei*...

— ... *sub comanda căpitanilor Lewis şi Clark*, a încheiat Glass.

Kiowa a ridicat privirea, plin de însufleţire.

— *Ah bon*! Rănitul nostru călător e şi un om de litere!

Glass se însufleţise şi el, uitând o vreme că vorbitul îi provoca durere.

— Editată de Paul Allen. Publicată în Philadelphia în 1814.

— Atunci ţi-e cunoscută şi harta căpitanului Clark?

Glass a dat din cap. Îşi amintea bine frenezia care însoţise îndelung aşteptata publicare a memoriilor şi a hărţii. Glass văzuse pentru prima oară *Istoria expediţiei,* ca şi hărţile care îi făuriseră visurile copilăriei, în sediul din Philadelphia al Rawsthorne & Sons.

Kiowa a aşezat cartea pe cotor şi ea s-a deschis la harta lui Clark, intitulată „*O hartă a călătoriei lui Lewis şi Clark de-a lungul porţiunii vestice a Americii de Nord, de la Mississippi la Oceanul Pacific*". Ca să se pregătească pentru expediţia lor, Clark se instruise intens în cartografie şi în instrumentele acesteia. Harta lui era o minunăţie a acelei epoci, întrecând în detalii şi acurateţe orice se produsese înainte. Harta indica clar principalii afluenţi care se vărsau în Missouri, de la St. Louis la Three Forks.

Deşi harta înfăţişa cu precizie râurile care se vărsau în Missouri, de regulă detaliile luau sfârşit la punctul de confluenţă. Se ştiau puţine despre cursul de apă şi izvoarele lui. Existau câteva excepţii: în 1814, harta putuse deja să încorporeze descoperirile lui Drouillard şi Colter din Bazinul Yellowstone. Ea arăta traseul lui Zebulon Pike prin Stâncoşii de Sud. Kiowa desenase pe hartă râul Platte, inclusiv o estimare aproximativă a ramificaţiilor lui spre nord şi sud. Iar în Yellowstone, fortul abandonat al lui Manuel Lisa era însemnat la gura lui Bighorn.

Glass a cercetat cu mare atenţie documentul. Ce îl interesa pe el nu era harta lui Clark însăşi, pe care o cunoştea bine din lungile ore petrecute la Rawsthorne & Sons şi din studiile lui mai recente din St. Louis. Ce îl interesa pe Glass erau detaliile adăugate de Kiowa, desenele în creion ale unui deceniu de acumulare de informaţii.

Tema constantă era apa, iar numele spuneau poveştile acelor locuri. Unele comemorau lupte – Pârâul Războiului, Pârâul Lăncii, Pârâul Ursului din Vizuină. Altele descriau flora şi fauna din zonă – Pârâul Antilopei, Pârâul Castorului, Pârâul Pinului, Mugur de Măceş. Unele detaliau caracterul apei înseşi – Pârâul Adânc, Pârâul Iute, Râul Platte, Pârâul Sulfuros, Apa Dulce. Câteva sugerau ceva mai mistic – Pârâul Cortul Vraciului, Pârâul Castelului, Keya Paha.

Kiowa l-a bombardat pe Glass cu întrebări. Câte zile urcaseră pe Grand până să dea de bifurcaţia din amonte? Unde se revărsau pârâurile în râu? Ce repere marcau drumul? Erau semne de castor şi alt vânat? Cât de mult lemn era? Cât era până la Piscurile Gemene? Erau semne de indieni? Ce triburi? Kiowa însemna noile detalii pe hartă cu un creion ascuţit.

Glass oferea, dar şi primea. Deşi harta aproximativă era imprimată în memoria lui, detaliile căpătau o nouă importanţă în timp ce el se gândea doar la traversarea ţinutului. Câţi kilometri erau de la satele Mandan la Fort Union? Care erau principalii afluenţi de dincolo de Mandani şi câţi kilometri erau între ei? Cum era terenul? Când îngheţa fluviul Missouri? Unde putea să economisească timp tăind coturile râului? Glass şi-a copiat unele porţiuni importante din harta lui Clark pentru uzul lui ulterior. S-a concentrat asupra porţiunii dintre satele Mandan şi Fort Union, desenând atât râul Yellowstone, cât şi Missouri cale de mai multe sute de kilometri dincolo de Fort Union.

Ceilalţi au plecat pe rând de la masă, în timp ce Kiowa şi Glass au lucrat până noaptea la lumina slabă a lămpii cu ulei care arunca umbre extravagante pe pereţii de buşteni. Înfometat după şansa rară de a purta o conversaţie inteligentă, Kiowa nu voia să-i dea drumul lui Glass. S-a minunat de povestea lui Glass despre călătoria de la Golful Mexico la St. Louis. A adus altă hârtie şi l-a pus pe Glass să deseneze o hartă grosieră a câmpiilor Texas şi Kansas.

— Un om ca dumneata ar avea un rol important în fortul meu. Călătorii caută tipul de informaţii pe care le ai dumneata.

Glass a scuturat din cap.

— Zău, *mon ami.* De ce nu rămâi peste iarnă? Te angajez imediat.

Kiowa l-ar fi plătit bucuros şi doar pentru companie.

Glass a scuturat iar din cap, de data asta mai ferm.

— Am treburile mele de care să mă ocup.

— E o întreprindere cam necugetată, nu-i aşa? Pentru un om cu abilităţile dumitale? Să cutreieri prin Louisiana în miezul iernii. Poţi să-i prinzi pe cei care te-au trădat la primăvară, dacă vei mai dori.

Căldura conversaţiei anterioare a părut să se evapore din încăpere, ca şi cum s-ar fi deschis o uşă spre o vreme îngheţată de iarnă. Ochii lui Glass au fulgerat şi Kiowa şi-a regretat imediat remarca.

— Nu ţi-am cerut sfatul în privinţa asta.

— Nu, monsieur. Într-adevăr, aşa e.

Mai erau abia două ore până la zori atunci când Glass, epuizat, a suit în sfârşit scara spre pod. Chiar şi aşa, nerăbdarea de a debarca l-a împiedicat să doarmă prea bine.

Glass s-a trezit într-un amestec de urlete obscene. Unul dintre vorbitori era un bărbat care ţipa în franceză. Glass nu înţelegea cuvintele luate unul câte unul, dar contextul făcea ca semnificaţia lor generală să fie clară.

Vorbitorul era „La Vierge” Cattoire, care tocmai fusese trezit grosolan din adâncurile unui somn de beţiv de fratele lui, Dominique. Sătul de bufoneriile fratelui său şi nereuşind să-l trezească cu obişnuitele ghionturi în coaste, Dominique încercase altă tactică: urinase pe faţa fratelui său. Fusese un act de mare impertinenţă, care declanşase peroraţiile lui La Vierge. Acţiunile lui Dominique o înfuriaseră şi pe indianca cu care La Vierge îşi petrecuse noaptea. Tolerase multe forme de indecenţă în cortul ei. Pe unele chiar le încurajase. Dar urinarea aleatorie a lui Dominique îi murdărise cea mai bună pătură, şi asta o înfuriase. Ţipetele indiencei semănau cu cârâielile ascuţite ale unei coţofene supărate.

La momentul la care Glass a ieşit din cabană, ţipetele degeneraseră într-un meci de box. Asemenea unui luptător grec antic, La Vierge stătea în faţa fratelui său fără fir de haină pe el. La Vierge avea faţă de fratele lui mai mare avantajul mărimii, dar şi dezavantajul a trei zile consecutive de băut intens, fără a mai pomeni de trezirea destul de bruscă şi neplăcută. Vederea nu i se limpezise şi încă nu-şi găsise echilibrul, dar aceste handicapuri nu-i temperau dorinţa de luptă. Cunoscând stilul de luptă al lui La Vierge, Dominique stătea pe loc, aşteptând inevitabilul atac. La Vierge şi-a plecat capul şi s-a năpustit înainte cu un urlet gutural.

La Vierge a pus întregul avânt al şarjei lui în croşeul larg îndreptat spre capul fratelui său. Dacă l-ar fi nimerit, ar fi putut

foarte bine să-i mute nasul la spate lui Dominique. Dar aşa, Dominique s-a eschivat cu uşurinţă într-o parte.

Croşeul care îşi ratase complet ţinta l-a dezechilibrat complet pe La Vierge. Dominique l-a lovit puternic cu piciorul în spatele genunchilor, tăindu-i picioarele. La Vierge a aterizat drept pe spate şi a rămas fără aer. S-a zvârcolit jalnic pentru o clipă, încercând să tragă aer în piept. Imediat ce a putut să respire iar, şi-a reluat înjurăturile şi s-a ridicat în picioare. Dominique l-a lovit puternic cu piciorul în plexul solar, iar La Vierge a început să caute aer.

— Ţi-am spus să fii gata, nărod amărât ce eşti! Plecăm peste jumate de oră.

Ca să-şi sublinieze spusele, Dominique i-a tras un şut în gură lui La Vierge, spărgându-i ambele buze.

Odată lupta încheiată, mulţimea s-a împrăştiat. Glass s-a îndreptat spre râu. Barca lui Langevin plutea la debarcader, iar curentul rapid al Missouriului trăgea de frânghia de amarare. Barca era un intermediar între mărimile standard ale vaselor de transport ale luntraşilor. Era mai mică decât marele *canot de maître,* dar totuşi considerabilă, având aproape nouă metri lungime.

Având curentul care să-i împingă, Langevin şi Professeur putuseră să manevreze singuri barca pe Missouri în jos, cu o încărcătură completă de blănuri obţinute din negoţul cu Mandanii. Încărcată complet, barca avea nevoie de zece vâslaşi ca să urce pe râu. Langevin avea o încărcătură uşoară – câteva daruri pentru indienii Mandan şi Arikara. Chiar şi aşa, avansarea lor ar fi fost dificilă doar cu patru vâslaşi.

Toussaint Charbonneau stătea pe un butoi de pe debarcader, mâncând nonşalant un măr, în timp ce Professeur încărca barca sub supravegherea lui Langevin. Ca să distribuie greutatea încărcăturii, au pus pe podeaua bărcii doi pari lungi, de la proră la pupă. Pe aceşti pari, Professeur aşeza încărcătura, aranjată frumos în patru baloţi mici. Professeur părea să nu vorbească deloc franceza (uneori părea să nu vorbească nici engleza). Langevin compensa dificultăţile de înţelegere ale lui Professeur vorbind mai tare. Volumul vocii lui îl ajuta prea puţin pe Professeur, dar gesturile permanente ale lui Langevin îi ofereau o grămadă de indicii.

Ochiul mort al lui Professeur contribuia şi el la aspectul lui neghiob. Şi-l pierduse într-o crâşmă din Montreal, unde un scandalagiu vestit numit „Joe Stridie” aproape că i-l smulsese scoţianului din orbită. Professeur reuşise să bage ochiul la loc, dar acesta nu mai funcţiona. Globul care nu clipea era îndreptat permanent într-un unghi pieziş, ca şi cum ar fi supravegheat un atac

din flanc. Professeur nu se învrednicise niciodată să-l acopere cu un petic.

Plecarea lor n-a fost deloc ceremonioasă. Dominique şi La Vierge au sosit la debarcader, fiecare cu o puşcă şi un mic sac cu lucruri. La Vierge a mijit ochii în lumina orbitoare a soarelui de dimineaţă de pe râu. Avea noroi în părul lui lung, iar bărbia şi pieptul cămăşii erau mânjite de sângele din buzele crăpate. Dar a sărit sprinten pe locul cercetaşului din faţa bărcii şi în ochii lui a apărut o sclipire care nu avea nimic de-a face cu unghiul soarelui. Dominique a ocupat poziţia de la pupă a cârmaciului. La Vierge a spus ceva şi amândoi fraţii au râs.

Langevin şi Professeur s-au aşezat unul lângă celălalt la mijlocul lat al bărcii, fiecare vâslind pe o parte. În faţa şi în spatele lor era câte un balot cu marfă. Charbonneau şi Glass şi-au făcut loc pe lângă încărcătură, Charbonneau spre provă şi Glass spre pupă.

Cei patru luntraşi şi-au luat vâslele şi au împins barca în curentul rapid. Au vâslit adânc şi barca a pornit în susul râului.

La Vierge a început să cânte în timp ce vâslea, iar luntraşii i s-au alăturat:

Le laboureur aime sa charrue,
Le chasseur son fusil, son chien;
Le musicien aime sa musique;
Moi, mon canot – c'est mon bien!

Ţăranul îşi iubeşte căruţa,
Vânătorul puşca şi câinele;
Muzicianul îşi iubeşte notele;
Iar eu barca mea – ea-mi este binele!

— *Bon voyage, mes amis*! a strigat Kiowa. Nu pierdeţi timpul cu Mandanii!

Glass s-a întors, ca să se uite în urma sa. L-a privit pentru o clipă pe Kiowa Brazeau, care stătea şi făcea cu mâna de pe debarcaderul micului său fort. Apoi Glass s-a întors ca să privească în susul râului şi nu a mai privit în urmă.

Era 11 octombrie 1823. Timp de peste o lună se îndepărtase de prada lui. O retragere strategică – dar totuşi o retragere. Glass s-a hotărât ca, începând din această zi, să nu se mai retragă.

PARTEA A DOUA

Şaisprezece

29 noiembrie 1823

Patru vâsle loveau apa perfect la unison. Palele suple despicau apa, intrau la o adâncime de cincizeci de centimetri şi apoi împingeau puternic. Barca se poticnea înainte la fiecare bătaie, opintindu-se împotriva torentului abundent al curentului. Când bătaia lua sfârşit, vâslele erau scoase din apă. Timp de o secundă, părea că râul le va lua înapoi avansul, dar înainte ca el să-i poată smulge de tot, vâslele loveau apa din nou.

Un strat de gheaţă subţire ca hârtia acoperea apa liniştită atunci când se îmbarcaseră în zori. Acum, câteva ore mai târziu, Glass se sprijinea de o băncuţă, scăldându-se recunoscător în soarele de la mijlocul dimineţii şi savurând senzaţia nostalgică şi însufleţitoare a plutirii pe apă.

În prima zi după plecarea din Fort Brazeau, Glass a încercat chiar să manevreze o vâslă. La urma urmei, se gândea el, avea pregătire de marinar. Luntraşii au râs atunci când Glass a luat vâsla şi şi-a adunat hotărârea. Nesăbuinţa lui a devenit evidentă imediat. Luntraşii vâsleau în remarcabilul ritm de 60 de bătăi pe minut, regulat ca al unui ceas elveţian de calitate. Glass nu ar fi putut să menţină acest ritm nici dacă umărul lui ar fi fost complet vindecat. A bătut apa vreo câteva minute, apoi ceva moale şi umed l-a lovit în ceafă. S-a întors şi l-a văzut pe Dominique, cu un zâmbet batjocoritor întins pe toată faţa.

— Pentru dumneata, domnule Mâncător de Porci!

Pentu dumneta, domnole mancator de porşi! Tot restul călătoriei, Glass a manevrat nu o vâslă, ci un burete enorm, scoţând constant apa care se strângea în fundul bărcii.

Era o sarcină permanentă, de vreme ce barca lua apă neîncetat. Barca îi amintea lui Glass de o pătură plutitoare. Avea un strat exterior din scoarţe de mesteacăn potrivite între ele şi cusute cu *wattope,* rădăcina subţire a unui pin. Îmbinările erau umplute cu răşină de pin, refăcute mereu pe măsură ce apăreau spărturi. Cum mestecenii deveneau tot mai greu de găsit, luntraşii erau obligaţi să folosească alte materiale pentru peticit şi astupat. În câteva locuri

fusese folosită piele netăbăcită, prinsă pe cocă şi apoi unsă cu răşină. Glass era uimit de fragilitatea ambarcaţiunii. O lovitură zdravănă cu piciorul i-ar fi străpuns cu uşurinţă coca, iar una dintre principalele sarcini de cârmaci ale lui La Vierge era să evite obstacolele plutitoare fatale. Cel puţin puteau profita de curentul relativ docil al toamnei. Torentele de primăvară năpusteau odată cu ele copaci întregi.

Exista şi un avantaj al neajunsurilor bărcii. Dacă vasul era fragil, el era şi uşor, aspect important atunci când se străduiau să urce în susul curentului. Glass a ajuns rapid să înţeleagă afecţiunea ciudată a luntraşilor pentru bărcile lor. Era un fel de căsătorie, un parteneriat între oamenii care propulsau vasul şi vasul care îi propulsa pe oameni. Fiecare se baza pe celălalt. Luntraşii îşi petreceau jumătate din timp plângându-se de numeroasele şubrezenii ale ambarcaţiunii lor şi cealaltă jumătate îngrijindu-le cu tandreţe.

Se mândreau foarte mult cu aspectul bărcii, pe care o împodobeau cu pene şi vopsele aprinse. Pe prova înaltă pictaseră un cap de cerb, cu coarnele înclinate provocator spre apa curgătoare. (La pupă, La Vierge pictase fundul animalului.)

— Loc bun de debarcare în faţă, a spus La Vierge din punctul lui de observaţie de la prova.

Langevin a privit în susul râului, unde un curent mai blând atingea uşor un mal de nisip; apoi s-a uitat în sus, ca să estimeze poziţia soarelui.

— Bun, aş zice că am ajuns la pipă. *Allumez.*

Pipa era atât de lăudată în cultura luntraşilor încât aceştia o foloseau pentru măsurarea distanţei. O „pipă” reprezenta intervalul obişnuit dintre scurtele lor pauze de fumat. Într-o cursă în josul apei, o pipă putea însemna 15 kilometri; pe apă întinsă, opt; dar în dificila urcare a Missouriului, se simţeau norocoşi dacă făceau trei.

Zilele lor au intrat rapid într-un tipar. Mâncau de dimineaţă în strălucirea mov-albăstrie de dinaintea zorilor, alimentându-şi trupurile cu resturi de vânat şi aluat prăjit şi alungând răcoarea dimineţii cu căni de ceai clocotit. Ieşeau pe apă imediat ce lumina le îngăduia să vadă, nerăbdători să înainteze pe cât de mult posibil. Făceau cinci sau şase pipe pe zi. În jurul prânzului se opreau suficient cât să mănânce pastramă şi câteva mere uscate, dar nu găteau decât la cină. Trăgeau la mal odată cu apusul soarelui, după vreo douăsprezece ore petrecute pe apă. De obicei Glass avea cam o oră de lumină slabă la dispoziţie ca să găsească vânat. Oamenii

aşteptau cu nerăbdare unicul foc de armă care îi anunţa succesul. Rareori se întorcea în tabără fără carne.

La Vierge a sărit în apa până la genunchi de lângă mal, atent să nu lase fundul fragil al bărcii să se frece de nisip. A ieşit la mal şi a legat frânghia de o bucată mare de lemn adus de apă. După el au sărit Langevin, Professeur şi Dominique, cu puştile în mâini, cercetând liziera copacilor. Glass şi Professeur i-au acoperit din barcă pe cei care mergeau spre mal, apoi au coborât şi ei. Cu o zi în urmă, Glass găsise un loc de tabără abandonat, inclusiv cercurile de pietre a zece wigwamuri. Nu aveau cum să ştie dacă e grupul lui Limbă de Elan, dar descoperirea îi făcuse să se încordeze.

Oamenii şi-au scos pipele şi tutunul din săculeţele de la centură, aprinzând unul de la altul dintr-un foc făcut de Dominique. Cei doi fraţi stăteau cu fundul pe nisip. Din poziţiile lor de cercetaş şi cârmaci, Dominique şi La Vierge trebuiau să stea în picioare ca să vâslească. În consecinţă, ei se aşezau ca să fumeze. Ceilalţi stăteau în picioare, bucurându-se de şansa de a-şi întinde picioarele.

Vremea mai rece se infiltra în rănile lui Glass aşa cum o furtună se prelinge în sus pe o vale dintre munţi. În fiecare dimineaţă se trezea ţeapăn şi suferind, iar starea îi era agravată de lungile perioade de stat pe băncuţă în barca strâmtă. Glass profită la maximum de pauză, plimbându-se într-o parte şi-n alta pe bancul de nisip pentru ca sângele să i se pună din nou în mişcare prin membrele dureroase.

Îşi privi tovarăşii de călătorie în timp ce se întorcea la ei. Luntraşii erau îmbrăcaţi remarcabil de asemănător, se gândi Glass, ca şi cum ar fi primit toţi o uniformă oficială. Purtau căciuli roşii de lână cu clape laterale care puteau fi întoarse ca să acopere urechile şi un ciucur atârnând din vârf. (La Vierge îşi decorase căciula cu o pană de struţ elegantă). Pe post de cămăşi aveau bluze lungi de bumbac albe, roşii sau bleumarin, băgate în pantaloni. Fiecare luntraş avea o eşarfă multicoloră legată în jurul taliei, ale cărei capete atârnau pe un picior sau pe celălalt. Deasupra eşarfei atârna un *sac au feu,* în care îşi ţineau la îndemână pipa şi alte câteva bunuri de primă necesitate. Purtau pantaloni din piele de căprioară, suficient de supli ca să permită îndoirea confortabilă a picioarelor în barcă. Sub fiecare genunchi îşi legau o bandană, care dădea un plus de eleganţă ţinutei. În picioare purtau mocasini fără ciorapi.

Cu excepţia lui Charbonneau, care era posomorât ca o ploaie de ianuarie, luntraşii tratau fiecare moment al zilei cu un optimism de nezdruncinat. Râdeau la cea mai mică ocazie. Nu prea sufereau tăcerea şi îşi umpleau timpul cu discuţii neîncetate şi pasionate

despre femei, apă şi indieni sălbatici. Şi-şi aruncau mereu insulte unul altuia. Ratarea unei ocazii pentru o glumă bună era considerată de-a dreptul un defect de caracter, un semn de slăbiciune. Glass şi-ar fi dorit să înţeleagă mai bine franceza, fie şi doar pentru amuzamentul de a urmări zeflemeaua care îi făcea pe toţi atât de voioşi.

În rarele momente în care conversaţia trena, cineva o întrerupea printr-un cântec deocheat, semn la care ceilalţi începeau şi ei să cânte. Compensau lipsa de talent muzical prin entuziasmul lor nestăpânit. Una peste alta, se gândea Glass, era un mod de viaţă agreabil.

În timpul acestei pauze, Langevin le-a întrerupt scurta odihnă cu o rară clipă de seriozitate.

— Trebuie să începem să punem o santinelă noaptea, a spus el. Doi oameni în fiecare noapte, câte jumătate de tură.

Charbonneau a dat afară din plămâni un fuior lung de fum.

— Ţi-am spus la Fort Brazeau – eu traduc. Nu fac de pază.

— Ei bine, a declarat categoric La Vierge, eu nu o să fac ture suplimentare ca să poată dormi el.

— Nici eu, a spus Dominique.

Până şi Professeur părea tulburat.

Priveau toţi nerăbdători spre Langevin, dar acesta nu a permis ca disputa să perturbe plăcerea pipei. După ce a terminat, s-a ridicat pur şi simplu şi a spus:

— *Allons-y.* Irosim lumina zilei.

•

Cinci zile mai târziu au ajuns la confluenţa apei cu un mic pârâu. Apa cristalină a pârâului se decolora rapid la amestecarea cu torentul noroios al Missouriului. Langevin a privit insistent spre pârâu, întrebându-se ce să facă.

— Hai să înnoptăm aici, Langevin, a spus Charbonneau. M-am săturat să beau noroi.

— Îmi displace să fiu de acord cu el, a spus La Vierge, dar Charbonneau are dreptate. De la apa asta proastă fac diaree.

Şi lui Langevin îi surâdea perspectiva unei ape curate de băut. Ceea ce îl deranja era amplasarea pârâului – pe malul vestic al Missouriului. Bănuia că Limbă de Elan se află la vestul râului. După ce Glass găsise tabăra indiană recentă, solia se ţinuse meticulos pe lângă malul estic, mai ales atunci când decidea unde să se oprească peste noapte. Langevin a privit spre vest, acolo unde orizontul înghiţea ultimele şuviţe purpurii ale soarelui. A privit spre est, dar

acolo nu era niciun loc de debarcare înainte de următorul cot al râului.

— Bine. Nu prea avem de ales.

Au vâslit spre mal. Professeur şi La Vierge au descărcat bagajele şi, după ce barca s-a golit, luntraşii au scos-o pe mal. Acolo au răsturnat-o pe o parte, creând un adăpost primitiv cu deschidere spre râu.

Glass a mers prin apă spre mal, cercetând neliniştit locul de debarcare. Limba de nisip mergea o sută de metri în aval, până la nişte stânci îngrămădite ca un dig natural, pe care creşteau sălcii şi tufişuri dese. Lemne aduse de apă şi alte resturi prinse în spatele acestui dig obstrucţionau râul şi îl obligau să se depărteze de malul lin. Dincolo de limba de nisip, alte sălcii duceau la o pădurice de plopi roşii, din ce în ce mai rari pe măsură ce vâsleau spre nord.

— Mi-e foame, a spus Charbonneau. Adu-ne ceva bun pentru cină, domnule Vânător.

Aduu-ne ceva bon pentru cenă, domnole Vanator.

— Seara asta nu vânăm, a spus Glass.

Charbonneau a dat să obiecteze, dar Glass l-a întrerupt.

— Avem destulă pastramă. Poţi rezista o noapte fără carne proaspătă, Charbonneau.

— Are dreptate, a aprobat Langevin.

Aşa că au mâncat pastramă cu terci prăjit, gătit într-o tigaie de fier pe un foc mic. Focul i-a adunat laolaltă. Vântul aspru se potolise odată cu apunerea soarelui, dar îşi puteau vedea respiraţia. Cerul senin însemna o noapte rece şi o brumă groasă a doua zi dimineaţa.

Langevin, Dominique şi La Vierge şi-au aprins pipele de lut şi s-au aşezat confortabil, ca să se bucure de fumat. Glass nu mai fumase de la atacul ursoaicei; senzaţia de arsură îi rănea gâtul. Professeur răzuia terci din tigaie. Charbonneau plecase din tabără în urmă cu jumătate de oră.

Dominique cânta încet, pentru el, ca şi cum ar fi visat cu ochii deschişi şi cu voce tare:

Am cules acel minunat boboc de trandafir,
Am cules acel minunat boboc de trandafir,
L-am cules petală cu petală,
Mi-am umplut şorţul cu parfumul lui...

— Ce bine că poţi să cânţi despre asta, frate, a remarcat La Vierge. Pariez că n-ai mai cules niciun boboc de trandafir de un an. *Ţie* ar trebui să ţi se spună La Vierge.

— Mai bine să-mi fie sete decât să beau din fiecare baltă noroioasă de pe Missouri.

— Ce standarde înalte. Cât discernământ.

— Nu văd de ce mi-aş cere scuze că am standarde. Spre deosebire de tine, de exemplu, mie îmi plac foarte mult femeile cu dinţi.

— Nu le cer să-mi mestece mâncarea.

— Te-ai culca şi cu un porc dacă ar purta cămaşă de stambă.

— Ei bine, presupun că în cazul ăsta tu eşti mândria familiei Cattoire. Sunt sigur că Maman ar fi foarte mândră dacă ar afla că te culci doar cu curvele elegante din St. Louis.

— Maman nu. Poate Papa.

Au râs amândoi zgomotos, apoi şi-au făcut cruce solemn.

— Vorbiţi încet, a şuierat Langevin. Ştiţi cum poartă apa zgomotele.

— De ce eşti aşa de supărat în seara asta, Langevin? l-a întrebat La Vierge. E suficient de rău că trebuie să-l suportăm pe Charbonneau. Şi la înmormântare te distrezi mai bine.

— O să avem şi înmormântare dacă voi doi continuaţi să ţipaţi.

La Vierge a refuzat să-l lase pe Langevin să strice o conversaţie plăcută.

— Ştii că indianca aia de la Fort Kiowa avea *trei* sfârcuri.

— La ce sunt bune trei sfârcuri? a întrebat Dominique.

— Problema ta e că n-ai imaginaţie.

— Imaginaţie zici? Poate că dacă tu ai avea ceva mai puţină imaginaţie, nu te-ar durea aşa de rău când te pişi.

La Vierge a meditat la un răspuns, dar de fapt se săturase de conversaţia cu fratele lui. În mod evident, Langevin nu era într-o dispoziţie vorbăreaţă. Charbonneau era plecat în pădure. S-a uitat la Professeur, cu care nu ştia să fi avut cineva vreodată o conversaţie.

În cele din urmă, La Vierge s-a uitat la Glass. Şi-a dat seama brusc că, de la plecarea din Fort Kiowa, nu avuseseră o discuţie adevărată cu acesta. Existaseră schimburi răzleţe de replici, majoritatea referitoare la succesul lui Glass de a pune carne proaspătă în oală. Dar nici o conversaţie reală, cu siguranţă niciuna dintre incursiunile tihnite în care îi plăcea lui La Vierge să se lanseze.

La Vierge s-a simţit dintr-odată vinovat pentru lipsa lui de eleganţă socială. Ştia puţine lucruri despre Glass, dincolo de faptul că fusese învins într-o încăierare cu un urs. Şi mai important, s-a gândit La Vierge, Glass ştia puţine despre el – şi cu siguranţă voia

să afle mai multe. În plus, era o bună ocazie de a-şi exersa engleza, limbă în a cărei vorbire La Vierge se considera expert.

— Hei, Mâncătorule de Porci.

După ce Glass a ridicat privirea, La Vierge l-a întrebat:

— De unde eşti?

Întrebarea şi utilizarea bruscă a englezei l-au luat pe Glass prin surprindere; şi-a dres vocea.

— Philadelphia.

La Vierge a dat din cap, aşteptând o întrebare reciprocă din partea lui Glass.

Nu a urmat niciuna.

În cele din urmă, La Vierge a spus:

— Eu şi cu fratele meu suntem din Contrecoeur.

Glass a dat din cap, dar nu a spus nimic. Era evident, a hotărât La Vierge, că acest american trebuia cucerit.

— Ştii cum se face că am ajuns cu toţii luntraşi?

Ştee com să fase ca am ajuns cu tosii luntraş?

Glass a scuturat din cap că nu. Dominique şi-a dat ochii peste cap, recunoscând preludiul poveştilor obosite ale fratelui său.

— Contrecoeur e pe marele râu St. Lawrence. A existat o vreme, în urmă cu o sută de ani, când toţi bărbaţii din satul nostru erau agricultori săraci. Lucrau toată ziua pe câmp, dar pământul era prost şi vremea prea rece – nu scoteau niciodată o recoltă bună. Într-o zi, o fecioară frumoasă pe nume Isabelle lucra pe câmp, lângă râu. Dintr-odată, din apă a ieşit un armăsar – mare şi puternic, negru ca tăciunele. S-a oprit cu picioarele în apă, privind fix spre fată, care era foarte speriată. Armăsarul vede că ea e pe punctul de a o lua la fugă, aşa că loveşte apa – şi un păstrăv zboară până la fată. Aterizează acolo, pe pământ, la picioarele ei...

La Vierge nu găsea cuvântul în engleză pe care îl dorea, aşa că a făcut o mişcare de zbatere cu mâinile.

— Isabelle vede acest *petit cadeau* şi e foarte fericită. Ia păstrăvul şi îl duce la familia ei, pentru cină. Le povesteşte lui papa şi fraţilor ei despre cal, dar ei cred că ea glumeşte. Râd şi îi spun să mai aducă peşti de la noul ei prieten. Isabelle se întoarce pe câmp şi acum vede iar armăsarul în fiecare zi. În fiecare zi el se apropie tot mai mult şi în fiecare zi îi oferă un dar. Într-o zi un măr, în altă zi nişte flori. În fiecare zi ea povesteşte familiei despre acest cal care iese din râu. Şi în fiecare zi ei râd de povestea ei. În sfârşit, vine o zi în care armăsarul se duce până lângă Isabelle. Ea se suie în spatele lui şi armăsarul aleargă în apă. Dispar amândoi în curent – fără să mai fie văzuţi vreodată.

Focul arunca umbre pâlpâitoare în spatele lui La Vierge în timp ce acesta vorbea. Iar iureşul râului era ca o confirmare susurată a poveştii lui.

— În noaptea aceea, când Isabelle nu s-a întors acasă, tatăl şi fraţii ei s-au dus să o caute pe câmpuri. Au găsit urmele ei şi au găsit şi urmele armăsarului. Au văzut că Isabelle se urcase pe cal şi că acel cal alergase în apă. Au căutat în susul şi în josul râului, dar n-au găsit-o pe fată. A doua zi, toţi bărbaţii din sat şi-au luat bărcile şi s-au alăturat căutării. Şi au făcut un legământ – aveau să-şi abandoneze fermele şi să rămână pe râu până când o găseau pe sărmana Isabelle. Dar nu au mai găsit-o niciodată. Aşa că vedeţi, monsieur Glass, începând din ziua aceea noi suntem luntraşi. Încă şi astăzi o mai căutăm pe sărmana Isabelle.

— Unde e Charbonneau? a întrebat Langevin.

— Unde e Charbonneau! a replicat La Vierge. Eu spun o poveste cu o fecioară pierdută şi tu te gândeşti la un bătrân pierdut?

Langevin nu i-a răspuns.

— Charbonneau e *malade comme un chien,* a spus La Vierge zâmbind. Îl strig eu, ca să fim siguri că e în siguranţă.

Şi-a făcut mâinile căuş şi a strigat către sălcii.

— Nu-ţi fă griji, Charbonneau – o să-l trimitem pe Professeur să te şteargă la fund!

Touissaint Charbonneau stătea pe vine, cu fundul gol îndreptat discret spre un tufiş. Stătea în poziţia aceasta de ceva vreme. Suficient de mult, de fapt, ca să înceapă să aibă crampe la o coapsă. Încă de la Fort Brazeau nu se simţea bine. Cu siguranţă, se intoxicase cu mâncarea mizerabilă a lui Kiowa. Îl auzea pe La Vierge cum îl tachinează din tabără. Începea să-l urască pe nemernicul acela. O crenguţă trosni.

Charbonneau a sărit în picioare. O mână s-a întins după pistol, iar cealaltă trăgea de pantalonii din piele de căprioară. Niciuna nu şi-a îndeplinit misiunea. Pistolul a alunecat pe pământul întunecat. Pantalonii i-au alunecat la glezne. Când a zvâcnit după pistol, s-a împiedicat în pantaloni. S-a prăbuşit pe pământ, julindu-şi genunchiul de un bolovan mare. A gemut de durere, în timp ce cu colţul ochiului vedea un elan mare cum sare prin pădure.

— *Merde*!

Charbonneau şi-a reluat treaba, strâmbându-se din cauza durerii ascuţite de la picior.

La momentul la care a ajuns în tabără, iritarea normală a lui Charbonneau sporise cu un grad. S-a holbat la Professeur, care

stătea sprijinit de un buştean mare. Scoţianul masiv avea o barbă de terci.

— Mănâncă într-un mod dezgustător, a spus Charbonneau.

La Vierge a ridicat privirea de la pipa lui.

— Nu ştiu ce să zic, Charbonneau. Felul în care focul luminează terciul de pe bărbia lui îmi aminteşte, cumva, de aurora borealã.

Langevin şi Dominique au râs, ceea ce l-a iritat şi mai mult pe Charbonneau. Professeur continua să mestece, ignorând glumele făcute pe seama lui.

Charbonneau a vorbit din nou în franceză:

— Hei, scoţian nemernic şi prost, înţelegi ceva din ce-ţi spun?

Professeur continua să se ocupe de terci, calm ca o vacă în timp ce rumegă.

Charbonneau a zâmbit subţire. Aprecia o astfel de răutate neprefăcută.

— De fapt ce a păţit la ochi?

Nimeni nu s-a repezit la şansa de a face conversaţie cu Charbonneau. În cele din urmă, Langevin a spus:

— I l-au scos într-o încăierare din Montreal.

— Arată ca dracu’. Mă irită chestia aia care se holbează la mine toată ziua.

— Chiorii nu se pot holba, a spus La Vierge.

Ajunsese să-i placă de Professeur sau cel puţin aprecia abilitatea de vâslaş a scoţianului. Indiferent ce credea despre Professeur, un lucru sigur era că nu-l plăcea pe Charbonneau. Bombănelile bătrânului începuseră să devină obositoare încă de la primul cot al râului.

— Dar aşa pare, că se holbează, a insistat Charbonneau. Arată mereu ca şi cum s-ar iţi după colţ. Şi nici nu clipeşte vreodată. Nu-mi dau seama cum nu se usucă blestemăţia aia.

— Şi dacă ar vedea, ce – nu e ca şi cum tu ai fi vreo frumuseţe, Charbonneau.

— Ar putea măcar să-şi pună un petic. Îmi vine să-i prind eu unul în piuneze.

— De ce nu? Ar fi plăcut dac-ai avea şi tu ceva de făcut.

— Nu sunt soldatul vostru, fir-ar a naibii! a şuierat Charbonneau. O să vă bucuraţi că sunt prin preajmă când or să vină Arikara să vă ia scalpurile alea pline de purici!

Traducătorul se montase singur şi făcea spume în colţul gurii în timp ce vorbea.

— Eu croiam poteci cu Lewis şi Clark pe când tu încă îţi murdăreai pantalonii.

— Dumnezeule, moşule! Dacă mai aud o dată poveştile tale afurisite cu Lewis şi Clark, jur că îmi trag un glonţ în cap sau, şi mai bine, îţi trag ţie! Toată lumea s-ar bucura.

— *Ça suffit*! a intervenit în sfârşit Langevin. Ajunge! V-aş lichida eu pe amândoi dacă n-aş avea nevoie de voi!

Charbonneau a râs dispreţuitor şi triumfător.

— Dar ascultă aici, Charbonneau, a spus Langevin. Niciunul dintre noi nu are o singură funcţie. O să-ţi faci partea ta de treburi neplăcute ca toţi ceilalţi. Şi poţi să începi cu a doua gardă din noaptea asta.

Era rândul lui La Vierge să râdă batjocoritor. Charbonneau s-a îndepărtat ţanţoş de foc, murmurând ceva despre levisia[1], în timp ce îşi întindea salteaua sub barcă.

— Cine-a decis că el poate să stea sub barcă noaptea asta? s-a plâns La Vierge.

Langevin a dat să zică ceva, dar Dominique i-a luat-o înainte.

— Las-o baltă.

[1] Plantă care crește în regiunile pietroase ale Americii de Nord, care are o singură floare, albă, violet sau roz.

Şaptesprezece

5 decembrie 1823

Professeur s-a trezit a doua zi dimineaţa cu două senzaţii urgente: îi era frig şi trebuia să urineze. Pătura lui groasă de lână nu ajungea să-i acopere gleznele, nici măcar când îşi ghemuia trupul lung şi se aşeza pe o parte. Professeur a ridicat capul, ca să poată vedea cu ochiul sănătos, şi a descoperit că în noaptea aceea pe pătura lui se lăsase bruma.

Primul indiciu al unei noi zile licărea încet sub orizontul estic, dar cerul încă era dominat de o semilună strălucitoare. Toţi oamenii în afară de Charbonneau dormeau întinşi pe jos, ca spiţele unei roţi în jurul ultimilor tăciuni ai focului.

Professeur s-a ridicat încet, cu picioarele înţepenite de frig. Cel puţin vântul încetase. A aruncat un buştean în foc şi s-a îndreptat spre sălcii. Făcuse vreo zece paşi când aproape că s-a împiedicat de un trup. Era Charbonneau.

Primul gând al lui Professeur a fost că Charbonneau era mort, ucis în gardă. Era cât pe ce să ţipe ca să dea alarma, când Charbonneau a sărit în picioare, a bâjbâit după puşcă, chinuindu-se să se orienteze cu ochii larg deschişi. *Adormit în gardă,* s-a gândit Professeur. *Lui Langevin n-o să-i placă asta.* Nevoia presantă a lui Professeur a devenit şi mai urgentă şi s-a năpustit pe lângă Charbonneau spre sălcii.

Asemenea multor lucruri de care se ciocnea în fiecare zi, Professeur a fost nedumerit şi de ce s-a întâmplat după aceea. A simţit o senzaţie ciudată şi s-a uitat în jos, ca să descopere o săgeată care îi ieşea din burtă. Pentru o clipă, s-a întrebat dacă nu cumva era o farsă de-a lui La Vierge. Apoi a apărut a doua săgeată, apoi a treia. Professeur se holba îngrozit şi fascinat la penele de pe fusele lor zvelte. Dintr-odată nu şi-a mai simţit picioarele şi şi-a dat seama că se prăbuşeşte pe spate. A auzit cum trupul lui se izbeşte greoi de pământul îngheţat. În scurtele clipe de dinaintea morţii, s-a întrebat *Oare de ce nu doare*?

Charbonneau s-a întors când a auzit cum cade Professeur. Scoţianul imens zăcea întins pe spate, cu trei săgeţi înfipte în piept. Charbonneau a auzit un şuierat şi a simţit o senzaţie arzătoare în timp ce o săgeată îi zgâria umărul. „*Merde*!” S-a aruncat instinctiv la pământ şi a cercetat sălciile întunecate, căutându-l pe trăgător.

Mişcarea aceea i-a salvat viaţa. De la patruzeci de metri depărtare, în lumina movulie de dinaintea zorilor, armele au început să fulgere.

Pentru o clipă, focurile au dezvăluit poziţiile atacatorilor. Charbonneau a estimat că sunt cel puţin opt arme, plus mai mulţi indieni cu arcuri. Şi-a armat puşca, a luat în cătare cea mai apropiată ţintă şi a tras. O siluetă întunecată s-a năruit. Alte săgeţi au plecat dinspre sălcii. Charbonneau s-a rotit pe călcâie şi a gonit spre tabăra aflată la douăzeci de metri în spatele lui.

Înjurăturile lui Charbonneau au trezit tabăra. Salvele indienilor Arikara au declanşat haosul. Gloanţele de muschetă şi săgeţile plouau ca o grindină de fier asupra oamenilor pe jumătate adormiţi. Langevin a ţipat atunci când un glonţ a ricoşat din una dintre coastele lui false. Dominique a simţit cum ceva îi sfâşie muşchiul gambei. Glass a deschis ochii la timp ca să vadă cum o săgeată se înfige în nisip la zece centimetri de faţa lui.

Oamenii au fugit spre neînsemnatul adăpost al bărcii trase pe mal, în timp ce doi războinici Arikara ţâşneau dintre sălcii. S-au năpustit spre tabără, în timp ce strigătele lor pătrunzătoare de luptă umpleau aerul. Glass şi La Vierge s-au oprit suficient cât să ţintească cu puşca. Au tras aproape simultan, la cel mult 20 de metri. Fără să aibă timp să se coordoneze sau măcar să gândească, amândoi trăseseră în aceeaşi ţintă – un Arikara imens, cu un coif cu blană de bizon. Acesta s-a prăbuşit la pământ atunci când ambele focuri i-au străpuns pieptul. Celălalt războinic a alergat cu toată viteza spre La Vierge şi şi-a abătut toporişca în arc de cerc asupra capului luntraşului. La Vierge a încercat să blocheze lovitura ridicându-şi cu amândouă mâinile puşca.

Toporişca indianului s-a încleştat cu ţeava puştii lui La Vierge şi forţa încleştării i-a doborât pe amândoi. Indianul s-a ridicat primul în picioare. A ridicat toporişca, cu spatele la Glass, ca să-l lovească iar pe La Vierge. Glass s-a folosit de ambele mâini ca să îşi abată patul puştii asupra cefei indianului. Când capătul de metal al patului a făcut contact, a simţit senzaţia dezgustătoare a osului care se rupe. Năucit, indianul a căzut în genunchi în faţa lui La Vierge, care deja sărise în picioare. La Vierge şi-a rotit arma ca pe o măciucă şi l-a lovit cu toată puterea pe indian în partea laterală a craniului. Războinicul s-a răsturnat într-o parte, iar Glass şi La Vierge s-au rostogolit în spatele bărcii.

Dominique s-a înălţat suficient cât să tragă spre sălcii.

Langevin i-a întins lui Glass puşca lui, în timp ce cu cealaltă mână apăsa pe gaura de glonţ de la coaste.

— Trage tu – eu încarc.

Glass s-a înălţat ca să tragă, găsindu-şi şi nimerindu-şi ţinta cu o precizie rece.

— Cât de gravă e rana? l-a întrebat el pe Langevin.

— Nu foarte gravă. *Òu se trouve Professeur*?

— Mort lângă sălcii, a spus prozaic Charbonneau în timp ce se înălţa să tragă.

Dinspre sălcii continua să se tragă masiv, în timp ce ei se ghemuiau în spatele bărcii. Detunăturile puştilor se amestecau cu sunetul gloanţelor şi săgeţilor care străpungeau coca groasă a bărcii.

— Charbonneau, nenorocitule! a ţipat La Vierge. Ai adormit, nu-i aşa?

Charbonneau l-a ignorat, concentrându-se în schimb să toarne praf de pulbere pe gura puştii.

— Nu mai contează acum! a spus Dominique. Hai să punem barca asta pe apă şi să plecăm naibii de-aici!

— Ascultaţi-mă! a ordonat Langevin. Charbonneau, La Vierge, Dominique – voi trei căraţi barca la apă. Înainte de asta trageţi, apoi reîncărcaţi şi lăsaţi-vă puşca aici.

Langevin a arătat spre locul dintre el şi Glass.

— Glass şi cu mine o să vă acoperim cu o ultimă salvă de gloanţe, apoi venim şi noi. Voi acoperiţi-ne din barcă cu pistoalele.

Glass a înţeles mare parte din ce spusese Langevin din context. A privit spre feţele încordate. Nimeni nu avea o idee mai bună. Trebuiau să plece de pe plajă. La Vierge a scos capul peste bordul bărcii ca să tragă cu puşca, urmat de Dominique şi Charbonneau. Glass s-a înălţat şi el ca să mai tragă o dată, în timp ce ceilalţi reîncărcau. Faptul că se expuseseră a determinat înteţirea focului indienilor. Găurile de mărimea unui glonţ continuau să străpungă scoarţa de mesteacăn, dar luntraşii reuşiseră – cel puţin pentru moment – să descurajeze o şarjă de proporţii.

Dominique a aruncat două vâsle peste mormanul puştilor.

— Nu uitaţi să le aduceţi şi pe astea!

La Vierge şi-a aruncat puşca între Glass şi Langevin şi şi-a făcut curaj, lipit de băncuţa din mijloc a bărcii.

— Haideţi!

Charbonneau s-a strecurat spre partea din faţă a bărcii, Dominique în spate.

Langevin a strigat: „La semnalul meu! *Un, deux, trois*!” şi cei trei au ridicat barca deasupra capetelor cu o singură mişcare, luând-o spre apa aflată la zece metri distanţă. Au auzit strigăte însufleţite şi

focul s-a intensificat iar. Războinicii Arikara au început să iasă din poziţiile lor ascunse.

Glass şi Dominique ţinteau şi trăgeau. După dispariţia bărcii, singura soluţie era să se întindă lipiţi de pământ. Se aflau la doar cincizeci de metri distanţă de sălcii. Glass vedea clar faţa de copil a unui indian care îşi mijea ochii în timp ce încorda un arc scurt. Glass a tras şi a întins mâna după arma lui Dominique, în timp ce băiatul cădea pe spate. Arma lui Langevin a explodat lângă Glass, care a tras cocoşul lui Dominique până jos, a găsit altă ţintă şi a apăsat pe trăgaci. În rezervor a apărut o scânteie, dar încărcătura principală nu a luat foc.

— Fir-ar a naibii!

Langevin a întins mâna după puşca lui Charbonneau, în timp ce Glass reumplea rezervorul lui Dominique. Langevin a dat să tragă, dar Glass i-a pus mâna pe umăr.

— Păstrează un foc!

Au cules puştile şi vâslele şi au luat-o la fugă spre râu.

În faţa lui Glass şi Langevin, cei trei bărbaţi cu barca parcurseseră scurta distanţă până la râu. În graba de a fugi de-acolo, practic au aruncat barca în apă. Charbonneau s-a năpustit în râu şi a încercat să se caţăre în barcă. „O răstorni!” a ţipat La Vierge. Greutatea lui Charbonneau agăţat de margine zgâlţâia violent barca – dar aceasta nu s-a răsturnat. Charbonneau şi-a aruncat picioarele peste bord şi s-a întins pe fundul bărcii care deja lua apă din cauza găurilor de glonţ. Avântul lui Charbonneau a împins barca de la mal. Curentul a prins pupa şi a învârtit barca în jurul ei, propulsând-o departe de ţărm. Frânghia de amarare lungă atârna în spatele ei, ca un şarpe. Cei doi fraţi vedeau cum ochii lui Charbonneau se iţesc pe deasupra copastiei. Din apa din jurul lor erupeau gheizere miniaturale.

— Apucă frânghia! a strigat Dominique.

Amândoi fraţii au plonjat după ea, disperaţi să împiedice barca să se îndepărteze. La Vierge a prins frânghia cu ambele mâini, chinuindu-se să nu se dezechilibreze în apa până la coapsă. A tras de ea cu toată puterea şi frânghia s-a întins. Dominique a înaintat anevoie prin apă, ca să-l ajute. Piciorul lui s-a lovit cu putere de un bolovan de pe fund. Dominique a gemut de durere, în timp ce curentul îl dobora de pe picioare. S-a trezit complet scufundat. Şi-a revenit şi s-a ridicat în picioare, la doi metri de La Vierge.

— Nu pot s-o ţin! a strigat La Vierge.

Dominique a dat să întindă mâna după frânghia întinsă, când dintr-odată La Vierge a lăsat-o să-i scape. Dominique s-a uitat

îngrozit cum frânghia alunecă pe apă, târându-se în urma bărcii în derivă. A dat să pornească înot după ea, când a observat expresia şocată de pe faţa lui La Vierge.

— Dominique... s-a bâlbâit La Vierge, cred c-am fost împuşcat.

Dominique a avansat cu greu până la fratele lui. Dintr-o gaură largă din spatele acestuia şiroia sânge în râu.

Glass şi Langevin au ajuns la râu exact în momentul în care glonţul îl lovea pe La Vierge. Au privit îngroziţi cum acesta recula din cauza loviturii, dând drumul frânghiei. Pentru o clipă au crezut că Dominique ar putea prinde frânghia, dar el a ignorat-o, întorcându-se în schimb spre fratele lui.

— Prinde barca! a urlat Langevin.

Dominique nu i-a dat atenţie. Enervat, Langevin a strigat „Charbonneau!”

— Nu pot s-o opresc! a ţipat Charbonneau.

Într-o clipă, barca ajunsese la cincizeci de metri de mal. Era adevărat că, fără vâsle, Charbonneau nu putea să facă nimic ca s-o încetinească. De asemenea, era adevărat că nici n-avea de gând să încerce.

Glass s-a întors spre Langevin. Langevin a dat să spună ceva, dar un glonţ de muschetă i s-a înfipt în ceafă. Murise înainte ca trupul lui să se prăbuşească în apă. Glass a privit spre sălciile din spatele lui. Cel puţin o duzină de indieni se revărsau spre mal. A înşfăcat câte o puşcă în fiecare mână şi a plonjat spre Dominique şi La Vierge. Trebuiau să scape înot.

Dominique îl susţinea pe La Vierge, chinuindu-se să ţină capul fratelui său deasupra apei. Glass s-a uitat spre La Vierge şi nu şi-a putut da seama cu certitudine dacă era viu sau mort. Tulburat şi aproape scos din minţi, Dominique a strigat ceva incomprehensibil în franceză.

— Înoată! i-a strigat Glass.

L-a luat pe Dominique de guler şi l-a tras mai afund în râu, scăpând din cauza asta una dintre puşti. Curentul i-a prins pe cei trei bărbaţi şi i-a târât în aval. În apă continua să plouă cu gloanţe şi Glass s-a uitat în urmă şi i-a văzut pe indienii aliniaţi pe mal.

Glass s-a străduit să ţină o mână bine strânsă pe La Vierge şi una bine strânsă pe ultima puşcă, în timp ce dădea cu furie din picioare ca să rămână la suprafaţă. Dominique dădea şi el din picioare şi au reuşit să treacă de dig. Faţa lui La Vierge urca şi cobora sub apă. Amândoi bărbaţii se luptau să-l ţină pe rănit la suprafaţă. Dominique a început să strige ceva, dar cuvintele i-au fost amuţite atunci când un curent i-a astupat faţa. Acelaşi curent aproape l-a

făcut pe Glass să scape puşca. Dominique a început să dea din picioare spre mal.

— Nu încă! l-a implorat Glass. Mai jos!

Dominique l-a ignorat. Picioarele lui au început să atingă fundul, în apa adâncă până la piept, iar el dădea din mâini spre mal. Glass a privit în urma lor. Stâncile digului creau pe pământ un obstacol considerabil. Malul din josul digului consta dintr-o creastă înaltă. Totuşi, indienilor nu le-ar fi luat mai mult de câteva minute ca s-o ocolească.

— Suntem prea aproape! a ţipat Glass.

Dominique l-a ignorat din nou. Glass s-a gândit că ar putea să înoate de unul singur, dar în loc de asta l-a ajutat pe Dominique să-l tragă pe La Vierge pe mal. L-au aşezat pe spate, sprijinit de curba abruptă a malului. Ochii lui La Vierge clipeau rapid, dar când a tuşit, din gura lui a ţâşnit sânge. Glass l-a rostogolit pe o parte, ca să-i examineze rana.

Glonţul intrase în spatele lui La Vierge sub omoplatul stâng.

Glass şi-a dat seama că nu avea cum să-i rateze inima. Fără cuvinte, Dominique a ajuns la aceeaşi concluzie. Glass şi-a verificat puşca. Deocamdată, încărcătura udată o făcea inutilă. S-a uitat la centură. Toporişca era în continuare la locul ei. Glass s-a uitat la Dominique. *Ce vrei să faci*?

Au auzit un sunet slab şi s-au întors ca să-l vadă pe La Vierge zâmbind aproape insesizabil din colţul gurii. Buzele lui au început să se mişte, iar Dominique l-a luat pe fratele lui de mână şi şi-a apropiat urechea, ca să înţeleagă. La Vierge cânta, în şoapte abia auzite:

Tu es mon compagnon de voyage...

Dominique a recunoscut imediat cântecul familiar, chiar dacă până atunci acesta nu i se păruse niciodată atât de trist. Ochii i s-au umplut de lacrimi şi a început să cânte şi el încet:

Tu es mon compagnon de voyage.
Je veux mourir dans mon canot.
Sur le tombeau, près du rivage,
Vous renverserez mon canot.

Tu eşti tovarăşul meu de cale.
Aş vrea să mor în barca mea.
Pe mormântul de lângă vale,

Să răsturnaţi barca mea.

Glass s-a uitat spre digul aflat la şaptezeci şi cinci de metri în amonte. Doi indieni au apărut pe stânci, şi-au aţintit armele şi au început să strige.

Glass a pus mâna pe umărul lui Dominique. A dat să spună „Vin indienii”, dar detunăturile a două puşti au spus-o în locul lui. Gloanţele au muşcat din mal.

— Dominique, nu putem să rămânem aici.

— N-o să-l abandonez, a spus Dominique cu accentul lui puternic.

— Atunci trebuie să o luăm cu toţii iar pe râu.

— Nu.

Dominique a scuturat categoric din cap.

— Nu putem înota cu el.

Glass a privit din nou spre dig. Acum indienii se îngrămădeau pe el.

Nu mai e timp!

— Dominique, a spus Glass pe un ton acum imperios. Dacă rămânem aici o să murim cu toţii.

S-au auzit alte focuri de armă. Timp de o chinuitoare clipă, Dominique nu a spus nimic, mângâind încet obrazul cenuşiu al fratelui său. La Vierge privea fix şi liniştit înainte, cu o licărire slabă în ochi. În sfârşit, Dominique s-a întors spre Glass.

— N-o să-l părăsesc.

Alte focuri.

Glass lupta cu mai multe impulsuri conflictuale. Avea nevoie de timp, timp în care să îşi gândească bine acţiunea, timp în care să o justifice – dar nu avea aşa ceva. Cu puşca în mână, Glass a plonjat în râu.

Dominique a auzit un sunet tânguitor şi a simţit cum un glonţ i se înfige în umăr. S-a gândit la poveştile oribile pe care le auzise despre mutilările indienilor. S-a uitat la La Vierge. „N-o să-i las să ne taie în bucăţi.” L-a luat pe fratele lui de subsuori şi l-a târât în râu. Un alt glonţ l-a lovit în spate.

— Nu-ţi fă griji, frăţiorul meu, a şoptit Dominique, lăsându-se pe spate în braţele primitoare ale curentului. De aici plutim doar în jos.

Optsprezece

6 decembrie 1823

Glass stătea dezbrăcat pe vine, lângă micul foc, cât de aproape de flacără putea suporta. Îşi făcea mâinile căuş, ca să capteze căldura. Le apropia de foc şi aştepta până în ultima clipă înainte de a fi sigur că pielea o să i se ardă, apoi apăsa palmele fierbinţi pe umeri sau pe coapse. Căldura se infiltra pentru o clipă, dar nu reuşea să învingă frigul pe care i-l băgaseră în oase apele îngheţate ale Missouriului.

Hainele lui atârnau pe nişte suporturi primitive, pe trei laturi ale focului. Pieile de căprioară erau în continuare înmuiate, chiar dacă Glass a observat cu uşurare că, în mare, cămaşa lui de bumbac se uscase deja.

Plutise vreun kilometru şi jumătate în aval, după care ieşise în cel mai des pâlc de tufişuri pe care îl găsise. Se ascunsese în mijlocul rugilor, pe o potecă făcută de iepuri, sperând că niciun animal mai mare nu o folosea. În încâlceala de sălcii şi lemne aduse de apă, Glass se afla iar în faţa unei inventarieri sumbre a rănilor şi posesiunilor lui.

Prin comparaţie cu trecutul recent, se simţea considerabil uşurat. Avea mai multe vânătăi şi julituri de la lupta de pe mal şi fuga pe râu. A descoperit chiar şi o rană mică la braţ, unde părea că un glonţ îl atinsese puţin. Vechile lui răni îl dureau din cauza frigului, dar altfel niciuna nu părea agravată. În afara posibilităţii de a muri îngheţat, care părea foarte reală, reuşise să supravieţuiască atacului indienilor Arikara. Pentru o clipă, a văzut din nou imaginea lui Dominique şi La Vierge, înghesuiţi lângă malul tăiat. Şi-a alungat acest gând din minte.

În privinţa bunurilor lui, cea mai semnificativă pierdere era pistolul. Puşca era udă, dar funcţională. Avea la el cuţitul şi geanta de vânătoare cu cremenea şi amnarul. Avea toporişca, pe care o folosise ca să facă aşchii într-o groapă puţin adâncă. Sperase ca pulberea să fie uscată. Glass a scos capacul cornului şi a turnat puţin pe jos. A pus lângă ea o aşchie din foc şi pulberea s-a aprins, cu un miros de ouă stricate.

Îşi pierduse desaga cu cămaşa de schimb, pătura şi mănuşile. Desaga conţinea şi harta desenată de mână, pe care marcase cu grijă afluenţii şi reperele de pe Missouriul superior. Nu conta prea

mult, pentru că le ştia pe de rost. Comparativ vorbind, se simţea bine echipat.

Deşi era încă umedă, Glass s-a decis să îmbrace cămaşa de bumbac. Cel puţin greutatea pânzei contribuia la înlăturarea frigului din umărul dureros. Glass a alimentat focul tot restul zilei. Îl îngrijora fumul creat, dar îl îngrijora şi mai mult că ar putea să moară de frig. Ca să-şi abată mintea de la frig şi-a îngrijit puşca, uscând-o complet şi ungând-o cu vaselina dintr-o cutiuţă din geanta de vânătoare. La venirea nopţii, hainele şi puşca lui erau pregătite.

S-a gândit să călătorească doar noaptea. Undeva, în apropiere, pândeau aceiaşi Arikara care atacaseră tabăra. Nu suporta gândul de a rămâne acolo, chiar dacă poziţia lui era bine ascunsă. Dar lipsea complet luna care să îi lumineze calea pe malul accidentat al Missouriului. Nu avea altceva de făcut decât să aştepte dimineaţa.

Pe măsură ce lumina zilei scădea, Glass a luat hainele de pe suporturile de salcie şi s-a îmbrăcat. Apoi a săpat o groapă pătrată puţin adâncă lângă foc. Cu ajutorul a două beţe, a scos pietrele încinse din cercul din jurul flăcărilor, le-a aranjat în groapă şi apoi le-a acoperit cu un strat subţire de pământ. A pus pe foc câte lemne îndrăznea să pună, apoi s-a întins deasupra pietrelor fierbinţi. Cu ajutorul pieilor de căprioară în mare parte uscate, al focului, pietrelor şi simplei epuizări, Glass a trecut de pragul minimal al încălzirii care-i permitea trupului său să adoarmă.

•

Timp de două zile, Glass s-a furişat pe Missouri în sus. O vreme s-a tot întrebat dacă moştenise sau nu responsabilitatea misiunii lui Langevin pe lângă Arikara. În cele din urmă a decis că nu. Angajamentul lui faţă de Brazeau fusese să furnizeze vânat soliei, sarcină pe care o îndeplinise conştiincios. Habar n-avea dacă grupul lui Limbă de Elan reprezenta şi intenţiile celorlalţi Arikara. Nu conta prea mult. Ambuscada sublimase vulnerabilitatea urcării lente a râului cu barca. Chiar dacă ar fi primit asigurări din partea vreunei facţiuni a indienilor Arikara, Glass nu avea nici cea mai mică intenţie de a se întoarce la Fort Brazeau. Misiunea lui era mai presantă.

Glass estima pe bună dreptate că satul Mandan era în apropiere. Deşi se ştia că Mandanii sunt paşnici, era îngrijorat de efectul noii lor alianţe cu Arikara. *Oare Arikara or să fie în satul Mandanilor*? *Oare cum ar putea fi descris atacul asupra luntraşilor*? Glass nu vedea niciun motiv pentru care să încerce să afle asta. Ştia că la 15 kilometri pe Missouri în sus faţă de satul Mandan se află o mică factorie numită Fort Talbot. A decis să-i ocolească de tot pe indienii Mandan şi să se îndrepte în schimb spre Fort Talbot. Puţinele

provizii pe care le dorea, o pătură şi o pereche de mănuşi, le putea găsi la fort.

În cea de-a doua seară de după ziua atacului, Glass a decis că nu mai are cum să evite riscul de a vâna. Era lihnit de foame, iar o blană ar fi însemnat o monedă de schimb. A găsit urme proaspete de elan lângă râu şi le-a urmat printr-un crâng de plopi roşii până la un luminiş mare, care flanca râul pe aproape un kilometru. Un mic pârâu împărţea luminişul în două. Glass a văzut un elan mare şi două femele cu trei viţei graşi care păşteau toţi lângă pârâu. Şi-a croit încet drum prin luminiş. Aproape ajunsese în bătaia puştii când ceva a speriat elanii. Toţi şase s-au oprit, privind în direcţia lui Glass. Glass a dat să tragă, când şi-a dat seama că elanii nu se uitau la el – se uitau la ceva din spatele lui.

A privit peste umăr şi a descoperit trei indieni călare care ieşeau dintre plopii roşii, la câteva sute de metri în urma lui. Chiar şi de la distanţă, Glass distingea coafura cu ţepi a războinicilor Arikara. Îi vedea pe indieni cum arată spre el în timp ce dau pinteni cailor la galop.

Glass a căutat cu disperare în jur un adăpost. Cei mai apropiaţi copaci erau la peste două sute de metri în faţa lui. Nu avea cum să parcurgă distanţa în timp util. Şi nu putea să ajungă nici la râu – îi era barată calea. Putea să stea şi să tragă, dar, chiar dacă îşi nimerea ţinta, nu avea cum să reîncarce la timp ca să îi împuşte pe toţi cei trei călăreţi, probabil nici măcar doi. Disperat, Glass a alergat spre copacii îndepărtaţi, ignorând durerea care îi străpungea piciorul.

Abia parcursese treizeci de metri când s-a oprit îngrozit – un alt indian călare ieşea din liziera plopilor roşii în *faţa* lui. Glass a privit în urmă. Indienii care şarjau parcurseseră jumătate din distanţa dintre ei. A privit iar spre noul călăreţ – acum ţintind pe lângă ţeava puştii. Noul călăreţ a tras. Glass a tresărit în aşteptarea focului, dar acesta i-a trecut pe deasupra capului. S-a întors spre indieni. Unul dintre caii lor căzuse! Indianul din faţa lui trăsese spre ceilalţi trei! Acum trăgătorul galopa spre el şi Glass şi-a dat seama că era Mandan.

Glass habar n-avea de ce, dar Mandanul părea să-i sară în ajutor. Glass s-a răsucit, ca să-şi înfrunte atacatorii. Cei doi Arikara rămaşi se apropiaseră la o sută cincizeci de metri. Glass şi-a armat puşca şi a ţintit. La început a încercat să pună cătarea pe unul din călăreţi, dar ambii Arikara se cocoşaseră în spatele capetelor poneilor. A mutat ţinta spre unul din cai, alegând scobitura gâtului.

A apăsat pe trăgaci şi puşca şi-a aruncat încărcătura înainte. Calul a nechezat, iar picioarele au părut că i se înmoaie în faţa lui. Apoi s-a oprit brusc, împrăştiind praf, şi călăreţul a zburat peste capul animalului mort.

Glass a auzit zgomotul de copite şi a ridicat privirea spre Mandan, care i-a făcut semn să urce pe cal. Glass a sărit în şa, s-a uitat în urmă şi a văzut cum ultimul călăreţ Arikara îşi opreşte calul şi trage un foc pe lângă. Mandanul a dat pinteni calului şi a galopat spre copaci. Când au ajuns la plopii roşii a întors calul. Amândoi bărbaţii au descălecat ca să-şi reîncarce puştile.

— Ree, a spus indianul arătând în direcţia celorlalţi. Nu bun.

Glass a dat din cap, în timp ce băga o nouă încărcătură.

— Mandan, a spus indianul arătând spre el. Bun prietenos.

Glass a ţintit spre Arikara, dar singurul călăreţ rămas se retrăsese din bătaia puştii. Cei doi indieni fără cal îl flancau într-o parte şi-n alta. Pierderea celor doi cai le ucisese cheful de urmărire.

Mandanul îşi spunea Mandeh-Pahehu. Urmărea elanul atunci când dăduse peste Glass şi indienii Arikara. Mandeh-Pahehu ştia destul de bine de unde vine omul alb cu cicatrice. Cu doar o zi în urmă, traducătorul Charbonneau ajunsese în satul Mandan. Charbonneau, pe care Mandanii îl cunoşteau bine de pe vremea lui Lewis şi Clark, a relatat povestea atacului indienilor Arikara asupra luntraşilor. Mato-Tope, un şef Mandan, era furios pe Limbă de Elan şi pe banda lui de dezertori. Ca şi comerciantul Kiowa Brazeau, şeful Mato-Tope voia ca Missouriul să fie deschis pentru afaceri. Deşi înţelegea furia lui Limbă de Elan, era evident că luntraşii nu voiau să facă rău nimănui. Mai mult, potrivit lui Charbonneau, ei veniseră cu daruri şi cu o ofertă de pace.

Atunci când Arikara veniseră să-şi caute un nou cămin, Mato-Tope se temuse tocmai de acest tip de incident. Tânărul Mandeh-Pahehu văzuse salvarea lui Glass ca pe o şansă de a intra în graţiile şefului. Mato-Tope avea o fiică foarte frumoasă, pentru a cărei afecţiune concura şi Mandeh-Pahehu. Îşi imagina cum defilează prin sat cu noul lui trofeu şi cum îl livrează pe omul alb lui Mato-Tope, apoi îşi spune povestea şi întregul sat îl priveşte cu respect. Însă omul alb părea să fi mirosit acel ocol şi repeta cu încăpăţânare o singură expresie: „Fort Talbot”.

Din punctul lui de observaţie din spatele calului, Glass se uita la Mandeh-Pahehu cu viu interes. Deşi auzise multe poveşti, nu mai văzuse până atunci un Mandan în carne şi oase. Tânărul războinic avea părul aranjat în formă de coroană – o coamă dichisită, căreia, în mod evident, îi acorda o atenţie considerabilă. Pe spatele lui

şerpuia o coadă lungă înfăşurată în fâşii de blană de iepure. Părul îi atârna liber din creştetul capului, revărsându-se ca o apă pe laturi şi lipit cu grăsime şi tăiat scurt la nivelul maxilarului. În centrul frunţii, o şuviţă fusese şi ea unsă şi pieptănată. Existau şi alte podoabe ţipătoare. Cercei mari de cositor atârnau de cele trei găuri mari care îi străpungeau urechea dreaptă. Un colier strâmt cu mărgele albe contrasta puternic cu pielea arămie a gâtului.

Fără niciun chef, Mandeh-Pahehu a decis să-l ducă pe omul alb la Fort Talbot. Era aproape, nici trei ore cu calul. În plus, poate la fort afla ceva. Existaseră zvonuri despre un incident cu Arikara la Fort Talbot. Poate că fortul voia să-i transmită un mesaj lui Mato-Tope. Transmiterea de mesaje era o mare responsabilitate. Cu povestea despre omul alb, plus mesajul important pe care fără îndoială că avea să-l livreze, Mato-Tope avea să fie încântat. Fiica lui nu putea să nu fie impresionată.

Era aproape miezul nopţii atunci când silueta de onix a Fort Talbotului s-a ivit brusc pe cerul amorf al nopţii. Fortul nu arunca nici o lumină asupra câmpiei, iar Glass a fost surprins să se trezească la doar o sută de metri de meterezele lui de buşteni.

Au văzut fulgerarea unui foc şi, în aceeaşi clipă, au auzit pocnetul pătrunzător al unei puşti din fort. Glonţul unei muschete a trecut la câţiva centimetri peste capetele lor.

Calul a sărit şi Mandeh-Pahehu s-a chinuit să-l controleze. Glass şi-a adunat vocea şi a strigat furios:

— Nu trageţi! Suntem prieteni!

— Cine sunteţi? a răspuns o voce suspicioasă din clădirea fortului.

Glass a văzut o licărire de lumină a unei ţevi de puşcă şi conturul întunecat al capului şi umerilor unui bărbat.

— Eu sunt Hugh Glass, de la compania Rocky Mountain Fur.

Ar fi dorit ca vocea lui să transmită în continuare forţă. Aşa, abia dacă se putea face auzit, chiar şi pe acea distanţă scurtă.

— Cine e sălbaticul?

— E Mandan – tocmai m-a salvat de trei războinici Arikara.

Bărbatul din turn a strigat ceva şi Glass a auzit frânturi de conversaţie. Alţi trei bărbaţi cu puşti au apărut pe clădirea fortului. Glass a auzit zgomot în spatele porţii grele. O vizetă mică s-a deschis şi cei doi s-au simţit din nou examinaţi. O voce nouă şi morocănoasă a întrebat prin vizetă:

— Înaintaţi să vă vedem mai bine.

Mandeh-Pahehu a îmboldit calul înainte şi l-a oprit în faţa porţii. Glass a descălecat.

— Există vreun motiv anume pentru care vă grăbiţi să trageţi?

— Săptămâna trecută, a spus vocea morocănoasă, indienii Ree mi-au omorât partenerul chiar în faţa acestei porţi.

— Ei bine, niciunul din noi nu e Arikara.

— N-am de unde să ştiu, dacă vă furişaţi prin întuneric.

Spre deosebire de Fort Brazeau, Fort Talbot părea o aşezare sub asediu. Zidurile din buşteni aveau patru metri înălţime, în jurul unui perimetru rectangular, cam de treizeci de metri pe laturile lungi şi nu mai mult de douăzeci pe cele scurte. Pe o diagonală se aflau două clădiri rudimentare, construite astfel încât colţul lor interior să atingă colţul exterior al fortului. De pe aceste poziţii puse cap la cap oamenii controlau cele patru ziduri. Una dintre clădiri – cea de deasupra lor – avea un acoperiş rudimentar, în mod evident construit pentru a proteja de stihiile naturii tunul mobil de calibru mare. Cealaltă avea un început de acoperiş care nu mai fusese terminat niciodată. Un ţarc modest era lipit de una dintre laturile fortului, dar în el nu păştea niciun fel de animal.

Glass a aşteptat, în timp ce ochii din spatele vizetei îşi continuau examinarea.

— Cu ce treabă aţi venit? a întrebat vocea morocănoasă.

— Merg spre Fort Union. Am nevoie de nişte materiale.

— Nu avem prea multe de oferit.

— Nu am nevoie de mâncare sau pulbere. Doar de o pătură şi mănuşi şi îmi văd de drum.

— Nu pare c-ai avea prea multe de dat la schimb.

— Îţi pot semna o cambie pentru un preţ generos în numele lui William Ashley. Compania Rocky Mountain Fur o să trimită un grup pe râu la primăvară. Or să achite ei cambia.

A urmat o tăcere îndelungată.

— Şi, a adăugat Glass, or să vadă cu ochi buni o factorie care l-a ajutat pe unul dintre oamenii lor.

O nouă tăcere, apoi vizeta s-a închis. Au auzit mişcare de lemnărie grea şi poarta a început să pivoteze pe balamale. Vocea morocănoasă aparţinea unui bondoc care părea să fie şeful şi care avea o puşcă şi două pistoale la centură.

— Doar tu. În fortul meu nu intră cioroi roşii.

Glass s-a uitat la Mandeh-Pahehu, întrebându-se cât înţelegea indianul. A dat să zică ceva, apoi s-a oprit şi a intrat, în timp ce poarta se trântea în urma lui.

Între ziduri se aflau două construcţii dărăpănate. Din una din ele, printre pieile netăbăcite şi unsuroase care serveau drept ferestre, reverbera o licărire slabă de lumină. Cealaltă clădire era întunecată

şi Glass a presupus că era folosită ca magazie. Pereţii din spate ai clădirilor serveau ca ziduri exterioare ale fortului. Faţadele lor dădeau spre o curte minusculă, dominată de duhoarea bălegarului. Sursa mirosului era legată de un stâlp – doi măgari răpciugoşi, probabil singurele animale pe care Arikara nu reuşiseră să le fure. Pe lângă aceste animale, în curte se mai aflau un aparat mare de presat piei, o nicovală pe un ciot de plop roşu şi un teanc instabil de lemn de foc. În curte erau cinci bărbaţi, cărora li s-a alăturat în curând bărbatul din clădire. Lumina slabă ilumina faţa cu cicatrice a lui Glass, care simţea privirile lor curioase.

— Hai înăuntru, dacă vrei.

Glass i-a urmat pe bărbaţi în construcţia iluminată, înghesuindu-se într-o încăpere aglomerată, amenajată ca dormitor. Focul din vatra rudimentară de lut de lângă peretele din spate scotea mult fum. Singura calitate salvatoare a încăperii cu miros acru era căldura ei, generată la fel de mult de apropierea celorlalţi bărbaţi ca şi de foc.

Bărbatul bondoc a dat să mai spună ceva, dar o tuse adâncă şi productivă i-a contorsionat trupul. O tuse similară părea să-i afecteze pe majoritatea bărbaţilor şi Glass se temea de sursa ei. În sfârşit, bărbatul bondoc s-a oprit din tuşit şi a spus din nou:

— Nu avem mâncare de dat.

— Ţi-am spus că nu am nevoie de mâncarea voastră, a spus Glass. Hai să ne înţelegem pe preţul păturii şi mănuşilor şi am plecat.

Glass a arătat spre o masă din colţ.

— Pune la socoteală şi cuţitul ăla de jupuit.

Bărbatul bondoc a pufnit din piept, ca şi cum s-ar fi simţit ofensat.

— Nu vrem să fim zgârciţi, domnule. Dar Ree ne-au cam încolţit. Ne-au furat toate proviziile. Săptămâna trecută au apărut la poartă cinci războinici călare, ca şi cum ar fi voit să facă troc. Am deschis poarta şi ei au început să tragă. Mi-au omorât partenerul cu sânge-rece.

Glass nu a spus nimic, aşa că bărbatul a continuat.

— N-am mai putut să ieşim la vânătoare sau după lemne. Aşa că o să înţelegi dacă suntem economi cu proviziile noastre.

Privea întruna la Glass, în aşteptarea unei confirmări, dar nu a primit niciuna.

— Dacă împuşcaţi un om alb şi un Mandan, a spus în cele din urmă Glass, asta n-o să vă rezolve problemele cu Ree.

Trăgătorul, un bărbat murdar, fără dinţii din faţă, a vorbit şi el:

— Eu am văzut doar un indian care se furişa pe aici în miezul nopţii. De unde era să ştiu că sunteţi doi pe cal?

— Ai putea să-ţi faci un obicei din a vedea ţinta înainte să tragi în ea.

Bărbatul bondoc a vorbit iar:

— Eu le spun oamenilor mei când să tragă, domnule. Ree sau Mandan, pentru mine au arătat întotdeauna la fel. În plus, acum se adună laolaltă, într-un trib mare şi furăcios. Prefer să împuşc pe cine nu trebuie decât să am încredere în cine nu trebuie.

Cuvintele au început să se reverse din bărbatul bondoc, care arăta cu degetul lui osos în timp ce vorbea, ca apa dintr-un baraj spart.

— Am construit fortul ăsta cu mâinile mele şi am autorizaţie să fac comerţ aici de la guvernatorul Missouriului. Nu plecăm de aici şi o să tragem în orice piele-roşie pe care o vedem. Nu-mi pasă dacă trebuie să-i omorâm pe toţi nemernicii ăştia ucigaşi şi hoţi.

— Şi cu cine vreţi să faceţi comerţ, mai exact? a întrebat Glass.

— Ne facem noi drum, domnule. Ăsta e un teren de prima calitate. În curând aici o să vină armata şi o să-i pună la punct pe sălbaticii ăştia. Or să fie destui albi care or să facă negoţ în susul şi în josul râului – ai spus-o chiar dumneata.

Glass a ieşit în noapte şi poarta s-a trântit în urma lui. A expirat profund, privind cum respiraţia lui se condensează în aerul rece al nopţii, apoi se îndepărtează pe o adiere slabă şi rece. L-a văzut pe Mandeh-Pahehu pe cal, lângă râu. Indianul s-a întors când a auzit poarta şi a avansat călare.

Glass a luat noul cuţit de jupuit şi a făcut în pătură o deschizătură prin care şi-a băgat capul, purtând-o ca pe o manta. Şi-a băgat mâinile în mănuşile miţoase, holbându-se la Mandan şi întrebându-se ce să-i spună. Ce-ar fi putut să-i spună, de fapt? *Eu am treaba mea de care să mă ocup.* Nu putea să îndrepte fiecare nedreptate din drumul lui.

În cele din urmă i-a întins lui Mandeh-Pahehu cuţitul de jupuit.

— Mulţumesc, a spus Glass.

Mandanul a luat cuţitul şi apoi a privit spre Glass, cercetându-i ochii. Apoi s-a uitat cum Glass se întoarce şi pleacă pe Missouri în sus, în noapte.

Nouăsprezece

8 decembrie 1823

John Fitzgerald s-a dus către postul de santinelă aflat puţin mai jos de Fort Union, pe râu. Acolo era Porcul, al cărui piept trimitea nori mari de respiraţie în aerul îngheţat al nopţii.

— E tura mea, a spus Fitzgerald pe un ton aproape prietenos.

— De când eşti tu aşa de voios că trebuie să faci de pază? l-a întrebat Porcul.

Apoi a luat-o spre tabără, abia aşteptând cele patru ore de somn de dinaintea micului dejun.

Fitzgerald şi-a tăiat un cocoloş gros de tutun. Aroma puternică i-a umplut gura, calmându-i nervii. A aşteptat mult timp înainte de a scuipa. Aerul nopţii îi pişca plămânii atunci când respira, dar pe Fitzgerald nu-l deranja frigul. Frigul era o condiţie a unui cer perfect senin – şi Fitzgerald avea nevoie de cer senin. O lună în ultimul pătrar arunca o lumină strălucitoare asupra râului. Suficientă lumină, spera el, ca să poată cârmi în siguranţă pe apă.

La jumătate de oră de la schimbarea gărzii, Fitzgerald a intrat printre sălciile dese unde îşi ascunsese prada: un pachet cu piei de castor cu care să facă troc în josul râului, zece kilograme de pastramă într-un sac de iută, trei coarne cu pulbere, o sută de gloanţe de plumb, o oală mică pentru gătit, două pături de lână şi, bineînţeles, Anstadtul. A stivuit proviziile la marginea apei, apoi a luat-o pe râu în sus după barcă.

În timp ce se furişa pe malul râului, s-a întrebat dacă Andrew Henry avea să se deranjeze să trimită pe cineva după el. *Idiot nenorocit.* Fitzgerald nu mai cunoscuse pe cineva atât de predispus la ghinion. Sub nefericita comandă a lui Henry, oamenii companiei Rocky Mountain Fur se aflaseră mereu la un mic pas de dezastru. *E de mirare că nu suntem toţi morţi.* Rămăseseră cu doar trei cai, ceea ce limita raza de acţiune a echipelor lor de vânători la câteva ape din apropiere, epuizate de mult. Numeroasele eforturi ale lui Henry de a cumpăra alţi cai de la triburile din zonă (sau, în multe cazuri, de a-şi răscumpăra caii furaţi) eşuaseră fără excepţie. A găsi în fiecare zi hrană pentru treizeci de oameni devenise o problemă. Echipele de vânători nu mai văzuseră bizoni de săptămâni de zile, iar principalul lor aliment consta acum din antilopă aţoasă.

Ultima picătură venise cu o săptămână în urmă, când Fitzgerald auzise de la Stubby Bill un zvon tainic. „Căpitanul se gândeşte să ne

mutăm pe Yellowstone în sus – să ocupăm ce-a mai rămas din vechiul fort al lui Lisa, pe Big Horn.” În 1807, un comerciant priceput pe nume Manuel Lisa înfiinţase o factorie la confluenţa dintre râurile Yellowstone şi Big Horn. Lisa a botezat această construcţie Fort Manuel, utilizând-o ca bază pentru comerţ şi explorarea ambelor râuri. Lisa avea relaţii deosebit de bune cu indienii Crow şi Flathead, care foloseau puştile cumpărate de la Lisa ca să lupte împotriva Picioarelor Negre. În consecinţă, Picioarele Negre au devenit duşmani neîmpăcaţi ai albilor.

Încurajat de modestul lui succes comercial, Lisa a înfiinţat în 1809 compania St. Louis Missouri Fur. Unul dintre investitorii în noua afacere era Andrew Henry. Henry a condus un grup de o sută de vânători de blănuri în ghinionista lui incursiune la Three Forks. Pe drumul în susul Yellowstoneului, Henry s-a oprit la Fort Manuel. Îşi amintea poziţia strategică a acestuia, vânatul şi lemnul abundente. Henry ştia că Fort Manuel fusese abandonat de peste 12 ani, dar spera să-i ofere începuturile unei noi factorii.

Fitzgerald nu ştia care e distanţa până la Big Horn, dar ştia că e în direcţia opusă celei în care voia el să meargă. Deşi viaţa din frontieră fusese mai agreabilă decât se aşteptase el atunci când fugise din St. Louis, se săturase de mult de mâncarea proastă, frigul şi disconfortul general de a trebui să stea laolaltă cu treizeci de bărbaţi urât mirositori. Fără a mai pomeni riscul considerabil de a fi ucis. Îi lipseau gustul de whisky ieftin şi mirosul de parfum ieftin. Iar pentru că avea şaptezeci de dolari în monede de aur – recompensa pentru că avusese grijă de Glass –, se gândea mereu la jocurile de noroc. După un an şi jumătate, situaţia din St. Louis ar fi trebuit să se fi liniştit în ce-l privea – poate chiar şi mai la sud. Voia să afle dacă e aşa.

Pe malul de lângă fort erau două pirogi răsturnate.

Fitzgerald le examinase minuţios cu câteva zile în urmă, hotărând că ambarcaţiunea cea mai mică era mai bine făcută. În plus, deşi curentul râului l-ar fi purtat fără probleme, îi trebuia o barcă suficient de mică pentru a o putea manevra şi de unul singur. A întors în linişte piroga, a pus în ea cele două vâsle ale ei şi a tras-o la marginea apei, peste limba de nisip.

Acum cealaltă. Atunci când îşi plănuise fuga, Fitzgerald îşi făcuse griji referitor la anihilarea celei de-a doua pirogi. Se gândise să facă o gaură în lemn, după care găsise o soluţie şi mai simplă. A întors a doua pirogă şi a băgat mâna sub ea să îi ia vâslele. *O barcă fără vâsle nu e bună de nimic.*

Fitzgerald şi-a împins piroga în apă, a sărit la bord şi a dat de două ori din vâsle ca să împingă barca în mijlocul curentului. Apa a luat piroga şi a propulsat-o în josul râului. Fitzgerald s-a oprit câteva minute ca să ia proviziile furate, apoi a băgat iar barca în curent. În câteva minute, Fort Union a dispărut în urma lui.

•

Căpitanul Henry era singur în interiorul stătut al locuinţei lui, singura cameră privată din Fort Union. În afară de intimitate, o marfă rară la fort, încăperea avea puţine calităţi. Căldura şi lumina veneau doar prin uşa către camera alăturată. Henry stătea în frig şi întuneric, întrebându-se ce să facă.

Fitzgerald nu era în sine o mare pierdere. Încă din prima zi din St. Louis, Henry nu avusese încredere în acel om. Se descurcau fără pirogă – nu era ca şi cum le-ar fi furat ultimii cai rămaşi. Pierderea unui pachet de blănuri era foarte supărătoare, dar nu fatală.

Pierderea nu era omul care dispăruse, ci efectul asupra celor care rămăseseră. Dezertarea lui Fitzgerald era o declaraţie – o declaraţie zgomotoasă şi limpede – a gândurilor nerostite ale celorlalţi oameni: Compania Rocky Mountain Fur e un eşec. *El* e un ratat. *Şi acum ce facem*?

Henry a auzit cum se deschide ivărul de la uşa clădirii fortului. Nişte paşi scurţi şi îndesaţi s-au auzit pe podeaua murdară în direcţia locuinţei lui, apoi în cadrul uşii a apărut Stubby Bill.

— Vine Murphy cu echipa de vânători, a raportat Stubby.

— Au blănuri la ei?

— Nu, căpitane.

— Deloc?

— Nu, căpitane. Ştii, căpitane – de fapt e ceva mai rău decât atât.

— Adică?

— Nu au nici caii.

Căpitanul Henry a făcut o pauză, ca să asimileze veştile.

— Altceva?

Stubby s-a gândit o clipă, apoi a spus:

— Da, căpitane. Anderson a murit.

Căpitanul nu a mai spus nimic. Stubby a aşteptat până când tăcerea l-a făcut să se simtă stingher, apoi a plecat.

Căpitanul Henry a mai rămas aşa câteva minute, în întuneric, înainte de a lua o decizie. Aveau să părăsească Fort Union.

Douăzeci

15 decembrie 1823

Adâncitura forma o emisferă aproape perfectă pe suprafaţa câmpiei. Pe trei laturi se înălţau dealuri care adăposteau depresiunea de vânturile neîncetate ale terenului mai deschis. Adâncitura canaliza umezeala spre centrul ei, unde era un pâlc de păducel. Combinaţia de dealuri şi copaci crea un adăpost foarte bun.

Mica adâncitură se afla la doar cincizeci de metri de Missouri. Hugh Glass stătea cu picioarele încrucişate lângă un foc mic, ale cărui flăcări ardeau trupul zvelt al unui iepure suspendat pe o frigăruie de salcie.

În timp ce aştepta ca iepurele să se frigă, Glass a devenit dintr-odată conştient de zgomotul râului. Era ciudat să remarce asta, s-a gândit el. Urmase cursul râului preţ de câteva săptămâni. Şi totuşi, dintr-odată auzea apele lui cu sensibilitatea ascuţită a unei noi descoperiri. Glass s-a întors de la foc şi a privit insistent spre râu. I s-a părut ciudat că apa cu curgere lină scoate vreun sunet. Sau chiar vântul. Şi-a dat seama că nu apa sau vântul făceau acel zgomot, ci obiectele din calea lor. S-a întors din nou către foc.

Glass a simţit durerea obişnuită de la picior şi şi-a schimbat poziţia. Rănile îi reaminteau permanent că, deşi rănile îi erau în curs de vindecare, el nu era încă vindecat. Frigul îi accentua durerea atât de la picior, cât şi pe cea de la umăr. Glass bănuia acum că vocea lui nu avea să mai revină niciodată la normal. Şi, bineînţeles, faţa lui era o amintire constantă a confruntării lui de pe Grand. Dar nu era chiar aşa de rău. Spatele nu îl mai durea. Şi nu-l mai durea nici când mânca, lucru pentru care Glass era recunoscător în timp ce inhala aroma cărnii puse la fript.

Împuşcase iepurele cu câteva minute mai devreme, în lumina palidă a crepusculului. Nu văzuse niciun semn de indieni timp de o săptămână, iar când iepurele gras îi sărise în cale, perspectiva unei cine atât de gustoase fusese prea atrăgătoare pentru a o refuza.

La câteva sute de metri în amonte faţă de Glass, John Fitzgerald căuta un loc în care să tragă la mal, când auzise pocnetul apropiat al puştii. *La dracu*'! Fitzgerald vâsli rapid spre mal ca să scape de curentul apei. Stătea într-o bulboană, vâslind în spate şi privind atent în lumina slabă ca să identifice sursa focului de armă.

E prea la nord pentru Arikara. Assiniboine? Fitzgerald ar fi voit să poată vedea mai bine. Câteva minute mai târziu a apărut licăritul focului. Distingea conturul unui bărbat îmbrăcat în piele de căprioară, dar nu şi detalii. Presupunea că e indian. Cu siguranţă niciun om alb nu avea ce să caute într-un punct atât de nordic, mai ales în decembrie. *Sunt oare mai mulţi*? Lumina zilei scădea rapid.

Fitzgerald şi-a cântărit variantele. Era sigur că nu putea să rămână acolo. Dacă trăgea la mal pentru noapte, probabil că trăgătorul l-ar fi descoperit dimineaţa. S-a gândit să se furişeze şi să-l ucidă pe trăgător, numai că tot nu ştia dacă are de-a face cu un singur om sau cu mai mulţi. În cele din urmă, s-a decis să încerce să se strecoare pe lângă el. Avea să aştepte ascunzişul nopţii, sperând ca focul să atragă atenţia şi să abată privirea trăgătorului şi a oricui altcuiva de la apă. Între timp, luna plină avea să-i ofere suficientă lumină ca să cârmească.

Fitzgerald a aşteptat aproape o oră, trăgând în linişte prova pirogii pe un mal moale de nisip. Orizontul vestic înghiţea ultimele rămăşiţe ale luminii zilei, întărind strălucirea focului. Silueta trăgătorului stătea aplecată asupra flăcărilor şi Fitzgerald a presupus că acesta era ocupat cu pregătirea cinei. *Acum.* Fitzgerald a verificat Anstadtul şi pistoalele, aşezându-le la îndemână. Apoi a tras piroga de pe mal şi a sărit în ea. A vâslit de două ori, ca să împingă barca în curent. Apoi a folosit vâsla pe post de cârmă, ducând-o uşor de o parte sau de alta. Pe cât putea, lăsa barca să plutească.

Hugh Glass trase de un picior din spate al iepurelui. Articulaţia era slăbită, aşa că Glass rupse piciorul şi îşi înfipse dinţii în carnea suculentă.

Fitzgerald încerca să stea cât mai departe posibil de mal, dar curentul trecea foarte aproape de acesta. Focul se apropia acum cu o viteză ameţitoare. Fitzgerald a încercat să se uite la râu şi, în acelaşi timp, să tragă cu ochiul la spatele omului de lângă foc. Distingea o manta făcută dintr-o pătură Hudson Bay şi ceea ce părea a fi o căciulă de lână. *Căciulă de lână*? *Om alb*? Fitzgerald a privit din nou spre apă. O stâncă gigantică s-a ivit brusc din apa întunecată a râului la doar trei metri în faţa lui!

Fitzgerald a înfipt vâsla adânc în apă, trăgând cât de tare putea. La capătul bătăii a ridicat-o şi a împins cu ea în stâncă. Piroga s-a răsucit – dar nu suficient. Coasta ei s-a frecat de stâncă, scoţând un hârşâit aspru. Fitzgerald a vâslit din toate puterile. *Acum nu mai are niciun rost precauţia.*

Glass a auzit plescăitul urmat de un scrâşnet. A întins instinctiv mâna după puşcă, apoi s-a întors spre Missouri, îndepărtându-se rapid de lumina focului. S-a furişat repede spre râu, în timp ce ochii lui se obişnuiau cu întunericul.

A cercetat apa, căutând sursa zgomotului. A auzit plescăitul unei vâsle şi a zărit cu greu o pirogă la o sută de metri distanţă. A ridicat puşca, a tras cocoşul şi a luat în cătare conturul întunecat al unui bărbat cu o vâslă. Degetul lui a pătruns sub apărătoarea trăgaciului... Glass s-a oprit.

Nu vedea ce rost ar avea să tragă. Barcagiul, oricine ar fi fost el, părea hotărât să evite contactul. În orice caz, se îndepărta rapid în direcţia opusă. Indiferent ce intenţii ar fi avut, barcagiul fugar nu părea să reprezinte vreo ameninţare pentru Glass.

La bordul pirogii, Fitzgerald a vâslit puternic până a trecut de un cot al râului aflat la câteva sute de metri de foc. A lăsat piroga să plutească vreun kilometru şi jumătate, după care a îndreptat-o spre celălalt mal şi a căutat un loc bun de debarcare.

În sfârşit, a scos piroga din apă şi a răsturnat-o, întinzându-şi sub ea salteaua. A mestecat o bucată de pastramă, în timp ce contempla din nou silueta de lângă foc. *Ce loc ciudat pentru un om alb în decembrie.*

Fitzgerald şi-a întins cu grijă lângă el puşca şi cele două pistoale, apoi s-a ghemuit sub pătură. Luna strălucitoare inunda tabăra cu lumina ei palidă. Anstadtul atrăgea lumina şi o reflecta, iar armăturile ei de argint sclipeau ca nişte oglinzi în soare.

În sfârşit, pentru căpitanul Henry a venit şi o perioadă norocoasă. Atâtea lucruri bune s-au întâmplat atât de rapid, încât nici nu mai ştia ce să creadă.

În primul rând, cerul a strălucit, senin ca indigoul, timp de două săptămâni întregi. Pe vreme bună, detaşamentul a făcut cei trei sute de kilometri dintre Fort Union şi Big Horn în şase zile.

Când au ajuns, fortul abandonat era aproape aşa cum şi-l amintea Henry. Starea factoriei depăşea cu mult aşteptările lui. Anii de părăsire uzaseră construcţia, dar lemnăria rămăsese în mare parte solidă. Această descoperire îi scutea de săptămâni de muncă grea de tăiat şi cărat buşteni.

Experienţa lui Henry cu triburile din zonă se afla şi ea (cel puţin la început) în contrast puternic cu neşansa lui de la Fort Union. A trimis un grup condus de Allistair Murphy şi i-a umplut de cadouri pe noii lui vecini, în mare parte grupuri de Flathead şi Crow. În relaţiile cu indienii din zonă, Henry a descoperit că era beneficiarul diplomaţiei predecesorului său. Ambele triburi păreau relativ

mulţumite de repopularea factoriei. Cel puţin erau dispuse să facă troc.

Indienii Crow, mai ales, aveau cai din belşug. Murphy a cumpărat şaptezeci şi două de animale. Din Munţii Big Horn din apropiere se revărsau pârâuri, iar căpitanul Henry a conceput un plan agresiv de acţiune a vânătorilor lui acum mobili.

Timp de două săptămâni, Henry s-a uitat încontinuu în spate, ca şi cum ghinionul trebuia să-l pândească din urmă. Şi-a permis o mică rază de optimism. *Oare soarta mea s-a schimbat în bine*? Nu se schimbase.

Hugh Glass s-a oprit în faţa rămăşiţelor aşezării Fort Union. Poarta în sine zăcea pe jos, cu balamalele smulse, atunci când căpitanul Henry părăsise factoria. Umilinţele acestei întreprinderi ratate se vedeau şi înăuntru. Toate balamalele de metal fuseseră scoase şi recuperate, presupunea Glass, pentru a fi folosite la următoarea lor destinaţie. Din palisade fuseseră smulşi buşteni, care fuseseră probabil folosiţi ca lemn de foc de vizitatorii grobieni veniţi după plecarea lui Henry. Una din clădiri avea un perete înnegrit, probabil din cauza unei încercări nereuşite de a da foc fortului. Zeci de urme de cai frământaseră zăpada din curte.

Fugăresc un miraj. Câte zile mersese – se târâse pentru acest moment? Glass şi-a amintit luminişul de lângă izvorul de pe Râul Grand. *În ce lună era asta*? *Ce lună e acum*? *Decembrie*?

Glass a urcat pe scara rudimentară a clădirii fortului, cercetând din vârful ei întreaga vale. La câteva sute de metri distanţă a văzut pata ruginie a unei turme de antilope, care scormoneau în zăpadă ca să găsească pelin. Un stol mare de gâşte, în formă de V, cu aripile în poziţie de aterizare, s-a aşezat pe râu. Altfel, nu se vedea niciun semn de viaţă. *Unde mă aflu*?

Glass a rămas două nopţi în fort, incapabil să plece pur şi simplu din destinaţia după care umblase atâta amar de vreme. Dar ştia că adevărata lui destinaţie nu era un loc, ci doi oameni – doi oameni şi două acte finale de răzbunare.

•

Glass a plecat de la Fort Union pe Yellowstone. Putea doar să ghicească drumul urmat de Henry, dar se îndoia că acesta ar fi riscat să repete eşecul de pe Upper Missouri. Rămânea doar Yellowstoneul.

Urmase Yellowstoneul timp de cinci zile când, deodată, a trecut peste coama unui mal înalt de lângă râu. S-a oprit uluit.

În faţa lui erau munţii Big Horn, care contopeau cerul şi pământul. Câţiva nori se învârteau în jurul celor mai înalte vârfuri,

întărind iluzia unui perete care se prelungea în sus la nesfârşit. Ochii lui Glass s-au umezit din cauza luminii orbitoare a soarelui reflectată de zăpadă, dar nu-şi putea lua privirea. Nimic din cei douăzeci de ani petrecuţi de el pe câmpie nu îl pregătise pentru astfel de munţi.

Căpitanul Henry vorbise adesea despre imensitatea Stâncoşilor, dar Glass presupusese că poveştile lui conţineau şi înfloriturile obişnuite din jurul focului. În realitate, s-a gândit Glass, tabloul lui Henry fusese dureros de sărăcăcios. Henry era un om dintr-o bucată şi descrierile lui se concentrau asupra munţilor ca obstacole, bariere care trebuiau depăşite în efortul de a înlesni un flux al comerţului între est şi vest. Din descrierea lui Henry lipsea complet orice indiciu al forţei evlavioase care se revărsa în Glass la vederea imenselor piscuri.

Bineînţeles, înţelegea reacţia mai practică a lui Henry. Terenul văilor râului era şi aşa suficient de dificil. Glass abia putea să-şi imagineze efortul necesar pentru transportarea blănurilor peste nişte munţi precum cei din faţa lui.

Admiraţia lui faţă de munţi a crescut în zilele care au urmat, pe măsură ce râul Yellowstone îl ducea tot mai aproape de ei. Imensa lor siluetă era un semn, un reper stabil în timp. Poate că alţii ar fi fost neliniştiţi că se găsesc aproape de un lucru mai mare decât ei înşişi. Dar Glass simţea că din munţi se revarsă o taină sacră ca un izvor, cu un aer de nemurire pe lângă care suferinţele lui cotidiene păreau neînsemnate.

Aşa a mers, zi după zi, spre munţii de la capătul câmpiei.

•

Fitzgerald s-a oprit în faţa palisadei rudimentare, suportând interogatoriul bărbatului bondoc care tuşea de pe întăriturile de deasupra porţii.

În lungile zile petrecute în pirogă, Fitzgerald îşi exersase minciuna.

— Duc în St. Louis un mesaj din partea căpitanului Henry de la compania Rocky Mountain Fur.

— Compania Rocky Mountain Fur? a pufnit bărbatul bondoc. Tocmai a trecut unul de-ai voştri în cealaltă direcţie – un tip grosolan care călărea împreună cu o piele-roşie. De fapt, dacă eşti din compania lui, ai putea să-i plăteşti cambia.

Fitzgerald a simţit cum i se strânge stomacul, iar respiraţia i s-a accelerat brusc. *Omul alb de pe râu*! S-a străduit să-şi păstreze vocea calmă, nonşalantă.

— Probabil că am trecut unul pe lângă celălalt pe râu. Cum îl chema?

— Nici nu-mi amintesc numele lui. I-am dat câteva lucruri şi a plecat.

— Cum arăta?

— Ei, asta îmi amintesc. Avea faţa plină de cicatrice, de parcă i-ar fi ros-o un animal sălbatic.

Glass! *Trăia*! *Fir-ar al naibii*!

Fitzgerald a dat două piei de castor pe nişte pastramă, nerăbdător să ajungă din nou pe apă.

Nemaimulţumindu-se să plutească pe curent, Fitzgerald vâslea ca să-şi propulseze piroga înainte. Înainte şi cât mai departe. Poate că Glass mergea în direcţia opusă, se gândea Fitzgerald, dar nu putea exista nici o îndoială în privinţa intenţiilor bătrânului nemernic.

Douăzeci şi unu

31 decembrie 1823

Zăpada a început să cadă cam pe la mijlocul zilei. Norii de furtună s-au apropiat alene, ascunzând soarele atât de lent că Henry şi oamenii lui nici n-au observat.

Nu aveau niciun motiv să se îngrijoreze. Fortul lor refăcut era terminat, gata să reziste oricăror provocări pe care le-ar fi putut aduce stihiile naturii. În plus, căpitanul Henry declarase zi de sărbătoare. Apoi le făcuse o surpriză care adusese o însufleţire delirantă în rândul oamenilor lui – alcool.

Henry eşuase în multe privinţe, dar înţelegea puterea stimulentelor. Băutura lui era făcută din drojdie şi merişoare, îngropate timp de o lună ca să poată fermenta. Amestecul rezultat avea gust de acid. Niciunul dintre oameni nu-l putea bea fără să se strâmbe de durere şi niciunul nu a refuzat această şansă. Lichidul avea drept rezultat o stare de beţie profundă şi aproape imediată.

Henry avea şi o a doua răsplată pentru oamenii lui. Cânta destul de bine la vioară şi, pentru prima oară după luni de zile, dispoziţia lui se îmbunătăţise suficient ca să pună mâna pe uzatul instrument. În combinaţie cu râsetele alcoolice, vioara stridentă crea un fond de haos jovial în cabana aglomerată.

Mare parte a veseliei se învârtea în jurul Porcului, al cărui trup obez zăcea răşchirat în faţa vetrei. Capacitatea Porcului de a bea se dovedise a nu fi pe măsura dimensiunii lui.

— Zici că-i mort, a spus Black Harris, lovindu-l cu piciorul drept în burtă.

Piciorul lui Harris a dispărut temporar în grăsimea moale din jurul taliei Porcului, dar altfel lovitura nu a stârnit nici o reacţie.

— Păi, dacă e mort, ar trebui să-l îngropăm cum se cuvine.

Replica venise din partea lui Patrick Robinson, un bărbat tăcut pe care cei mai mulţi dintre vânătorii de blănuri nu-l mai auziseră vorbind înainte de consumarea băuturii de casă a lui Henry.

— E prea frig, a spus alt vânător. Dar am putea să-i punem un linţoliu frumos!

Ideea a provocat mare entuziasm în rândul oamenilor. Au apărut două pături, împreună cu un ac şi aţă groasă. Robinson, un croitor priceput, s-a lansat în misiunea de a coase strâns linţoliul în jurul trupului imens al Porcului. Black Harris a ţinut o predică

emoţionantă şi, unul câte unul, oamenii au început să rostească necrologuri.

— A fost un om bun, cu teamă de Dumnezeu, a spus un vorbitor. Ţi-l încredinţăm ţie, Doamne, în starea lui virgină... neatins vreodată de săpun.

— Dacă reuşeşti să-l ridici, a spus altul, te implorăm să-l înalţi în Lumea de Dincolo.

O ceartă zgomotoasă a abătut atenţia oamenilor de la înmormântarea Porcului. Allistair Murphy şi Stubby Bill aveau o dispută referitoare la care dintre ei trage mai bine cu pistolul. Murphy l-a provocat pe Stubby Bill la duel, idee pe care căpitanul Henry a respins-o imediat, însă a autorizat un meci de tras cu pistolul.

La început, Stubby Bill a sugerat să tragă fiecare într-o cană de cositor de pe capul celuilalt. Dar, chiar şi beat fiind, şi-a dat seama că o astfel de competiţie ar fi putut crea o combinaţie periculoasă de motivaţii. Drept compromis, au decis în cele din urmă să tragă într-o cană de cositor de pe capul Porcului. Şi Murphy, şi Stubby Bill se considerau prieteni cu Porcul, aşa că amândoi ar fi avut motivaţia necesară ca să tragă cu acurateţe. Au potrivit trupul învelit în linţoliu al Porcului în fund, sprijinit de perete, apoi i-au pus pe cap o cană.

Oamenii au creat un coridor prin mijlocul cabanei lungi, cu trăgătorii la un capăt şi Porcul la celălalt. Căpitanul Henry a ascuns la spate un glonţ de muschetă; Murphy a ghicit şi a ales să tragă al doilea. Stubby Bill şi-a scos pistolul de la centură şi a verificat atent pulberea din rezervor. Şi-a mutat greutatea de pe un picior pe celălalt, aşezându-se în cele din urmă lateral faţă de ţintă. A ridicat braţul de tragere cu pistolul, astfel încât să formeze un unghi drept perfect faţă de acoperiş. A întins degetul mare şi a armat pistolul cu un pocnet dramatic, singurul sunet din cabana tensionată. După mai multe pendulări în această poziţie, a coborât pistolul în poziţie de tragere într-un arc lent şi graţios.

Apoi a ezitat. Văzând – prin cătarea pistolului – trupul masiv al Porcului, a devenit brusc conştient de efectul posibil al unui glonţ rătăcit. Lui Stubby Bill îi plăcea Porcul. Îi plăcea chiar mult, de fapt. *Nu e o idee bună.* A simţit cum pe coloana lui vertebrală scurtă se prelinge o picătură de transpiraţie. Acum, din cauza vederii periferice, devenise conştient şi de oamenii îngrămădiţi de o parte şi de alta a lui. A început să respire gâfâit, iar braţul lui de tragere a început să tremure în sus şi în jos. Dintr-odată, pistolul părea greu.

Şi-a ţinut respiraţia, ca să oprească balansul, dar atunci lipsa aerului l-a făcut să ameţească. *Să nu ratezi.*

În sfârşit, s-a lăsat în voia sorţii şi a apăsat pe trăgaci, închizând ochii la aprinderea pulberii. Glonţul s-a înfipt în peretele de buşteni din spatele Porcului, la nu mai puţin de 30 de centimetri deasupra căniі de pe capul învelit al bărbatului gras. Spectatorii au izbucnit în râs.

— Bine tras, Stubby!

Murphy a ieşit în faţă.

— Gândeşti prea mult.

Cu o unică mişcare fluidă, Murphy a scos pistolul, a ţintit şi a tras. Focul a explodat şi glonţul a străpuns baza căniі de pe capul Porcului. Cana s-a izbit de perete, după care a căzut zgomotos pe podea, lângă Porc.

Dacă niciuna dintre împuşcături nu îl ucisese pe Porc, a doua cel puţin a reuşit să-l trezească.

Linţoliul masiv a început să se contorsioneze violent. Oamenii au aclamat focul de armă, chircindu-se de râs cu o veselie nestăpânită la vederea linţoliului care se zvârcolea. Din interiorul păturii a ieşit brusc lama lungă a unui cuţit, făcând o despicătură îngustă. Au apărut două mâini care au sfâşiat linţoliul. Apoi a apărut faţa cărnoasă a Porcului, clipind din cauza luminii. Alte râsete şi zeflemele.

— Parcă e un viţel care se naşte!

Focurile de armă le aprinseseră sărbătoarea şi, în curând, toţi oamenii au început să tragă cu armele în tavan. Fumul de pulbere neagră umplea camera, împreună cu strigătele entuziaste de „La Mulţi Ani!”

— Hei, căpitane, a spus Murphy. Ar trebui să tragem cu tunul!

Henry nu a obiectat, fie şi doar pentru a-i scoate pe vânătorii de blănuri din cabană înainte de a o distruge de tot. Vociferând zgomotos, oamenii companiei Rocky Mountain Fur au deschis uşa, au ieşit în noaptea întunecoasă şi s-au împleticit cu toţii spre parapet.

Au rămas surprinşi de intensitatea viscolului. Ninsoarea măruntă a după-amiezii se transformase într-un viscol cu fulgi mari, iar vânturile învârtejite purtau zăpada deasă de colo-colo. Se aşternuseră cincisprezece centimetri sau mai mult, ba chiar mai mult acolo unde se formaseră troiene. Dacă ar fi fost lucizi, oamenii ar fi apreciat norocul care ţinuse la distanţă viscolul în timp ce îşi construiau adăpostul. În schimb, ei se concentrau exclusiv asupra tunului.

Obuzierul de două kilograme era mai degrabă o puşcă gigantică decât tun, concepută nu pentru meterezele unui fort, ci pentru pupa unei bărci cu velă. Era montat pe un pivot din colţul cabanei, ceea ce îi permitea să controleze două din zidurile fortului. Ţeava de fier abia dacă avea un metru şi era întărită cu trei ştifturi (prea puţine, după cum avea să se dovedească).

Un bărbat solid pe nume Paul Hawker se considera tunarul fortului. Pretindea chiar că fusese artilerist în Războiul din 1812. Cei mai mulţi dintre oameni se îndoiau de afirmaţia lui, deşi recunoşteau că Hawker părea competent în timp ce răcnea procedura de încărcare. Hawker şi alţi doi oameni au urcat scara fortului. Ceilalţi au rămas jos, mulţumiţi să privească de la adăpostul relativ al locului de defilare.

— Tunari, la posturi! a strigat Hawker.

Chiar dacă Hawker ştia procedura, era evident că subordonaţii lui nu o ştiau. Se holbau inexpresiv, aşteptând nişte explicaţii civile ale responsabilităţilor lor militare. Hawker a făcut semn spre unul din ei şi a şoptit:

— Tu ia pulberea şi nişte fultuială.

Apoi a arătat spre celălalt şi a spus:

— Tu du-te şi aprinde un fitil de la foc.

În sfârşit, şi-a reluat postura militară şi a strigat:

— Pregătiţi-vă pentru tragere... Încărcaţi!

Sub îndrumarea lui Hawker, omul cu pulberea a turnat cincizeci de grame într-o măsură păstrată în fort în acest scop. Hawker a îndreptat gura de alamă a tunului spre cer şi a vărsat înăuntru pulberea. Apoi a băgat un cocoloş de cârpe vechi de mărimea unui pumn şi l-a îndesat bine cu vergeaua în culata tunului.

În timp ce aşteptau venirea fitilului, Hawker a despachetat o muşama în care erau amorsele – porţiuni de 7-8 centimetri de pană de gâscă umplute cu praf de puşcă şi închise la ambele capete cu tampoane de ceară. A băgat una dintre amorse în mica răsuflătoare a culatei tunului. Când a fost pus lângă pana de gâscă, fitilul aprins a topit ceara şi a aprins pulberea din pană, care, la rândul ei, a declanşat încărcătura principală din culată.

Omul cu fitilul aprins a coborât apoi scara.

Fitilul era un băţ lung cu o gaură la capăt. Prin gaură era trecută o bucată de frânghie groasă, tratată cu salpetru ca să ardă. Hawker a suflat în jarul de la capătul fitilului şi licărirea roşiatică a aruncat o lumină rău prevestitoare asupra feţei lui. Apoi, cu pompa unui cadet de la West Point, a ţipat:

— GATA!

Oamenii de jos au ridicat privirea spre fort, aşteptând cu nerăbdare o explozie colosală. Deşi chiar el ţinea în mână fitilul, Hawker a strigat „FOC!” şi a aprins amorsa.

Jarul fitilului a topit rapid ceara. Amorsa s-a aprins, şuierând, şi apoi a scos un pocnet. În comparaţie cu explozia copleşitoare pe care o aşteptaseră, lătratul tunului păruse un strop mai puternic decât o bătaie din palme.

— Ce dracu’ a fost asta? s-a auzit din curte un strigăt, împreună cu un şir de huiduieli şi râsete batjocoritoare. Mai bine bate într-o oală!

Hawker se holba la tunul lui, îngrozit că acest moment de manifestare virilă eşuase atât de evident.

— Asta e doar încălzirea! a strigat el în jos.

Apoi a adăugat, repede:

— Tunari, la posturi!

Cei doi tunari ai lui s-au uitat la Hawker cu îndoială, conştienţi dintr-odată de riscul la care îşi expuneau propria reputaţie.

— Mişcaţi-vă, proştilor! a şuierat Hawker. Triplaţi încărcătura!

Mai multă pulbere avea să rezolve situaţia. Pe de altă parte, problema ar fi putut fi fultuiala prea puţină. *Mai multă umplutură,* s-a gândit Hawker, avea să producă mai multă rezistenţă – şi o explozie mai zgomotoasă. *Le dau eu explozie.*

Au turnat pe gura tunului o încărcătură triplă. *Ce să folosim ca fultuială*? Hawker şi-a sfâşiat tunica de piele şi a îndesat-o în ţeava tunului. *Mai mult.* Hawker s-a uitat la ajutoarele lui.

— Daţi-mi tunicile voastre, le-a spus el servanţilor.

Oamenii s-au holbat la el, evident alarmaţi.

— E frig, Hawker.

— Daţi-mi naibii tunicile!

Oamenii s-au supus fără tragere de inimă, iar Hawker a adăugat noile ţoale la fultuială. Ironiile continuau, în timp ce Hawker lucra febril la reîncărcarea marelui tun. Când a terminat, tunul era umplut pe întreaga lungime cu piele de căprioară bine îndesată.

— Gata! a ţipat Hawker întinzând iar mâna după fitilul aprins. FOC!

A aprins amorsa şi tunul a explodat. A explodat propriu-zis. Pieile de căprioară creaseră, într-adevăr, o rezistenţă suplimentară – în asemenea măsură încât arma explodase ea însăşi într-o mie de bucăţele glorioase.

Timp de o clipă strălucitoare, focul exploziei a luminat cerul nopţii, apoi un nor imens de fum caustic a ascuns privirilor fortul. Oamenii s-au aplecat atunci când şrapnelele exploziei s-au înfipt în

zidurile de buşteni ale fortului şi s-au afundat sfârâind în zăpadă. Explozia i-a doborât pe ambii servanţi ai lui Hawker de pe fort în curtea de dedesubt. Unul şi-a rupt mâna în cădere; celălalt, două coaste. Amândoi ar fi putut muri dacă n-ar fi aterizat într-un troian adânc.

Pe măsură ce vântul puternic risipea fumul de pe fort, toţi ochii s-au îndreptat în sus, căutându-l pe curajosul artilerist. Timp de o clipă nimeni n-a spus nimic, apoi căpitanul a strigat:

— Hawker!

Un alt moment prelung a trecut. Vânturile învârtejite îndepărtau fumul de lângă fort. Au văzut o mână care căuta marginea palisadei. A doua mână a apărut – şi apoi capul lui Hawker. Faţa lui era neagră ca tăciunele din cauza exploziei. Căciula îi fusese zburată de pe cap şi din ambele urechi îi curgea sânge. Chiar şi ţinându-se cu mâinile de fort, tot se bălăngănea dintr-o parte în alta. Cei mai mulţi oameni se aşteptau ca el să se prăbuşească în faţă şi să moară. În loc de asta, Hawker a ţipat:

— La Mulţi Ani, nenorociţi mizerabili ce sunteţi!

Hohote puternice de râs aprobator au umplut noaptea.

•

Hugh Glass s-a împiedicat într-un troian, surprins că zăpada ajunsese deja atât de înaltă. Pe mâna cu care trăgea nu avea mănuşă, aşa că în cădere şi-a înfipt mâna goală în zăpadă. Usturimea îngheţată l-a făcut să tresară. Şi-a băgat mâna sub manta, ca să o usuce. Ninsoarea începuse cu fulguieli răzleţe care nu cereau adăpost. Glass îşi dădea seama acum că greşise.

A privit în jur, încercând să estimeze cât mai ţinea lumina. Viscolul aducea orizontul mai aproape, iar munţii înalţi din fundal dispăruseră complet. Distingea o coamă subţire de gresie şi pini rari, ca nişte santinele. Altfel, până şi dealurile submontane păreau să se amestece cu norii amorfi, alb-cenuşii, ai cerului. Glass se bucura de calea sigură a râului Yellowstone. *O oră până la apus*? A scos din geanta de vânătoare mănuşa şi şi-a tras-o pe mâna înţepenită şi udă. *Oricum pe vremea asta n-am ce să împuşc.*

Se scurseseră cinci zile de când Glass plecase de la Fort Union. Acum ştia că Henry şi oamenii lui trecuseră pe aici; drumul a treizeci de oameni nu era greu de urmărit. Glass îşi amintea, din hărţile pe care le examinase, factoria abandonată de pe Big Horn a lui Manuel Lisa. *Cu siguranţă Henry n-o să meargă mai departe – cel puţin nu pe vremea asta.* Avea o noţiune aproximativă asupra distanţelor. Dar cât parcursese până acum? Putea doar să ghicească.

Odată cu sosirea viscolului, temperatura scăzuse abrupt, dar vântul era cel care îl îngrijora pe Glass. Vântul părea să dea viaţă frigului, înzestrându-l cu capacitatea de a-i străpunge fiecare cusătură a hainelor. La început îl simţise ca pe o usturime muşcătoare pe pielea expusă a nasului şi urechilor. Vântul îi usca apa din colţurile ochilor, iar nasul lui încărcat crea umezeală, sporind senzaţia de frig. În timp ce înainta cu greu prin zăpada tot mai adâncă, muşcătura pătrunzătoare se estompa, transformându-se într-o amorţeală dureroasă, făcând din nişte degete cândva agile nişte cioturi de carne nefuncţionale. Trebuia să caute adăpost cât încă mai putea găsi combustibil şi cât timp degetele lui mai puteau manevra cremenea şi amnarul.

Celălalt mal se înălţa abrupt de lângă râu. I-ar fi putut oferi un oarecare adăpost, dar nu avea cum să traverseze râul. Terenul de pe partea lui era amorf şi plat, fără să facă vreo concesie vântului puternic. A văzut un pâlc de vreo zece plopi roşii la aproape doi kilometri distanţă, abia perceptibili prin ninsoarea viscolită şi întunericul tot mai dens. *De ce am aşteptat atât*?

A avut nevoie de douăzeci de minute ca să parcurgă distanţa. În unele locuri, vântul biciuitor curăţase terenul până la pământ, dar în altele troienele îi ajungeau la genunchi. Avea mocasinii plini de zăpadă şi se blestema pentru că nu-şi făcuse jambiere. Pantalonii din piele de căprioară s-au udat de la zăpadă şi apoi au îngheţat bocnă, ca nişte cochilii ţepene ale gambelor. Când a ajuns la plopii roşii nu-şi mai simţea degetele de la picioare.

Viscolul s-a înteţit în timp ce el căuta în crâng cel mai bun adăpost. Vântul părea să bată din toate direcţiile deodată, ceea ce îi îngreuna alegerea locului. A ales până la urmă un plop roşu căzut. Rădăcinile răsturnate se răsfirau ca un arc perpendicular de la baza groasă a trunchiului, creând un adăpost de vânt în două direcţii. *Măcar dacă vântul ar înceta să mai bată de peste tot.*

A pus puşca jos şi a început imediat să strângă combustibil. A găsit lemn din abundenţă. Problema era iasca. Pământul era acoperit de o zăpadă de câţiva centimetri grosime. Când a săpat sub ea, Glass a văzut că frunzele erau ude şi nepotrivite. A încercat să rupă crenguţe din plopul roşu, dar erau încă verzi. Lumina zilei părea să dispară, iar Glass şi-a dat seama tot mai îngrijorat că era mai târziu decât crezuse el. La momentul la care strânsese ce îi trebuia, lucra într-un întuneric aproape complet.

Glass a stivuit lemnele lângă copacul căzut, apoi a săpat cu furie ca să facă o groapă adăpostită pentru foc. Şi-a scos mănuşile ca să manevreze iasca, dar degetele lui îngheţate abia dacă se mişcau.

Şi-a făcut palmele căuş la gură şi a suflat în ele. Respiraţia lui producea o scurtă furnicătură de căldură, care dispărea rapid sub atacul aerului îngheţat. A simţit în spate şi la ceafă o nouă pală de vânt aspru, care îi ajungea până la piele, parcă şi mai adânc. *Se schimbă vântul*? Glass s-a oprit pentru o clipă, întrebându-se dacă n-ar trebui să se mute pe cealaltă parte a copacului. Vântul a slăbit şi Glass a decis să rămână acolo unde era.

A întins iasca în groapa puţin adâncă, apoi a căutat în săculeţ cremenea şi amnarul. La prima încercare de a lovi amnarul, cremenea i-a julit încheietura degetului mare. Usturimea se prelungea pe braţ în sus, ca vibraţia unui diapazon. A încercat să ignore durerea şi a lovit iar amnarul. În sfârşit, o scânteie a aterizat pe iască şi a început să ardă. S-a aruncat asupra flăcării micuţe, adăpostind-o cu trupul în timp ce sufla în ea, disperat să dea focului viaţă din viaţa lui. A simţit brusc o pală furioasă de vânt puternic şi faţa i s-a umplut de nisip şi fum din groapă. A tuşit şi s-a frecat la ochi, iar când a putut să-i deschidă, flacăra dispăruse. *La naiba*!

A lovit din nou amnarul cu cremenea. Ploua cu scântei, dar deja arsese o parte prea mare din iască. Dosul palmelor îl durea din cauza frigului. Între timp, degetele lui îşi pierduseră complet sensibilitatea. *Foloseşte pulberea.*

A aranjat cât mai bine resturile de iască, de data asta adăugând şi bucăţi mai mari de lemn. A turnat praf de puşcă din corn, înjurând în timp ce acesta se revărsa în groapă. Şi-a plasat din nou trupul astfel încât să blocheze cât mai bine vântul, apoi a lovit amnarul cu cremenea.

Din groapă s-a înălţat o flamă care i-a ars mâinile şi i-a pârlit faţa. Abia dacă a remarcat durerea, atât era de disperat să alimenteze flăcările care acum urcau şi coborau odată cu vântul învârtejit. S-a ghemuit lângă foc, desfăcându-şi mantaua ca să creeze un paravan mai mare. Cea mai mare parte din iască dispăruse deja, dar Glass a văzut uşurat că unele din bucăţile mai mari luaseră foc. A mai adăugat lemn şi peste câteva minute s-a convins că focul avea să continue să ardă de unul singur.

Abia se sprijinise cu spatele de copacul căzut, când o altă pală mare de vânt aproape i-a stins focul. S-a aruncat din nou asupra flăcărilor, desfăcând mantaua ca să blocheze vântul, în timp ce sufla în jarul strălucitor. Din nou adăpostite, flăcările au prins iar viaţă.

Glass a rămas în acea poziţie, aplecat deasupra focului, cu braţele larg desfăcute ca să ţină mantaua, timp de aproape jumătate de oră. În jurul lui se strângea zăpada, aproape încă zece

centimetri în scurtul interval cât păzise flăcările. Simţea greutatea zăpezii troienite acolo unde mantaua i se târa pe jos. A mai simţit ceva şi, când şi-a dat seama, i-a apărut un gol în stomac. *Şi-a schimbat direcţia.* Vântul îl bătea în spate, nu se mai învârtejea, ci apăsa constant şi necruţător. Plopul roşu nu mai oferea niciun adăpost. Şi mai rău, prelua vântul şi îl arunca înapoi – spre el şi spre foc.

Glass a luptat cu senzaţia tot mai puternică de panică, un cerc vicios al temerilor conflictuale. Punctul de plecare era clar – fără foc ar fi murit îngheţat. În acelaşi timp, nu mai putea să-şi păstreze poziţia actuală, aplecat deasupra flăcărilor, cu braţele desfăcute larg, în timp ce viscolul îl bătea în spate. Era epuizat şi viscolul putea să bată foarte bine ore sau chiar zile întregi. Avea nevoie de adăpost, unul oricât de rudimentar. Direcţia vântului părea acum suficient de consecventă ca să mizeze pe cealaltă parte a copacului. Nu putea fi mai rău, dar Glass se îndoia că poate să se mute fără să i se stingă focul. Putea oare să facă altul de la zero? Pe întuneric? Fără niciun pic de iască? Nu vedea altă variantă decât să încerce.

Şi-a făcut un plan. Avea să se repeadă de cealaltă parte a plopului căzut, să sape o groapă nouă pentru foc, apoi să încerce să mute flăcările.

Nu avea rost să mai aştepte. Glass şi-a înşfăcat puşca şi lemne câte putea să care. Vântul părea să simtă prezenţa unei noi ţinte şi îl lovea cu o furie reînnoită. Glass şi-a plecat capul şi a ocolit rădăcinile gigantice, înjurând în timp ce simţea cum îi intră iar zăpadă în mocasini.

Cealaltă parte părea într-adevăr mai adăpostită de vânt, chiar dacă zăpada era troienită la fel de sus. Glass a lăsat jos puşca şi lemnele şi a început să sape. A avut nevoie de cinci minute ca să râcâie o suprafaţă suficient de mare pentru foc. S-a repezit în cealaltă parte, păşind pe urmele pe care le lăsase în zăpadă. Norii aduceau un întuneric aproape total şi, în timp ce ocolea copacul, Glass spera să vadă licărul focului său. *Dacă nu e lumină – nu e foc.*

Singurul semn de foc era o scobitură uşoară într-un morman de zăpadă troienită. Glass a săpat, sperând în mod absurd ca nişte jar să fi supravieţuit cumva. Nu a găsit nimic, deşi căldura focului transformase zăpada într-o zloată care îi udase mănuşile de lână. A simţit la mâini frigul îngheţat al umezelii, apoi o combinaţie ciudată de dureri care păreau să-l ardă şi să-l îngheţe în acelaşi timp.

S-a retras rapid în partea mai adăpostită a copacului. Vântul părea să-şi fi stabilizat direcţia, dar se şi înteţise. Faţa îl durea şi mâinile îşi pierduseră din nou întreaga dexteritate. Îşi ignora

picioarele, ceea ce era uşor, de vreme ce nu simţea nimic mai jos de glezne. Odată direcţia vântului stabilizată, cel puţin plopul roşu crea un adăpost de vânt. Însă temperatura continua să scadă şi Glass se gândea din nou că va muri în lipsa focului.

Nu mai avea timp să caute iască, nici dacă ar fi fost suficientă lumină ca să vadă în jur. Se hotărî să facă aşchii cu toporişca, sperând ca apoi o nouă doză de praf de puşcă să-i fie suficientă pentru pornirea focului. Pentru o clipă îşi făcu griji că iroseşte pulberea. *Asta e cea mai mică problemă.* Înfipse toporişca în capătul unui buştean scurt, ca să fixeze lama, apoi bătu în el ca să despice lemnul.

Zgomotul muncii lui aproape acoperi un alt zgomot – un pocnet surd, ca un tunet îndepărtat. Glass încremeni, întinzând gâtul în căutarea sursei zgomotului. *Un foc de puşcă*? *Nu – e prea puternic.* Glass mai auzise tunete în timpul viscolelor, dar niciodată la temperaturi atât de scăzute.

Aşteptă mai multe minute, ascultând cu atenţie. Niciun sunet nu rivaliza cu vânturile urlătoare, iar Glass deveni din nou conştient de durerea chinuitoare de la mâini. A rătăci prin viscol în căutarea unui zgomot straniu părea o nebunie. *Fă naibii focul.* Glass înfipse lama toporiştii în capătul altui buştean.

După ce a tăiat o cantitate suficientă, a făcut din aşchii un morman şi a luat cornul cu pulbere. Îl înspăimânta cât de puţină pulbere rămăsese. În timp ce turna, se întrebă dacă mai putea păstra nişte pulbere pentru o a doua încercare. Bâjbâia, abia reuşind să-şi stăpânească tremurul mâinilor îngheţate. *Nu – totul sau nimic.* Goli cornul cu pulbere, apoi luă iar cremenea şi amnarul.

Înălţă cremenea ca să lovească amnarul, dar, înainte să apuce să facă asta, un vuiet imens se rostogoli pe valea Yellowstoneului. De data asta era sigur. Era explozia inconfundabilă a unui tun. *Henry*!

Glass se ridică şi luă puşca. Vânturile găsiră iar o ţintă, lovind cu o energie care aproape îl doborî. Glass începu să meargă prin zăpada înaltă spre Yellowstone. *Sper că sunt pe malul corect al răului.*

•

Căpitanul Henry era revoltat din cauza pierderii tunului. Deşi arma aceea era de prea puţin folos în lupta propriu-zisă, valoarea ei de intimidare era considerabilă. În plus, un fort adevărat trebuia să aibă tun, iar Henry voia ca şi fortul lui să aibă.

Cu excepţia notabilă a căpitanului, pierderea tunului nu domolise buna dispoziţie a sărbătorii de Anul Nou de la fort. Dimpotrivă, marea explozie părea să fi intensificat petrecerea. Viscolul îi

alungase pe oameni înăuntru, dar cabana înghesuită vibra de gălăgia asiduă a unui haos nestăpânit.

Apoi uşa cabanei se deschise brusc, dându-se de perete, ca şi cum o mare forţă exterioară se acumulase afară şi apoi spulberase uşa. Prin uşa deschisă intrau stihiile, ale căror degete îngheţate îi înşfăcau pe cei dinăuntru, smulgându-i din confortul plăcut al adăpostului şi focului.

— Închide uşa, idiot afurisit ce eşti! a strigat Stubby Bill fără să privească spre uşă.

Apoi au privit cu toţii. Afară urla vântul. În jurul prezenţei ivite în cadrul uşii se în vârtejea zăpada, făcând-o să pară că face parte din viscol, revărsată în mijlocul lor ca un fel de element distructiv al sălbăticiei înseşi.

Jim Bridger se holba îngrozit la acel spectru. Fiecare suprafaţă a trupului acestuia era tencuită cu zăpada bătută de vânt, care îl învelea într-un alb îngheţat. La faţă, gheaţa se agăţa de barba răvăşită şi atârna ca nişte pumnale de cristal de marginea îndoită a unei căciuli de lână. Ai fi putut crede că iarna sculptase în întregime acea nălucă – dacă faţa ei nu ar fi fost dominată de dârele purpurii ale cicatricelor, dacă ochii ei nu ar fi ars la fel de incandescent ca plumbul topit. Bridger se uita cum ochii ei cercetează deliberat şi atent interiorul cabanei.

În încăpere se lăsă o tăcere uluită, în timp ce oamenii se străduiau să înţeleagă vedenia din faţa lor. Spre deosebire de ceilalţi, Bridger înţelese instantaneu. În mintea lui vedenia mai apăruse şi până atunci. Era copleşit de o vinovăţie care îi agita stomacul ca nişte zbaturi. Ar fi voit cu disperare să fugă. *Dar cum să fugi de ceva dinăuntrul tău*? Ştia că fantoma îl caută pe el.

Mai multe clipe trecură până ca Black Harris să spună, în sfârşit:

— Dumnezeule. E Hugh Glass.

Glass cercetă chipurile uluite din faţa lui. Simţi o dezamăgire trecătoare că nu-l putea depista pe Fitzgerald printre oameni – dar îl găsi pe Bridger. Ochii lor s-ar fi întâlnit dacă Bridger nu ar fi întors privirea. *Ca şi până acum.* Observă cuţitul cunoscut pe care Bridger îl purta acum la centură. Glass ridică puşca şi trase cocoşul.

Dorinţa de a-l împuşca pe Bridger aproape îl copleşi. După ce se târâse o sută de zile spre momentul acesta, perspectiva răzbunării era acum iminentă, forţa necesară pentru împlinirea ei era doar cea a unei uşoare apăsări a unui trăgaci. Dar un simplu glonţ părea ceva prea intangibil ca să-i exprime furia, un lux într-un moment care cerea satisfacţia cărnii lipite de carne. Asemenea unui om înfometat pus în faţa unui ospăţ, Glass putea să se oprească puţin

ca să savureze ultima clipă a foamei care urma să fie potolită. A coborât puşca şi a sprijinit-o de perete.

S-a apropiat încet de Bridger, în timp ce ceilalţi îi eliberau calea.

— Unde e cuţitul meu, Bridger?

Glass s-a oprit drept în faţa lui. Bridger a întors capul, ca să privească în sus spre el. Simţea conflictul cunoscut dintre dorinţa lui de a explica şi neputinţa de a o face.

— Ridică-te, a spus Glass.

Bridger s-a ridicat în picioare.

Primul pumn al lui Glass l-a lovit cu toată forţa în faţă. Bridger nu a opus nici o rezistenţă. A văzut lovitura care venea, dar n-a întors capul, nici măcar n-a tresărit. Glass a simţit cum cartilajul nasului lui Bridger cedează, a văzut şuvoiul de sânge declanşat. Îşi imaginase de o mie de ori satisfacţia acestui moment care acum sosise. Îi părea bine că nu-l împuşcase – îi părea bine că nu se lipsise de întreaga plăcere carnală a răzbunării.

A doua lovitură a lui Glass l-a nimerit pe Bridger sub bărbie, doborându-l pe spate şi izbindu-l de peretele de buşteni al cabanei. Din nou, Glass savură satisfacţia brută a contactului. Peretele îl împiedica pe Bridger să cadă, menţinându-l în picioare.

Apoi Glass s-a apropiat şi mai tare şi a lansat un şir de lovituri spasmodice în faţa lui Bridger. Când sângele a devenit atât de gros încât pumnii lui alunecau fără efect, şi-a mutat loviturile la stomac. Bridger s-a ghemuit, pierzându-şi răsuflarea, şi a căzut în sfârşit la podea. Glass a început să-l lovească cu piciorul şi Bridger nu putea sau nu voia să se apere. Şi el ştiuse că această zi va veni. Era judecata lui şi nu credea că are vreun drept să se opună.

În cele din urmă, Porcul a ieşit în faţă. Chiar şi prin aburii de alcool, Porcul pusese cap la cap semnificaţia deplină a evenimentului violent care avea loc în faţa lui. În mod evident, Bridger şi Fitzgerald minţiseră în privinţa perioadei petrecute lângă Glass. Totuşi, i se părea ceva greşit în a-l lăsa pe Glass să intre în fort şi să le omoare prietenul şi tovarăşul. Porcul a dat să-l apuce pe Glass din spate.

Dar altcineva l-a apucat pe el. Porcul s-a întors şi l-a văzut pe căpitanul Henry.

— Îl laşi să-l omoare pe Bridger? l-a întrebat el pe căpitan.

— Nu o să fac nimic, a spus căpitanul.

Porcul a dat să protesteze din nou, dar Henry l-a întrerupt:

— E decizia lui Glass.

Glass i-a dat încă o lovitură brutală cu piciorul. Deşi încerca să se abţină, Bridger a gemut la impactul loviturii. Glass stătea deasupra

siluetei boţite de la picioarele lui, gâfâind din cauza efortului depus în a administra această bătaie. Simţea la tâmple cum îi bate inima, în timp ce ochii i se opreau din nou asupra cuţitului de la centura lui Bridger. Îl vedea, în mintea lui, pe Bridger cum stătea la marginea luminişului în ziua aceea, prinzând cuţitul pe care i-l aruncase Fitzgerald. *Cuţitul meu.* Glass a întins mâna şi a scos lama lungă din teacă. Senzaţia mânerului modelat era ca îmbrăţişarea unei mâini familiare. S-a gândit la momentele în care avusese nevoie de cuţitul acela şi ura lui a izbucnit iar. *A sosit momentul.*

Cât timp se hrănise cu perspectiva acestui moment?

Iar acum el sosise, o răzbunare mai perfectă decât îşi putuse el imagina vreodată. Glass a răsucit lama în mână, i-a simţit greutatea şi s-a pregătit s-o înfigă unde îi era locul.

S-a uitat în jos, la Bridger, şi ceva neaşteptat a început să se întâmple. Perfecţiunea momentului începea să se evapore. Bridger s-a uitat şi el la Glass, iar în ochii puştiului Glass a văzut nu răutate, ci frică, nu opoziţie, ci resemnare. *Luptă-te, fir-ai al naibii*! O ultimă zvâcnire de luptă care să justifice lovitura finală.

Dar ea nu s-a produs. Glass a continuat să strângă cuţitul în mână, holbându-se la băiat. *Un băiat*! În timp ce Glass privea în jos spre el, noi imagini au început dintr-odată să se amestece cu cea a cuţitului furat. Şi-a amintit cum băiatul îi îngrijise rănile, în timp ce se certa cu Fitzgerald. A văzut şi alte imagini, precum faţa cenuşie a lui La Vierge, pe malul tăiat al Missouriului.

Respiraţia lui Glass a început să se liniştească. Tâmplele lui au încetat să mai pulseze în ritmul inimii. A privit prin cameră şi, dintr-odată, a devenit conştient de cercul de oameni din jurul lui. S-a uitat vreme îndelungată la cuţitul din mâna lui, apoi l-a băgat la centură. Glass s-a întors cu spatele la băiat şi şi-a dat seama că îi e frig. S-a îndreptat spre foc, întinzând mâinile însângerate spre căldura flăcărilor pârâitoare.

Douăzeci şi doi

27 februarie 1824

Un vas cu aburi pe nume *Dolley Madison* sosise în St. Louis cu o săptămână în urmă. Era încărcat cu mărfuri din Cuba, inclusiv cu zahăr, rom şi trabucuri. William H. Ashley, căruia îi plăceau enorm trabucurile, s-a întrebat în treacăt de ce trabucul gros atârnat între buzele lui nu reuşea să-i ofere plăcerea obişnuită. Bineînţeles că ştia motivul. Atunci când mergea în fiecare zi pe malul râului nu se ducea să caute vase cu aburi care aduceau mărunţişuri din Caraibe. Nu, se ducea cu aşteptarea lacomă a unei pirogi pline cu blănuri din vestul îndepărtat. *Unde sunt*? Nu primise veşti de la Andrew Henry sau Jedediah Smith de cinci luni. *Cinci luni*!

Ashley se plimba în sus şi-n jos prin biroul lui imens de la compania Rocky Mountain Fur. Nu reuşise să stea locului toată ziua. S-a oprit din nou în faţa unei hărţi enorme de pe perete. Harta era frumoasă sau cel puţin aşa fusese odinioară. Ashley înfipsese în ea mai multe ace decât în manechinul unui croitor şi folosise un creion gros ca să marcheze amplasamentul râurilor, pârâurilor, factoriilor şi alte repere diverse.

A urmărit cu ochii drumul până la Missouri şi a încercat din nou să înlăture senzaţia de dezastru iminent. S-a oprit, privind fix un loc de pe râu imediat la vest de St. Louis, unde una dintre barjele lui se scufundase cu marfă de 10000 de dolari. S-a oprit la acul care marca satele Arikara, unde 16 dintre oamenii lui fuseseră ucişi şi jefuiţi şi unde nici măcar forţa armatei americane nu reuşise să deschidă un drum pentru afacerea lui. S-a oprit la cotul Missouriului de deasupra satelor Mandan, unde în urmă cu doi ani indienii Assiniboine îi luaseră lui Henry o herghelie de 70 de cai. A urmărit Missouriul dincolo de Fort Union, spre Great Falls, unde un atac al Picioarelor Negre îl forţase apoi pe Henry să se retragă în josul râului.

A privit în jos, spre o scrisoare din mâna lui, ultima solicitare de informaţii din partea unuia dintre investitorii lui. Scrisoarea cerea noutăţi despre „starea întreprinderii de pe Missouri”. *Habar n-am.* Şi, bineînţeles, averea lui Ashley, până la ultimul penny, mergea alături de Andrew Henry şi Jedediah Smith.

Ashley simţea o dorinţă copleşitoare de a acţiona, de a porni, de a face ceva, *de a face orice* – dar nu mai putea să facă nimic. Reuşise deja să obţină un împrumut pentru un nou vas de transport

şi provizii. Vasul era ancorat pe râu, iar proviziile erau stivuite într-un depozit. La anunţul de angajare pentru un nou detaşament pentru blănuri primise foarte multe răspunsuri. Petrecuse săptămâni de zile alegând 40 de oameni dintre cei o sută care se înscriseseră. În aprilie avea să urce el însuşi pe Missouri, în fruntea lor. *Puţin mai mult de o lună până atunci*!

Dar unde să meargă? Atunci când Ashley îi trimisese pe Henry şi Smith, în august trecut, înţelegerea lor vagă fusese să se întâlnească pe teren – iar locul să fie stabilit prin mesageri. *Mesageri*!

Ashley a privit din nou harta. A urmărit cu degetul linia încâlcită care reprezenta Grand River. Şi-a amintit cum desenase acea linie şi cum ghicise cursul râului. *Am avut dreptate*? Oferea Grandul o linie directă către Fort Union? Sau vira într-o altă direcţie? De cât timp avuseseră nevoie Henry şi oamenii lui ca să ajungă la fort? Suficient de mult, se părea, ca să nu mai poată organiza o vânătoare de toamnă. *Măcar mai sunt în viaţă*?

•

Căpitanul Andrew Henry, Hugh Glass şi Black Harris stăteau lângă tăciunii aproape stinşi ai focului din cabana fortului de pe Big Horn. Henry s-a ridicat, a ieşit din cabană şi s-a întors cu un braţ de lemne. A pus un buştean pe tăciuni şi cei trei bărbaţi au privit cum flăcările se întind cu lăcomie spre lemnele proaspăt aduse.

— Am nevoie de un mesager care să meargă la St. Louis, a spus Henry. Ar fi trebuit să trimit deja unul, dar am vrut să aştept până ne stabilim pe Big Horn.

Glass a sesizat imediat acea şansă.

— Merg eu, căpitane.

Fitzgerald şi Anstadtul erau undeva pe Missouri în jos. În plus, o lună petrecută în compania lui Henry fusese mai mult decât suficientă pentru a-i aminti lui Glass de dispoziţia neguroasă de care căpitanul nu se putea debarasa.

— Bun. Îţi dau trei oameni şi cai. Presupun că eşti de acord că ar trebui să ne ţinem la distanţă de Missouri?

Glass a aprobat din cap.

— Cred că ar trebui să încercăm pe Powder în jos, spre Platte. Apoi e o linie dreaptă spre Fort Atkinson.

— De ce nu pe Grand?

— Pe Grand sunt mai multe riscuri să fie Ree. În plus, dacă avem noroc putem să dăm de Jed Smith pe Powder.

A doua zi, Porcul a auzit de la un vânător pe nume Red Archibald că Hugh Glass se întorcea la St. Louis cu un mesaj pentru William H.

Ashley din partea căpitanului. L-a căutat imediat pe căpitanul Henry şi s-a oferit să meargă şi el. Oricât s-ar fi temut de plecarea din confortul relativ al fortului, perspectiva rămânerii era şi mai rea. Porcul nu era făcut pentru viaţa de vânător de blănuri, şi ştia asta. Se gândea la viaţa lui anterioară de ucenic de dogar. Îi era dor de vechea lui viaţă şi de confortul ei rudimentar mai mult decât crezuse el că ar fi posibil.

Red mergea şi el. Ca şi un prieten de-al lui, un englez crăcănat pe nume William Chapman. Red şi Chapman urziseră să dezerteze, când se răspândise zvonul despre mesagerii pentru St. Louis. Căpitanul Henry le plătea chiar şi o primă voluntarilor. A-l însoţi pe Glass îi scutea de efortul de a pleca pe furiş. Puteau pleca mai devreme şi să fie şi plătiţi pentru acest privilegiu. Lui Chapman şi Red abia le venea să creadă ce noroc au.

— Îţi aminteşti de crâşma din Fort Atkinson? a întrebat Red.

Chapman a râs. Şi-o amintea prea bine, ca şi ultima gură de whisky decent de dinaintea plecării pe Missouri în sus.

•

John Fitzgerald nu auzea nimic din larma obscenă a crâşmei din Fort Atkinson. Era prea concentrat asupra cărţilor de joc, pe care le ridica una câte una, pe măsură ce îi erau împărţite, de pe faţa de masă pătată din postav:

As... *Poate o să am mai mult noroc*... Cinciar... Şeptar... Pătrar... apoi...

As. *Aşa.* Fitzgerald a privit în jurul lui. Locotenentul mieros, cu un teanc mare de monede în faţă, a pus pe masă trei cărţi:

— Iau trei cărţi şi mizez cinci dolari.

Cantinierul a pus jos toate cărţile:

— Mă arunc.

Un barcagiu voinic a decartat una singură şi a împins cinci dolari spre centrul mesei.

Fitzgerald a pus jos trei cărţi, în timp ce îşi calcula şansele.

Barcagiul era un prost, probabil mergea la chintă sau culoare. Locotenentul probabil avea o pereche, dar nu una mai bună decât aşii lui.

— Sec şi plusez cu încă cinci.

— Îmi dai sec şi plusezi cu cinci cu ce? a întrebat locotenentul.

Fitzgerald a simţit cum i se congestionează faţa, a simţit zvâcnetul atât de cunoscut de la tâmple. Pierduse o sută de dolari – toţi banii de pe pieile pe care i le vânduse în după-amiaza aceea cantinierului. S-a întors către acesta.

— Bine, bătrâne – îţi vând şi a doua jumătate din pachetul ăla de castor. Acelaşi preţ – cinci dolari o blană.

Deşi slab jucător de cărţi, cantinierul era un negustor viclean.

— Preţul a scăzut faţă de după-amiază. Îţi dau trei dolari pe o blană.

— Nemernicule! a şuierat Fitzgerald.

— Poţi să-mi spui cum vrei, i-a răspuns cantinierul. Dar ăsta e preţul meu.

Fitzgerald s-a mai uitat o dată la locotenentul îngâmfat, apoi a dat din cap către cantinier, care a numărat 60 de dolari dintr-o pungă de piele şi a stivuit monedele în faţa lui Fitzgerald. Fitzgerald a împins zece dolari spre mijlocul mesei.

Cel care făcea cărţile i-a aruncat o carte barcagiului şi câte trei lui Fitzgerald şi locotenentului. Fitzgerald le-a luat de jos. *Şeptar*... *Valet*... *Treiar*... *Fir-ar a naibii*! S-a străduit să-şi păstreze o expresie impasibilă. A ridicat privirea şi a văzut cum locotenentul îl priveşte fix, cu un zâmbet aproape imperceptibil în colţul gurii.

Nemernicule. Fitzgerald a împins restul banilor spre centrul mesei.

— Plusez 50 de dolari.

Barcagiul a fluierat şi şi-a aruncat cărţile pe masă.

Ochii locotenentului au pornit de la mormanul de bani din mijlocul mesei şi s-au oprit asupra lui Fitzgerald.

— Sunt foarte mulţi bani, domnule... cum aţi spus – Fitzpatrick?

Fitzgerald se străduia să se controleze:

— *Fitzgerald.*

— *Fitzgerald*... da, scuze.

Fitzgerald l-a cântărit pe locotenent. *O să cedeze. Nu are tupeul.* Locotenentul îşi ţinea cărţile cu o mână, iar cu cealaltă bătea darabana în masă. Şi-a ţuguiat buzele, făcând ca mustaţa lui lungă să coboare şi mai mult. Îl irita pe Fitzgerald, mai ales felul în care se holba.

— Îţi plătesc cei 50 de dolari cu sec, a spus locotenentul.

Fitzgerald a simţit cum i se strânge stomacul. A întors perechea de aşi, cu fălcile încleştate.

— O pereche de aşi, a spus locotenentul. Ei, asta ar fi bătut perechea mea.

A aruncat pe masă o pereche de treiari.

— Numai că am mai primit unu, a spus el aruncând încă un treiar pe masă. Cred că îţi ajunge pentru seara asta, domnule Fitz-şi-mai-cum-te-mai-cheamă – dacă nu cumva bunul cantinier îţi cumpără şi mica ta pirogă.

Locotenentul a întins mâna după mormanul de bani din mijlocul mesei. Fitzgerald a scos de la centură cuţitul de jupuit şi l-a înfipt în dosul palmei locotenentului. Locotenentul a urlat când cuţitul i-a ţintuit mâna de masă.

Fitzgerald a înşfăcat sticla de whisky şi a sfărâmat-o în capul sărmanului locotenent. Era pe punctul de a înfige marginea zimţată a sticlei sparte în gâtul locotenentului atunci când doi soldaţi l-au prins din spate şi l-au trântit pe jos.

Fitzgerald şi-a petrecut noaptea la arest. Dimineaţa s-a trezit încătuşat, în faţa unui maior dintr-o popotă amenajată ca să semene cu un tribunal.

Maiorul a vorbit îndelung, într-un metru şi o cadenţă din care Fitzgerald nu înţelegea mai nimic. Locotenentul era şi el acolo, cu mâna într-un bandaj însângerat. Maiorul l-a chestionat pe locotenent timp de jumătate de oră, apoi a făcut la fel cu cantinierul, barcagiul şi alţi trei martori din bar. Lui Fitzgerald întreaga procedură i se părea curioasă, de vreme ce el nu avea nici o intenţie să nege că l-ar fi înjunghiat pe locotenent.

După o oră, maiorul i-a spus lui Fitzgerald să se apropie de „prezidiu”, care, a presupus Fitzgerald, era doar un birou obişnuit în spatele căruia se pitise acesta.

— Această curte marţială, a spus maiorul, te găseşte vinovat de agresiune. Poţi alege între două sentinţe – cinci ani de închisoare sau trei ani de înrolare în Armata Statelor Unite.

În anul acela dezertaseră un sfert dintre soldaţii de la Fort Atkinson. Maiorul se folosea de orice şansă ca să-şi întregească trupele.

Pentru Fitzgerald era o decizie simplă. Văzuse arestul. Cu siguranţă ar fi putut să evadeze până la urmă, dar înrolarea îi oferea o cale mult mai uşoară.

Mai târziu în ziua aceea, John Fitzgerald a ridicat mâna dreaptă şi a depus un jurământ de loialitate faţă de Constituţia Statelor Unite ale Americii, ca proaspăt soldat al Regimentului al 6-lea al Armatei Americane. Până la momentul în care putea să dezerteze, Fort Atkinson era căminul lui.

•

Hugh Glass încerca să lege un balot pe un cal când l-a văzut pe Jim Bridger că vine spre el prin curte. Până atunci, băiatul îl evitase cu scrupulozitate. De data asta, atât mersul, cât şi privirea lui erau neşovăitoare. Glass s-a oprit din lucru şi s-a uitat cum se apropie băiatul.

Când a ajuns lângă Glass, Bridger s-a oprit.

— Voiam să-ţi spun că îmi pare rău pentru ce am făcut.

A făcut o scurtă pauză, apoi a adăugat:

— Voiam să-ţi spun asta înainte să pleci.

Glass a dat să răspundă, apoi s-a oprit. Se întrebase dacă băiatul o să-l abordeze. Se gândise chiar ce o să-i răspundă, repetase în mintea lui o predică lungă. Dar acum, în timp ce se uita la băiat, detaliile discursului pe care îl pregătise îi scăpau. Simţea ceva neaşteptat, un amestec ciudat de milă şi respect.

În cele din urmă, Glass a spus simplu:

— Mergi pe calea ta, Bridger.

Apoi s-a întors din nou spre cal. După o oră, Hugh Glass şi cei trei însoţitori ai lui ieşeau călare din fortul de pe Big Horn, îndreptându-se spre Powder şi Platte.

Douăzeci şi trei

6 martie 1824

Doar vârfurile celor mai înalte culmi mai păstrau câteva raze de soare, dar s-au stins şi ele, sub privirile lui Glass. Era un moment pe care el îl considera la fel de sacru precum Sabatul, scurta tranziţie dintre lumina zilei şi întunericul nopţii. Retragerea soarelui lua cu ea şi asprimea câmpiei. Vânturile urlătoare scădeau, înlocuite de o nemişcare absolută, care părea imposibilă pentru o panoramă atât de maiestuoasă. Culorile se transformau şi ele. Tonurile puternice ale zilei se amestecau şi se estompau, atenuate de o maree blândă de nuanţe tot mai închise de mov şi albastru.

Era un moment de reflecţie, într-un spaţiu atât de vast încât nu putea fi decât divin.

Iar dacă Glass credea într-un Dumnezeu, cu siguranţă acesta sălăşluia în această măreaţă întindere vestică. Nu o prezenţă fizică, ci o idee, ceva dincolo de putinţa omului de a înţelege, ceva mai amplu.

Întunericul s-a înteţit şi Glass a privit cum apar stelele, mai întâi slabe, apoi mai strălucitoare, ca nişte semnale de far. Trecuse mult timp de când studiase stelele, dar lecţiile bătrânului căpitan de vas olandez se întipăriseră în mintea lui: „Dacă ştii stelele, o să ai mereu o busolă”. Glass a ales Ursa Mare şi i-a urmat direcţia către Luceafăr. A căutat Orion, steaua dominantă a orizontului estic. Orion vânătorul, cu sabia lui răzbunătoare pregătită să lovească.

Red a întrerupt tăcerea.

— Tu ai ultima strajă, Porcule.

Red ţinea o socoteală atentă a împărţirii corvezilor. Porcul n-avea nevoie să-i spună cineva de două ori. Şi-a înfăşurat pătura strâns în jurul capului şi a închis ochii.

În noaptea aceea campau într-o râpă uscată care străbătea câmpia ca o rană gigantică. Era formată de apă, dar nu de ploile blânde şi hrănitoare ale altor locuri. Pe câmpiile înalte, apa venea în revărsările torenţiale ale primăverii sau ca urmare a violenţei unei furtuni de vară.

Neobişnuit cu umezeala, pământul nu o putea absorbi. Efectul apei nu era de a hrăni, ci de a distruge.

Porcul era convins că abia aţipise atunci când a simţit cum Red îl împinge insistent cu piciorul.

— E rândul tău, i-a spus Red.

Porcul a mormăit, s-a ridicat în capul oaselor şi apoi s-a aburcat cu greu în picioare. Dâra Căii Laptelui era ca un râu alb pe cerul de la miezul nopţii. Porcul a ridicat scurt privirea, gândindu-se doar că din cauza cerului senin era mai frig. Şi-a înfăşurat pătura în jurul umerilor, şi-a luat puşca şi a coborât râpa.

Doi indieni Shoshone urmăreau schimbarea gărzii din spatele unui pâlc de pelin. Erau doi băieţi de doisprezece ani, Micul Urs şi Iepurele, care căutau nu gloria, ci carne. Dar acum în faţa lor se afla chiar gloria, sub forma celor cinci cai. Băieţii îşi imaginau cum intră galop în satul lor. Îşi imaginau focurile de tabără şi ospăţul cu care ar fi fost sărbătoriţi. Îşi imaginau poveştile pe care le-ar spune despre şiretenia şi curajul lor. Abia le venea să creadă ce noroc au, în timp ce priveau fix spre râpă, chiar dacă şansa atât de apropiată îi umplea nu doar de entuziasm, ci şi de teamă.

Au aşteptat până la ultima oră de dinaintea zorilor, sperând ca atenţia santinelei să scadă pe măsură ce treceau orele nopţii. Aşa a şi fost. În timp ce ieşeau pe furiş din pelin, auzeau cum bărbatul sforăie. I-au lăsat pe cai să-i vadă şi să-i miroasă, în timp ce urcau pe furiş prin râpă. Animalele erau încordate, dar tăcute, urmărind cu urechile ciulite iminenta apropiere a băieţilor.

Când au ajuns în sfârşit la cai, Micul Urs a întins încet braţele şi a mângâiat gâtul lung al celui mai apropiat animal, şoptindu-i liniştitor. Iepurele a urmat exemplul Micului Urs. Au mângâiat caii mai multe minute, ca să câştige încrederea animalelor, apoi Micul Urs şi-a scos cuţitul şi s-a dus să taie pripoanele care legau picioarele din faţă ale fiecărui animal.

Băieţii tăiaseră pripoanele a patru cai din cinci, când au auzit santinela că mişcă. Au încremenit, pregătiţi amândoi să sară pe un cal şi să plece în galop. S-au holbat la masa întunecată a paznicului, care părea să se agite iar. Iepurele i-a făcut un semn imperios Micului Urs – *Să mergem*! Micul Urs a scuturat din cap hotărât, arătând spre al cincilea cal. S-a apropiat de animal şi s-a aplecat să-i taie priponul. Cuţitul i se tocise şi a avut nevoie de un lung moment chinuitor ca să taie încet pielea crudă răsucită. Din ce în ce mai iritat şi nervos, Micul Urs a tras mai tare de cuţit. Pielea crudă a plesnit, iar braţul i s-a smucit în spate. A izbit cu cotul tibia calului, smulgându-i animalului un nechezat puternic de protest.

Sunetul l-a trezit imediat pe Porc, care s-a ridicat în picioare, cu ochii mari şi puşca armată, şi s-a repezit spre cai. S-a oprit brusc când, drept în faţa lui, a apărut o formă întunecată. Porcul s-a înfipt cu picioarele în pământ, surprins că se confruntă cu un băiat. Băiatul, Iepurele, era la fel de ameninţător ca tizul lui, cu ochii

căscaţi larg şi membre fusiforme. Însă unul din membrele lui ţinea un cuţit, iar altul o bucată de frânghie. Porcul s-a chinuit să-şi dea seama ce să facă. Sarcina lui era să apere caii, dar, chiar şi cu un cuţit, un biet băiat părea departe de a fi ameninţător. În cele din urmă, Porcul şi-a aţintit pur şi simplu puşca şi a strigat:

— Stai!

Micul Urs se holba îngrozit la scena din faţa lui. Până în seara aceea nu mai văzuse niciodată un om alb, iar acesta nici măcar nu părea să fie om. Era imens, cu un piept ca de urs şi faţa acoperită cu păr roşcat. Gigantul s-a apropiat de Iepure, ţipând violent şi ameninţându-l cu arma. Fără să se gândească prea mult, Micul Urs s-a repezit la monstru şi şi-a înfipt cuţitul în pieptul lui.

Porcul a văzut în lateral o umbră şi apoi a simţit cuţitul. A rămas pe loc, împietrit. Micul Urs şi Iepurele au rămas şi ei aşa, încă îngroziţi de creatura din faţa lor. Dintr-odată, Porcul a simţit cum îi slăbesc picioarele şi a căzut în genunchi. Instinctul îi spunea să apese pe trăgaciul puştii. Arma a explodat, trimiţând inofensiv glonţul spre stele.

Iepurele a reuşit să apuce un cal de coamă şi să se urce în spinarea animalului. A ţipat la Micul Urs, care s-a mai uitat o dată la monstrul care trăgea să moară, şi s-a aruncat în spatele prietenului său. Nu stăpâneau deloc calul, care era cât pe ce să-i arunce jos. Apoi toate cele cinci animale au coborât râpa în galop.

Glass şi ceilalţi au sosit exact la timp ca să vadă cum caii lor dispar în noapte. Porcul era tot în genunchi, cu mâinile încleştate pe piept, după care a căzut pe o parte.

Glass s-a aplecat asupra lui şi i-a smuls mâinile de lângă rană. I-a desfăcut cămaşa Porcului. Cei trei bărbaţi priveau ursuzi la tăietura întunecată exact din dreptul inimii.

Porcul a ridicat privirea spre Glass, cu un amestec îngrozitor de implorare şi frică în ochi.

— Repară-mă, Glass.

Glass a luat mâna imensă a Porcului şi a strâns-o tare.

— Nu cred că pot, Porcule.

Porcul a scuipat. Trupul lui mare s-a cutremurat puternic, asemenea momentului greoi de dinaintea căderii unui copac măreţ. Glass a simţit cum mâna Porcului devine inertă.

Bărbatul gigantic a mai suspinat o dată şi a murit acolo, sub stelele strălucitoare ale câmpiei.

Douăzeci şi patru

7 martie 1824

Hugh Glass îşi împlânta cuţitul în pământ. Intra cel mult câţiva centimetri; mai jos, pământul îngheţat rămânea neperturbat de lamă. Glass a scobit aproape jumătate de oră, până când Red i-a spus:

— Nu poţi săpa un mormânt într-un pământ ca ăsta.

Glass s-a dat pe spate, cu picioarele încrucişate sub el, gâfâind din cauza efortului de a săpa:

— Aş avansa mai repede dacă ai lucra şi tu.

— Aş lucra şi eu – dar nu prea văd ce rost are să ciobeşti nişte gheaţă.

Chapman a ridicat privirea de la o coastă de antilopă suficient cât să adauge:

— Pentru Porc o să fie nevoie de o groapă mare.

— Am putea, a propus Red, să-l urcăm pe un eşafodaj din acela, cum sunt îngropaţi indienii.

— Şi cu ce-o să-l construieşti, cu tufişuri de pelin? a pufnit Chapman.

Red a privit în jur, ca şi cum abia acum şi-ar fi dat seama că pe câmpie nu erau copaci.

— În plus, a continuat Chapman, Porcul e prea mare ca să-l putem urca noi pe eşafodaj.

— Dar dacă îl acoperim pur şi simplu cu un morman mare de pietre?

Părea o idee bună. Au petrecut jumătate de oră cercetând zona în căutare de pietre, dar până la urmă au reuşit să găsească doar vreo zece. Cele mai multe dintre ele trebuiau extrase din acelaşi sol îngheţat care împiedica săparea mormântului.

— Cu astea abia îi acoperim capul, a spus Chapman.

— Păi, a spus Red, dacă-i acoperim capul, cel puţin coţofenele n-or să-i ciugulească faţa.

Red şi Chapman au fost surprinşi când Glass s-a întors brusc şi a plecat din tabără.

— Unde s-o fi ducând? a întrebat Red.

Apoi a strigat în urma lui Glass.

— Hei! Unde te duci?

Glass i-a ignorat, îndreptându-se spre un mic platou aflat la câteva sute de metri.

— Sper să nu se întoarcă indienii ăia Shoshone cât e el plecat.

Chapman a dat din cap aprobator.

— Hai să facem un foc şi să mai gătim nişte antilopă.

Glass s-a întors după vreo jumătate de oră.

— La baza platoului e o deschizătură, a spus el. E suficient de mare ca să încapă Porcul.

— Într-o peşteră? a spus Red.

Chapman s-a gândit o clipă la asta:

— Păi, mă gândesc că e ca un fel de criptă.

— E tot ce putem face, a spus Glass uitându-se la cei doi. Stingeţi focul şi haideţi să-i dăm drumul.

Nu exista niciun mod demn de a-l transporta pe Porc. Nu aveau niciun fel de materiale din care să facă o targă şi era prea greu de cărat pe sus. În cele din urmă l-au pus cu faţa în jos pe o pătură şi l-au târât spre platou. Doi oameni îl duceau cu rândul, în timp ce al treilea căra cele patru puşti. Făceau şi ei ce puteau, mai bine sau mai rău, să evite yucca şi cactuşii răzleţi care se iveau din pământ. De două ori Porcul le-a scăpat, iar trupul lui a aterizat pe jos ca o masă jalnică şi dizgraţioasă.

Le-a luat mai mult de o jumătate de oră ca să ajungă la platou. L-au rostogolit pe Porc pe spate şi l-au acoperit cu pătura în timp ce strângeau pietre, care aici erau din plin, ca să închidă cripta improvizată. Deschizătura era de gresie şi atârna deasupra unui spaţiu de aproximativ un metru şi jumătate lungime şi puţin peste jumătate de metru înălţime. Glass a folosit patul puştii Porcului ca să cureţe spaţiul de dinăuntru. Un animal, ceva, se cuibărise pe acolo, dar nu existau semne că trecuse pe acolo de curând.

Au adunat un morman mare de bolovani de gresie, ezitând, se pare, să treacă la ultima etapă. În cele din urmă, Glass a aruncat o piatră pe morman şi a spus: „Ajunge”. S-a dus lângă trupul Porcului şi ceilalţi l-au ajutat să-l tragă pe bărbatul mort spre deschizătura criptei improvizate. L-au aşezat acolo, privindu-l toţi cu insistenţă.

Sarcina de a spune ceva i-a revenit lui Glass. Acesta şi-a scos pălăria, iar ceilalţi au făcut imediat la fel, ca şi cum s-ar fi simţit stânjeniţi că avuseseră nevoie de un îndemn. Glass a încercat să-şi dreagă vocea. A încercat să-şi amintească cuvintele versetului despre „valea morţii”, dar nu mai ştia suficient ca să fie solemn. În cele din urmă, nu a găsit ceva mai bun de spus decât Tatăl Nostru. A rostit rugăciunea cu cea mai puternică voce de care era în stare. Trecuse mult timp de când Red şi Chapman spuseseră o rugăciune, dar murmurau şi ei de fiecare dată când îşi mai aminteau câte ceva.

— O să-i cărăm puşca pe rând, a spus Glass după ce au terminat.

Apoi a întins mâna şi a luat cuţitul de la centura Porcului.

— Red, mi se pare că ţi-ar prinde bine cuţitul lui. Chapman, tu poţi să iei cornul cu pulbere.

Chapman a acceptat solemn cornul. Red a răsucit cuţitul în mână, cu un zâmbet scurt şi o expresie trecătoare de râvnă pe chip.

— E un şiş destul de bun, a spus el.

Glass s-a aplecat, a luat săculeţul pe care Porcul îl purta la gât şi i-a vărsat conţinutul pe jos. Din el s-au rostogolit o cremene şi un amnar, împreună cu mai multe gloanţe de muschetă, fultuială şi o brăţară delicată de cositor. Lui Glass i s-a părut un lucru ciudat pentru un bărbat gigantic. *Care era povestea care îl lega pe Porc de această podoabă gingaşă*? *Moartea mamei*? *O iubită lăsată în urmă*? Nu aveau să afle niciodată, iar imposibilitatea misterului i-a stârnit lui Glass gânduri melancolice despre propriile lui amintiri.

Glass a luat cremenea şi amnarul, gloanţele şi fultuiala şi a transferat aceste obiecte în geanta lui de vânătoare.

Brăţara reflecta razele soarelui. Red a întins mâna după ea, dar Glass l-a prins de încheietură.

— N-are nevoie de ea, a spus Red cu ochii sclipind agresiv.

— Nici tu n-ai nevoie de ea.

Glass a băgat brăţara înapoi în săculeţul Porcului, apoi a ridicat capul imens ca să pună săculeţul la loc în jurul gâtului.

Au avut nevoie de încă o oră ca să termine de lucrat. A fost nevoie să îndoaie picioarele Porcului ca să încapă. Între Porc şi pereţii ieşiturii abia dacă exista loc ca să-i tragă pătura peste trup. Glass s-a străduit din răsputeri să aranjeze bine stofa peste faţa bărbatului mort. Au îngrămădit pietre ca să închidă cripta cât mai bine posibil. Glass a pus ultima piatră, şi-a luat puşca şi a plecat. Red şi Chapman s-au holbat o clipă la zidul de piatră pe care îl construiseră, apoi s-au repezit în urma lui Glass.

•

Au coborât timp de două zile pe râul Powder, pe lângă faţada munţilor, până acolo unde râul cotea brusc spre vest. Au găsit un pârâu care mergea spre sud şi l-au urmat până când s-a stins, înghiţit de cele mai nenorocite şesuri alcaline pe care le traversaseră. Au ţinut-o tot spre sud, spre un munte scund cu vârful retezat, ca o masă. În faţa muntelui curgea apa largă şi puţin adâncă a râului North Platte.

A doua zi după ce au ajuns la Platte, s-a stârnit un vânt puternic şi temperatura a început să coboare rapid. Spre sfârşitul dimineţii, norii joşi umpleau aerul cu fulgi mari şi pufoşi. Glass păstra încă o amintire vie viscolului de pe Yellowstone şi, de data asta, a jurat să

nu mai rişte nimic. S-au oprit la următoarea pădurice de plopi roşii. Red şi Chapman au făcut un adăpost cu un versant rudimentar, dar solid, în timp ce Glass împuşca şi curăţa o căprioară.

La sfârşitul după-amiezii, pe valea lui North Platte bătea deja un viscol în toată puterea cuvântului. Marii plopi roşii scârţâiau din cauza presiunii vântului urlător, iar zăpada umedă se aduna rapid în jur, dar adăpostul lor a rezistat. S-au învelit în pături şi au întreţinut un foc enorm în faţa adăpostului. Dinspre marele morman de tăciuni purpurii, care creştea pe măsură ce noaptea avansa, venea căldură. Au fript vânatul la foc şi mâncarea caldă i-a încălzit pe dinăuntru. Vântul a început să scadă cam cu o oră înaintea zorilor, iar la răsărit viscolul trecuse deja. Soarele s-a înălţat deasupra unei lumi de un alb atât de uniform, încât cei trei erau obligaţi să mijească ochii în faţa reflexiei lui orbitoare.

Glass a plecat în cercetare în josul râului, în timp ce Red şi Chapman strângeau tabăra. Glass avansa prin zăpadă cu greutate. O crustă subţire de la suprafaţă îi susţinea fiecare pas pentru o clipă, dar apoi piciorul lui o străpungea şi se afunda până la pământul de dedesubt. Unele troiene aveau peste un metru înălţime. Glass estima că soarele de martie avea să topească toată zăpada într-o zi sau două, dar între timp ea stânjenea deplasarea lor pe jos. Glass a blestemat iar pierderea cailor. Se întreba dacă ar fi mai bine să aştepte, folosind acel timp pentru strângerea unor provizii de pastramă. O rezervă bună de carne i-ar fi scutit de nevoia de a căuta hrană în fiecare zi. Şi, bineînţeles, cu cât avansau mai repede, cu atât mai bine. Mai multe triburi considerau Platte terenul lor de vânătoare – Shoshone, Cheyenne, Pawnee, Arapaho, Sioux. Unii dintre aceşti indieni puteau fi prietenoşi, dar, fără îndoială, moartea Porcului sublinia primejdia.

Glass a trecut de partea cealaltă a unei coame şi s-a oprit brusc. La o sută de metri în faţa lui, o turmă mică de vreo cincizeci de bizoni se îngrămădea laolaltă, într-o formaţie circulară de protecţie rămasă de pe urma luptei recente cu viscolul. Taurul dominant l-a depistat imediat. Animalul a pivotat în cadrul turmei şi imensa masă a animalelor s-a pus în mişcare. *Or s-o ia la goană.*

Glass s-a lăsat în genunchi şi a pus puşca la umăr. A ţintit o femelă grasă şi a tras. A văzut cum femela se clatină din cauza împuşcăturii, dar rămâne pe picioare. *E prea puţină pulbere pentru distanţa asta.* A dublat încărcătura şi a reîncărcat în zece secunde. A ţintit din nou femela şi a apăsat pe trăgaci. Femela a căzut în zăpadă.

A cercetat orizontul în timp ce împingea vergeaua pe ţeavă.

Când a privit din nou spre turmă, Glass a fost surprins că bizonii nu fugiseră în afara bătăii puştii – şi totuşi fiecare animal părea să se mişte cu disperare. S-a uitat la un taur care se chinuia în faţa turmei. Taurul s-a repezit înainte, afundându-se până la piept în zăpada adâncă şi umedă. *Abia se pot mişca.*

Glass s-a întrebat dacă să mai împuşte o femelă sau un viţel, dar s-a hotărât rapid că aveau carne mai mult decât suficientă. *Păcat,* s-a gândit el. *Aş putea împuşca şi o duzină dacă aş vrea.*

Apoi i-a venit o idee şi s-a întrebat de ce nu se gândise la asta până atunci. S-a apropiat până la 40 de metri de turmă, a ţintit cel mai mare taur pe care l-a găsit şi a tras. A reîncărcat şi a împuşcat rapid alt taur. Dintr-odată, în spatele lui au răsunat două împuşcături. Un viţel a căzut în zăpadă, iar Glass s-a întors şi i-a văzut pe Chapman şi Red.

— Iii-haaa! a strigat Red.

— Doar taurii! a strigat Glass.

Red şi Chapman au venit lângă el şi au reîncărcat cu nerăbdare.

— De ce? a întrebat Chapman. Viţeii sunt mai buni de mâncat.

— Blana o vreau, a spus Glass. Facem o barcă de piele.

După cinci minute, în mica vâlcea zăceau unsprezece tauri morţi. Era mai mult decât necesar, dar, după ce au început să tragă, Red şi Chapman au fost cuprinşi de frenezie. Glass a împins vergeaua cu putere, ca să reîncarce. Salva de focuri îi obturase ţeava. S-a apropiat de primul taur abia după ce încărcătura a fost împinsă şi rezervorul armat.

— Chapman, du-te pe coamă şi uită-te în jur. Am făcut o grămadă de zgomot. Red, începe să-ţi foloseşti noul cuţit.

Glass s-a apropiat de primul taur. În ochii sticloşi ai acestuia sclipea o ultimă scânteie slabă de vitalitate, în timp ce sângele se aduna în jurul lui, în zăpadă. Glass s-a dus de la taur la femelă. A scos cuţitul şi i-a tăiat gâtul.

— Vino aici, Red. E mai uşor dacă-i jupuim împreună.

Au rostogolit femela pe o parte şi Glass a făcut o tăietură adâncă de-a lungul burţii. Red trăgea de piele cu mâinile, în timp ce Glass tăia la cadavru. Au întins pielea cu blana în jos şi au tăiat cele mai bune bucăţi: limba, ficatul, cocoaşa şi fileul. Au aruncat carnea pe piele, apoi s-au dus să se ocupe de tauri.

Chapman s-a întors şi Glass l-a pus şi pe el la lucru.

— Trebuie să decupăm un pătrat cât mai mare posibil din fiecare piele, aşa că nu le ciopârţiţi.

Red, cu braţele deja roşii până la umăr, a ridicat privirea de la trupul imens din faţa lui. Împuşcarea bizonilor fusese palpitantă; jupuirea lor era doar o mare şi afurisită bătaie de cap.

— De ce nu facem o plută? s-a plâns el. E destul lemn lângă râu.

— Platte nu e destul de adânc – mai ales în perioada asta a anului.

Pe lângă abundenţa de materiale de construcţie, marele avantaj al bărcii de piele era pescajul ei – doar 20 de centimetri. Până la torenţii de pe munte care aveau să inunde malurile mai erau încă luni de zile. La începutul primăverii, Platte abia dacă şiroia.

Pe la amiază, Glass l-a trimis pe Red înapoi la tabără să facă focul pentru afumarea cărnii.

În spatele lui, Red târa pe zăpadă pielea femelei, pe care erau îngrămădite bucăţile cele mai bune de carne. De la tauri luaseră limbile, dar altfel se ocupau doar de piei.

— Frige ficatul ăla şi nişte limbi pentru diseară, a strigat Chapman.

Jupuirea taurilor a fost doar primul din mai mulţi paşi. La fiecare piele, Glass şi Chapman se străduiau să taie cel mai mare pătrat posibil – aveau nevoie de margini uniforme. Cuţitele lor se toceau rapid pe blana groasă de iarnă şi erau obligaţi să se oprească adesea ca să ascută lama. După ce au terminat, au avut nevoie de trei curse ca să târască pieile la tabără. La momentul la care au întins ultima piele într-un luminiş de lângă tabără, deasupra lui North Platte dansa voios luna nouă.

Spre meritul lui, Red lucrase cu hărnicie. Trei focuri scunde ardeau în gropi dreptunghiulare. Toată carnea fusese tăiată în fâşii înguste şi atârnată pe suporturi de salcie. Red se îndopase toată după-amiaza, iar mirosul de carne friptă era copleşitor. Glass şi Chapman s-au îndopat cu carne suculentă, fără să se mai oprească. Au mâncat ore întregi, mulţumiţi nu doar de mâncarea abundentă, ci şi de absenţa vântului şi a frigului. Părea incredibil că în noaptea de dinainte se luptaseră cu viscolul.

— Ai mai făcut vreo barcă de piele? a întrebat Red la un moment dat.

Glass a dat din cap.

— Indienii Pawnee le foloseau pe Arkansas. Durează ceva, dar nu e mare lucru, un cadru din crengi învelit în piele – ca un castron mare.

— Nu înţeleg cum poate să plutească.

— Pieile se întind ca pe tobă când se usucă. Nu trebuie decât să călăfătuieşti îmbinările în fiecare dimineaţă.

Au avut nevoie de o săptămână ca să facă bărcile de piele. Glass a optat pentru două bărci mai mici în locul uneia mari. Au folosit crengi mari de plop roşu drept copastii, îndoite în formă de cerc. De la copastii coborau cu cercuri tot mai mici. Între cercuri împleteau suporţi verticali din crengi solide de salcie, legând îmbinările cu tendoane.

Prelucrarea pieilor a durat cel mai mult. Au folosit câte şase de fiecare barcă. Coaserea pieilor laolaltă era o muncă anostă. Învârteau vârful cuţitului ca pe un burghiu ca să dea găuri, apoi coseau pieile strâns laolaltă cu tendoane. După ce au terminat aveau două pătrate imense, fiecare constând din patru piei, două câte două.

În centrul fiecărui pătrat au pus cadrele de lemn. Au tras pieile peste copastii, cu blana spre interiorul bărcii. Au înlăturat surplusul, apoi le-au cusut în jurul marginii cu tendoane. După ce au terminat, au întors bărcile cu fundul în sus, ca să se usuce.

Călăfătuirea necesita încă o deplasare la bizonii morţi din vâlcea.

— Dumnezeule, cum miroase, a spus Red.

Vremea însoritǎ de după viscol topise zăpada şi lăsase cadavrele să putrezească. Coţofenele şi ciorile roiau deasupra cărnii abundente, iar Glass s-a îngrijorat că aceşti mâncători de cadavre înaripaţi le vor semnala prezenţa. Nu prea aveau ce să facă, decât să-şi termine bărcile şi să plece.

Au tăiat seu din bizoni şi au cioplit aşchii de copite cu toporiştile. Ajunşi înapoi în tabără, au combinat acel amestec puturos cu apă şi cenuşă, topindu-le încet laolaltă, pe cărbuni, până au obţinut un lichid lipicios. Oala lor de gătit era mică, aşa că au avut nevoie de două zile ca să prepare cele douăsprezece şarje necesare obţinerii cantităţii dorite.

Au aplicat amestecul de călăfătuit pe îmbinări, întinzând din abundenţă amestec. Glass a verificat bărcile, în timp ce ele se uscau în soarele de martie. Un vânt uscat şi aprig contribuia la acest proces. Glass era încântat de munca lor.

Au plecat a doua zi dimineaţă, Glass într-o barcă împreună cu proviziile, Red şi Chapman în cealaltă. A fost nevoie de câţiva kilometri ca să se deprindă cu ambarcaţiunea lor stângace, împingând cu prăjini de plop roşu în malurile lui Platte, dar bărcile erau solide.

Trecuse o săptămână de la viscol, o perioadă lungă de stat într-un singur loc. Dar Fort Atkinson era acum în linie dreaptă, la 800 de kilometri pe Platte în jos. Făcând tot drumul pe râu, aveau să recupereze cu prisosinţă timpul cu ajutorul bărcilor. *Patruzeci de*

kilometri pe zi? Puteau să ajungă acolo în trei săptămâni, dacă vremea rămânea frumoasă.

Probabil că Fitzgerald trecuse pe la Fort Atkinson, se gândea Glass.

Glass şi-l imagina cum intră alene în fort, împreună cu Anstadtul. Oare ce minciuni inventase ca să-şi explice prezenţa? Un lucru era sigur: Fitzgerald nu avea cum să treacă neobservat. Puţini oameni albi coborau iarna pe Missouri. Glass îşi imagina cicatricea în formă de cârlig de pescuit a lui Fitzgerald. Un astfel de om face impresie. Glass ştia, cu siguranţa de sine a unui prădător implacabil, că prada e undeva în faţa lui, din ce în ce mai aproape, cu fiecare oră care trecea. Avea să-l găsească pe Fitzgerald, pentru că până nu făcea asta nu-şi putea găsi odihna.

Glass şi-a înfipt prăjina lungă în albia lui Platte şi a împins.

Douăzeci şi cinci

28 martie 1824

Platte îi purta pe Glass şi pe însoţitorii lui pe apă în jos, într-un ritm constant. Timp de două zile, râul cursese drept spre est, de-a lungul dealurilor cafenii de la poalele munţilor scunzi. În ziua a treia, râul a cotit brusc spre sud. Un pisc îmbrăcat în zăpadă se înălţa deasupra celorlalte precum un cap pe nişte umeri largi. O vreme, a părut că merg drept spre acel pisc, până când Platte a virat iar, stabilindu-şi în sfârşit direcţia spre sud-est.

Avansau bine. Vântul din faţă îi încetinea uneori, dar de regulă aveau o briză vestică aspră din spate. Rezerva de pastramă de bizon elimina nevoia de a vâna. Când campau, bărcile de piele răsturnate deveneau nişte adăposturi bune. În fiecare dimineaţă aveau nevoie de o oră ca să călăfătuiască iar cusăturile bărcilor de piele cu materialul pe care îl luaseră cu ei, dar altfel puteau petrece pe apă pe toată lumina zilei, plutind spre Fort Atkinson cu efort minim. Glass era recunoscător că poate lăsa râul să lucreze în locul lor.

În dimineaţa celei de-a cincea zile de când mergeau cu bărcile, Glass călăfătuia atunci când Red s-a întors în tabără năpustindu-se împiedicat.

— E un indian dincolo de culme! Un războinic călare!

— Te-a văzut?

Red a scuturat energic din cap.

— Nu cred. E un pârâu – părea că verifică un şir de capcane.

— Ţi-ai dat seama din ce trib e? a întrebat Glass.

— Părea Ree.

— Fir-ar a dracu’ de treabă! a spus Chapman. Ce caută Ree pe Platte?

Glass se îndoia de credibilitatea relatării lui Red. Se îndoia că Arikara s-ar îndepărta atât de mult de Missouri. Cel mai probabil, Red văzuse un Cheyenne sau un Pawnee.

— Hai să aruncăm o privire.

Apoi a adăugat, pentru Red:

— Nu trage nimeni până nu trag eu.

Au avansat în patru labe, apropiindu-se de creasta platoului, cu puştile în îndoitura braţului. Zăpada se topise de mult, aşa că îşi croiau drum printre tufişurile de pelin şi tulpinile uscate de viţelar.

Din vârful dealului au văzut călăreţul sau mai degrabă spatele acestuia, care cobora pe Platte la câteva sute de metri distanţă. Abia dacă distingeau tipul calului, un bălţat. Nu aveai cum să-ţi dai seama din ce trib e, ci doar că indienii erau aproape.

— Şi acum ce facem? a întrebat Red. Nu e singur. Ştii că probabil au tabăra lângă râu.

Glass a aruncat o privire iritată spre Red, care avea un talent deosebit de a depista probleme şi o incapacitate totală de a veni cu soluţii. Cu toate acestea, probabil că Red avea dreptate. Cele câteva pârâuri pe lângă care trecuseră fuseseră mici. Orice indieni din acea zonă s-ar fi ţinut aproape de Platte, drept în calea lor. *Dar ce altceva putem face*?

— Nu prea avem ce face, a spus Glass. Când dăm de teren despădurit trimitem pe cineva pe mal să cerceteze.

Red a dat să murmure ceva, dar Glass l-a întrerupt.

— Pot să-mi împing singur barca. Voi sunteţi liberi să mergeţi oriunde doriţi – dar eu am de gând să cobor pe râul ăsta.

S-a întors şi s-a îndreptat spre bărcile de piele. Chapman şi Red s-au uitat îndelung la călăreţul care dispărea în zare, apoi s-au întors şi au luat-o după Glass.

După încă două zile bune de mers cu barca, Glass estima că făcuseră 250 de kilometri. Aproape se înserase când s-au apropiat de un cot dificil al râului Platte. Glass s-a gândit să oprească acolo peste noapte şi să aştepte să parcurgă porţiunea pe lumină mai bună, dar nu era niciun loc bun de tras la mal.

Două dealuri pereche îngustau râul, ceea ce adâncea apa şi iuţea curentul. Pe malul nordic, un plop roşu căzuse în râu, prinzând sub el o mare încâlceală de resturi. Barca lui Glass mergea cu zece metri înaintea celeilalte. Curentul îl purta drept spre copacul doborât. Glass a afundat prăjina ca să cârmească. *Nu e nici o albie.*

Curentul accelera, iar crengile libere ale plopului au apărut brusc ca nişte lănci. O împunsătură zdravănă şi barca de piele s-ar fi scufundat. Glass s-a ridicat pe un genunchi, proptindu-se cu celălalt picior în coastele bărcii. A ridicat prăjina şi a căutat un loc în care s-o implânte. A văzut o suprafaţă plată pe trunchi şi a împins prăjina în faţă. Prăjina s-a fixat. Glass şi-a folosit întreaga putere ca să mişte barca stângace împotriva curentului. A auzit valul de apă care lovea barca în timp ce curentul răsucea partea din spate a acesteia, învârtind-o în jurul copacului.

Glass era acum cu faţa înapoi şi îi vedea direct pe Red şi Chapman. Ambii s-au pregătit pentru impact, legănând periculos

barca. Când Red a ridicat prăjina aproape că l-a pocnit pe Chapman în faţă.

— Fii atent, prostule!

Chapman a împins cu prăjina în plopul roşu, în timp ce curentul presa tare din spate. Red şi-a descurcat în sfârşit prăjina şi a vârât-o la întâmplare în aluviuni.

Ambii bărbaţi au împins împotriva râului, apoi s-au lăsat în jos când curentul i-a aruncat în coroana copacului pe jumătate scufundat. Cămaşa lui Red s-a agăţat de o creangă, care s-a îndoit mult. Cămaşa s-a rupt şi creanga a şfichiuit înapoi, lovindu-l pe Chapman drept în ochi. Chapman a strigat din cauza durerii usturătoare, a scăpat prăjina şi şi-a dus mâinile la faţă.

Glass continua să privească în spate, în timp ce curentul împingea ambele bărci în jurul dealului şi spre malul sudic. Chapman s-a ridicat în genunchi pe fundul bărcii de piele, cu faţa plecată şi palma încă lipită de ochi. Red privea în josul apei, dincolo de Glass şi de barca lui. Glass a văzut cum pe faţa lui Red înfloreşte o expresie de groază. Red şi-a abandonat prăjina, căutând cu disperare puşca. Glass s-a răsucit.

Două duzini de wigwamuri se înălţau pe malul sudic al Platteului, la mai puţin de cincizeci de metri în faţa lor. Câţiva copii care se jucau lângă apă au zărit bărcile de piele şi au început să ţipe. Glass a văzut cum doi războinici de lângă un foc de tabără sar în picioare. Şi-a dat seama prea târziu că Red avusese dreptate. *Arikara*! Curentul împingea bărcile drept spre tabără. Glass a împins o ultimă oară cu prăjina şi şi-a luat puşca.

Red a tras un foc şi un indian a căzut rostogolindu-se pe mal.

— Ce se întâmplă? a ţipat Chapman, care se chinuia să vadă cu singurul lui ochi bun.

Red a dat să spună ceva, când a simţit o senzaţie arzătoare în burtă. S-a uitat în jos şi a văzut că dintr-o gaură din cămaşă se prelingea sânge.

— Fir-ar a naibii, Chapman, m-au nimerit!

Red s-a ridicat, cuprins de panică, şi şi-a sfâşiat cămaşa ca să examineze rana. Alte două focuri l-au lovit simultan şi l-au răsturnat pe spate. În cădere, picioarele lui s-au agăţat de copastie, afundând marginea bărcii de piele în curentul rapid al râului. Apa s-a revărsat peste copastie şi barca s-a răsturnat.

Pe jumătate orb, Chapman s-a trezit dintr-odată sub apă şi a simţit frigul neplăcut al râului. Pentru o clipă, acel iureş rapid a părut să încetinească şi Chapman s-a chinuit să înţeleagă evenimentele fatale din jurul lui. A văzut, cu ochiul bun, cum trupul

lui Red pluteşte pe apă în jos, în timp ce sângele lui se prelingea în râu precum cerneala neagră. A auzit ecoul acvatic al unor picioare care se năpusteau spre el de la marginea râului. *Vin după mine*! Avea nevoie disperată să respire, dar ştia cu o certitudine teribilă ce îl aşteaptă la suprafaţă.

În sfârşit, n-a mai putut să suporte. Chapman a scos capul la suprafaţă şi şi-a umplut cu aviditate plămânii. Avea să fie ultima lui gură de aer. Ochii încă nu i se limpeziseră, aşa că nu a văzut toporul care se abate.

Glass şi-a aţintit puşca asupra celui mai apropiat Arikara şi a tras. A privit îngrozit cum mai mulţi Arikara intră în râu şi îl ciopârţesc pe Chapman, care scosese capul la suprafaţă. Trupul lui Red plutea, în derivă, pe apă în jos. Glass a întins mâna după puşca Porcului, în timp ce auzea un strigăt sălbatic. Un indian imens arunca o lance de pe mal. Glass s-a lăsat instinctiv în jos. Lancea a străpuns complet marginea bărcii, împlântându-se cu vârful în lemnele de pe partea opusă. Glass s-a ridicat deasupra copastiei şi a tras, ucigându-l pe indianul solid de pe mal.

A văzut o mişcare rapidă şi a ridicat privirea spre mal. Trei Arikara stăteau sub forma unui semicerc mortal, la doar douăzeci de metri distanţă. *N-au cum să rateze.* Glass s-a aruncat pe spate în Platte, în timp ce triada de focuri de armă izbucnea.

Pentru o clipă a încercat să păstreze puşca, dar i-a dat drumul imediat.

A respins ideea de a încerca să scape înotând pe râu în jos. Era deja amorţit din cauza apei îngheţate. În plus, Arikara aveau să ajungă la cai în câteva minute – poate ajunseseră deja. Un cal în galop ar fi întrecut cu uşurinţă unduitorul Platte. Singura lui şansă era să rămână cât mai mult posibil sub apă şi să ajungă pe malul celălalt. Să lase râul între el şi indieni – apoi să spere că va găsi un adăpost. Dădea energic din picioare, folosindu-şi şi ambele braţe ca să se propulseze.

La mijloc cursul de apă era adânc, peste capul unui om. În faţa lui, apa a fost despicată brusc de o dâră şi Glass şi-a dat seama că era o săgeată. Şi gloanţele străpungeau apa, ca nişte minitorpile care îl căutau. *Mă văd*! Glass s-a străduit să coboare mai mult faţă de suprafaţă, dar pieptul lui era deja comprimat din cauza imposibilităţii de a respira. *Ce e pe malul celălalt*? Nici măcar nu reuşise să se uite înainte să erupă haosul. *Trebuie să respir*! Glass s-a împins spre suprafaţă.

A despicat apa cu capul şi a auzit ritmul sacadat al gloanţelor.

A inspirat adânc, schimonosindu-se. Se aştepta ca un glonţ să îl lovească în cap. Gloanţele de muschetă şi săgeţile clipoceau în jurul lui – dar niciuna nu l-a nimerit. A cercetat malul nordic, înainte de a se scufunda iar în apă. Ce a văzut i-a dat speranţă. Râul mergea cale de aproximativ patruzeci de metri de-a lungul unei limbi de nisip. Acolo nu exista adăpost; dacă ieşea din apă, indienii l-ar fi împuşcat. La sfârşitul limbii de nisip însă, apa era mărginită de un mal jos şi plin cu iarbă. Era singura lui şansă.

Glass a coborât adânc, împingând puternic apa; curentul îi ajuta bătăile. S-a gândit că poate ar reuşi să ajungă la capătul limbii de nisip prin apa tulbure. *Treizeci de metri.* Gloanţele de muschetă şi săgeţile împungeau apa. *Douăzeci de metri.* Glass a virat spre mal, în timp ce plămânii lui urlau după aer. *Zece metri.* Picioarele lui au atins pietrele de pe fund, dar Glass a rămas sub apă; disperarea lui de a respira continua să fie mai mică decât frica de puştile indienilor. Când apa prea mică nu i-a mai permis să rămână sub apă, s-a ridicat, a tras aer în piept şi a plonjat în iarba înaltă de pe mal. A simţit o înţepătură puternică în spatele piciorului, dar a ignorat-o, repezindu-se spre un pâlc des de sălcii.

De la adăpostul temporar al sălciilor, a privit înapoi. Patru călăreţi îşi îndemnau caii să coboare malul abrupt de vizavi. Vreo cinci-şase indieni stăteau la marginea apei, arătând spre sălcii. Ceva din susul apei, mai departe, i-a atras atenţia. Doi Arikara târau trupul lui Chapman spre mal. Glass s-a întors să fugă, dar o durere ascuţită i-a străpuns piciorul. S-a uitat în jos şi a descoperit că din gambă îi ieşea o săgeată. Nu atinsese osul. A întins mâna şi a tresărit în timp ce smulgea săgeata în sens invers, dintr-o singură mişcare rapidă. A aruncat-o şi a intrat mai adânc în sălcii, împleticindu-se.

Prima întorsătură norocoasă pentru Glass a fost o mânză nărăvaşă, prima dintre cei patru cai care intraseră în apa Platteului. Cravaşarea agresivă o împoldise în apa puţin adâncă, dar animalul s-a împotrivit atunci când albia a dispărut şi ea a fost obligată să înoate. A nechezat, scuturând din cap şi ignorând hăţurile trase, şi s-a întors cu încăpăţânare pe mal. Ceilalţi trei cai aveau şi ei rezerve faţă de apa rece şi au fost mulţumiţi că au putut urma exemplul mânzei. Animalele îndărătnice se ciocneau unele de altele, frământând apa şi aruncând doi dintre călăreţi în râu.

Când călăreţii au reuşit să le controleze iar şi să le cravaşeze ca să intre în râu, trecuseră deja secunde preţioase.

Glass s-a năpustit printre sălcii şi s-a trezit brusc pe un taluz de nisip. S-a căţărat în vârful lui şi a privit în jos, spre un braţ secundar îngust. Umbrită mare parte a zilei, apa liniştită a braţului era

îngheţată, cu un strat subţire de zăpadă deasupra. Dincolo de braţ, un alt taluz abrupt ducea la o masă densă de sălcii şi copaci. *Acolo.*

Glass a coborât panta, alunecând, şi a sărit pe suprafaţa îngheţată a braţului. Stratul subţire de zăpadă a lăsat locul gheţii de dedesubt. Mocasinii lui nu aveau nici o priză şi Glass a căzut, aterizând direct pe spate. O clipă a rămas năucit, holbându-se la lumina slabă a cerului de seară. S-a rostogolit pe o parte, scuturându-şi capul ca să-şi revină. A auzit nechezatul unui cal şi s-a ridicat în picioare. A luat-o peste braţul îngust, de data asta prudent, şi s-a căţărat pe malul opus. A auzit ropotul cailor în spatele lui, în timp ce se repezea în tufişuri.

Cei patru călăreţi Arikara au ajuns în vârful taluzului şi au privit în jos. Chiar şi în lumina slabă, urmele de pe suprafaţa braţului erau clare. Călăreţul din faţă şi-a îmboldit poneiul, care a ajuns pe gheaţă, unde nu s-a descurcat mai bine decât Glass. De fapt chiar mai rău, deoarece copitele animalului nu găseau nimic de care să se agaţe. Calul s-a prăbuşit într-o parte, cu cele patru picioare fluturând spasmodic, şi a prins sub el piciorul călăreţului. Călăreţul a urlat de durere, iar ceilalţi trei, înţelegând lecţia, au descălecat rapid şi au continuat urmărirea pe jos.

Poteca lui Glass s-a pierdut rapid printre tufişurile dese de dincolo de braţul secundar.

Pe lumina zilei ar fi fost evident. În fuga lui disperată, Glass nu dădea nici o atenţie crengilor pe care le rupea şi nici măcar urmelor de paşi pe care le lăsa în spatele lui. Dar acum mai rămăsese doar o licărire slabă de lumină. Umbrele dispăreau şi ele, dizolvându-se în întunericul uniform.

Glass auzi în urma lui ţipătul călăreţului căzut şi se opri.

Sunt pe gheaţă. Bănuia că între ei sunt cincizeci de metri de tufăriş. Îşi dădea seama că, în întunericul tot mai des, pericolul nu era de a fi văzut, ci de a fi auzit. Lângă el era un plop mare roşu. Glass s-a agăţat de o creangă joasă şi s-a urcat în el.

Crengile principale ale copacului formau o crăcană cam pe la doi metri şi jumătate înălţime. Glass s-a pitit, străduindu-se să-şi liniştească zbuciumul pieptului. A dus mâna la centură şi a simţit, uşurat, mânerul cuţitului încă prins bine în teacă. Mai era şi săculeţul, în care avea cremenea şi amnarul. Chiar dacă puşca lui era pe fundul lui Platte, cornul cu pulbere îi atârna în continuare la gât. Cel puţin facerea focului nu avea să fie o problemă. Gândul la foc l-a făcut să-şi dea seama brusc de hainele leoarcă şi de frigul pătrunzător al râului. Trupul lui a început să tremure iar incontrolabil, în timp ce se chinuia să stea nemişcat.

O crenguţă a trosnit. Glass s-a uitat în luminişul de sub el. În tufăriş era un războinic slab şi înalt. Ochii lui cercetau luminişul, examinând terenul în căutare de semne ale prăzii. În mână ţinea o muschetă lungă pentru troc, iar la centură avea o toporişcă. Glass şi-a ţinut respiraţia, în timp ce Arikara intra în luminiş. Războinicul îşi ţinea arma pregătită, în timp ce se îndrepta încet spre plopul roşu. Chiar şi pe întuneric, Glass vedea clar sclipirea albă a unui colier cu dinţi de elan de la gât, alama strălucitoare a celor două brăţări de la încheietura mâinii. *Dumnezeule, fă-l să nu se uite în sus.* Inima îi bubuia cu atâta putere, încât părea că pieptul nu avea să-i mai reziste bătăilor ei.

Indianul a ajuns sub plopul roşu şi s-a oprit. Capul lui era la cel mult trei metri sub locul unde se afla Glass. Războinicul a examinat iar terenul, apoi tufişurile din jur. Primul impuls al lui Glass a fost să rămână perfect nemişcat, sperând ca războinicul să treacă mai departe. Dar, în timp ce privea în jos, a început să calculeze şansele altui mod de acţiune – să îl omoare pe indian şi să-i ia arma. Glass a întins mâna încet după cuţit. A simţit forma liniştitoare a acestuia şi a început să îl tragă încet din teacă.

Glass se concentra asupra gâtului indianului. O tăietură rapidă de-a curmezişul jugularei nu doar l-ar fi ucis, ci l-ar fi şi împiedicat să strige. S-a ridicat cu o încetineală chinuitoare, pregătindu-se să atace.

Glass a auzit o şoaptă hotărâtă de la marginea luminişului. A ridicat privirea şi a văzut un al doilea războinic care ieşea din tufăriş, cu o suliţă solidă în mână. Glass a încremenit. Ieşise din ascunzătoarea relativă a crăcanei copacului, pregătindu-se să sară. De unde era acum cocoţat, doar întunericul îl ascundea faţă de cei doi războinici care îl vânau.

Indianul de dedesubt s-a întors, scuturând din cap şi arătând spre pământ, apoi făcând semn spre tufărişul des. A şoptit şi el ceva. Indianul cu suliţă s-a apropiat de plopul roşu. Timpul părea să fi stat în loc, în timp ce Glass se chinuia să-şi păstreze calmul. *Stai liniştit.* În sfârşit, indienii au stabilit un mod de acţiune şi fiecare a dispărut în câte un gol dintre tufişuri.

Glass nu s-a mişcat din plopul roşu încă două ore. Asculta sunetele intermitente scoase de căutătorii lui, în timp ce îşi plănuia următoarea mişcare. După o oră, unul din indienii Arikara s-a întors prin luminiş, părând că se îndreaptă spre râu.

Când Glass a coborât în sfârşit din copac, avea senzaţia că articulaţiile îi îngheţaseră complet. Piciorul îi amorţise şi a avut nevoie de mai multe minute până să poată merge normal.

Avea să supravieţuiască acelei nopţi, dar ştia că Arikara se vor întoarce în zori. Ştia, de asemenea, că tufărişul nu îl va mai ascunde, nici pe el, nici urmele pe care le lăsase, în lumina orbitoare a zilei. Şi-a croit drum prin încâlceala întunecoasă, atent să meargă paralel cu Platte. Norii blocau lumina lunii, dar pe de altă parte ţineau temperatura deasupra pragului îngheţului. Glass nu reuşea să scape de frigul hainelor ude, dar cel puţin mişcarea constantă făcea ca sângele să-i pulseze puternic.

După trei ore a ajuns la un mic pârâu. Era perfect. A intrat în apă, atent să lase câteva urme clare care indicau în amonte – departe de Platte. A mers prin apă peste o sută de metri, în susul pârâului, până când a găsit terenul care să-i convină, un mal pietros care avea să-i ascundă urmele. A ales o potecă de ieşire din apă şi de traversare a pietrelor, ocolind un pâlc de copaci scunzi.

Erau păducei, preferaţi de păsările care îşi făceau cuib datorită crengilor lor ţepoase. Glass s-a oprit şi a scos cuţitul. A tăiat un petic mic şi neregulat din cămaşa lui roşie de bumbac şi l-a înfipt într-un spin. *Nu o să le scape asta.* Apoi s-a întors peste pietre la pârâu, atent să nu lase nici o urmă. A intrat în mijlocul apei şi a făcut drumul întors.

Micul pârâu şerpuia leneş prin câmpie, după care se vărsa în Platte. Glass s-a împiedicat de mai multe ori de pietrele alunecoase de pe fundul întunecos al pârâului. Când a ajuns la Platte, nu îşi mai simţea deloc picioarele. Stătea tremurând în apa până la genunchi, îngrozit de ce avea să urmeze.

A privit peste râu, încercând să distingă conturul celuilalt mal. Erau nişte sălcii şi câţiva plopi roşii. *Nu lăsa* nici o urmă când ieşi pe mal. A luat-o prin apă, respirând tot mai scurt pe măsură ce râul îi ajungea la talie. Întunericul ascundea sub apă un prag. Glass a făcut un pas şi s-a trezit dintr-odată scufundat până la gât. A înotat din greu spre celălalt mal, icnind din cauza şocului apei îngheţate care îi cuprindea pieptul. Când a putut să stea în picioare a rămas tot în apă, mergând de-a lungul malului până când a găsit un loc bun de ieşit – o proeminenţă pietroasă care ducea la nişte sălcii.

Glass şi-a croit drum cu grijă printre sălcii şi printre plopii roşii din spatele lor, atent la fiecare pas. Spera ca indienii Arikara să se lase păcăliţi de şiretlicul lui din susul pârâului – cu siguranţă nu se aşteptau ca el să se întoarcă şi să traverseze Platte. Totuşi, nu lăsa nimic în voia şansei. Dacă îi luau urma, era lipsit de apărare, aşa că a făcut tot posibilul să nu lase niciuna.

Când a ieşit dintre plopii roşii, pe cerul estic apărea o licărire slabă. În lumina de dinaintea zorilor, a văzut conturul unui platou

mare aflat la câţiva kilometri distanţă. Platoul era paralel cu râul până unde putea el să vadă. Putea să se piardă acolo, să găsească o depresiune sau o peşteră adăpostită în care să se ascundă şi să facă focul – să se usuce şi să se încălzească. După ce se liniştea lucrurile putea să se întoarcă pe Platte şi să-şi continue drumul spre Fort Atkinson.

Glass s-a îndreptat spre platoul care se contura în lumina tot mai puternică a zilei. S-a gândit la Chapman şi Red şi a simţit un acces subit de vinovăţie, pe care l-a alungat din minte. *N-am timp acum pentru asta.*

Douăzeci şi şase

14 aprilie 1824

Locotenentul Jonathon Jacobs a înălţat braţul şi a lătrat un ordin. În spatele lui, o coloană de douăzeci de oameni, cu caii lor, s-a oprit ridicând praful. Locotenentul a bătut cu palma gâtul transpirat al calului şi a întins mâna după gamelă. Încerca să pară nonşalant, în timp ce lua o gură prelungă. În realitate, ura fiecare clipă petrecută în afara siguranţei relative a aşezării Fort Atkinson.

Ura mai ales momentul acesta, în care întoarcerea la galop a cercetaşului putea să vestească o largă varietate de nenorociri. De când începuse să se topească zăpada, indienii Pawnee şi o bandă de dezertori Arikara prădau în sus şi în jos pe Platte. Locotenentul încerca să-şi stăpânească imaginaţia în timp ce aştepta raportul cercetaşului.

Cercetaşul, un câmpean cărunt pe nume Higgins, a aşteptat până aproape de vârful coloanei ca să-şi strunească şi el calul. Franjurii de pe haina lui de piele au sărit în sus şi-n jos atunci când calul mare şi cafeniu s-a oprit brusc, în lateral.

— Vine încoace un bărbat – dincolo de coamă.

— Un indian, vrei să spui?

— Aşa cred, domnule locotenent. Nu m-am apropiat destul ca să-mi dau seama.

Primul impuls al locotenentului Jacobs a fost să-l trimită pe Higgins înapoi, împreună cu sergentul şi doi oameni. Fără nici o tragere de inimă, a ajuns la concluzia să meargă chiar el.

Când s-au apropiat de coamă, au lăsat un om să ţină caii, în timp ce ei se târau înainte pe burtă. Valea largă a râului Platte se desfăşura în faţa lor, cale de aproape două sute de kilometri. La mai puţin de un kilometru distanţă, o siluetă solitară avansa pe malul apropiat al râului. Locotenentul Jacobs a scos din buzunarul de la piept al tunicii un mic telescop. A lungit instrumentul de alamă cât a putut de mult şi a privit prin el.

Imaginea mărită baleia pe marginea râului, în timp ce Jacobs încerca să ţină telescopul drept. Şi-a descoperit ţinta şi a rămas asupra bărbatului îmbrăcat în piele de căprioară. Nu îi distingea faţa – dar vedea pata stufoasă a unei bărbi.

— Pe cinstea mea, a spus locotenentul Jacobs surprins. E alb. Ce naiba caută aici?

— Nu e de-ai noştri, a spus Higgins. Toţi dezertorii o iau drept spre St. Louis.

Poate pentru că bărbatul nu părea să se afle în vreun pericol iminent, locotenentul s-a simţit cuprins de un cavalerism brusc.

— Să ne ducem la el.

•

Maiorul Robert Constable reprezenta, chiar dacă fără voia lui, a patra generaţie de bărbaţi din familia Constable care urmau o carieră militară. Străbunicul lui luptase împotriva francezilor şi indienilor, ca ofiţer în Regimentul al 12-lea Infanterie al Majestăţii Sale. Bunicul lui rămăsese credincios vocaţiei familiei lui, chiar dacă nu şi regelui, şi luptase împotriva britanicilor, ca ofiţer al Infanteriei lui Washington.

Tatăl lui Constable avusese ghinion în ce priveşte gloria militară – fusese prea tânăr pentru Revoluţie şi prea bătrân pentru Războiul din 1812. Neavând nici o şansă de a se distinge el însuşi, considerase că măcar poate să-şi înroleze fiul. Tânărul Robert tânjise după o carieră în Drept şi visase să poarte roba de judecător. Tatăl lui refuzase să păteze moştenirea de familie cu un avocat chiţibuşar şi, cu ajutorul unui senator prieten, obţinuse pentru fiul lui un loc la West Point. Aşa că, timp de douăzeci de ani banali, maiorul Robert Constable urcase încet în ierarhia militară. Soţia lui încetase să-l mai urmeze în urmă cu un deceniu şi acum locuia în Boston (foarte aproape de amantul ei, un judecător bine-cunoscut). Atunci când generalul Atkinson şi colonelul Leavenworth s-au întors în est pe perioada iernii, maiorul Constable a moştenit comanda temporară a fortului.

Peste ce anume domnea el, la modul absolut? Trei sute de infanterişti (împărţiţi în mod egal între imigranţi recenţi şi condamnaţi recenţi), o sută de cavalerişti (care aveau, graţie unei simetrii nefericite, doar cincizeci de cai) şi o duzină de tunuri ruginite. Dar tot era un domnitor absolut, care le insufla amărăciunea carierei lui supuşilor din micul lui regat.

Maiorul Constable stătea în spatele unui birou mare, flancat de un aghiotant, atunci când locotenentul Jacobs i l-a prezentat pe câmpeanul bătut de intemperii pe care îl salvase.

— L-am găsit pe Platte, domnule, a raportat Jacobs gâfâind. A supravieţuit unui atac al indienilor Arikara de la confluenta nordică.

Locotenentul Jacobs radia datorită propriului său eroism, aşteptând anumite distincţii pentru curajoasa lui acţiune. Maiorul Constable abia s-a uitat la el înainte să-i spună „Pe loc repaus”.

— Pe loc repaus, domnule?

— Pe loc repaus!

Locotenentul Jacobs a rămas în continuare acolo, cumva consternat de această primire răstită. Constable şi-a formulat mai direct ordinul:

— Pleacă!

A ridicat mâna şi a smucit-o, ca şi cum ar fi alungat un ţânţar. Apoi s-a întors spre Glass.

— Cine eşti?

— Hugh Glass.

Vocea lui era plină de cicatrice ca şi faţa.

— Şi cum se face că ai ajuns să umbli pe lângă râul Platte?

— Sunt un mesager al companiei Rocky Mountain Fur.

Dacă sosirea unui bărbat alb cu cicatrice grave nu stârnise interesul epuizat al maiorului, pomenirea companiei Rocky Mountain Fur l-a stârnit cu siguranţă. Viitorul Fortului Atkinson, ca să nu mai amintim capacitatea maiorului de a-şi salva cariera, depindea de viabilitatea financiară a comerţului cu blănuri. Ce alt sens se putea găsi unui pustiu cu deserturi nelocuibile şi piscuri de netrecut?

— De la Fort Union?

— Fort Union a fost abandonat. Căpitanul Henry s-a mutat în vechea factorie a lui Lisa de pe Big Horn.

Maiorul s-a aplecat în faţă. Întreaga iarnă trimisese conştiincios depeşe la St. Louis. Niciuna dintre ele nu conţinea ceva mai interesant decât rapoarte sumbre despre oamenii bolnavi de dizenterie sau numărul în scădere al călăreţilor care aveau cal. Acum chiar avea ceva! Salvarea unui om de la Rocky Mountain! Fort Union abandonat! Un nou fort pe Big Horn!

— Spune la popotă să trimită mâncare caldă pentru domnul Glass.

Timp de o oră, maiorul l-a bombardat pe Glass cu întrebări despre Fort Union, noua aşezare de pe Big Horn şi viabilitatea comercială a întreprinderii lor.

Glass a evitat cu grijă să discute despre motivul său de întoarcere de la Frontieră. Dar, în cele din urmă, a pus şi el o întrebare.

— A trecut pe aici un bărbat cu o cicatrice în formă de cârlig de pescuit – care cobora de pe Missouri?

Glass a desenat cu degetul un cârlig care pornea din colţul gurii.

Maiorul Constable i-a cercetat fata lui Glass şi în cele din urmă a spus:

— De trecut, nu a trecut...

Glass a simţit o dezamăgire puternică.

— A rămas aici, a spus Constable. A preferat să se înroleze decât să fie întemniţat pentru o încăierare din crâşma noastră.

E aici! Glass s-a străduit să se liniştească, să elimine orice emoţie de pe faţa lui.

— Înţeleg că îl cunoşti pe omul acesta?

— Îl cunosc.

— A dezertat din compania Rocky Mountain Fur?

— A dezertat de la multe lucruri. Şi mai e şi hoţ.

— Ei, asta e o acuzaţie foarte gravă.

Constable a simţit cum ambiţiile lui juridice latente se trezesc la viaţă.

— Acuzaţie? Nu am venit aici ca să depun plângere, domnule maior. Am venit aici ca să-mi reglez conturile cu un om care m-a jefuit.

Constable a inspirat adânc, în timp ce bărbia lui se ridica încet, odată cu respiraţia. A expirat zgomotos şi apoi a spus, ca şi cum ar fi mustrat răbdător un copil:

— Aici nu suntem în *sălbăticie,* domnule Glass, şi te-aş sfătui să păstrezi un ton respectuos. Eu sunt maior în Armata Statelor Unite şi comandant al acestui fort. Iau foarte în serios acuzaţiile dumitale. Voi face în aşa fel ca ele să fie anchetate cum se cuvine. Şi, bineînţeles, dumneata vei avea posibilitatea de a-ţi prezenta probele...

— Probe! Puşca mea e la el!

— Domnule Glass! a spus Constable cu o iritare crescândă. Dacă soldatul Fitzgerald ţi-a furat bunurile, eu îl voi pedepsi în conformitate cu legile militare.

— Nu e ceva foarte complicat, domnule maior.

Glass nu reuşise să-şi ascundă tonul batjocoritor.

— Domnule Glass! s-a răstit Constable.

Cariera lui fără sens dintr-un avanpost izolat îi testa în fiecare zi capacitatea de a găsi justificări. Nu avea să tolereze lipsa de respect faţă de autoritatea lui.

— E ultima oară când te avertizez. E treaba *mea* să fac dreptate în această unitate!

Maiorul Constable s-a întors către un aghiotant.

— Ştii unde se află soldatul Fitzgerald?

— E în Compania E, domnule. Au plecat după lemne, se întorc diseară.

— Arestează-l când ajunge în fort. Caută puşca în dormitorul lui. Dacă e la el, ia-o. Mâine-dimineaţă la ora 8 adu soldatul în faţa

tribunalului. Domnule Glass, mă aştept să fii de faţă – dar înainte de asta îngrijeşte-te puţin.

•

O popotă amenajată în grabă îi servea maiorului Constable drept sală de judecată. Mai mulţi soldaţi i-au adus biroul, punându-l pe un podium improvizat. Amplasat mai sus, Constable putea urmări lucrările de la altitudinea judicioasă cuvenită. Ca să nu existe nici o îndoială în privinţa autorităţii oficiale a tribunalului său, a atârnat două drapele în spatele biroului.

Dacă sala lui de judecată nu avea grandoarea unui tribunal real, cel puţin era mare. După ce erau scoase mesele, în încăpere se puteau înghesui o sută de spectatori. Ca să îşi asigure un public adecvat, maiorul Constable obişnuia să contramandeze celelalte sarcini pentru toţi locuitorii fortului, în afară de câţiva. Neavând prea multă concurenţă în materie de distracţie, la spectacolele oficiale ale maiorului se ocupau întotdeauna toate locurile. Interesul faţă de procesul curent era şi mai mare ca de obicei. În fort se răspândise repede vestea despre pionierul cu cicatrice şi gravele lui acuzaţii.

Hugh Glass s-a uitat, de pe o bancă de lângă biroul maiorului, cum uşa popotei se dă de perete.

— Drepţ'!

Spectatorii s-au ridicat în poziţie de drepţi, în timp ce maiorul Constable intra cu paşi mari în încăpere. Constable era însoţit de un locotenent pe nume Neville K. Askitzen, poreclit „Locotenentul Lingău[2]".

Constable s-a oprit ca să-şi examineze publicul, apoi s-a îndreptat maiestuos spre partea din faţă a încăperii, cu Askitzen plutind în urma lui. Odată aşezat, maiorul i-a făcut semn din cap lui Askitzen, care a dat ordin că spectatorii pot sta jos.

— Să fie adus acuzatul, a ordonat maiorul Constable.

Uşile s-au deschis din nou şi Fitzgerald a apărut în cadrul lor, cu mâinile încătuşate şi un gardian ţinându-l de fiecare braţ. Publicul s-a foit să vadă mai bine, în timp ce gardienii îl duceau pe Fitzgerald în faţă, unde fusese construită o cuşcă perpendiculară pe biroul maiorului şi la dreapta lui. Cuşca îl plasa drept în faţa lui Glass, care stătea la stânga maiorului.

Ochii lui Glass îl străpungeau pe Fitzgerald aşa cum un burghiu străpunge lemnul moale. Fitzgerald se tunsese şi îşi răsese barba. Hainele bleumarin de lână înlocuiseră hainele din piele de căprioară.

[2] Joc de cuvinte intraductibil, bazat pe asemănarea fonetică dintre Askitzen și Ass-Kisser (arg. *lingău*).

Glass simţea repulsie la vederea lui Fitzgerald învăluit în aerul respectabil pe care îl aduce o uniformă.

Părea ireal ca, dintr-odată, să fie în prezenţa lui. S-a luptat cu dorinţa de a se arunca asupra lui Fitzgerald, de a-şi încleşta mâinile în jurul gâtului său şi de a-l sugruma. *Nu pot să fac asta. Nu aici.* Ochii lor s-au întâlnit pentru o scurtă clipă. Fitzgerald a dat din cap – ca şi cum l-ar fi salutat politicos!

— Declar întrunită această curte marţială, a spus maiorul Constable după ce şi-a dres vocea. Soldat Fitzgerald, ai dreptul să îl ai în faţa ta pe acuzator şi să asculţi oficial acuzaţiile pe care ţi le aduce. Locotenent, citeşte acuzaţiile.

Locotenentul Askitzen a despăturit o foaie de hârtie şi a citit pentru toată lumea, cu voce impunătoare:

— Astăzi audiem plângerea domnului Hugh Glass, de la compania Rocky Mountain Fur, împotriva soldatului John Fitzgerald, Armata Statelor Unite, Regimentul al 6-lea, Compania E. Domnul Glass susţine că soldatul Fitzgerald, în timp ce era el însuşi angajat al companiei Rocky Mountain Fur, a furat de la domnul Glass o puşcă, un cuţit şi alte efecte personale. Dacă va fi găsit vinovat, domnul Fitzgerald e pasibil de curtea marţială şi o pedeapsă de zece ani de închisoare.

Un murmur a străbătut mulţimea. Maiorul Constable a bătut cu un ciocănel în birou şi încăperea a amuţit.

— Reclamantul să se apropie de tribună.

Derutat, Glass a ridicat privirea spre maior, care, cu o expresie exasperată, i-a făcut semn să se apropie de birou. Acolo se afla locotenentul Askitzen cu o Biblie.

— Ridicaţi mâna dreaptă, i-a spus el lui Glass. Juraţi să spuneţi adevărul, aşa să vă ajute Dumnezeu?

Glass a dat din cap şi a spus da, cu timbrul slab pe care îl detesta, dar pe care nu îl putea schimba.

— Domnule Glass, ai auzit citirea acuzaţiilor? a întrebat Constable.

— Da.

— Şi sunt exacte?

— Da.

— Doreşti să faci o declaraţie?

Glass a ezitat. Caracterul formal al procedurilor îl luase complet prin surprindere. Cu siguranţă nu se aşteptase la o sută de spectatori. Înţelegea faptul că maiorul Constable e comandantul fortului. Dar asta era o chestiune între el şi Fitzgerald nu un

spectacol pentru amuzamentul unui ofiţer arogant şi a o sută de recruţi plictisiţi.

— Domnule Glass, vrei să te adresezi Curţii?

— V-am spus ieri ce s-a întâmplat. Fitzgerald şi cu un băiat pe nume Bridger au fost lăsaţi să aibă grijă de mine, după ce am fost atacat de un grizzly pe râul Grand. În loc de asta, ei m-au abandonat. Nu îi învinovăţesc pentru lucrul ăsta. Dar înainte să fugă m-au jefuit. Mi-au luat puşca, cuţitul, până şi cremenea şi amnarul. Mi-au luat lucrurile de care aveam nevoie ca să pot avea o şansă de unul singur.

— Asta e puşca despre care pretinzi că e a dumitale?

Maiorul a scos Anstadtul din spatele biroului.

— Da, e puşca mea.

— O poţi identifica prin vreun semn caracteristic?

Glass a simţit cum se congestionează în faţa acestei provocări. *De ce eu sunt cel interogat*? A inspirat adânc.

— Pe ţeavă e gravat numele producătorului – J. Anstadt, Kutztown, Penn.

Maiorul a scos din buzunar o pereche de ochelari şi a examinat cu atenţie ţeava, apoi a citit cu voce tare: „J. Anstadt, Kutztown, Penn”. Alt murmur s-a stârnit în încăpere.

— Mai ai ceva de adăugat, domnule Glass?

Glass a scuturat din cap că nu.

— Eşti liber.

Glass s-a întors la locul lui din faţa lui Fitzgerald, în timp ce maiorul a continuat:

— Locotenent Askitzen, pune-l pe acuzat să jure.

Askitzen s-a apropiat de cuşca lui Fitzgerald. Fitzgerald a pus mâna pe Biblie şi cătuşele de la mâinile lui au clinchetit. Vocea lui puternică a umplut popota în timp ce rostea solemn jurământul.

Maiorul Constable s-a lăsat pe spătarul scaunului.

— Soldat Fitzgerald, ai auzit acuzaţiile domnului Glass. Cum te declari?

— Mulţumesc pentru şansa de a mă apăra, Înălţ... vreau să spun, domnule maior.

Faţa maiorului s-a luminat la această scăpare, în timp ce Fitzgerald continua:

— Probabil vă aşteptaţi să vă spun că Hugh Glass e un mincinos – dar nu voi face asta, domnule.

Constable s-a aplecat în faţă, curios. Ochii lui Glass s-au îngustat, în timp ce şi el se întreba ce pune la cale Fitzgerald.

— De fapt, ştiu că Hugh Glass e un om bun, respectat de colegii lui de la compania Rocky Mountain Fur. Eu cred că Hugh Glass crede că fiecare cuvânt pe care-l spune e adevărul gol-goluţ. Problema e, domnule, că el crede o grămadă de lucruri care nu s-au întâmplat niciodată. Adevărul e că atunci când l-am părăsit delira de două zile. Mai ales în ultima zi, febra a crescut foarte mult – transpiraţia de dinaintea morţii, ne-am gândit noi. Gemea şi striga – se vedea că îl doare. Mi-a părut rău că nu puteam face mai mult pentru el.

— Dar ce *aţi făcut* pentru el?

— Păi, eu nu sunt doctor, domnule, dar m-am străduit şi eu. Am făcut o cataplasmă pentru gâtul şi pentru spatele lui. Am făcut o supă şi am încercat să-l hrănesc. Sigur că gâtul lui era atât de rău că nu putea nici să înghită, nici să vorbească.

Glass nu a mai putut suporta.

— Minţi de îngheaţă apele, Fitzgerald! a spus el cu cea mai fermă voce de care era în stare.

— Domnule Glass! a mugit Constable, cu faţa strânsă brusc într-un nod imobil de indignare. Acesta este procesul *meu. Eu* pun întrebări martorilor. Iar *dumneata* o să-ţi ţii gura, altfel te acuz de sfidarea Curţii!

Constable a aşteptat ca seriozitatea declaraţiei sale să fie asimilată, apoi s-a întors iar spre Fitzgerald:

— Continuă, soldat.

— Nu îl învinovăţesc că nu ştie asta, domnule.

Fitzgerald i-a aruncat lui Glass o privire compătimitoare.

— A fost inconştient sau febril în majoritatea timpului cât l-am îngrijit.

— Ei, toate bune şi frumoase, dar negi că l-ai abandonat? Că l-ai jefuit?

— Daţi-mi voie să vă spun ce s-a întâmplat în dimineaţa aceea, domnule. Stăteam de patru zile într-o tabără de lângă un pârâu care se vărsa în Grand. L-am lăsat pe Bridger cu Hugh şi m-am dus la râul principal ca să vânez – fusesem plecat aproape toată dimineaţa. Cam la doi kilometri de tabără era să dau peste un grup de războinici Arikara.

Un alt val de emoţie a trecut printre spectatori, cei mai mulţi dintre ei, veterani ai dubioasei lupte din satul Arikara.

— Indienii Ree nu m-au văzut la început, aşa că mi-am croit drum spre tabără cât de repede am putut. M-au zărit chiar când am ajuns la pârâu. S-au năpustit spre mine, în timp ce eu alergam în sus spre tabără. Când am ajuns acolo, i-am spus lui Bridger că indienii Ree

sunt imediat în urma mea – i-am spus să mă ajute să pregătesc tabăra şi să fac o baricadă. Atunci mi-a spus Bridger că Glass murise.

— Nemernicule! s-a răstit Glass.

S-a ridicat în picioare şi a pornit spre Fitzgerald. Doi soldaţi cu puşti cu baionetă i-au blocat calea.

— Domnule Glass! a ţipat Constable, bătând cu ciocănelul în masă. Stai la locul dumitale şi ţine-ţi gura, altfel te bag la închisoare!

Maiorul a avut nevoie de o clipă ca să-şi recapete calmul. S-a oprit să potrivească gulerul hainei lui cu nasturi de alamă, după care a reluat interogatoriul lui Fitzgerald.

— În mod evident, domnul Glass nu era mort. L-aţi examinat?

— Eu înţeleg de ce e Hugh furios, domnule. N-ar fi trebuit să-l cred pe Bridger. Dar când m-am uitat la Glass în ziua aceea, era palid ca o stafie – nu mişca deloc. Îi auzeam pe indieni cum urcă pe pârâu. Bridger a început să ţipe că trebuie să plecăm de acolo. Eram sigur că Glass e mort – aşa că am fugit să ne adăpostim.

— Dar nu înainte să-i iei puşca.

— Bridger a luat-o. A spus că ar fi o prostie să lăsăm o puşcă şi un cuţit pentru indieni. Nu aveam timp să discutăm despre asta.

— Dar acum puşca e la dumneata.

— Da, domnule, este. Când am ajuns la Fort Union, căpitanul Henry nu a avut bani ca să ne plătească pentru că rămăseserăm cu Glass. Henry mi-a cerut să primesc puşca drept plată. Bineînţeles, domnule maior, mă bucur că am ocazia să i-o înapoiez lui Hugh.

— Dar cremenea şi amnarul?

— Nu le-am luat, domnule. Presupun că indienii le-au luat pe astea.

— Dar de ce nu l-au omorât pe domnul Glass şi nu i-au luat scalpul, cum obişnuiesc ei?

— Îmi imaginez că au crezut că e mort, ca şi noi. Să nu se supere Hugh, dar nu prea mai aveau cine ştie ce scalp să-i ia. Ursul l-a sfâşiat atât de rău că indienii s-au gândit probabil că nu mai aveau ce să mai mutileze şi ei.

— Eşti în această unitate de şase săptămâni, soldat. De ce nu ai mărturisit această poveste până acum?

Fitzgerald a lăsat să treacă un interval bine gândit, şi-a muşcat buza şi a plecat capul. În cele din urmă, şi-a ridicat privirea, apoi şi capul şi a spus încet:

— Ei bine, domnule – cred că mi-era ruşine.

Glass se holba, nevenindu-i să creadă. Nu atât la Fitzgerald, din partea căruia nu l-ar fi surprins niciun fel de trădare, ci mai mult la maior, care în timpul poveştii lui Fitzgerald începuse să dea din cap, părând că joacă după cum îi cântă acesta. *Îl crede*!

Fitzgerald a continuat:

— Până ieri n-am ştiut că Hugh Glass trăieşte – dar credeam că am abandonat un om fără măcar să-i ofer o înmormântare cum se cuvine. Un om merită aşa ceva, chiar şi în faţa...

Glass n-a mai putut suporta. A băgat mâna sub manta după pistolul ascuns la centură. A scos arma şi a tras. Glonţul s-a abătut doar puţin de la ţintă şi s-a înfipt în umărul lui Fitzgerald. Glass l-a auzit pe Fitzgerald cum ţipă şi, în acelaşi timp, a simţit cum nişte braţe puternice îl prind din ambele părţi. S-a zbătut să scape din strânsoarea lor. În sala de judecată s-a stârnit haosul. Glass l-a auzit pe Askitzen cum ţipă ceva şi l-a zărit scurt pe maior şi epoleţii lui aurii. A simţit o durere ascuţită la ceafă şi a văzut negru în faţa ochilor.

Douăzeci şi şapte

28 aprilie 1824

Glass s-a trezit într-un loc întunecos, cu miros stătut, îl durea capul şi era întins cu faţa în jos pe o podea negeluită. S-a rostogolit încet pe o parte şi s-a ciocnit de un perete. Deasupra lui a văzut lumina care se revărsa printr-o fantă îngustă a unei uşi masive. Arestul de la Fort Atkinson consta dintr-o încăpere mare pentru beţivi şi alte abateri mărunte şi două celule de lemn. Din ce auzea Glass, trei sau patru bărbaţi ocupau încăperea mare de lângă celula lui.

Cum stătea pe spate, spaţiul părea să se comprime, îngustându-se precum marginile unui coşciug. Asta i-a amintit dintr-odată de cala umedă a unui vas, de viaţa înăbuşitoare de pe mare pe care ajunsese s-o urască. Pe frunte i-au apărut broboane de transpiraţie şi respiraţia i s-a accelerat, cu răbufniri scurte şi rare. S-a străduit să se controleze, să înlocuiască imaginea închisorii cu cea a unei câmpii întinse, o mare unduitoare de iarbă, întreruptă doar de un munte de la un orizont îndepărtat.

Măsura trecerea zilelor prin rutina zilnică a arestului: schimbarea gărzii din zori, împărţirea de pâine şi apă în jurul prânzului, schimbarea gărzii la apus, apoi noaptea. Trecuseră deja două săptămâni când a auzit cum uşa de la intrare se deschide scârţâind şi a simţit un curent de aer proaspăt.

— Rămâneţi acolo, idioţi împuţiţi ce sunteţi, altfel vă sparg ţeasta, a spus o voce neclară care se apropia încet de celula lui.

Glass a auzit un clinchet de chei, apoi una dintre ele răsucindu-se în broască. Limba s-a mişcat şi uşa lui s-a deschis larg.

Glass a mijit ochii la lumină. Un sergent cu galoane galbene şi perciuni gri a apărut în cadrul uşii.

— Maiorul Constable a dat un ordin. Poţi să pleci. De fapt, trebuie să pleci. Părăseşte unitatea până mâine la amiază, altfel vei fi judecat pentru furtul unui pistol şi pentru că l-ai folosit ca să-l găureşti pe soldatul Fitzgerald.

Lumina de afară era orbitoare după două săptămâni petrecute în celula întunecoasă. Când cineva a rostit: „Bonjour, monsieur Glass”, acesta a avut nevoie de o clipă ca să vadă clar faţa grasă şi pistruiată a lui Kiowa Brazeau.

— Ce faci aici, Kiowa?

— Mă întorc de la St. Louis cu o barcă de provizii.

— Dumneata m-ai eliberat?

— Da. Sunt în relaţii bune cu maiorul Constable. Pe de altă parte, dumneata pari să fi dat puţin de necaz.

— Singurul necaz e că pistolul meu n-a tras bine.

— Din câte înţeleg, nu era pistolul dumitale. Dar cred că asta îţi aparţine.

Kiowa i-a întins lui Glass o puşcă, în timp ce privirea acestuia se focaliza în sfârşit suficient ca să poată vedea.

Anstadtul. Glass a prins arma de gât şi ţeavă, amintindu-şi cât de grea era. A examinat mecanismul trăgaciului, care avea nevoie să fie uns. Mai multe zgârieturi noi deterioraseră patul întunecat, iar Glass a observat o mică inscripţie cioplită lângă capătul patului – „JF”. A simţit cum îl inundă furia.

— Ce s-a întâmplat cu Fitzgerald?

— Maiorul Constable l-a trimis înapoi la sarcinile lui.

— Fără nici o pedeapsă?

— A trebuit să renunţe la salariul pe două luni.

— Salariul pe două luni!

— Păi, mai are şi o gaură nouă la umăr – iar tu ţi-ai primit puşca înapoi.

Kiowa s-a uitat insistent la Glass, citindu-i cu uşurinţă expresia feţei.

— Dacă îţi vine cumva vreo idee – eu aş evita să folosesc Anstadtul în incinta acestui fort. Maiorului Constable îi plac responsabilităţile juridice şi abia aşteaptă să te judece pentru tentativă de asasinat. Te-a eliberat doar pentru că eu l-am convins că eşti un protejat al lui monsieur Ashley.

Au traversat împreună terenul de defilare. Acolo se afla un catarg, ale cărui frânghii de susţinere se chinuiau să-l ţină drept în vântul aprig de primăvară. Steagul pocnea în vânt, cu marginile zdrenţuite de fâlfâitul neîncetat.

— Te gândeşti la lucruri stupide, prietene, a spus Kiowa întorcându-se spre Glass.

Glass s-a oprit şi l-a privit direct pe francez.

— Îmi pare rău că n-ai putut avea o întâlnire aşa cum trebuie cu Fitzgerald, a spus Kiowa. Dar până acum ar fi trebuit să-ţi dai seama că lucrurile nu ies întotdeauna perfect.

Au rămas acolo o vreme. Singurul lucru care se auzea era fluturarea steagului.

— Nu e aşa de simplu, Kiowa.

— Sigur că nu e simplu. Cine a zis că e simplu? Dar ştii ceva? Multe lucruri neterminate rămân aşa pentru totdeauna. Joacă şi tu cu cărţile pe care le-ai primit. Mergi mai departe.

Kiowa a insistat.

— Vino cu mine la Fort Brazeau. Dacă treaba merge, te fac partener.

— E o ofertă generoasă, Kiowa, a spus Glass scuturând încet din cap, dar nu cred că pot să stau nemişcat într-un loc.

— Şi atunci? Care e planul tău?

— Trebuie să îi duc un mesaj lui Ashley, la St. Louis. După aceea, încă nu ştiu.

Glass a făcut o scurtă pauză, apoi a adăugat:

— Şi încă mai am treabă aici.

Apoi nu a mai spus nimic. Kiowa a tăcut şi el vreme îndelungată. Apoi, în cele din urmă, a spus:

— *Il n'estpire sourd que celui qui ne veutpas entendre.* Ştii ce înseamnă asta?

Glass a scuturat din cap.

— Înseamnă: *nimeni nu e mai surd decât cel care nu vrea să audă.* De ce ai venit la frontieră? Ca să cauţi un hoţ ordinar? Ca să savurezi momentul răzbunării? Credeam că eşti mai presus de asta.

Dar Glass a continuat să nu spună nimic. În cele din urmă, Kiowa a spus:

— Dacă vrei să mori în arest, asta e decizia ta.

Francezul s-a întors şi a luat-o peste terenul de defilare. Glass a ezitat o clipă, apoi l-a urmat.

— Hai să bem whisky, a strigat Kiowa peste umăr. Vreau să-mi povesteşti despre Powder şi Platte.

•

Kiowa i-a împrumutat lui Glass bani pentru nişte provizii şi o noapte de cazare în ceea ce la Fort Atkinson juca rolul de han – un şir de saltele din mansarda cantinierului. De obicei whisky-ul îl făcea pe Glass să adoarmă, dar nu şi în noaptea aceea. Şi nici nu a limpezit gândurile încâlcite din mintea lui. S-a străduit să gândească limpede. Care era răspunsul la întrebarea lui Kiowa?

Glass a luat Anstadtul şi a ieşit în aerul răcoros al terenului de defilare. Noaptea era perfect senină, fără lună, păstrând cerul pentru miliardul de stele ca nişte puncte luminoase pătrunzătoare. A urcat treptele grosolane ale palisadei înguste care înconjura zidurile fortului. Privelişte a de sus era impresionantă.

Glass a privit în spatele lui, spre incinta fortului. Dincolo de terenul de defilare se afla cazarma. *Acolo e el.* Câte sute de

kilometri parcursese ca să-l găsească pe Fitzgerald? Iar acum prada lui dormea la câţiva paşi de el. Simţea în mână metalul rece al Anstadtului. *Cum aş putea să plec acum*?

S-a întors cu spatele şi a privit dincolo de meterezele fortului spre Missouri.

Pe apa întunecată dansau stelele, a căror reflexie era ca un semn al cerului pe pământ. Glass a examinat cerul, căutându-şi reperele. A găsit cozile înclinate ale Ursei Mari şi Ursei Mici şi Luceafărul mereu liniştitor. *Unde e Orion*? *Unde e vânătorul cu sabia lui răzbunătoare*?

Licărirea scânteietoare a marii stele Vega a părut dintr-odată să-i capteze atenţia lui Glass. Lângă Vega a depistat Cygnus, Lebăda.

Glass a privit fix spre Cygnus şi, cu cât privea mai mult, cu atât liniile ei perpendiculare păreau să formeze o cruce mai clară. *Crucea Nordului.* Şi-a amintit că ăsta era numele obişnuit al lui Cygnus. Părea mai potrivit.

A rămas acolo, pe meterezele înalte, mult timp în noaptea aceea, ascultând Missouriul şi privind stelele. Se întreba de unde vin apele lui şi măreţii munţi Big Horn, ale căror vârfuri le văzuse, dar nu le atinsese vreodată. Se minuna în faţa stelelor şi a cerului, alinat de imensitatea lor, faţă de micul lui loc din această lume. În cele din urmă, Glass a coborât de pe metereze şi a mers înăuntru, găsind imediat somnul care mai înainte îl ocolise.

Douăzeci şi opt

7 mai 1824

Jim Bridger a dat să bată la uşa căpitanului Henry, apoi s-a oprit. Trecuseră şapte zile de când căpitanul Henry fusese văzut ultima oară în afara camerei lui. Cu şapte zile în urmă, indienii Crow îşi furaseră caii înapoi. Nici măcar întoarcerea lui Murphy dintr-o vânătoare reuşită nu îl făcuse pe Henry să iasă din izolare.

Bridger a inspirat adânc şi a bătut. A auzit dinăuntru un foşnet, apoi tăcere.

— Căpitane?

Aceeaşi tăcere. Bridger a mai făcut o pauză, apoi a deschis uşa.

Henry stătea aplecat deasupra unui birou făcut din două butoaie şi o scândură.

Umerii îi erau înveliţi într-o pătură de lână, într-un mod care îi amintea lui Bridger de un bătrân ghemuit deasupra unei sobe dintr-un magazin. Căpitanul ţinea o pană într-o mână şi o foaie de hârtie în cealaltă. Bridger a aruncat o privire spre foaie. Pe pagină erau aglomerate coloane lungi de numere, de la stânga la dreapta şi de sus până jos. Textul era presărat cu pete de cerneală, ca şi cum pana s-ar fi ciocnit frecvent de obstacole şi s-ar fi oprit, tuşul prelingându-se ca un fel de sânge pe pagină. Biroul şi podeaua erau presărate cu foi mototolite.

Bridger a aşteptat ca Henry să spună ceva sau măcar să ridice privirea.

Multă vreme, căpitanul nu a făcut niciuna, nici alta. În cele din urmă a ridicat capul. Părea să nu fi dormit de zile întregi, iar ochii lui injectaţi priveau pe deasupra unor cearcăne mari şi cenuşii. Bridger s-a întrebat dacă era adevărat ce spuneau unii oameni, că Henry o luase razna.

— Te pricepi cât de cât la cifre, Bridger?

— Nu, domnule.

— Nici eu. Cel puţin nu cine ştie ce. De fapt, sper întruna că am fost prea prost ca să fac să iasă socoteala asta.

Căpitanul a privit iar spre hârtie.

— Problema e că fac calculul iar şi iar şi iese mereu la fel. Cred că problema nu e matematica mea – ci doar că nu iese aşa cum vreau eu.

— Nu înţeleg ce vrei să spui, căpitane.

— Ce vreau să spun e că suntem falimentari. Avem un minus de 30000 de dolari. Fără cai nu putem trimite suficienţi oameni pe teren ca să-i recuperăm. Şi nu mai avem ce să dăm în schimbul altor cai.

— Tocmai s-a întors Murphy cu două pachete de pe Big Horn.

Căpitanul a cernut această veste prin filtrul des al trecutului său.

— Asta nu înseamnă nimic, Jim. Cu două pachete de blănuri nu ne punem iar pe picioare. Nici cu douăzeci de pachete nu ne punem iar pe picioare.

Conversaţia nu evolua în direcţia în care sperase Jim. Avusese nevoie de două săptămâni ca să-şi adune curajul necesar ca să îl caute pe căpitan. Acum totul o lua într-o direcţie greşită. S-a luptat cu impulsul de a bate în retragere. *Nu. De data asta nu.*

— Murphy spune că trimiţi nişte oameni peste munţi, să-l caute pe Jed Smith.

Căpitanul nu i-a oferit nici o confirmare, dar Bridger i-a dat înainte oricum.

— Aş vrea să mă trimiţi cu ei.

Henry s-a uitat la băiat. Ochii cu care acesta îl privea scăpărau, plini de speranţă precum zorii unei zile de primăvară. De când nu mai simţise şi el măcar un dram din acel optimism tineresc? *De foarte mult timp – şi cu atât mai bine.*

— Te pot scuti eu de efortul ăsta, Jim. Am trecut peste munţii aceia. Sunt ca o faţadă înşelătoare a unui bordel. Ştiu ce cauţi tu – şi n-o să găseşti acolo.

Jim habar n-avea ce să răspundă. Nu-şi putea imagina de ce căpitanul se poartă atât de ciudat. Poate că într-adevăr înnebunise. Bridger nu ştia dacă e aşa sau nu, dar ce ştia sigur, ce credea cu o convingere de nezdruncinat era că Henry se înşală.

Asupra lor s-a aşternut iar o tăcere îndelungată. Senzaţia de stânjeneală s-a înteţit, dar Jim nu voia să plece. În cele din urmă, căpitanul s-a uitat la el şi a spus:

— E decizia ta, Jim. Eu te trimit, dacă vrei să mergi.

Bridger a ieşit în curte, mijindu-şi ochii în lumina strălucitoare a dimineţii. Abia dacă observa aerul răcoros care îl pişcă de faţă, vestigiul unui anotimp pe cale să treacă. Avea să mai ningă înainte ca iarna să cedeze, în sfârşit, dar primăvara pusese piciorul în câmpie.

Jim a urcat scara scurtă a palisadei. Şi-a aşezat coatele pe marginea zidului şi a privit spre Munţii Big Horn. A urmărit cu ochii un canion adânc, care părea să pătrundă până în inima muntelui. *Oare chiar aşa e*? Jim a zâmbit în faţa infinitelor perspective a ceea

ce putea să se afle în acel canion, pe vârfurile munţilor sau dincolo de ei.

A ridicat ochii spre o linie a orizontului desenată de piscuri montane înzăpezite, de un alb virgin pe albastrul îngheţat al cerului. Putea să urce acolo dacă voia. Putea să urce acolo şi să atingă orizontul, să sară dincolo de el şi să vadă ce urmează.

NOTĂ ISTORICĂ

Cititorii şi-ar putea pune întrebări în legătură cu acurateţea istorică a evenimentelor din acest roman. Comerţul cu blănuri constituie o epocă tulbure în care istoria şi legenda se amestecă, iar în povestea lui Hugh Glass s-a infiltrat fără îndoială o doză de legendă. *Răzbunătorul* e o operă de ficţiune. Cu toate acestea, m-am străduit să urmez principalele evenimente ale poveştii.

Ce e cu siguranţă adevărat despre Hugh Glass e că a fost atacat de o ursoaică în timp ce era plecat în cercetare pentru compania Rocky Mountain Fur, în toamna lui 1823, că a fost mutilat îngrozitor, că a fost abandonat de compatrioţii lui, inclusiv de doi oameni lăsaţi să aibă grijă de el, şi că a supravieţuit şi s-a lansat într-o misiune dramatică de răzbunare. Cea mai cuprinzătoare lucrare istorică despre Glass îi aparţine lui John Myers Myers, captivanta lui biografie *Epopeea lui Hugh Glass.* Myers argumentează convingător în favoarea unora dintre cele mai remarcabile aspecte ale vieţii lui Glass, inclusiv întemniţarea lui de către piratul Jean Lafitte şi, mai târziu, de indienii Pawnee.

Există unele dispute între istorici referitoare la faptul că Jim Bridger a fost sau nu unul din cei doi oameni lăsaţi să aibă grijă de Glass, deşi majoritatea lor consideră că a fost. (Istoricul Cecil Alter susţine cu pasiune ipoteza contrară într-o biografie a lui Bridger din 1952.) Există probe semnificative că Glass l-a înfruntat şi apoi l-a iertat pe Bridger, la fortul de pe Big Horn.

În câteva locuri mi-am luat unele libertăţi literare şi istorice pe care aş vrea să le semnalez. Există dovezi convingătoare că Glass l-a ajuns în cele din urmă pe Fitzgerald la Fort Atkinson, găsindu-l pe cel care îl trădase în uniforma Armatei Americane. Însă relatările întâlnirii lor sunt superficiale. Nu există nici o probă a unei acţiuni juridice formale precum cea descrisă de mine. Personajul maiorului Constable e în întregime fictiv, ca şi incidentul în care Hugh Glass îl împuşcă pe Fitzgerald în umăr. De asemenea, există probe că Hugh Glass se separase de grupul lui Antoine Langevin înainte de atacul indienilor Arikara asupra luntraşilor. (Toussaint Charbonneau pare să fi fost într-adevăr alături de Langevin şi să fi supravieţuit atacului, dar circumstanţele sunt neclare.) Personajele Professeur, Dominique Cattoire şi La Vierge Cattoire sunt complet fictive.

Fort Talbot şi locuitorii lui sunt inventaţi. Altfel, reperele geografice sunt cât de exacte mi-a stat în putinţă. Un atac din primăvara lui 1824 al indienilor Arikara asupra lui Glass şi a însoţitorilor lui a avut într-adevăr loc, se spune că la confluenţa dintre râul North Platte şi râul Laramie (denumit astfel ulterior). Unsprezece ani mai târziu, pe acel loc avea să fie înfiinţat Fort William – predecesorul lui Fort Laramie.

Cititorii interesaţi de această epocă a comerţului cu blănuri vor aprecia abordările ei istorice, inclusiv volumul clasic *Comerţul american cu blănuri din Vestul Îndepărtat,* de Hiram Chittenden, şi mai recenta lucrare a lui M. Utley, O *viaţă sălbatică şi periculoasă.*

În anii de după evenimentele descrise în acest roman, multe dintre personajele lui principale au avut în continuare parte de aventuri, tragedii şi glorie. Se remarcă următorii:

Căpitanul Henry: În vara lui 1824, Henry cu un grup de oameni s-au întâlnit cu trupele lui Jed Smith în ceea ce acum este Wyoming. Deşi nu suficient ca să acopere datoriile companiei, Henry strânsese un număr considerabil de blănuri. Smith a rămas pe teren, iar Henry a fost însărcinat să se întoarcă la St. Louis cu recolta lor. Ashley a considerat că acea cantitate de blănuri, chiar dacă în cel mai bun caz modestă, justifică o revenire imediată pe teren. A obţinut fonduri pentru o nouă expediţie, care a plecat din St. Louis pe 21 octombrie 1824, sub comanda lui Henry. Din motive neconsemnate de istorie, Henry pare să se fi retras de la frontieră nu mult după aceea.

Dacă şi-ar fi păstrat acţiunile la compania Rocky Mountain Fur încă un an, Henry – ca şi ceilalţi participanţi la acest consorţiu – s-ar fi putut retrage din activitate ca om bogat. Dar, încă o dată, Henry şi-a manifestat deosebita lui înclinaţie către ghinion. Şi-a vândut participaţia la companie în schimbul unei sume modeste. Chiar şi aceasta i-ar fi putut asigura o viaţă confortabilă, dar Henry a intrat în afacerile cu asigurări. După ce mai mulţi debitori ai lui au intrat în imposibilitate de plată, a pierdut totul. Andrew Henry a murit sărac lipit, în 1832.

William H. Ashley: E remarcabil că doi parteneri ai aceleiaşi întreprinderi au putut să meargă cu ea spre rezultate atât de diferite. Deşi se confrunta cu datorii tot mai mari, Ashley a rămas neclintit în credinţa că se putea face avere din blănuri. După ce a pierdut o luptă pentru postul de guvernator al statului Missouri în 1824, Ashley a condus un grup de vânători de blănuri spre bifurcaţia sudică a Platteului. A devenit primul om alb care a

încercat să navigheze pe Green River, tentativă care era să se termine dezastruos la gurile râului Ashley de azi.

Rămaşi cu puţine blănuri în urma acestei aventuri, Ashley şi oamenii lui s-au întâlnit cu un grup de vânători de blănuri demoralizaţi ai companiei Hudson Bay. Printr-o tranzacţie misterioasă, Ashley a intrat în posesia a o sută de pachete de blănuri de castor. Unii afirmă că americanii au jefuit depozitul lui Hudson Bay. Relatări mai credibile spun că Ashley nu a comis nici o escrocherie, ci doar a negociat dur. În orice caz, în toamna lui 1825 el a vândut blănurile în St. Louis, în schimbul a peste 200 000 de dolari – asigurându-şi averea pe viaţă.

La întâlnirea de pe teren din 1826, Ashley şi-a vândut acţiunile de la compania Rocky Mountain Fur lui Jedediah Smith, David Jackson şi William Sublette. După ce a creat acest sistem al întâlnirii de pe teren, a lansat carierele mai multor legende ale epocii comerţului cu blănuri şi şi-a asigurat un loc în istorie ca baron de succes al blănurilor, Ashley s-a retras din această afacere.

În 1831, locuitorii din Missouri l-au ales în locul congresmenului Spencer Pottis (Pottis murise în duel). Ashley a reuşit să fie reales de două ori şi s-a retras din politică în 1837. William H. Ashley a murit în 1838.

Jim Bridger: În toamna lui 1824, Jim Bridger a traversat Munţii Stâncoşi şi a devenit primul om alb care a atins apa Marelui Lac Sărat. În 1830 Bridger devenise deja acţionar al companiei Rocky Mountain Fur, apoi a mers cu valul epocii comerţului cu blănuri până când acesta s-a spart, în 1840. Când comerţul cu blănuri a intrat în declin, Bridger a prins următorul avânt al expansiunii spre Vest. În 1838, a construit un fort în ceea ce acum este Wyoming. „Fort Bridger” a devenit o factorie importantă pe Drumul Oregonului, servind ulterior ca post militar şi staţie Pony Express. În anii 1850 şi 1860, Bridger a servit adesea drept ghid coloniştilor, grupurilor de exploratori şi Armatei Americane.

Jim Bridger a murit pe 17 iulie 1878 lângă Westport, în Missouri. Pentru realizările lui de-o viaţă ca vânător de blănuri, explorator şi ghid, el e numit adesea „Regele muntenilor”. Astăzi, mai mulţi munţi, pârâuri şi oraşe din întregul Vest îi poartă numele.

John Fitzgerald: Se ştiu puţine despre John Fitzgerald. El a existat cu adevărat şi e considerat în general unul din cei doi oameni care l-au abandonat pe Glass. De asemenea, se crede că ar fi dezertat din compania Rocky Mountain Fur şi că apoi s-ar fi înrolat în Armata Americană, la Fort Atksinson. Alte părţi ale biografiei lui sunt ficţionalizate de mine.

Hugh Glass: Se pare că, de la Fort Atkinson, Glass a călătorit în josul apei spre St. Louis şi i-a livrat lui Ashley mesajul de la Henry. În St. Louis, Glass s-a întâlnit cu un grup de comercianţi care plecau spre Santa Fe. Li s-a alăturat şi a petrecut un an vânând pe Helo River. În jurul lui 1825, Glass era în Taos, un centru sud-vestic al comerţului cu blănuri.

Pârâurile secetoase din sud-vest au fost epuizate rapid şi Glass s-a îndreptat din nou spre nord. A avansat, vânând, spre Colorado, Green şi Snake, ajungând în cele din urmă la izvoarele lui Missouri River. În 1828, aşa-numiţii vânători de blănuri liberi l-au ales pe Glass să le reprezinte interesele în negocierile pentru spargerea monopolului companiei Rocky Mountain Fur. După ce a vânat departe spre vest, până la Colorado River, Glass şi-a îndreptat atenţia în special spre faţada estică a Munţilor Stâncoşi.

Glass a petrecut iarna lui 1833 într-un avanpost numit „Fort Cass”, de lângă vechiul fort al lui Henry de la confluenţa râurilor Yellowstone şi Big Horn. Într-o dimineaţă de februarie, Glass şi doi însoţitori traversau Yellowstoneul îngheţat ca să pornească într-o expediţie de vânătoare. Au fost ambuscaţi şi ucişi de 30 de războinici Arikara.

MULŢUMIRI

Mulţi prieteni şi rude (şi câţiva necunoscuţi amabili) mi-au oferit cu generozitate timpul lor şi au citit variante timpurii ale acestei cărţi, pe care au îmbunătăţit-o prin criticile şi încurajările lor. Mulţumiri lui Sean Darragh, Liz şi John Feldman, Timothy şi Lori Otto Punke, Peter Scher, Kim Tilley, Brent şi Cheryl Garrett, Marilyn şi Butch Punke, Randy şi Julie Miller, Kelly MacManus, Marc Glick, Bill şi Mary Strong, Mickey Kantor, Andre Solomita, Ev Ehrlich, Jen Kaplan, Mildred Hoecker, Monte Silk, Carol şi Ted Kinney, Ian Davis, David Kurapka, David Marchick, Jay Ziegler, Aubrey Moss, Mike Bridge, Nancy Goodman, Jennifer Egan, Amy şi Mike McManamen, Linda Stillman şi Jacqueline Cundiff.

Mulţumiri unui grup de profesori extraordinari din Torrington, Wyoming: Ethel James, Betty Sportsman, Edie Smith, Rodger Clark, Craig Sodaro, Randy Adams şi Bob Latta. Dacă vă întrebaţi vreodată dacă profesorii au vreo importanţă, vă rog să ştiţi că pentru mine au avut.

Mulţumiri speciale fantasticilor Tina Bennett şi William Morris Endeavor. Dacă eu îmi asum toate neajunsurile cărţii, Tina m-a ajutat s-o îmbunătăţesc şi apoi a lucrat la transformarea ei în film. Mulţumiri şi talentatei asistente a Tinei, Svetlana Katz, care (printre altele) a dat acestei cărţi un titlu. Stephen Morrison de la Picador a contribuit, cu ajutorul lui P.J. Horoszko, la revenirea la viaţă a *Răzbunătorului.*

În 2002, Keith Redmon a înţeles potenţialul cinematografic al *Răzbunătorului* şi de atunci a lucrat neabătut să apară un film, împreună cu colegii lui de la Anonymous Content, Steve Golin şi David Kanter.

Cel mai important, mulţumiri speciale familiei mele. Mulţumesc, Sophie, pentru că m-ai ajutat să experimentez cu capcanele cu greutate. Mulţumesc, Bo, pentru extraordinara ta imitaţie a unui grizzly. Şi mulţumesc, Traci, pentru neabătutul tău sprijin şi răbdătoarea ta atenţie din timpul celor o sută de lecturi laborioase.

SURSE PRINCIPALE

Alter, Cecil J.: *fim Bridger,* 1925.

Ambrose, Stephen E.: *Undaunted Courage,* 1996.

Brown, Tom: *Tom Brown's Field Guide to Wilderness Survival,* 1983.

Chittenden, Hiram Martin: *The American Fur Trade of the Far West,* volumele I şi II, 1902.

DeVoto, Bernard: *Across the Wide Missouri,* 1947.

Garcia, Andrew: *Montana 1878, Tough Trip through Paradise,* 1967.

Knight, Dennis H.: *Mountains and Plains*: *The Ecology of Wyoming Lanscapes,* 1994.

Lavender, David: *The Great West,* 1965.

Library of Congress, *The North American Indian Portfolios,* 1993.

McMillion, Scott: *Mark of the Grizzly,* 1998.

Milner, Clyde A et al.: *The Oxford Histoy of the American West,* 1994.

Morgan, Ted: *A Shovel of stars,* 1995.

* * *: *Wilderness at Dawn*: *The Settling of the North American Continent,* 1993.

Myers, John Myers: *The Saga of Hugh Glass*: *Pirate, Pawnee, and Mountain Man,* 1963.

Nute, Grace Lee: *The Voyageur,* 1931.

Russell, Carl P.: *Firearms, Traps, & Tools of the Mountain Men,* 1967.

Utley, Robert M.: *A Life Wild and Perilous*: *Mountain Men and the Paths to the Pacific,* 1997.

Vestal, Stanley: *Jim Bridger, Mountain Man,* 1946.

Willard, Terry: *Edible and Medicinal Plants of the Rocky Mountains and Neighbouring Territories,* 1992.

CUPRINS

1 SEPTEMBRIE 1823....4
PARTEA ÎNTÂI....6
Unu....6
Doi....10
Trei....18
Patru....29
Cinci....37
Şase....44
Şapte....53
Opt....69
Nouă....74
Zece....83
Unsprezece....93
Doisprezece....95
Treisprezece....98
Paisprezece....106
Cincisprezece....107
PARTEA A DOUA....123
Şaisprezece....123
Şaptesprezece....133
Optsprezece....140
Nouăsprezece....148
Douăzeci....151
Douăzeci şi unu....157
Douăzeci şi doi....170
Douăzeci şi trei....176

Douăzeci şi patru.....179
Douăzeci şi cinci.....187
Douăzeci şi şase.....196
Douăzeci şi şapte.....206
Douăzeci şi opt.....210
NOTĂ ISTORICĂ.....213
MULŢUMIRI.....217
SURSE PRINCIPALE.....218
CUPRINS.....219

MICHAEL PUNKE

Răzbunătorul

LEGENDA LUI HUGH GLASS

CARTEA CARE A INSPIRAT FILMUL
THE REVENANT: LEGENDA LUI HUGH GLASS

„O TERIBILĂ POVESTE DESPRE TRĂDARE."
THE WASHINGTON POST BOOK WORLD

CONNECTION

TREI

MICHAEL PUNKE

Citiți cartea care a inspirat celebrul film
The Revenant: Legenda lui Hugh Glass.

Povestea uluitoare a personajului real
Hugh Glass, vânător de blănuri și pionier al
Frontierei Americane.

Suntem în anul 1823 și vânătorii de blănuri ai Companiei Rocky Mountain Fur duc o viață brutală de frontieră. Hugh Glass e unul din cei mai buni oameni ai Companiei, un neînfricat pionier al frontierei, specialist în găsirea urmelor. Dar o misiune de cercetare îl aduce față în față cu un urs grizzly, care îl mutilează groaznic, iar ceilalți nu mai speră ca el să supraviețuiască. Doi oameni ai Companiei sunt desemnați să aibă grijă de Glass până moare. Însă după ce aceștia îl jefuiesc și-l abandonează, pe Glass îl ține în viață o singură dorință: răzbunarea. Cu un curaj și o hotărâre ieșite din comun, omul munților parcurge, mai întâi târâș, sute de kilometri din frontiera americană neexplorată.

THE REVENANT FILM ARTWORK © 2015 TWENTIETH CENTURY FOX FILM CORPORATION. ALL RIGHTS RESERVED.

www.edituratrei.ro
ISBN 978-606-719-626-9

TREI